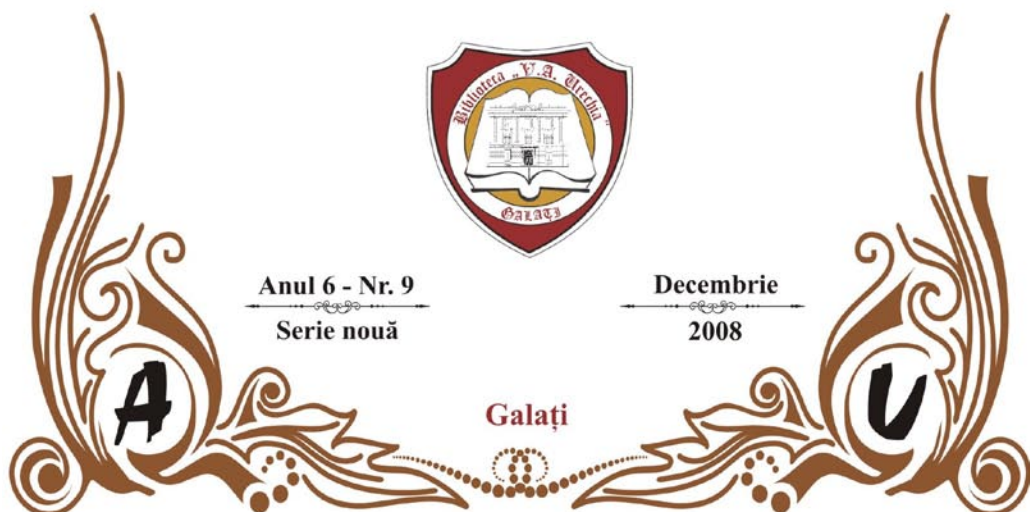

BULETINUL

Fundației Urechia

Anul 6 - Nr. 9

Serie nouă

Decembrie

2008

Galați

Biblioteca „V. A. Urechia“ Galați

Buletinul
Fundăției Urechia

Anul 6 / Nr. 9

ISSN: 1220-3459

Colectivul de redacție:

Director: **Zanfir Ilie**

Redactor șef: **Letiția Buruiană**

Secretar general de redacție: **Mia Bararu**

Redactori:

Valentina Oneț

Camelia Toporaș

Daniela Olaru

Machetare și tehnoredactare: **Adina Vasilică**

Copyright © 2008 Biblioteca „V.A.Urechia” Galați

Bibliotecii „V.A.Urechia” Galați

Mihai Bravu, nr. 16, Galați, 800208

Tel: 0236-411037; 0336 -101037

Fax: 0236-311060

www.bvau.ro

e-mail: bvau@bvau.ro

CUPRINS

Argument	
Director general drd. prof. Ilie Zanfir	5
Eveniment	
<i>Revista Română de Istorie a Cărții - Anul III-IV, nr. 3 (2006)/4(2007)</i>	
Director adj. Letiția Buruiană	7
Bibliophilus	
<i>Colecțiile Speciale ale Bibliotecii „V.A.Urechia” Galați</i>	
Oneț Valentina	10
<i>Tipărirea primei cărți în spațiul românesc - Liturghierul (1508)</i>	
Conf. univ. dr. Agnes Erich	21
BiblioPolis	
<i>Exigențele managementului comunitar exprimate prin strategii și politici culturale. Relația cu managementul structurilor infodocumentare</i>	
Drd. Corina Apostoleanu	38
<i>Retrospectiva activității Bibliotecii “V.A. Urechia” pe anul 2007</i>	
Letiția Buruiană	
Florina Diaconeasa	
Catrina Căluian	49
<i>Bibliotecile publice din județul Galați - realizări și perspective</i>	
Prof. Dașinoiu Spiridon	65
Pro Domo	
<i>Sub semnul donației de carte</i>	
Camelia Toporaș	
Titina Dediu	71
<i>Biblioteca „V.A. Urechia”, servicii de bibliotecă - dotări și perspective</i>	
Cătălina Ciomaga	81

<i>Fișierul de autoritate nume de persoană - între deziderat și realitate</i>	
Dorina Bălan	
Mia Băraru	87
Personalia	
<i>Dimitrie Cuclin - un creator gălățean prin meandrele artei</i>	
Lector univ. drd. Letiția Buruiană	100
<i>Constantin Virgil Gheorghiu - excurs bio-bibliografic</i>	
<i>(intervalul 1916 - 1966)</i>	
Lector dr. Mirela Drăgoi	113
Portret	
<i>Dr. ing. OCTAVIAN COȘOVLIU</i>	
Prof. dr. ing. Rodica Alexandru	125
Eseu	
<i>Moto-ul - element de paratext în lirica lui Mihai Ursachi</i>	
Prof. drd. Gabriela Ciubotaru	128
<i>SF-ul și orașele viitorului</i>	
Lector univ. dr. Petru Iamandi	132
<i>Disoluția ideii colectivității în România de astăzi</i>	
Dr. prof. Sorin Langu	138
Restitutio	
<i>Construirea palatului Comisiei Europene a Dunării la Galați</i>	
Prof. Valentin Bodea	141
<i>Biblioteca „V.A. Urechia” în presa vremii</i>	
Paula Balhui	143
<i>Abstracte</i>	145

ARGUMENT

*Director General,
Drd. prof. Ilie Zanfir*

La sfârșit de an 2008, mai exact din 10 decembrie, am pornit de la îndemnul patronului nostru spiritual Vasile Alexandrescu Urechia: „să fiți apărătorii Bibliotecii Urechia”¹ - animați de prețuirea pe care i-o purtăm istoricului, cărturarului, cunoscutului om de cultură, academicianului, bibliofilului căruia instituția noastră, Biblioteca Județeană din Galați, îi poartă cu mândrie numele – să edităm „Buletinul Fundației Urechia” (Serie nouă), publicație culturală care, din motive plauzibile sau mai puțin credibile, a fost întreruptă odată cu apariția numărului 8 din martie 1997.

Iată de ce considerăm ca fiind o datorie morală și de crez profesional să continuăm lucrarea începută de V.A. Urechia în 1901 cu scopul să înlesnească „înnodarea de bune relațiuni și cu alte biblioteci și muzee din toată lumea”². Avem convingerea că de aici înainte vreme nimeni nu-și va mai permite să întrerupă editarea acestei publicații, considerată a fi prima revistă de cultură dintr-o bibliotecă publică românească.

Este demn de amintit și faptul că V.A. Urechia, încă înainte de inaugurarea Bibliotecii, s-a preocupat de alcătuirea catalogului general-inventar și a cataloagelor pe fișe, mijloace și instrumente de utilitate maximă în căutarea și aflarea informațiilor bibliografice. Instituția noastră a fost astfel introdusă în circuitul informațional național și internațional prin „Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților” tipărit începând cu anul 1899 și până în 1901, într-un volum și trei suplimente și „Catalogul stampelor” tipărit în două volume.

„Buletinul Fundației Urechia”, al cărui prim și singur număr a fost editat de V.A. Urechia în noiembrie 1901, avea menirea să completeze funcționalitatea Catalogului general. Biblioteca gălățeană a fost prima bibliotecă publică din România care și-a tipărit catalogul colecțiilor și care a dispus de o publicație bibliografică documentară proprie.

În acest context, misiunea conducerii Bibliotecii este de a continua cu devoțiune modelul spiritual și moral al patronului ei, Vasile Alexandrescu Urechia, de a spori, de a îmbogăți și de a adăuga permanent noi și noi valori la tezaurul și moștenirea inestimabilă de care beneficiază instituția noastră.

În plină eră a comunicării, ne confruntăm cu un proces de restrângere și

---

¹ Discursul d-lui V.A. Urechia la inaugurarea Bibliotecii din 11 nov. 1890

² Buletinul Fundației Urechia I. nr. 1, noiembrie 1901, p. 32

restructurare a lecturii publice și cu serioase carențe în educație, fenomene asupra cărora factorii culturali și de decizie trebuie să-și concentreze atenția. Parte la procesul de formare și educare, biblioteca publică are responsabilități pe măsură, așa cum de altfel sunt precizate în Manifestul UNESCO 1994:

„Biblioteca publică este centrul local al informării, care facilitează accesul utilizatorilor săi la orice fel de cunoștințe și informații. Serviciile bibliotecii publice sunt oferite pe baza accesului egal pentru toți, indiferent de vârstă, rasă, sex, religie, naționalitate, limbă sau statut social. De aceea, este necesară oferirea de servicii și materiale specifice utilizatorilor care nu pot, din diferite motive, să le folosească pe cele obișnuite. Această categorie cuprinde, de exemplu, minoritățile lingvistice, persoanele cu dizabilități sau cele din spitale ori închisori. Toate grupele de vârstă trebuie să găsească materiale adecvate nevoilor lor. Pe lângă materialele tradiționale, colecțiile și serviciile trebuie să includă toate tipurile de medii și tehnologii moderne. Calitatea înaltă și adecvarea la nevoile și condițiile locale sunt esențiale. Colecțiile și serviciile nu trebuie să fie supuse nici unei forme de cenzură ideologică, politică sau religioasă, de asemenea nici presiunilor comerciale”.³

Totuși, ne bucură faptul că în prezent, din analize, studii și estimări, cele peste 5000 de edituri românești scot anual pe piață în jur de 40 milioane de volume (câte două volume pe cap de român), iar editorii, de comun acord, afirmă că valoarea pieței depășește 80 milioane de euro (dublu decât în anul 2002).⁴

În același timp, ne mândrim că dispunem de o instituție aflată într-un valoros imobil de patrimoniu, cu un tezaur inestimabil, cu utilități și dotări la nivelul cerințelor actuale și îndeosebi cu un personal profesionist care realizează sarcinile la nivel performant – dovadă și faptul că din surse și resurse proprii reușim să edităm în prezent trei publicații: Buletinul Asociației ANBPR - Filiala Galați, Buletinul Fundației Urechia și, mai nou, revista Axis Libri.

Cu aceste provocări ne confruntăm în momentul de față, însă atât prin programele și proiectele noastre viitoare, cât și prin consolidarea unui management al calității, ne propunem să (ne) realizăm obiectivele la nivelul exigențelor și standardelor europene.

Galați,
10 decembrie 2008

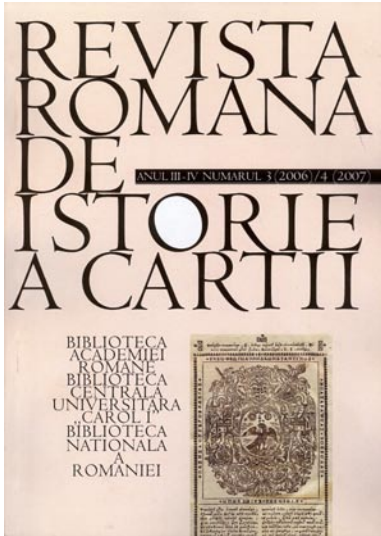
---

³ IFLA-UNESCO Public Library Manifesto, 1994 (<http://www.ifla.org/VIIIs8/unesco/manif.htm>)

⁴ Ciuverca, Florentina. Cărți de 80 de milioane de euro. În: Evenimentul zilei, nr. 5112, 19 martie 2008

REVISTA ROMÂNĂ DE ISTORIE A CĂRȚII ANUL III-IV, NR. 3 (2006)/4(2007)

Director adj. Letiția Buruiiană

Apariția în colegat, în condiții grafice deosebite, a numerelor trei și patru din Revista Română de Istorie a Cărții reprezintă fără îndoială un eveniment în contextul aniversării a 500 de ani de tipar românesc. În primul rând, este remarcabil faptul că volumul apare sub îngrijirea unora dintre cele mai prestigioase biblioteci românești: Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Centrală Univesitară “Carol I” și Biblioteca Națională a României.

Cuvântul înainte, semnat de prof. univ. dr. Mircea Anghelescu, redefiniște valoarea cărții ca obiect magic, amprentând astfel întregul conținut al revistei cu acea aură de spiritualitate elevată, cu valențe tămăduitoare, pe care a avut-o

de la începuturi cuvântul scris, la fel ca și cel rostit. Cartea “*este un simbol care funcționează și prospectiv, și retroactiv, evocând întotdeauna nu numai folosul, ci și plăcerea, bucuria descifrării aceluia folos și, în plus, o delectare, o jubilație care o depășește pe prima: a unui folos câștigat în chip frumos*”, afirmă distinsul profesor.

Articolele din rubrica *Filigran* readuc în memoria noastră un mare dispărut, Virgil Căndea, prin elogieri formulate de Gabriel Ștrempel și Letiția Constantin, dar și prin republicarea uneia dintre cele mai importante contribuții ale savantului apărută în volumul “Studii și cercetări de Bibliografie”, la Editura Academiei RPR, în anul 1955, sub titlul “Poate fi inclusă cartea lui Carra, *Histoire de la Moldavie et de la Valachie*, în Bibliografia Românească veche?”.

Capitolul cel mai consistent, intitulat *Pentru o hermeneutică a cărții*, propune specialiștilor rezultatul muncii de cercetare asupra unor exemplare rare de carte veche românească, debutând cu articolul regretatului Dan Horia Mazilu, “Cărți de laudă” pentru Petru Movilă; apoi menționăm exemplarul *Palia de la Orăștie*, aflat la Filiala Batthyaneum a Bibliotecii Naționale (Ileana Dârja), un *Tetraevangheliar* de la Biserica Sfântului Sinod (Policarp Chițulescu), cât și o sinteză asupra colecțiilor de carte veche românească de la Biblioteca Universității Na-

ționale din Cernăuți (Olimpia Mitric). Cartea veche străină este evidențiată prin abordarea, ca element emblematic al culturii umaniste, a *Cronicii de la Nürnberg* de către Elena Maria Shatz, dar și printr-o incursiune culturală în lumea antichității pornind de la un exemplar al *Metamorfozelor* lui Ovidiu de la Muzeul din Alba Iulia (Doina Dreghiciu și Gabriela Mircea). Profesorul Martin Helzle de la *Case Western Reserve University*, Cleveland, Ohio și co-director la *World Literature*, aduce o remarcabilă contribuție la studierea unor manuscrise de tip *vestustiores și recentiores*, care reproduc textul ultimei opere a poetului exilat Ovidiu, *Epistulae ex Ponto*. Oprindu-se la un *recentiores* aflat la Biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, autorul îi prezintă particularitățile și emite o ipoteză asupra originii acestuia. Traducerea articolului a fost realizată de Dan Matei.

Considerații asupra unor manuscrise olandeze deosebite (1654) aflate în colecțiile Bibliotecii Brukenthal sunt formulate de către directorul muzeului omonim, Constantin Ittu.

La secțiunea *Arta tiparului* se remarcă studiul lui Doru Bădără, intitulat *Acțiune politică și demers tipografic în epoca brâncovenească*. Printr-o argumentare solidă, cunoscutul specialist în carte veche reafirmă importanța activității tipografice din epoca brâncoveniană pentru *dezvoltarea exponențială, care a condus la schimbarea statutului limbii române de la unul de limbă populară la acela de limbă liturgică*. Mai mult decât atât, rezultanta acestei etape este *înfăptuirea primei sinteze culturale ce va dăinui sub numele de "stil brâncovenesc"*.

În cadrul aceleași secțiuni sunt aduse în lumina prezentului portretul unui meșter tipograf din Blaj, Ștefan Huszi, de la a cărui dispariție fizică numărăm anul acesta 190 ani (Gabriela Mircea), activitatea Tipografiei Seminarului Romano-Catolic din Oradea (rezumatul unui volum apărut la Oradea în 2004 sub semnatura lui Andras Emodi), precum și problematica definirii letrinei românești din tipăriturile vechi (Luminița Kovari).

O altă rubrică a Revistei, intitulată *Românica*, reintroduce în circuitul informațional național mențiuni despre exemplare de carte veche românească aflate în Biblioteca Națională a Austriei, obținute ca urmare a unei vizite la fața locului a Ștefaniei-Ceciliei Ștefan în 2005. Prin aportul acestor informații se pot corecta și câteva erori de datare a unor lucrări. Printre exemplarele parcurse de autoare menționăm *Euhologhion slavo-român*, Buzău, 1699 și *Învățătura pentru sămănătorii de tăbăc din Bucovina, Lvov, [1793-1830?]*.

Tot în rubrica *Românica* este relatată *aventura internațională* a periodicei *Adam*, editat de soții Miron și Carola Grindea, începând cu anul 1929.

O serie de articole ce tratează mai mult sau mai puțin teme de bibliofilie, biblioteconomie, teoria lecturii, personalități, sunt grupate în secțiunea *"Tolle, Lege!" - cititori, lecturi, biblioteci*. Printre semnatarii acestei rubrici îi menționăm

pe Alexandu Ofrim, Constantin Mălinaș, Ioan Mircea, Gabriela Mircea, Doina Hendre Biro, Măriuca Stanciu, Desa Stanca, Marina Vazaca.

La rubrica *Restitutio*, acad. Gabriel Ștrempel este inclus cu un studiu republicat, *Sprijinul acordat de Rusia tiparului românesc în secolul al XVII-lea*, iar prof. univ. dr. Mihai Mitu ne propune la rubrica *Portret*, profilul unui bibliolog polonez la a 90-a aniversare: *Tadeus Ulewicz*.

Secțiunea *Biblion* vine cu o suită de semnalări ale aparițiilor editoriale, recenzii, printre care descoperim și studiul gălățeanului pr. Eugen Drăgoi pe marginea unui manuscris, *Viața Cuviosului Paisie de la Neamț: manuscris românesc inedit*, Editura Partener, 2002.

Bogația informațională a publicației este completată cu trecerea în revistă a unor importante expoziții, evenimente: *Cartea veche între restaurare și perpetuare* – Doru Bădără; *Nicolae Grigorescu – permanență a culturii românești* – Cătălina Macovei; *Mircea Eliade în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare “Carol I”* - Cristina Bădără; *Mircea Eliade și generația ‘27 – Zilele Bibliotecii Naționale a României* (București - 14 decembrie 2007).

Este de remarcat și efortul pe care l-au făcut bibliotecarii Denise Rotaru, Letiția Constantin, Luminița Gruia, Adriana Cristescu, Claudiu Huian, Dina Paladi, Emil Tudor pentru a asigura versiunile rezumatelor articolelor în limbile franceză și engleză, precum și contribuția întregii echipe menționate în caseta redacțională, formată din bibliotecari pricepuți și la corectură, și la culegere de texte, sub “bagheta” responsabilei de număr, Letiția Constantin, dar și a d-nei director conf. univ. dr. Elena Tîrziman, care a oferit sprijinul competent, inclusiv pentru lansarea din cadrul *Zilelor Bibliotecii Naționale a României*, la manifestația denumită sugestiv *Sub semnul lui Macarie* (București - 12 decembrie 2008).

COLECȚIILE SPECIALE ALE BIBLIOTECII „V.A.URECHIA” GALAȚI

Oneț Valentina

V.A. Urechia, fost profesor de istoria românilor la Universitatea din București, membru al Academiei Române, președinte al Ateneului Român și Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor, ministru al instrucțiunii publice și al cultelor între anii 1881-1882, în cabinetele Dumitru C. Brătianu și Ion C. Brătianu, deputat și senator aproape fără întrerupere din 1867, reales în martie 1901 ca senator al colegiului I de Covurlui, „*cărturar devotat întru totul culturii românești*”, cum îl numea regretatul istoric Paul Păltănea, poate fi considerat și unul dintre marii bibliofili români ai sfârșitului de sec. XIX, care stăpânea „l'art de former une bibliotheque”, dovadă tipăriturile și manuscrisele donate bibliotecii galățene, multe „de o raritate extremă”, după însăși mărturia donatorului.

V.A. Urechia a fost nu numai un colecționar de carte rară, ci și un bibliograf pasionat care a achiziționat numeroase cataloage de carte românească și străină, și care, alături de primul bibliotecar, Valeriu Surdu, a alcătuit catalogul general al publicațiilor aflate la 1890 în bibliotecă, ce s-a publicat între anii 1899-1901, la Imprimeria Statului, în care erau cuprinse 33.852 de volume. Când s-a deschis pentru public, în 1890, Biblioteca Urechia, avea pe lângă catalogul tipărit, un catalog alfabetic pe fișe, după modelul *schedario* al italianului Stederini, și un alt catalog tot pe fișe, împărțit pe *secțiuni*, pe domenii.

Colecțiile speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia” conservă manuscrise și tipărituri de valoare excepțională, susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național, conservă „tezaurul” bibliotecii, piese rare, multe unice. Fondul de bază al colecțiilor speciale, alcătuit din manuscrise și carte românească și străină veche, a fost constituit din donația inițială de la deschiderea bibliotecii, din 1890, îmbogățit de generosul ei fondator până în 1901, când Urechia a încetat din viață.

Între anii 1890 -1948 fondul colecțiilor speciale de azi a fost cu mult mai bogat. Războiul, schimbările de regim, au dus la pierderea s-au „transferarea” multor piese muzeistice, de arhivă și nu numai. Urechia concepuse biblioteca ca făcând parte dintr-un palat cultural, care să cuprindă, pe lângă bibliotecă, un muzeu, o pinacotecă, un ateneu pentru conferințe. Se păstrează la colecții și un plan din 1897 al *Palatului Instituțiunii „Urechia” din Galați, al Fundațiunii Urechia*.

Într-un articol publicat în revista *Boabe de grâu*, în 1932, Lucia Borș descrie amănunțit „colecțiile speciale”, muzeul și pinacoteca din Biblioteca Urechia care cuprindeau: zapisuri, jalbe, hrisoave de la Ștefan cel Mare, firmene turcești, cusături

din mătase de pe vremea lui Mihail Sturdza, cărțile de joc prin care corespondau între ei revoluționarii români transilvăneni în 1848, o bibliotecă sculptată în nuc, ce a aparținut regelui Carol I, picturi de Vermont, Grigorescu, o colecție de 301 bucați note muzicale, o colecție de peste 500 de monede vechi românești (multe donate de D.A.Strurdza), colecție de medalii (donație de la M.S.Regele Carol I și de la fondator), o colecție de 4732 stampe, o colecție de sigilografie, autograf Avram Iancu, manuscris Ion Creangă, o poezie de la Veronica Micle... Aș mai aminti (cu durere) o scrisoare autografă, Mihai Eminescu, adresată unui negustor gălățean, pe care o voi reproduce din revista susamintită, poate se află pe undeva, poate cineva a văzut-o și poate va fi restituită:

Botoșani , 10 Noemvre 1887

Mult stimat amice,

„Boala îndelungată de care am suferit m-a împiedicat de la ținerea unei corespondențe regulate. Acum, fiind întrucâtva mai restabilit, viu a vă ruga să văduceți aminte de mine, de lipsa aproape absolută de mijloace de subsistență în care mă aflu. Dacă vă este cu puțință de a-mi veni în ajutor, vă rog a o face cât de curând, căci cea mai neagră mizerie mă amenință. În așteptarea unui răspuns rămân al d-voastră devotat amic. „

M.Eminescu

În prezent fondul de documente conservat la *Secția Colecții Speciale a Bibliotecii V.A. Urechia*, numără peste 14.000 de unități de bibliotecă și este format din :

CARTE ROMÂNESCĂ VECHĂ (1508-1830)

Fondul de carte românească veche, tipărit până la 1830, se compune din 350 de titluri, achiziționate de generosul ei fondator, cu siguranță, pentru a-și pregăti, pe lângă cursul de istorie a românilor și cursurile de cultură și literatură românească veche, susținute la Universitatea București.

Academicianul V.A. Urechia a aprobat și susținut planul bibliografic al lui I. Bianu, expus în ședința din 28 februarie 1895, de a aduna cărțile românești vechi în vederea redactării Bibliografiei românești vechi, și de multe ori Biblioteca Academiei Române, după cum rezultă din corespondența păstrată în arhiva Bibliotecii Urechia, a împrumutat de la biblioteca gălățeană și a copiat exemplare de carte românească veche care lipseau din colecții ei. Peste 20 de titluri se găseau numai în biblioteca Urechia : *Învățătură bisericească, Râmnic (1746), Psaltire, Râmnic (1746), Molitvenic, Blaj, (1757), Păstoriceasca datorie, Blaj (1759), Ceaslov, București (1778), Calendar, Sibiu (1794), Bucoavă, Brașov (1817).*

Prin intermediul preotului bănățean, Emanoil Micu, colecționarul Urechia

a procurat multă carte românească din Transilvania, unele constituind rarități și pentru vremea aceea.

Cea mai veche carte românească cu dată certă este *Pravila de la Govora* (1640), prima operă juridică adaptată condițiilor sociale și politice locale, (dar există un *Evangheliar slavonesc*, 1552, fără pagină de titlu, publicat la Belgrad, important pentru că a folosit tipăritura utilizată de Macarie, după opinia

fostului bibliotecar Paul Pălănea), *Liturghier.-Kiev*, 1629, tipărit prin grija lui Petru Movilă, *Evangheliar învâțatoare*, (1642), cu xilografuri de Mihail Zugravu, capodopera tiparului din timpul domnitorului Matei Basarab, *Carte românească de învățatură* (Cazania lui Varlaam), 1643, prima carte tipărită în limba română în Moldova, carte ce a circulat intens în cele trei provincii istorice, *Îndreptarea legii* (*Pravila cea mare*), Târgoviște, (1652), carte de legiuiri compilată după colecții bizantine, adaptată condițiilor locale, *Biblia de la București* (1688), prima tălmăcire românească integrală a bibliei, monument al culturii naționale, *Psaltirea în versuri a lui Dosoftei* (1673), *Evanghelia*, Snagov (1697), Sf. Ioan Gură de Aur, *Mărgăritare*,

București (1691), în traducerea fraților Greceanu, după originalul grecesc și tipărită prin strădania lui Antim Ivireanul, *Ceaslov*, Viena (1793), *Molevnic*, Chișinău (1816), *Biblia* în limba română.-Sankt Peterburg, (1819) etc.

Fondul cuprinde : - cărți bisericești, *Cazania de la Govora* (1642), *Cazania de la Deal*, (1644), *Octoih*, București (1730), *Acatist*, Râmnic (1746), *Orologhion*, Blaj (1766), *Molitvenic*, Blaj (1784), *Psaltire*, Blaj (1766), *Psaltire*, Viena (1793);

- cărți populare, *Alexandria* (1809), *Esopia* (1816);
- cărți didactice: *Regulile scolastice*, Buda (1816), *Ducere de mână*, Buda (1811);
- cărți literare : *Psalmii lui David*, versificați de Dosoftei, (1673);
- cărți laice, calendare, dicționare, cărți științifice.

Din colecțiile bibliotecii gălățene nu lipsește opera românului iluminist Dimitrie Cantemir, *Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman*, care a oferit lumii creștine occidentale, prețioase informații despre otomani și civilizația musulmană, instituții, cultură, religie, organizare statală, viață socială. Biblioteca Urechia deține ediția a doua, apărută la Paris (1743) în 4 vol., în limba franceză, o ediție lispită de elemente decorative și portrete gravate și ediția a treia, apărută la Hamburg (1745) în două volume, în limba germană, bogat ornamentată cu portrete ale sultanilor și a lui Cantemir.

CARTE STRĂINĂ VECHĂ (1472-1800)

Incunabile. Elzevire. Dacoromanica.

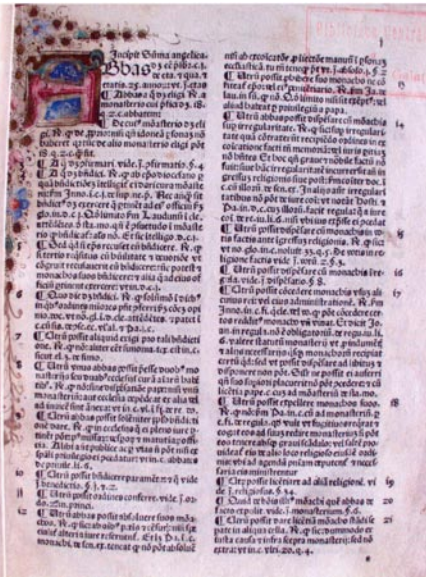
Incunabilele păstrate în colecțiile speciale gălățene au fost achiziționate, probabil, din anticariatele europene și apoi „însemnate – de Urechia - cu litere roșii, majoritatea din ele, semn că Academia Română nu le are”, rămânând până azi exemplare rarissime: *De Consolatione Theologiae Strasbourg (1472)*; *Opus ruralium commodorum*, Louvain (1474); *Historia Florentini populi*, Venezia, 1476; *Vocabular Juris utriusque (1480)*; *J. Chrisostomus, Sermones de Patientia Job. (1487)*; *Summa Angelica, Venezia (1487)*. Unic în România este și incunabulul *Captivus Septecastrensis, Tractatum de moribus conditionibus et nequicia turcorum, Urach (1481)*.

Elzevirele adunate de V.A. Urechia sunt istorii ale Poloniei, Lituaniei, Prusiei (1627 și 1642), Rusiei (1630), Turciei (1630 și 1634), Ungariei (1634), Bojemiei (1643), și sporească latura prețioasă a colecțiilor bibliotecii gălățene.

Cartea străină veche achiziționată de istoricul V.A. Urechia are ca subiect dominant istoria europeană, istorii ale Turciei, istorii ale Transilvaniei, Valahiei și Țării Românești, constituindu-se într-un important **fond dacoromanica**, din care voi aminti câteva titluri : *Ciro Spontoni*, istoricul italian ce a luat parte la războaiele Ligii creștine în Ungaria și Transilvania, secretar al generalului Basta, este prezent cu *Historia della Transilvania,*

Venezia, 1638 - o viziune de ansamblu a evenimentelor politice din provincia românească între anii 1581-1607; istoricul flamand *Hierononymus Ortelius*, în *Chronologia*, Nürnberg, 1604, descrie luptele purtate de transilvăneni și unguri cu turcii, începând cu anul 1395 și terminând cu 1603, lucrare ce se află în colecțiile bibliotecii în două ediții, din 1602 și 1604. Ediția din 1604 include și o planșă cu portretul lui Mihai Viteazul între personalitățile din epocă.

Ambasadorul Marii Britanii la Poartă, *Paul Ricaut*, cu *Histoire de l'etat present de l'Empire Ottoman*, figurează în colecțiile Urechia, în patru ediții apărute la Amsterdam (1670), (1672), Rouen (1677) și Ausburg (1694). Un capitol din acest volum, care a cunoscut numeroase ediții, este dedicat principilor din Moldova și Transilvania.

Ambasadorul Republicii Venezia în diverse țări ale Europei, *Giovanni Sagredo* în lucrarea sa *Memorie storiche dei monarchi ottomani*, Venezia (1677), cuprinde perioada 1300-1646, iar românii sunt menționați ca participanți activi la apărarea civilizației europene. Voi încheia enumerarea lucrărilor cu informații daco-romanica cu volumul *Ottomanus sive de rebus turcicis*, Roma (1600), a istoricului italian *Lazaro Soranzo*, unde este menționat Iancu de Hunedoara, dar unde apare și o definiție a românilor: ”Fără indoială, transilvănenii sunt printre cei mai războinici oameni din Europa. Aceștia împreună cu moldovenii și valahii, sunt vechii daci, atât de temuți de romani”.

Peste 30 de lucrări, cu ani de tipărire 1595 -1700, se referă *exclusiv* la istoria provinciilor românești iar peste o sută de titluri conțin informații despre români.

MANUSCRISE. DOCUMENTE DE CORESPONDENȚĂ

Pasionat colecționar de rarități bibliofile, V.A. Urechia, a lăsat Bibliotecii din Galați și o valoroasă moștenire manuscrisă. Colecția de manuscrise și scrisori autografe însumează aproximativ 3000 de u.b.

În colecțiile speciale ale bibliotecii se regăsesc câteva copii manuscrise de largă circulație, precum *Floarea darurilor*, *Istorie despre Arghir cel frumos și despre Elena cea frumoasă; miscelaneae laice, religioase*, *Condica Almăjeană (1819)*, *Condica lui Crașova (după 1838)*, dar și manuscrise turcești, *Descrierea Țării Românești (1759)*, *Relatarea Ambasadei în Prusia” (1763-1764)*, de Ahmed Resmi Efendi, istoriograf, diplomat și om de stat otoman.

O raritate bibliofilă este manuscrisul *Histoire des Ajaoiens*, redactat în 1682, atribuit lui Fontenelle (1657-1757). Acest manuscris complet aflat în colecțiile Bibliotecii V.A. Urechia a stat la baza unei ediții critice apărută în 1998 la Oxford, sub îngrijirea profesorului Hans-Gunter Funke și editat de Fundația Voltaire.

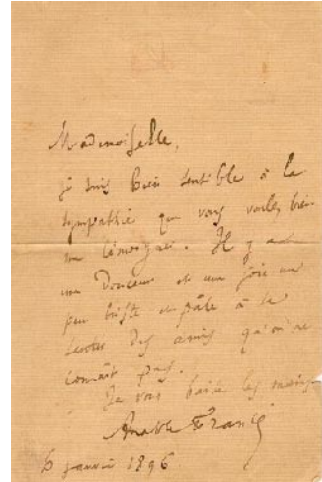
Biblioteca V.A. Urechia conservă manuscrise de la contemporanii fondatorului bibliotecii: Vasile Alecsandri, cu manuscrisul *Papagalul simpatic* (1880) publicat de V.A. Urechia în *Albumul Macedo-român* și manuscrisul bruion *Ovidiu: Dramă în 4 acte și versuri* (1884), de la Mihail Kogălniceanu, colecțiile păstrează 11 manuscrise. Alte prețioase manuscrise sunt semnate de G. Cosbuc - *Versuri*, închinat lui Urechia (1900), de Al. Macedonski - *Lui Urechia-Versuri* (1882), B.P. Hașdeu - *Amicului N. Nicolescu - Versuri* (1882), Alexandru Odobescu - *Ecouri ale Pindului în Carpați* (1880), Alexandru Vlahuță - *Vechilor atenești” - Versuri* (1880).

Un manuscris V.A. Urechia, deosebit de prețios este *Biografia Majestații Sale Carol I, manuscriptul care a servit la tipărirea din 1868 cu note și corecturi autografe ale M.S. Domnitorul*.

Foarte bogată este colecția de documente de corespondență : *14 scrisori autografe V. Alecsandri*, adresate între anii 1867-1889 lui M.Kogălniceanu, V. Pogor, V.A. Urechia, Aristizza Romanescu, Corneliu C. Botez; 20 de scrisori autografe expediate între 1859-1887, de marele om de stat *Mihail Kogălniceanu*, dintre care 12 adresate lui V.A. Urechia. Materialul epistolar cuprinde nume de seamă ale societății românești: *Alexandru Ioan Cuza, Alexandru Odobescu, Dimitrie Onciul, Iuliu Popper, D.A. Sturdza, A.D. Xenopol, Vasile Lucaciu*.

V.A. Urechia a purtat o bogată corespondență și cu personalități culturale europene din lumea latină, majoritatea filoromâni : *César Cantu, Ascoli Graziadio, Enrico Croce, Roberto Fava, A.H. Ubicini* ; poezii *Félibrige, Alphonse Roque – Ferrier, Aubunel Theodor, Berluc Perussis, W. Bonaparte -Wyse*.

Trei colecționare din Galați, Antonie, Emilia și Rovena Schwartz au donat bibliotecii corespondența purtată cu *Jules Verne, Alex. Dumas-fils, Mark Twain, Camille Flammarion, Pierre Loti, Jules Simon, Johann Strauss, Émile Zola etc.* Autografele a șapte laureați ai **Premiului Nobel**, se regăsesc în colecțiile gălațene : *Sully Prudhomme, Frédéric Passy, Theodor Mommsen, Frédéric Mistral, Giosue Carducci, Anatole France, Ferdinand Buisson*.

DOCUMENTE ICONOGRAFICE STAMPE

Donația de stampe reprezenta o raritate în epocă. V.A. Urechia aducea la Galați stampa europeană de secol XVII -XIX, reunind nume importante din istoria gravurii: J. Callot (1594-1635), G. Edelinck (1640-1707), M. Le Jeune (1621-1687), N. de Larmessin (1684-1755), H. Daumier (1808-1879). Foarte bine reprezentat este Auguste Raffet (1804-1860), care a călătorit prin Moldova și Basarabia în compania Prințului Demidoff și care a executat o serie de lucrări între anii 1837-1847, surprinzând farmecul și frumusețea acestor locuri. Două stampe din 1826, tipărite la Viena și semnate Erminy, prezintă Galațiul ca un înfloritor port comercial, un viitor porto franc iar *Albumul valah* a lui Bouchet, editat la Paris în 1843, dă o imagine a portului popular românesc.

Colecția de stampe numără astăzi circa 3000 de lucrări : stampă istorică, documentară, costume, tipuri arhaice, scene militare, stampa de ornament, gravură de reproducere, portrete, scene religioase, scene mitologice, ilustrații la

operele unor scriitori, peisaje, orașe europene.

Stampa românească este reprezentată de gravurile și litografiile lui : Th. Aman, Gh. Asachi, Dimitri Papazoglu, Carol Pop de Szathmary.

Dar prestigiul colecției este dat de **Rembrandt** (1606-1669), care reprezintă unul din marile capite ale artei europene. Biblioteca Urechia, posedă, prin donația fondatorului ei, un exemplar al celebrei *Culegeri de 85 de stampe originale* (*Recueil de Quatre-Vingt-Cinq Estampes originales, Têtes, Paysages et différents Sujets, dessinées et gravés par Rembrandt*) cuprinzând tiraje executate la sfârșitul secolului al XVIII, de editorul și francez *Piere-Francois Basan*. Gravuri li se adaugă în albumul conform foii de titlu, încă 35 de de *H. Basan*-fiul, după moartea în 1797. Acest foarte prețios apare foarte rar în marile licitații a fost achiziționat de cărturarul Urechia în anul 1897 de la Paris. care alcătuiesc efectiv culegerea, *mai bogată colecție Rembrandt*

colecționarul Celor 85 de respectiv, gravuri, trase tatalui său, volum, care internaționale, bibliofil V.A. Cele 116 piese, reprezintă cea din țară.

Mai puțin bogată, dar valoroasă, este colecția de iconografice originale: desene de pictorița născută la Galați și stabilită în după 1947 în America, Georgeta Arănescu Anderson, acuarele de Mihai Gheorghe Coron, pictură în ulei de Rudolf Schweitzer Cumpăna și Nicolae Spirescu, ultimul cu ciclul Eminesciana.

DOCUMENTE CARTOGRAFICE ATLASE. HĂRȚI VECHI

Cea mai veche hartă a Moldovei, *Moldaviae, finitimanemque regionum typis*, este anexată de *Georg Reichersdorffer* (1500-1550), notar în Sibiu și din 1525 aflat în slujba regelui Ferdinand I de Habsburg, ca secretar regal și consilier, lucrării sale : *Moldaviae quae olim Daciae pars . Chorographia. - Coloniae, 1595* (ediția I din 1541 Viena, republicată la Viena în 1550) redactată în limba latină. Galațiul este indicat printr-un simbol urbanistic fiind și *cea mai veche mențiune a orașului din documentele păstrate la Biblioteca V.A. Urechia.*

Bibiloteca V.A. Urechia păstrează în colecțiile speciale atlase ale unor geografi celebri: Giacomo Cantelli da Vignola (1643-1692), geograful și cartograful oficial al ducatului de Modena, Nicolas Sanson d'Abbeville (1600-1667), fondatorul Școlii Franceze de Geografie, profesorul de geografie al lui Louis al XIV, ale cărui hărți figurează în *Atlas Nouveau*, editat la Paris în 1695.

Impresionante prin dimensiuni, culori naturale, bogăția informației, sunt alte două atlase *Le Nouveau Théâtre du monde* editat la Leide (1713) și *Atlas Homannianus Matematico Historice delineatus* editat la Nürnberg (1747). Cel mai frumos atlas, cumpărat în perioada studiilor la Padova (1667-1669), aparține stolnicului C. Cantacuzino și are titlul general: *La Guida del Mercurio Geografico per tutte le parti del mondo dalle stampe* di Domenico di Rossi in Roma alla Pace, 1692. Prima parte a atlasului este reprezentată de o colecție de hărți tipărită de Giovanni Giacomo de Rossi, la Roma sub titlul : *Mercurio geografico overo Guida geografica in tutte le parti del mondo*, partea a doua este alcătuită de stolnic, din câteva documente cartografice disparate, sub titlul general *La Guida del Mercurio*. Atlasul cuprinde și câteva hărți ce interesează direct geografia țărilor românești, în atlas fiind inserate de stolnic și două hărți ale Imperiului roman, imprimate la Roma (1669), care cuprind și Dacia antica.

EX-LIBRIS-urile

Colecțiile speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia” au moștenit de la generosul său donator ex-libris-uri de la stolnicul Constantin Cantacuzino, pe două titluri : J. Lauterbach, *De bello contra Turcas suscipiendo*, Dresdae (1594) și pe vol. *Florilegii diversorum epigramatum*, Gorlicii (1681). Însemnarea *Ex libris Constantini Cantacuzini*, a fost tăiată însă de un alt posesor. Se mai observă doar buclele literelor.

Din perioada domniilor sale din Moldova (1709-1715), deținem un ex-libris manuscris de la Nicolae Mavrocordat, cu cerneală neagră : *Ex-libris Jo Nicolaj Maur/ocordati/ Principis Moldavi/ae*, pe lucrarea *Philostrati Lemnii, Opera*, Paris (1608), volum achiziționat de V.A. Urechia în anul 1895, din fondurile ministerului pe anul 1899.

Colecțiile speciale gălățene dețin și cel mai vechi ex libris figurativ românesc, un ex-libris gravat pe volumul lui Antonio Foresti, *Del Mapamondo Istorico* (1694), ce a aparținut învățatului medic a lui C. Brâncoveanu, *Pantaleonis Caliarchi*. Imaginea heraldică centrală reprezintă un leu cu o coroană princiară pe cap și o pasăre în laba anterioară dreaptă, datat 12 iun.1692.

Pe volumul *Mémoires pour servir a l'histoire d'Anne d'Autriche*, Maastricht, 1782, de François Bertaut de Moteville, fostă doamna de onoare a reginei Ana de Austria, se află ex-libris-ul de factură heraldică al domnitorului *Constantin Hangerli*, reprezentând un buzdugan, însemn al puterii domnești și un hanger desprins din blazonul familiei Hangerli. Grupul heraldic al ex – libris-ului este încadrat de o inscripție în limba greacă - *Din cărțile bibliotecii domnești a prea înălțatului domn Constantin Voievod Hangerli*. Ex-libris-ul a fost tipărit separat pe foi volante și aplicat ulterior pe forzatul cărții, pe cele trei volume existente în colecțiile bibliotecii gălățene, cumparate de V.A. Urechia în 1892.

În colecțiile speciale de la Galați se regăsesc ex-libris-uri manuscrise de la Ienăchiță, Nicolae și Alecu Văcărescu, Gheorghe Asachi.

FOTOGRAFII . CĂRTI POȘTALE ILUSTRATE

Circa 2900 de fotografii originale, portrete ale unor figuri de seamă din plan politic, cultural științific, contemporanii lui V.A. Urechia : Alex. I. Cuza, Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Al. Vlahuță, Angelo de Gubernatis, Garibaldi, Mazini. Un fond aparte îl reprezintă membrii familiei regale, V.A. Urechia, fiind un apropiat al familiei regale, care își citea producțiile literare în saloanele reginei Elisabeta.

Un album rar, alcătuit de Dante Paolucci, corespondent artistic la *Illustrazione Italiana*, datat 1899, Roma, și intitulat

Congresso degli Orientalisti XII, îl prezintă pe V.A. Urechia și Badea Cârțan depunând o coroană de bronz la Columna lui Traian, în timp ce un cor italian intona *Ginta latină* în limba româna și alți 60 de intelectuali români susțineau latinitatea poporului român.

FOI VOLANTE

Datând, în principal, din perioada activității din învățământ susținută de V.A. Urechia, între anii 1859- 1901, colecția de foi volante păstrează documente de importanță istorică, sistematizate pe probleme cu conținut istoric, cultural, ocazional : programe școlare, invitații la conferințe, baluri, proclamații, liste electorale, afișe diverse, calendare, programe teatrale.

ARHIVA ISTORICĂ

Arhiva istorică a Bibliotecii reconstituie anii de început, dar și frământările suferite de biblioteca gălațeană, transferată în timpul războiului, între anii 1940-1948, la Caracal și adăpostită în Liceul Ioniță Assan, readusă cu mare greutate la Galați, mutată dintr-un sediu în altul, împachetată și strămutată din locul special construit pentru ea, Palatul Cultural „V.A. Urechia”. O altă arhivă importantă este Arhiva Societății Culturale „V.A. Urechia”, societate înființată de intelectuali gălațeni pentru a putea respecta dorința istoricului V.A. Urechia de a construi un palat cultural care să găzduiască biblioteca, cu sală de conferințe, cu muzeu și pinacotecă. Alte dosare de arhivă reconstituie eforturile susținute pentru ridicarea statuiilor lui *M. Kogălniceanu* la Galați în 1893, a lui *Miron Costin* la Roman (1887-1888), *V. Alecsandri* la Bacău (1896), corespondența oficială și personală adresată lui V.A. Urechia, corespondența privind *Liga pentru unitatea culturală a românilor* (1893-1894), *corespondența emigrației poloneze la Paris* (1814-1853), extrase din presa vremii urmărind *evoluția procesului memorandist* (1894-1895) susținut cu atâta dăruire de istoricul V.A. Urechia.

CARTE ROMÂNESCĂ TIPĂRITĂ ÎNTRE ANII 1831-1865

Biblioteca deține 1300 de titluri din perioada de desăvârșire a limbii române, când litera chirilică și cea latină se foloseau în același text, alcătuint fonduri deosebite din istoria cărții românești, devenite rarități bibliofile.

Prin fondul de carte dăruit, prin documentele de **Colecții Speciale**, istoricul V.A. Urechia, a pus la dispoziția gălațenilor lucrări importante pentru cercetători, a trasat istoria tiparului românesc și european prin colecționarea de tipărituri rare, a insuflat dragostea pentru arta tiparului, pentru frumos și pentru istoria neamului.

Biblioteca Urechia conservă rarități tipografice, prin secția Colecții Speciale, tezaur de cultură și istorie, izvoare ale istoriei naționale.

Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Urechia reprezintă o secție a mării școli a demnității naționale dar și drumul croit de carte *românilor* spre universalitate.

Bibliografie:

1. Borș, Lucia. *Biblioteca V.A. Urechii*. În : Boabe de grâu. Revistă lunară ilustrată de cultură, Anul III, 1932, p. 348 -367 ;
2. Păltănea, Paul. *Biblioteca lui V.A. Urechia. O contribuție la perenitatea culturii românești*: Extras din Biblioteca și perenitatea culturii românești, Iași, 1990, p.327-342;
3. Simonescu, Dan. *Cartea românească veche din Biblioteca Regională „V.A. Urechia” Galați*. Manuscris dactilografiat. Galați, 1965. 8p.
4. Surdu, Valeriu. *Istoricul Bibliotecii Publice „Urechia” din Galați : 11 Noiembrie 1890 – 1 Septembrie 1905*. București, Stabilimentul Grafic Albert Baer, 1906. p.31-34

TIPĂRIREA PRIMEI CĂRȚI ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC - LITURGHIERUL (1508) -

*Conf. univ. dr. Agnes Erich
Universitatea Valahia din Târgoviște
e mail: eagnes@valahia.ro*

În contextul tiparului chirilic european, activitatea tipografică din Țara Românească ocupă un loc important, reflectând gradul de dezvoltare culturală la care ajunseseră țările române,¹ în același timp constituindu-se ca o parte integrantă a unui fenomen european. Este cunoscut faptul că între cultura românească și cultura popoarelor sud-slave a existat o puternică legătură, încă de la apariție, primele tipărituri macariene de la Târgoviște (1508-1512) răspândindu-se și în lumea slavă, fiind folosite drept model pentru cărțile tipărite aici. Relațiile culturii scrise românești cu celelalte culturi sud-est europene s-au manifestat pe mai multe planuri: activitatea tipografică era într-o permanentă evoluție, tipografi, corectori, gravori sau legători venind să lucreze în Țările Române, așa cum meșteri români produceau manuscrise și cărți pentru comunitățile balcanice sau chiar se deplasau în locuri îndepărtate pentru a întemeia ateliere tipografice².

N. Iorga spune: *“Tipărirea cărților slavone nu-și putea găsi un adăpost în Balcani, în acel sfârșit al veacului al XV-lea, când ultimele rămășițe de stăpânire creștină se înecau în noianul turcesc. Meșterii trebuiau să-și caute un sprijin, un ocrotitor, dincoace de Dunăre, unde se păstrau vechile forme de stat. Această îndreptare spre noi era cu atât mai impusă, cu cât Veneția nu mai voi să se ocupe cu lucrul tipografic pentru slavi...”*³; iar N. Cartoian explică înființarea tipografiei de către Radu cel Mare prin aceea că: *“Tipărirea cărților necesare cultului divin corespundea atunci în țările slave din Balcani unei necesități adânci simțite”*⁴

Înființarea tipografiei în Țara Românească a fost făcută la inițiativa bisericii și a oficialităților locale pentru folosul cultural propriu, dar și pentru țările care foloseau limba slavă în biserică. În momentul când Radu cel Mare a decis să pună bazele unei tipografii în Țara Românească, arta tipografică exista de peste o jumătate de veac în Europa apuseană, iar la sud de Dunăre erau vremurile în care islamul cuceritor nu îngăduia să se ridice vreo biserică peste care să nu poată privi

---

¹ L. Demény; Lidia Demény. Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea. București: Editura Kriterion, 1986, p.3-34.

² Al. Duțu; M.A. Muzicescu; A. Fochi. Relațiile culturale româno-balcanice până în secolul al XVI-lea. București, 1996, p. 96.

³ N. Iorga. Istoria literaturii românești. Ed. a 2-a. București: Editura Pavel Suru, 1925, p.138.

⁴ N. Cartoian. Istoria literaturii române vechi. Vol I. București: Editura Minerva, 1980, p. 53-55

un turc călare. Cu atât mai mult a dorit domnitorul să ridice aici, la Dealu, cea mai marea biserică din câte se înălțaseră până la acea vreme în Țara Românească. Așadar, nu este doar o coincidență că în timpul domniei lui Radu cel Mare s-a înființat tipografia și că tot în timpul domniei lui s-a dat o nouă organizare bisericii din Țara Românească.

Călugărul Macarie, care însoțea în Italia pe tânărul principe muntegrecan Gheorghe Cernoievici, este menționat la 1483 supraveghind la Veneția tipărirea unui liturghier slav.⁵ Același Gheorghe Cernoievici va aduce tiparul din Veneția peste câțiva ani și-l va instala la Cetinje, în mănăstirea întemeiată de tatăl său. Aici, Macarie va tipări un *Molitvenic (1496)*, un *Octoih (1493-1494)*, iar în 1495 o *Psaltire*. Pătrunderea otomanilor pe teritoriul Muntenegrului va face ca, după numai doi ani tipografia să-și înceteze activitatea, moment în care călugărul Macarie se va refugia la Veneția, împreună cu protectorii săi. După un timp va pleca în Țara Românească, adus fiind de mitropolitul sârb Maxim, însă despre aceasta nu există dovezi scrise⁶.

Despre Radu cel Mare se spune că era un *“domn înțelept, pașnic și drept”* care *“n-a purtat războaie, a dorit pacea, și s-a ocupat îndeosebi de treburile bisericesti și culturale”*,⁷ iar înființarea tipografiei de la Târgoviște este astfel strâns legată de numele acestuia, care s-a preocupat în a aduce la curtea sa de la Târgoviște în anii 1507 câțiva sârbi din înalta nobilime, dintre care amintim pe Maxim, fiul lui Ștefan Brancovici cel Orb, ultimul despot independent al Serbiei, pe Macarie tipograful și alții. Venirea acestora în Țara Românească a reprezentat un act pozitiv pentru cultura românească, deoarece ei militau pentru tipărirea cărților bisericești.

Asigurarea autonomiei Țării Românești în cadrul Imperiului Otoman crease un climat favorabil dezvoltării culturale,⁸ astfel că tiparul va avea condiții prielnice de dezvoltare. Radu cel Mare s-a preocupat în mod deosebit de întărirea prestigiului Bisericii și de înzestrarea ei cu *“izvoare de învățătură limpede”*⁹. Inițiativa sa de a da o carte de slujbă bisericească tipărită, în locul celor manuscrise care circulau până atunci, corespunde măsurilor generale luate în vederea

⁵ Ibidem, p. 96.

⁶ D. Simonescu; V. Petrescu. Târgoviște - vechi centru tipografic românesc. Târgoviște: Muzeul Județean Dâmbovița, 1972, p.8

⁷ C.C. Giurescu; Dinu C. Giurescu. Istoria românilor. București: Editura Albatros, 1975, p. 317.

⁸ Ioan-Radu Mircea. Primele tipărituri chirilice și incunabulul cracovian de la Brașov. În: "Târgoviște - cetate a culturii românești: lucrările sesiunii științifice din 21-23 decembrie 1972: studii și cecetări de bibliofilie/ Muzeul Județean Dâmbovița. București: Editura Litera, 1974, p.121.

⁹ Mircea Tomescu. Istoria cărții românești de la începuturi până în 1918. București: Editura Științifică, 1968, p.27.

organizării statului și a Bisericii Române. Pentru realizarea acestui deziderat îl va aduce în țară pe fostul patriarh al Constantinopolului, Nifon, căruia îi spune: „*Eu o să domnesc, iar tu să ne fi îndreptar în legea domnului. Să ne fi păstor sufletesc și sol nouă la Dumnezeu*”. Patriarhul Nifon, răscumpărat de domnitor și adus în Țara Românească, pentru înfăptuirea acestor reforme, spune în ce stare a găsit biserica în primii ani ai secolului al XVI-lea: “*Iară sfântul află turma neplecată și neascultătoare și biserica izvrătită și cu obiciaiuri rele și nesocotite. Și chiemă pre toți egumenii de la toate mînăstirile țării Ungrovlahii și tot clirosul bisericii și făcu săbor mare de împreună cu domnul și cu toți boierii, cu preoții și cu mirenii și slobozi izvoare de învățătură limpede și necurmat*”¹⁰. Nifon numi pe doi episcopi “*ca să se înderepteze toată țara de la arhierii*” și pentru desăvârșirea acestei opere a fost nevoie de cărți, iar domnul s-a simțit dator să ajute și să întărească biserica, care acum devenea un instrument spiritual al stăpânirii centralizate. Înființarea tipografiei în Țările Române nu mai apare astfel ca o operă întâmplătoare, ci se încadrează în istoria socială și culturală a țării.

Între alte învățături și orânduirii date de Nifon, a fost și realizarea slujbelor bisericești. Astfel, **Liturghierul** din 1508, **Octoihul** din 1510 și **Evangeliarul** din 1512 nu fac decât să pună în practică, sub formă tipărită, dorința clasei conducătoare și bisericești, de a se realiza sub formă unitară cea mai mare și mai esențială parte din slujbele bisericești.

Fragment from Oktoih

Octoih, 1493, Cetinje

Târgoviștea a fost la începutul secolului al XVI-lea un centru cultural de vază, iar aducerea tiparului aici s-a făcut într-un moment în care nevoia de carte de cult era foarte stringentă, iar rolul ei era să întărească noul instrument al noii cărmuirii centralizate. Ca și în Occident, primele cărți tipărite la noi au căutat să se substituie cărții manuscrise,¹¹ dar cu toate acestea, ti-

părirea cărților la începutul secolului al XVI-lea se face foarte anevoios.¹²

În legătură cu tiparnița macariană târgovișteană au existat - și există -

¹⁰ Tit Simedrea. Viața și traiul Sfântului Nifon, patriarhul Constantinopolului. București, 1937, p. 8-9.

¹¹ Victor Duță. Călătorie în lumea scrierii și a tiparului. București, 1988, p.123.

¹² N. Iorga. Istoria românilor pentru poporul românesc. Chișinău, 1992, p.90.

două probleme, care sunt controversate și în prezent: **originea și locul de tipărire a celor trei lucrări.**

Liturghier, 1508, Dealul

Problema originii tiparniței macariene a fost dezbătută atât de cercetătorii români cât și de cei străini. Istoricii D. Sp. Radojicic și Dejan Medakovic¹³ insistă asupra apartenenței celor trei tipărituri la centrul de la Cetinje. Dar materialul tipografic cu care Macarie a imprimat cele trei cărți slavo-române este altul decât cel întrebuințat de el în tiparnița de la Cetinje. Tipărițiile lui Macarie de la Cetinje prezintă caracteristicile unor cărți

editate în condițiile unui nivel evoluat al meșteșugului tiparului, iar ca elemente de ornare sunt folosite și clișeele unor litere ornate din tipărițiile venețiene cu litere latine. Astfel, întâlnim inițiale ornamentale latine, cu valoare chirilică, cum ar fi “**B**” latin pentru “**V**” chirilic, “**P**” latin pentru litera “**R**” (P). Acest lucru arată faptul că tipograful venețian folosea matrițele unor litere latine pentru turnarea literelor chirilice asemănătoare ca formă, asemenea procedee nefiind întâlnite în tipărițiile românești.

Slavistul V. Jagic afirmă că între tipografia din Cetinje și cea din Țara Românească nu există nici o asemănare, litera tipografiei muntenegrene fiind subțire și mică, iar cea din Țara Românească groasă și mare. De asemenea, s-a observat că ornamentele din cărțile tipărite în Țara Românească sunt influențate de manuscrisele din vremea lui Ștefan cel Mare, pe când ornamentele celor din Muntenegru sunt în stil clasic de Renaștere italiană. În ceea ce privește limba celor două tipuri de tipărituri aceasta este slava bisericească de redacție sârbă în Muntenegru și de redacție medio-bulgară în Țara Românească.¹⁴

Studiind aceeași problemă, Nicolae Iorga arăta că “*Macarie și-a făcut ucenicia la Veneția*” și după ce a fost nevoit să fugă din Muntenegru din cauza năvălirii otomanilor “*veni în Țara Românească*”, aducând cu el un săculeț de buchii frumos tăiate, de inițiale înflorite și de frontispicii dibaci împletite, în care se simte influența venețiană.¹⁵ La rândul său, Sextil Pușcariu susținea că “*a fost firesc*

¹³ L. Demény; Lidia Demény, op.cit., p.35.

¹⁴ Cf. P.P. Panaitescu. Octoiul lui Macarie și originile tipografiei în Țara Românească. În: “Biserica Ortodoxă Română”, 1939, nr. 57, p. 533-538.

¹⁵ N. Iorga. Istoria literaturii române. Vol. I. București: Editura Pavel Suru, 1925, p.138.

ca Macarie să privească spre Muntenia ca spre cel mai sigur teren de activitate” și că “*va fi venit deci aici, aducând cu sine sacul de buchii*”¹⁶. Aceași idee, a identității tipografului Macarie de la Târgoviște cu cel de la Cetinje, o mai regăsim și în lucrările altor specialiști precum L. Demény¹⁷, D. Simonescu și V. Petrescu¹⁸, N. Cortojan.¹⁹

Mircea Păcurariu²⁰ afirmă că Macarie ar fi venit în Țara Românească cu literele turnate de către el sau că Radu cel Mare ar fi cumpărat o instalație tipografică nouă de la Veneția prin intermediul lui Macarie, pentru ca Alexandru Odobescu să conchidă în cercetările sale că în această perioadă nu a existat tiparniță chirilică în Țara Românească și că tipăriturile macariene cu stema Țării Românești sunt tipărituri venețiene executate la comanda domnitorilor români: „*Această carte tipărită cu așa litere curate și deslușite în anul 1508 în domnia lui Mihnea Vodă I, e o adevărată curiozitate.*”²¹

La rândul său Virgil Molin afirma categoric: “*Cărțile lui Macarie, cele din-tâi necesare Țării Românești sunt editate și tipărite la Veneția*”.²² Mai mult, V. Molin a încercat să identifice tipografia de la Târgoviște cu cea venețiană a lui Aldus Manutius și Torresani afirmând: “*Tipărirea a fost făcută sub teascurile unor tipografi din Veneția, după toate probabilitățile ale lui Torresani. Altfel spus Macarie n-a avut decât un rol de legătură cu lumea ortodoxă a Balcanilor*”. Acesta se întemeiază pe următoarele argumente: caracterele literelor din cărțile lui Macarie (1508-1512) sunt de tip venețian; tiparul este în două culori, tehnică pur venețiană; hârtia este de proveniență venețiană; legătura este identică cu cele venețiene din jurul anului 1500. După V. Molin toate tipăriturile chirilice apărute până în deceniul al treilea al secolului al XVI-lea în spațiul sud-est-european aparțin doar unui centru tipografic: Veneția.

Însă această ipoteză a imprimării tipăriturilor românești ale lui Macarie în tipografia lui Torresani nu este întemeiată din următoarele considerente: literele din **Liturghier** fiind groase, imitând semiunciala de manuscris se deosebesc de caracterul literelor slave venețiene, cât și de literele slave subțiri, asemănătoare cu alfabetul latin din tipografia de la Cetinje a lui Cernoievici, care sunt de origi-

¹⁶ Sextil Pușcariu. Istoria literaturii române: epoca veche. București, 1987, p.56.

¹⁷ L. Demény; Lidia Demény, op.cit., p.34.

¹⁸ D. Simonescu ; V. Petrescu, op. cit., p.6-12.

¹⁹ N.Cortojan, op. cit., p. 90.

²⁰ M. Păcurariu. Istoria Bisericii Ortodoxe Române. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1992, p. 536-537.

²¹ Al. Odobescu. Despre unele manuscrite și cărți tipărite aflate la Mănăstirea Bistrița. În: “Revista Română”, 1861, nr.1 p. 819.

²² V. Molin. Venise berceau de l'imprimerie glagolitique et cyrillique. În: “Studii veneziani”, VIII (166), p.444, apud. L. Demény; Lidia. Demény, op.cit., p.36.

ne venețiană; ornamentele din tipăriturile lui Macarie nu sunt nici ele de origine venețiană, ci le imită pe cele din manuscrisele moldovenești de la sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare; tiparul în două culori era executat în cărțile lui Macarie după o tehnică rudimentară, fiind scoase foile de sub presă, după care se tipărea iar cu cerneală roșie pe locurile lăsate albe, de unde și neconcordanța la linie; în privința lipsei de indicații în epilogurile celor trei cărți asupra locului unde s-au tipărit este de presupus că stema indică locul, iar dacă aceste tipărituri ar fi apărut la Veneția, tipografi ar fi trecut anul și locul apariției lucrărilor; diferența de circa doi ani între apariția celor trei cărți târgoviștene arată că tipărirea s-a făcut într-o tiparniță mai modestă, înzestrată cu puțin material, și că nu este vorba de o comandă tipografică într-un mare centru tipografic, precum Veneția; corectarea textului tipărit în caietul al doilea, unde apăruseră unele greșeli care denaturau sensul textului, făcându-se doar la al doilea tiraj demonstrează că tipărirea s-a realizat într-o officină care se afla la început de drum, iar dacă tipărirea **Liturghierului** s-ar fi făcut la Veneția, îndreptarea greșelilor s-ar fi realizat în toate exemplarele;²³legăturile cărților lui Macarie s-au făcut în mănăstirile și atelierile care existau în țară și nu au aceeași factură cu legăturile executate în atelierile venețiene; **Octoihul** fiind tipărit în 1510, nu s-a putut tipări în tipografia lui Torresani deoarece aceasta era închisă la acea dată²⁴

O altă teorie privind originea tiparului macarian este legată de tiparnița chirilică din **Cracovia** a lui Sweipolt Fiol. În 1916, A.P. Sobolevski afirma că tipăriturile cracoviene din 1491 au “*ca temelie a lor texte de origine românească*”,²⁵ adică manuscrise slave cu ortografia folosită în Țările Române în secolul al XVI-lea. Cercetătorul rus este de părere că tipăriturile chirilice ale lui Sweipolt Fiol au fost realizate la o comandă venită din Țara Românească sau Moldova, iar P.P. Panaitescu susținea chiar că literele cărților lui Sweipolt Fiol se aseamănă cu cele din manuscrisele slavo-române.

L. Demény consideră că tipăriturile chirilice din Cracovia, alcătuite pe baza textelor slave din Răsărit, au caracteristici poligrafice care exclud o identificare sau apropiere pronunțată față de tipăriturile macariene din Țara Românească,²⁶ cărțile chirilice cracoviene având frontispicii cu totul deosebite.

De asemenea, s-a studiat și litera **M**. Este vorba de două tipuri ale acestui caracter, și anume “**M** aliniat”, care se încadrează perfect între cele două nivele ale rândului și care este caracteristic tiparniței chirilice venețiene, celei sud-slave și

²³ Ibidem

²⁴ M. Tomescu, op.cit., p. 29.

²⁵ P.P.Panaitescu. Liturghierul lui Macarie (1508) și începuturile tipografiei în Țările Române. În: “Biserica Ortodoxă Română”, 1939, nr. 57, p. 533-538.

²⁶ L. Demény; Lidia Demény, op.cit., p.37 -38

cele din Praga din secolele XV-XVI și o formă specifică a literei, denumită la noi “M cu poale”, căci mijlocul literei depășește cu 1-3 mm nivelul de jos al rândului. Același “M cu poale” îl întâlnim și în tiparul chirilic de la Cracovia cu deosebire însă foarte mare: la tipăriturile lui Macarie, mijlocul literei, care depășește în jos nivelul rândului, este rotunjit, pe când la Sweipolt Fiol are o formă ascuțită. Se poate trage concluzia de aici că cei doi tipografi au avut surse diferite de inspirație: Sweipolt Fiol a folosit manuscrise slave răsăritene, litera lui fiind săpată după acestea, pe când Macarie a avut la bază manuscrise moldovenești.²⁷ O altă diferență se observă la litera **Г** care la Sweipolt Fiol constă din două semicercuri care se ating unul de altul în partea de jos, pe când la Macarie cele două părți (având fiecare la partea inferioară vârfuri ascuțite) se contopesc. Această sumară comparație arată clar că tiparul macarian nu a avut contacte cu tiparnița chirilică de la Cracovia.

Dintre centrele tipografice de pe teritoriul țărilor române care au fost vehiculate ca fiind locul de apariție al celor trei tipărituri amintim **Bistrița olteană, Snagov, Govora** și mănăstirea Dealul. În ceea ce privește **Bistrița olteană** primul care abordează acest aspect a fost N. Iorga : „*La Dealul, sau, mai curând, pentru că aici lucrul de împodobire a urmat până pe vremea lui Neagoe, la Bistrița Craioveștilor, unde se zice că și Maximiam ar fi serbat nunta Miliței s-a făcut această nobilă lucrare de artă*”.²⁸ Printre cei care au mai susținut această teorie au fost P.P. Panaitescu, Barbu Theodorescu²⁹, Ștefan Ștefănescu, Virgil Căndea, Sextil Pușcariu³⁰, V. Micle³¹ argumentând că aici s-au găsit șapte exemplare din această carte de către Alexandru Odobescu; că între cărturarii Bistriței și cei din sudul Dunării au existat puternice legături de rudenie; în timpul editării **Liturghierului**, Târgoviștea nu mai exista ca unic centru administrativ și cultural al țării: „scaunul țării era deopotrivă atât în București, cât și la Târgoviște.”³²

Este cunoscut faptul că mănăstirea a fost distrusă din temelii de către Mihnea Vodă la 1509, într-un document al vremii specificându-se “și mănăstirea lor (Craioveștilor), carea o făcuse ei pre râul Bistriții din temelie o au risipit”. Aceasta va fi refăcută în timpul lui Neagoe Basarab între 1515 - 1519 tot de Craiovești, și de aici tragem concluzia că nu se putea instala o tipografie într-un sediu ne-

²⁷ Ibidem

²⁸ N. Iorga. Istoria Bisericii Românești. București: Editura Gramar, 1995, vol. I, p.129.

²⁹ „Prin așezarea sa geografică, pe drumul Sibiului, bogăția și tăria politică a Craioveștilor, prin faptul că acolo Odobescu a găsit un adevărat depozit macarian, înclinăm a crede că locul primei tipografii a Țării Românești ar fi putut fi Bistrița”

³⁰ Sextil Pușcariu. Istoria literaturii române. București: Editura Eminescu, 1987, p. 41.

³¹ V. Micle. Ieromonahul Macarie: tipograf român. Bistrița: Mănăstirea Bistrița Olteană, 2008

³² P.P.Panaitescu. Contribuții la istoria culturii românești. București: Editura Minerva, 1971, p. 326.

amenajat. Totuși, dacă presupunem că Macarie ar fi tipărit Liturghierul la Bistrița se pune întrebarea unde s-au tipărit următoarele două cărți, având în vedere că la Bistrița nu mai era posibil, aceasta fiind distrusă la 1509. De asemenea, se mai pune întrebarea de ce D. Liubavici a ales să tipărească la Târgoviște și nu la Bistrița, dacă exista o tradiție în acest sens. De asemenea, se știe că lucrările tipărite în acele vremuri erau legate în cadrul mănăstirilor și acest lucru poate explica existența unui număr mare de Liturghiere la mănăstirea Bistrița, unde probabil fuseseră date la legat, dar mai ales se dovedește că scopul tipăririi acestei lucrări a fost acela de a circula și de a se asigura astfel o practică unitară în ținerea slujbelor religioase.

Snagovul este un alt centru tipografic unde se presupune că s-ar fi tipărit primele cărți de pe teritoriul românesc, pronunțându-se în acest sens Alexandru Grecu care afirmă „că mănăstirea Snagov ar putea fi locul de tipărire a primelor trei cărți macariene”,³³ susținând că Neagoe Basarab ar fi avut o grijă deosebită de această mănăstire.

Prima atestare documentară sub numele de Snagov apare în anul 1408, într-un hrisov al lui Mircea cel Bătrân, dar sunt păreri că aici exista un lăcaș de cult încă din vremea lui Vladislav I (1364-1379). Dar abia începând cu 1517 începe refacerea acesteia de către Neagoe Basarab, și este greu de crezut că s-ar fi instalat o tipografie într-un loc improvizat.

De asemenea, este cunoscut faptul că abia în cursul anului 1694, prin transferarea de la tipografia domnească din București a unei părți a utilajului tipografic la Snagov, Antim Ivireanul va pune bazele unei mari tipografii cu posibilități de imprimare în mai multe limbi, tipografie independentă de cea bucu-reșteană.

Govora este și ea inclusă în rândul ipotezelor privind locul de tipărire al celor trei cărți, Al Odobescu fiind cel care înaintează această supoziție argumentând că la Govora Matei Basarab instalează o tipografie începând cu 1637, fapt care ar duce la concluzia că exista deja o tradiție în acest sens, aici funcționând anterior o tipografie: s-au găsit „*poate chiar ceva rămășițe de vechi unelte tipografice*”³⁴. Mergând pe aceeași idee A. Sacerdoțeanu afirmă: „*Între vechile centre tipografice din țară, Vâlcea ocupă un loc însemnat chiar dacă lăsăm la o parte discuția cu privire la locul unde a tipărit Macarie celebrul său Liturghier din 1508, propus de unii a fi la Bistrița sau Govora. Cert este că la Govora a fost tipografie pe vremea lui Matei Basarab*”³⁵ Din cele expuse mai sus realizăm că nu avem nici o dovadă

³³ Alexandru Grecu. Contribuții la începuturile tipografiei slave în Țara Românească. În : „Studii și cercetări de bibliologie”, an I, 1995, p. 235.

³⁴ Al Odobescu. Opere. București: Editura Academiei, 1967, vol II, p.160.

³⁵ A. Sacerdoțeanu. Originea și condițiile social economice ale dezvoltării vechiului oraș Râmnicu Vâlcea. În: „Buridava”, 1972, p. 51.

că ar fi existat activitate tipografică la Govora la 1507 când s-a început tipărirea Liturghierului.

Personal, considerăm că **Liturghierul** nu s-a tipărit în nici unul din centrele enumerate mai sus, ci la Mănăstirea Dealu de lângă Târgoviște, loc de unde au pornit și directivele reformelor feudale politice, culturale și bisericești, fapt menționat anterior prin încercarea domnilor români de a centraliza puterile statului în mâinile lor. Așadar, întemeierea oficinei tipografice în Țara Românească trebuie pusă în strânsă legătură cu trecerea bisericii feudale sub autoritatea centralizată a domniei, fiind însoțită de o creștere a venitului domnesc, care îngăduia să se pună bazele unor așezăminte culturale precum Mănăstirea Dealu. Este mult mai probabil instalarea tipografiei în incinta unei mănăstiri deoarece aici existau ateliere pentru meșteșuguri fine și călugări știutori de carte care ar fi putut ajuta la corectura textului, precum și a textului religios.

Chiar și unele din ornamentele frontispiciilor tipăriturilor lui Macarie sunt apropiate ca stil de ornamentele în stil „armenesc”³⁶ de la Mănăstirea Dealu (ornamente formând cercuri și pătrate împletite din vrejuri de plante stilizate). De asemenea, considerăm că anumite ornamente au rămas de la Macarie și au fost folosite în tipăriturile ulterioare, posibil fiind ca unele din acestea să fi fost găsite la Târgoviște, de vreme ce Liubavici tipărește aici,³⁷ și există unele asemănări între tipăriturile celor doi meșteri tipografi, mai ales în privința frontispiciilor.

Începuturile activității tipografice a lui Macarie nu sunt cunoscute, informațiile biografice în privința sa fiind extrem de rare³⁸. Majoritatea biografilor (I.Karataev, L. Tomic, L. Stoianovici, V. Jagić etc.) consideră că Macarie a învățat arta și tehnologia imprimării cărții la Veneția, în tipografia lui Torresani³⁹. Între anii 1493-1496 își desfășoară activitatea la Cetinje, în Muntenegru, unde imprimă o serie de cărți sub patronajul voievodului țării, Gheorghe Cernoievici⁴⁰. Acesta domnește între 1492-1496, fiind căsătorit cu o nobilă venețiană, Elisabeta Erizzo, politica statului său fiind bazată pe sprijinul Veneției, astfel explicându-se și relațiile culturale dintre Muntenegru și Veneția, și aducerea tipografiei de acolo.

În tipografia lui Macarie s-au tipărit o serie de cărți în limba slavă bisericească de redacție sârbă, necesare cultului ortodox și anume, **Octoihul**, partea întâi, primele patru glasuri. Prefața care arată începerea lucrării poartă data 7001

³⁶ N. Ghica-Budești. Evoluția arhitecturii în Muntenia. In: „Buletinul Comisiunii monumentelor istorice”, nr. 20

³⁷ I. Bianu; N. Hodoș. BRV, I, p. 23-24.

³⁸ N.Iorga. Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor, vol. I. București: Editura Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice, 1928, p.129.

³⁹ Dan Dumitrescu. Meșterul tiparelor. În: „Magazin istoric”, nr. 4 (37), București, 1970, p.29.

⁴⁰ Ibidem.

(1493), iar postfața, data terminării, 4 ianuarie 7002 (1494). **Octoihul**, partea a doua, din care nu se cunosc exemplare complete, poartă data 1494. **Psaltirea**, tipărită în 1495, cuprinde în anexe slujbele acatistului, a sfințirii apelor, ceaslovul, o cuvântare a lui Ioan Gură de Aur și altele. **Molitvenicul**, din care se cunoaște numai un fragment, nu poate fi datat cu precizie, dar după literă provine din aceeași officină tipografică. Aceste cărți poartă indicația că au fost tipărite din porunca domnului Gheorghe Cernoievici și a mitropolitului Vavila, “*trudindu-se cu mâinile smeritului ieromonah Macarie din Cerna Gora*” (Muntenegru). Postfața **Octoihului** partea întâi are indicația anului și a celorlalte elemente cronologice: crugul soarelui, al lunii, temelia, numărul de aur. Dintre toate doar **Psaltirea** poartă indicația locului tipăririi: „*la Cetinje*”.

Cei mai mulți cercetători admit că tipografia din Cetinje a fost adusă din Venetia, fiind cumpărată de la Andreea Torresani, iar Macarie tipograful a fost ucenicul acestuia. Faptele care au condus la această concluzie au fost: tipografia slavă a lui Torresani își încetează activitatea la 1493 (anul în care începe activitatea tipografiei din Muntenegru); aspectul literelor și ornamentelor din tipografia lui Macarie de la Cetinje este de origine italiană, iconografia tipăriturilor macariene din Cetinje evidențiind originea sa venețiană, cu atribute renaștentiste: mascaroni, amorași, cornul abundenței, ghirlande, păsărele etc.⁴¹

De la Cetinje, Macarie a sosit în Țara Românească la invitația lui Radu cel Mare, pentru înființarea unei tipografii. Cărțile tipărite în Țara Românească sunt obișnuitele texte bisericești, texte traduse odinioară din limba greacă în limba slavonă și copiate în manuscrise pentru folosința românilor care adoptaseră ritul slavon. În tiparnița de la Dealu, Macarie scoate trei tipărituri: un **Liturghier** (1508), un **Octoih** (1510) și un **Evangeliiar** (1512).

Liturghierul macarian are o dublă însemnătate: este prima carte românească tipărită; este prima ediție a acestei cărți de cult în limba slavonă (se pare că traducerea în limba slavonă a fost făcută de patriarhul Nifon, în timpul șederii lui în Țara Românească).⁴²

Tipărirea **Liturghierului** a început încă din anul 1507 “*din porunca domnului Io Radu Voievod căruia să-i fie pomenirea vecinică*”⁴³. Imprimarea și finisarea tiparului s-au executat cu sprijinul financiar și moral al noului domn, “*Io Mihnea mare voievod a toată țara Ungrovlahiei și a Podunaviei, fiul marelui Io Vlad voievod, în primul an al domniei lui, trudindu-se pentru aceasta smeritul*

---

⁴¹ Ibidem

⁴² Ibidem

⁴³ Ibidem

ieromonah Macarie. În anul 7016, crugul soarelui⁴⁴ 16, al luni 5, indictionul⁴⁵ 11, luna noiembrie 10 zile”, fapt ce reiese din epilogul cărții.⁴⁶

Aceste indicații din titlu arată tutela domniei și a bisericii asupra tiparului. P.P. Panaitescu observa că în nici un act emis de cancelaria domnilor români Radu cel Mare (1495-1508), Mihnea (1508-1510), Neagoe Basarab (1512-1521), nu apare această specificare a Podunaviei, care este repetată în toate cele trei cărți tipărite de Macarie și care este un titlu datând din prima jumătate a secolului al XV-lea, în legătură cu stăpânirea lui Mircea cel Bătrân în Dobrogea și la Chilia. Acest titlu apare într-o poruncă adresată Mănăstirii Tismana, la 23 noiembrie 1406, și re apare similar într-un act din 1404-1406:

“Eu, Io Mircea, mare voievod și domn singur stăpânitor a toată Țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătărești, și Herteg al Amlasului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amândouă părțile peste toată Podunavia, încă până la Marea cea Mare și singur stăpânitor al cetății Dârstor”.

Motivul pentru care Macarie a tipărit acest titlu în cartea sa poate fi acela că lucrând într-o mănăstire, probabil l-a descoperit într-un hrisov vechi care-l menționa. Același P.P. Panaitescu observă că lipsește apelul făcut către cei ce vor citi, vor copia (scrie) și vor cânta după această carte, să îndrepte greșelile, apel care se regăsește atât în **Octoih**, cât și în **Tetraevangheliar**. Se presupune că după editarea **Liturghierului** s-au semnalat greșeli și omisiuni, care au condus la prezența respectivului apel.

În ceea ce privește datarea **Liturghierului** și aici au apărut probleme, fiind ciudat că în epilog se folosește stilul de la 1 ianuarie, când în toate actele domnești și particulare ale Țării Românești din acea epocă se folosea stilul bizantin, cu începerea anului la 1 septembrie. Epilogul apare astfel ca o contribuție personală a tipografului care nu ține seamă de regulile și obiceiul țării. Anul de la 1 ianuarie se folosea în Moldova, dar se pare că Macarie nu a fost influențat de acolo, ci din Occident, de la Veneția, căci în cărțile tipărite de el la Cetinje, în epiloguri apare data anului calculată după stilul de la 1 ianuarie, precum și folosirea elementelor rare de cronologie: crugul soarelui și al lunii.

Elementele rare de cronologie: crugul soarelui, indictionul, se regăsesc și în pisania de la Mănăstirea Dealu.⁴⁷ Este chiar posibil ca însuși Macarie să fi

⁴⁴ Crugul soarelui - este o perioadă cronologică de 28 ani, după a cărei împlinire zilele săptămânii cad pe aceleași dată de lună.

⁴⁵ Biserica prăznuiește Indictul (“Indiction” la români înseamnă: poruncă și arătare) la 1 septembrie și pentru că în această zi a intrat Iisus Hristos în Sinagoga iudeilor. De asemenea, tradiția spune că și poporul evreu a intrat în Țara Făgăduinței în această lună de Septembrie.

⁴⁶ B.R.V., Tom I, p.6-7.

⁴⁷ N. Iorga. Incripții din bisericile României, vol. I, 1905, p. 97-98.

inițiat săparea acesteia, obișnuit fiind cu folosirea ciclurilor solare și lunare, știut fiind că nu era obligatoriu ca pisania să fie săpată în anul terminării mănăstirii (1502).

Din **Liturghierul** lui Macarie s-au păstrat mai multe exemplare care prezintă două variante ale textului tipărit. Acest lucru se datorează faptului că în caietul al doilea al **Liturghierului** au fost constatate unele greșeli ce modificau sensul textului și s-a trecut astfel la retipărirea acestui caiet, iar unele exemplare fiind deja trimise, nu au mai putut fi modificate.

Conform **Bibliografiei Românești Vechi**, **Liturghierul** din 1508 are 128 foi (256 p.) și este numerotat pe caiete. Primele patru foi nu sunt numerotate, urmând 15 caiete a opt foi care sunt numerotate cu cifre chirilice. Ultimul caiet are 4 foi. În cuprinsul foilor liminare se spune: “*A celui între sfinți, părintele nostru arhiepiscopul Chesareii Cappadociei, Vasile cel Mare, învățătură către preot despre dumnezeiasca slujbă și despre cuminecătură*”.

La sfârșitul liturghiilor din **Liturghier** se află tipărite unele rânduieli: povățuirea către preoți a Sf. Vasile cel Mare; rânduiala proscomidiei (partea liturghiei în care preotul pregătește pâinea și vinul pentru împărtășanie); liturghiile Sf. Ioan Gură de Aur (acest titlu lipsește din tabla de materii, unde este reunit din greșeală sub un singur titlu cu capitolul precedent), a Sf. Vasile cel Mare și a Darurilor înainte sfințite și alte câteva rânduieli obișnuite: rânduiala binecuvântării colivei, rugăciunile de la Vecernie, Utrenie etc. Trebuie, de asemenea amintite rânduiala litiei (acest titlu lipsește din tabla de materii, unde această rugăciune este indicată sub titlul *Rugăciune spusă dumineca, după canonul Treimii*) sau rugăciunea pentru apărarea țării.

Putem concluziona că **Liturghierul** lui Macarie din 1508 reprezintă o formă rară a liturghierului slav, prin prezența Învățăturii lui Vasile cel Mare pentru preoți, care se găsește numai în manuscrisul 651 de la Matei Basarab. De asemenea, unele rugăciuni prezente la sfârșit sunt foarte rare și se regăsesc numai în textul slav al unui manuscris din secolul al XVI-lea de la Mănăstirea Bistrița.

În Țările Române sunt cunoscute trei liturghiere slave tipărite în secolul al XVI-lea în care, cu mici excepții (ordinea rânduielilor, o rugăciune în plus), toate par reeditări ale **Liturghierului** lui Macarie: **Liturghierul slavon** al lui Coresi (Brașov, 1568-1570)⁴⁸; **Liturghierul- Slujebnic** fără dată, se pare tot o carte coresiană⁴⁹; **Liturghierul** tipărit de Șerban Coresi în 1588⁵⁰.

Primul din aceste liturghiere slave se deosebește de **Liturghierul** lui Macarie din 1508 prin aceea că la început nu se află învățătura lui Vasile cel Mare

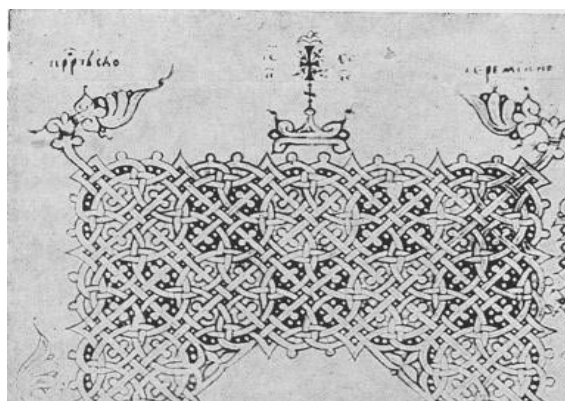
⁴⁸ B.R.V., Tom IV, p.11-12

⁴⁹ B.R.V., Tom I, p.101-102

⁵⁰ Ibidem, p.99-100.

pentru preoți, dar textul, planul lucrării și cuprinsul sunt identice în cele două ediții. Între rugăciuni **Liturghierul** lui Coresi cuprinde și rugăciunea pentru binecuvântarea pâinilor, rugăciunea arhiereului pentru iertarea păcatelor, rugăciunea “la litie, când vrei”. Ultima pagină din **Liturghierul** lui Coresi, care trebuia să cuprindă epilogul, lipsește. În concluzie, putem afirma că suntem în fața unei reeditări a **Liturghierului** lui Macarie.

Liturghierul-Slujebnic (coresian) începe cu învățătura lui Vasile cel Mare către preoți, ca și **Liturghierul** macarian, dar partea cu rugăciuni diferă, fiind mai dezvoltată în cel coresian, cuprinzând și Evangheliile care se citesc în slujbele postului Paștilor, și apostolul pentru sărbători. Lipsește însă rugăciunea “la litie, când vrei”.

Profețiile lui Ieremia,
Neamț, 1475

Liturghierul slav tipărit de Șerban Coresi în 1588 începe cu “rânduiala slujbei”, fără învățătura lui Vasile cel Mare, iar dintre rugăciunile de la sfârșit lipsește atât cea pentru sfințirea pâinilor, cât și cea “la litie, când vrei”.

Profețiile lui Ieremia, M-rea Neamțu, 1475

Studiind aspectul exterior al **Liturghierului** lui Macarie, inițial pare o carte de lux, dar la o atentă cercetare se constată că este o tipăritură neglijentă, cu numeroase greșeli de tipar și omisiuni din text, ceea ce certifică faptul că tipografia din Țara Românească nu era una evoluată, neavând o tradiție tehnică în acest sens. Chiar în cuprins se constată unele greșeli, cum ar fi titlul tipicului și al liturghiei lui Ioan Gură de Aur, greșală care în text a fost remediată. Se presupune că aceste greșeli au atras atenția forurilor bisericești ale Țării Românești, care au fost nevoite să ordone retipărirea unei părți a cărții, fapt care explică existența a două variante ale unuia dintre caietele **Liturghierului**, după cum deja am amintit.

Din punctul de vedere al ornamentației cărții, Macarie a fost creator de tradiție autohtonă definind specificul tiparului chirilic la români în contextul întregului tipar chirilic din Europa secolului al XVI-lea. În vremea Mușatinilor se crează un stil cu totul deosebit în arta cărții manuscrise - **izvodul moldovenesc**. Caracteristicile lui sunt frumusețea excepțională a ductului literei, ornamentarea geometrică de o mare eleganță, armonia cromatică, inegalabilele miniaturi care,

așa cum a menționat și Nicolae Iorga, ar merita un loc în istoria artelor majore. O comparație a acestor ornamente, în special a frontispiciilor, a demonstrat că în manuscrisul slav **Profețiile lui Ieremia**, scris la Neamț în 1475⁵¹ se află frontispicii aproape identice ca desen: aceeași formă dreptunghiulară a frontispiciului, aceleași vrejuri împletite și stilizate, formând cercuri întretăiate și aceleași ramuri de o parte și de alta a dreptunghiului, fără coroane (la manuscris), iar inițialele capitolelor sunt bogat ornate cu vreji împletite și înflorituri delicate.

Transpunerea elementelor de ornare ale cărții manuscrise locale în cartea tipărită apare firească deoarece **Liturghierul** este cartea de cult bisericesc care a fost tipărită pentru prima dată în întreg tiparul chirilic european de către Macarie în Țara Românească⁵². Din această cauză Macarie nu a avut în față un model tipărit, fiind nevoit să recurgă la cartea manuscrisă și să creeze o ornamentare adecvată textului.

În **Liturghier** întâlnim trei frontispicii cu ornamente împletite, unul reprodus de trei ori, altul de două ori și al treilea cu stema Țării Românești. Unul din ele are formă dreptunghiulară și este realizat din împletituri de vrejuri și nuiele care formează cercuri care se întretaie. Din extremitățile celor două colțuri de jos pornesc două ornamente care se termină cu reprezentarea a două coroane princiare. Cel de-al doilea frontispiciu are formă ovală și urmează aceeași tehnică de ornamentare ca și primul, pentru ca al treilea tip să aibă reprezentată stema Țării Românești încadrată într-un pătrat, pasărea reprezentată înfățișând atât o acvilă cât și un șoim⁵³. Penajul acesteia e marcat distinct, cu aripile desfăcute, ținând în cioc o cruce cu extremitățile brațelor trilobate, fiind însoțită la bază și pe părți de o ramură cu flori și frunze. În registrul superior al compoziției heraldice se află un soare cu opt raze (stânga) și o semilună întoarsă (dreapta)⁵⁴.

⁵¹ E. Turdeanu. Manuscrisele slave în timpul lui Ștefan cel Mare. În: «Cercetări literare», nr. 5, 1943, p. 224-226. ⁵² Sweipolt Fiol a tipărit la Cracovia în 1491 următoarele cărți de cult bisericesc: **Octoih**, **Ceaslov**, **Triod de post**, **Triod Penticostar** și **Psaltirea**. Ieromonahul Macarie a tipărit la Cetinje între 1493 și 1496 următoarele cărți: **Octoih**, **Psaltire** și **Molitvenic**.

⁵³ D. Cernovodeanu. Reprezentări heraldice din vechi tipărituri și manuscrise românești (sec. XVI). În: «Târgoviștea - cetatea culturii românești». București, 1974, p. 136.

⁵⁴ Ibidem.

În ceea ce privește inițialele mari ornate, trebuie să subliniem că acestea nu au putut fi gravate decât de însuși Macarie,

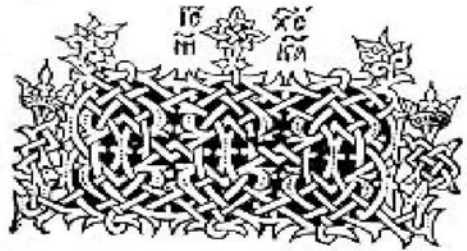

într-o factură nouă, necunoscută până atunci în tiparul chirilic, sub forma unor împletituri din nuiete, deoarece paragrafele textului presupuneau un șir întreg de inițiale noi. Astfel, Macarie dă naștere unor letrine realizate prin împletire de vrejuri florale și de plante, precum și altă serie în negru imitând unciala gotică.

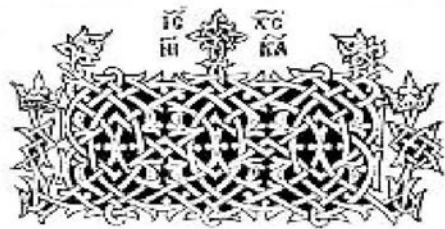
Trebuie să punem în discuție nu numai influențele care l-au inspirat pe Macarie, ci și influența foarte mare pe care a exercitat-o

tiparul macarian din Țara Românească asupra întregului tipar chirilic sud-est european – românesc și sud-slav – din acel secol.⁵⁵ Astfel, la 1519 în Herțegovina, în localitatea Gorajde, apare o nouă tipografie chirilică, Fjodor Ljubavici tipărintd aici trei cărți: **Liturghierul** (1519), **Psaltirea** (1521) și **Molitvenicul** (în jurul anului 1523). În cadrul acestei tiparnițe de la Gorajde găsim elemente de ornamentare a cărții ce reflectă indiscutabil influența tiparului macarian din Țara Românească la un grup de inițiale și la o vigneta folosită în tipăriturile de la Gorajde. Examinând vigneta, care apare pentru prima dată în tiparul chirilic european în **Liturghierul** din 1508, observăm asemănarea cu cea din **Psaltirea** din 1521 de la Gorazde. Ljubavici din Gorajde a copiat din cartea tipărită a lui Macarie imaginea, apoi a transpus-o pe lemn și a săpat un nou clișeu, de pe care a tipărit vigneta respectivă în cartea sa. Diferențele sunt foarte mici, ceea ce exclude presupunerea că amândoi tipografii ar fi folosit ca izvor de inspirație același manuscris sârbesc. Aceleași asemănări întâlnim și în cazul inițialelor din **Psaltirea** lui Fjodor Liubavici.

În ceea ce privește exemplarele care s-au păstrat pe teritoriul României

LITURGHIERUL 1508-MACARIE / VIGNETA

PSALTIRE 1521-LJUBAVIC / VIGNETA

⁵⁵ cf. L. Demény; D. Simonescu. Un capitol important din vechea cultură românească (*Tetraevangelul, Sibiu, 1546*). În: "Studii și cercetări de bibliologie". Supliment la nr. 1 pe anul 1965.

din **Liturghierul** lui Macarie menționăm că în colecțiile **Bibliotecii Academiei Române** din București se găsesc trei exemplare din **Liturghierul** slavonesc tipărit de Macarie în anul 1508:

- Unul dintre exemplare are [128] f., având numeroase foi uzate la colțuri, legătura este în piele, imprimată la rece, cu motive florale și geometrice, iar ca însemnări o menționăm pe următoarea: „Pomenii g(ospod)i raba Bojie Stoicu i Marko“ (sec. XVI), *alfabet* chirilic, *limba* slavonă [fila 13]. Proveniență: donație (fost al Bibliotecii Centrale din București, Mănăstirea Bistrița)

- Al doilea exemplar are [127] f., este bine conservat, legătura este de asemenea în piele, imprimată la rece, cu motive florale și geometrice (sec. XVI), iar ca însemnări le menționăm pe următoarele: „Această liturghie iaste a mănăstirii Bistrița“, *limba* română [f.I]; „Sia liturghia zovemii glagoliemi manastirea Bistrița anatema Gaa iznesti iz manastirea“ (sec. XVII), *alfabet* chirilic, *limba* slavonă [foaia liminară posterioară]. Proveniență: donație (fost al Mănăstirii Bistrița; pecetea în fum a Mănăstirii Bistrița).

- Al treilea exemplar are [72]f. (f.[1-47]-ms), este bine conservat, legătura este în piele, cu chenare și medalion religios aurite (sec. XVII); Însemnări: „fost al Bisericii din Bălgrad“, *limba* română [f.1-5]. Proveniență: donație (fost al Bisericii din Bălgrad [Alba-Iulia]).

La **Biblioteca Mitropoliei Ortodoxe din Sibiu** se găsește un exemplar cu următoarele caracteristici:

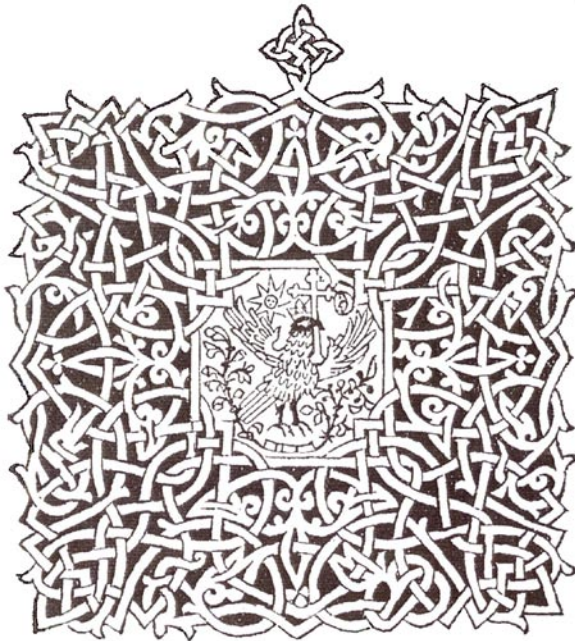
- Are [126] f., lipsesc două file de la sfârșitul cărții, prezintă coperte de lemn învelite în piele ornamentată, exemplarul face parte dintre primele scoase de sub teasc și este necorectat. Prezintă un Ex-libris: „Preot (Te)odosie ot Vlașcoi Zemlii“ (1630) [forzațul inferior], *alfabet*: chirilic. Însemnări: „Acestă carte rituală în limba slavonă s-a donat la Biblioteca Arhiepiscopescă din Sibiu la 8 Novembre v. 1898 de la biserica din Alun. Alun la 8 Novem. 898 v. Iosif Suciu paroh gr. or. rom.“ / Iosif Suciu (08.11.1898), *alfabet* latin, *limba* română [pe o filă atașată la forzațul superior]; „Văleat 1671 când m-am popit“ / (sec. XVII), *limba* română [forzațul inferior]

Un alt exemplar se află la **Biblioteca Națională** aflat sub cota CR/16/II/2/2,:

- Are [128] f., caietul 1 de 4 foi legat la sfârșitul cărții, cotorul și colțurile copertilor sunt deteriorate, corpul cărții este ondulat, primele 2 file sunt desprinse, legătura este din piele maro pe lemn cu ornamente geometrice și florale, prezintă ornamente manuale: stema Țării Românești încadrată în frontispiciu, tipar roșu și negru, un Ex-libris: Biblioteca Așezământului cultural „Nicolae Bălcescu“ [coperta 1 verso]. Proveniență: succesiune.

Însemnările de pe aceste tipărituri, indiferent de fondurile unde se află, ne arată că au circulat nu numai în Țara Românească, ceea ce era și firesc, dar că ele au fost folosite și în afara granițelor țării.

Concluzionând, cărțile tipărite de Macarie la Târgoviște, între anii 1508 - 1512, situează tiparul românesc în fruntea celor din răsăritul Europei, venind în sprijinul preoților români care oficiau slujba religioasă după manuscrise, dar și prin faptul că, circulând în toate cele trei țări românești precum și în afara granițelor, în țările care oficiau slujba în slava veche, s-a putut realiza o unificare a practicii religioase.

EXIGENȚELE MANAGEMENTULUI COMUNITAR EXPRIMATE PRIN STRATEGII ȘI POLITICI CULTURALE. RELAȚIA CU MANAGEMENTUL STRUCTURILOR INFODOCUMENTARE

Drd. Corina Apostoleanu
Biblioteca Județeană "Ioan N. Roman" Constanța

Biblioteca publică se definește și printr-o accentuată responsabilitate socială atât prin componenta sa de informare, cât și prin rolul de protecție socială a categoriilor defavorizate din comunitate. Bibliotecile publice se adresează în esență comunităților locale, dar - prin intermediul Internet-ului - rolul lor s-a extins. Ele răspund atât cerințelor de informare și instruire mai generale, cât și cerințelor particulare ale unor grupuri de utilizatori din comunitate, pe baza unor resurse locale, permițând în același timp și accesul la rețele naționale și internaționale de informare. Credem că bibliotecile publice pot fi canale de comunicare în dublu sens, între publicul local și autorități, centru de întâlnire și dezbateri asupra aspectelor de viață socială din comunitate. De aceea, promovarea lor de către autoritățile locale, principalii ordonatori de credite ai bibliotecilor județene, constituie un fapt de normalitate.

Cadrul legal al exercitării funcțiilor administrației

Conform prevederilor constituționale referitoare la conceptul de administrație publică locală, rolul acesteia este de a asigura realizarea intereselor comunităților locale de care au fost alese ori în fruntea cărora au fost numite, în acord cu cerințele pe care acestea le exprimă și în relație directă cu unitatea administrativ-teritorială.

La rândul ei, Legea nr. 215 /23 aprilie 2001 reglementează organizarea și funcționarea autorităților administrației publice locale. Actul normativ definește autoritățile administrației publice locale: deliberative - consiliile locale, comunale și executive - primării.

În secțiunea a II-a sunt prezentate atribuțiile Consiliului local. La punctul n al articolului 38 se arată: „*asigură, potrivit competențelor sale, condițiile materiale și financiare necesare pentru buna funcționare a instituțiilor și serviciilor publice de educație, sănătate, cultură, tineret...*”

În capitolul VI, „Consiliul județean”, articolul 101 (1) prevede: „*Consiliul județean este autoritatea administrației publice locale, constituită la nivel județean, pentru coordonarea activității consiliilor comunale și orașenești, în vederea*

---

realizării serviciilor publice de interes județean”.

În articolul 104 sunt definite atribuțiile Consiliului județean, ca autoritate deliberativă. Între acestea, la punctul d se arată: „*coordonează activitatea consiliilor locale ale comunelor și orașelor în vederea realizării serviciilor publice de interes județean*”, iar la punctul o se precizează că „*înființează instituții sociale și culturale*”.

Legiferarea furnizării de servicii publice de către autoritățile locale reprezintă o componentă a procesului de descentralizare, înțeleasă ca apropiere de nivelul local al puterii de decizie în domenii extinse. Pe de altă parte, existența actelor normative limitează deciziile subiective ale administrației publice locale care ar putea invoca lipsa resurselor financiare pentru a eluda o parte dintre acestea. Cu toate acestea, responsabilitățile față de instituțiile de cultură își pierd din greutate când administrația locală nu conferă suficientă importanță tuturor componentelor dezvoltării vieții sociale și spirituale a comunității.

Înființarea și susținerea financiară a instituțiilor de cultură se află într-o strânsă relație și cu puterea economică a județului/orașului/comunei, dar și cu specificul și tradițiile locale, respectiv, cerințele culturale ale comunității.

Competențele administrației publice locale cu referire la bibliotecile publice merg în special spre zona finanțării acestora, aspectele dezvoltării lor culturale și profesionale fiind atribuția Ministerului Culturii și Cultelor sau a asociațiilor profesionale în domeniu.

Analiza efectelor subordonării bibliotecilor publice administrației locale arată următoarele :

Puncte tari :

- administrația locală este -prin lege- centrul de coordonare a serviciilor publice locale și are puterea financiară de a le susține;
- instituțiile de tip bibliotecă publică răspund unor necesități culturale, de informare și documentare, precum și de viață socială a comunității locale, în consecință aceasta este în cunoștință de cauză de valoarea profesională și intelectuală a structurilor infodocumentare;
- cerințele de noi servicii de bibliotecă exprimate de comunitatea locală implică administrația locală în extinderea activităților structurii infodocumentare și suplimentarea finanțării acesteia.

Puncte slabe:

- hotărârile consilierilor locali țin adesea de factori subiectivi;
- structură organizatorică „controlată” indirect de deciziile administrației locale prin alocarea de fonduri financiare;
- Ministerul de resort nu se poate implica financiar decât în proiecte culturale de anvergură.

Oportunități :

- atragerea altor „*actori*” (organizații non-guvernamentale, fundații) într-un parteneriat de dezvoltare locală cu bibliotecile;
- proiecte culturale cu fonduri externe.

Amenințări:

- fonduri limitate pentru instituțiile de cultură la nivel local;
- legislație prea rigidă pentru atragerea și altor fonduri pentru extinderea numărului de activități sau servicii specifice.

Strategii și planuri de dezvoltare a bibliotecilor publice

Definirea politicii culturale ca orientare generală și coerentă a dezvoltării activității instituțiilor culturale nu acoperă decât într-o oarecare măsură complexitatea fenomenului în sine, care presupune atât componente economice, cât și spirituale, acestea din urmă fiind dificil de prins într-o caracterizare. Deși se doresc a fi sisteme de referință pentru: o arie geografică, perioadă, tip de societate, politicile culturale sunt de cele mai multe ori bazate pe argumente care sunt departe de sfera intelectualului și țin, de exemplu, de puterea financiară a administrației locale de a sprijini: muzee, biblioteci, teatre, ansambluri muzicale, apariția de publicații.

Cu toate acestea, în contextul unei societăți democratice, se consideră că politicile culturale sunt rezultate din structurarea opțiunilor și obiectivelor culturale ale comunității.

Politicile culturale fac parte din ansamblul politicilor publice.

Politicile și strategiile culturale trebuie să țină seama de faptul că există următoarele implicații:

- Cultura este un factor de dezvoltare socială și comunitară și în contextul dezvoltării pe termen lung, cultura are multiple funcții și implicații;
- Cultura este un factor al calității vieții; evaluarea standardelor de calitate a vieții individului și colectivității, a societății, în general, trebuie să ia în considerare și acest indicator;
- Cultura este privită ca mod de viață al individului și al societății – un element de diferențiere;
- Cultura reprezintă identitatea: individuală, de grup, regională, națională, factor al diversității și diferenței, valoare esențială care trebuie asumată și susținută prin activități și programe specifice;
- Cultura contribuie la structurarea societății și a personalității umane;

• Cultura joacă un rol important în realizarea integrării sociale, exclude marginalizarea sau excluderea pe criterii rasiale, religioase, lingvistice etc. Cultura este o formă de coeziune socială.

Administrațiile locale, orașenești, municipale și județene trebuie să își stabilească strategii culturale pe termen scurt, mediu și lung în care includ instituțiile culturale, ca principali producători de bunuri culturale. În plus, autoritățile locale sunt îndrituite să propună acestor agenți culturali participarea la proiecte culturale, a căror finanțare o asigură în parteneriat intern sau extern cu alte structuri administrative, organizații, fundații, Uniunea Europeană etc.

Fixarea obiectivelor acestor strategii presupune cunoașterea îndeaproape a activității specifice instituțiilor de cultură din teritoriu, a potențialului creativ al acestora, alocarea de fonduri, cât și studierea priorităților.

În acest moment, de exemplu, nu mai poate fi ignorată componenta de integrare a României în Uniunea Europeană cu toate efectele sale, inclusiv în plan cultural.

Există și opinii conform cărora și procesul de globalizare aduce schimbări radicale chiar în strategiile culturale la nivel local și regional.

- Globalizarea ca *heterogenizare culturală* (creșterea varietății și diversității produselor culturale, “consumatorul este rege” etc.).
- Globalizarea ca *omogenizare culturală* (amenințarea culturilor locale de către modelele vestice/americane – fenomenul McDonald-izării).
- Globalizarea ca *hibridizare culturală* (amestecul de culturi ce are ca rezultat un “mélange” global).¹

Se consideră că și drepturile culturale sunt considerate a fi drepturi fundamentale ale omului.²

„Așa după cum cultura, în sensul său larg, influențează toate aspectele vieții sociale, drepturile culturale ilustrează indivizibilitatea, interdependența și inter-relaționarea drepturilor fundamentale. Un consens cu privire la o definiție universal acceptată a drepturilor culturale s-a dovedit imposibil de realizat, datorită, pe de o parte, diferitelor percepții și definiții ale „culturii” și, pe de altă parte, complexității inter-relațiilor dintre drepturile culturale și celelalte drepturi fundamentale. Acesta este și motivul pentru care *Comisia Mondială pentru Cultură și Dezvoltare* a propus, în *Agenda Internațională*³, realizarea unui inventar al drepturilor culturale care nu au fost încă expres recunoscute.

Din coroborarea prevederilor cuprinse în instrumentele juridice interna-

¹ vezi site-ul www.cultura.ro/Files/GenericFiles/cap%20I%20Politici%culturale.doc, accesat iunie 2008

² *ibidem*

³ Comisia Mondială pentru Cultură și Dezvoltare este un organism apărut în 1992 sub egida ONU și UNESCO (n.n.)

ționale în materie, reiese că orice analiză a drepturilor culturale trebuie să pornească de la drepturile de bază, care sunt în același timp drepturi individuale și drepturi colective:

Dreptul de acces la viața culturală:⁴

- principiul protejării patrimoniului cultural național, potrivit căruia valorile și bunurile care aparțin moștenirii culturale au calitatea de surse fundamentale ale cunoașterii trecutului și prezentului nostru;
- principiul autonomiei instituțiilor de cultură, potrivit căruia inițierea și desfășurarea programelor și proiectelor culturale nu pot fi restrânse ori cenzurate pe criterii etnice, religioase, politice ori pentru satisfacerea unor interese de grup;
- principiul șansei egale la cultură, potrivit căruia prin armonizarea politicilor culturale la nivel național cu cele la nivel local se asigură accesul și participarea tuturor cetățenilor la cultură, precum și dezvoltarea vieții spirituale a colectivităților, în toata diversitatea acestora;
- principiul identității culturale în circuitul mondial de valori, potrivit căruia se asigură protejarea și punerea în valoare a moștenirii culturale, se susține și se promovează introducerea în circuitul cultural național și internațional a valorilor spiritualității naționale și se înlesnește circulația în țară a valorilor culturii universale”.

Aplicând aceste **principii**, se creează condițiile necesare realizării politicilor culturale care aibă în vedere următoarele obiective fundamentale, cu implicații și în dezvoltarea structurilor infodocumentare de tip bibliotecă publică:

- Protecția patrimoniului cultural tangibil –prin conservarea fondurilor de documente (carte rară, colecții speciale, iconografie);
- Protecția patrimoniului intangibil;
- Susținerea și promovarea bunurilor culturale.

Demersul teoretic citat mai sus face parte dintr-o necesară adaptare și armonizare a principiilor internaționale la contextul românesc al dezvoltării instituțiilor de cultură.⁵ Astfel, conform Legii bibliotecilor nr 334 din 31 mai 2002, biblioteca publică este: „biblioteca de tip enciclopedic pusă în slujba unei comunități locale sau județene”. La articolul 2, punctul (2) se arată: „Bibliotecile de drept public se înființează și se organizează în subordinea autorităților administrației publice centrale sau locale, a altor autorități publice ori instituții și funcționează potrivit regulamentelor proprii aprobate de autoritățile sau instituțiile tutelare,,.

⁴ Ministerul Culturii și Cultelor a enunțat o serie de principii de susținere a dreptului la cultură, din care le-am ales pe cele aplicabile și bibliotecilor, deși aceste instituții nu au fost nominalizate

⁵ Relația dintre administrația politică și administrația culturală–termenul de *administrație culturală* preluat din volumul *Management în cultură* de Vasile Zecheru. București : Litera Internațional, 2002

Următoarele articole prevăd:

Art. 27

(2) Bibliotecile județene se organizează și funcționează în toate municipiile reședință de județ, în subordinea consiliilor județene.

Art. 28. - Bibliotecile județene au următoarele atribuții principale:

a) colecționează toate categoriile de documente strict necesare organizării activității de informare și lectură la nivelul comunității locale;

b) coordonează activitatea bibliotecilor publice de pe raza județului în care își desfășoară activitatea;

c) elaborează bibliografia locală curentă, alcătuiesc baza de date și asigură servicii de informare comunitară;

d) îndeplinesc și funcția de biblioteci municipale pentru municipiile reședință de județ;

Art. 29. - Activitatea bibliotecilor județene se finanțează din bugetul județului respectiv;

Art. 30. - (1) Bibliotecile municipale și orașenești sunt biblioteci de drept public, cu sau fără personalitate juridică;

(2) Consiliile locale ale municipiilor reședință de județ pot finanța programe culturale, lucrări de investiții și cheltuieli materiale pentru biblioteca județeană respectivă;

Art. 31. - Bibliotecile municipale și orașenești organizează activitatea de lectură și oferă servicii de documentare și informare comunitară;

Art. 32. - Activitatea bibliotecilor municipale și orașenești se finanțează din bugetul municipiilor și orașelor pe raza cărora funcționează;

Art. 33. - Bibliotecile comunale se organizează și funcționează în toate centrele de comună, în subordinea consiliilor locale, și sunt finanțate din bugetele acestora;

Art. 34. - Consiliile locale pot organiza în școlile satești filiale sau puncte de servicii ale bibliotecilor publice comunale.

Invocarea articolelor din Legea bibliotecilor arată, în concordanță cu legislația privitoare la administrația locală, obligativitatea pe care autoritățile locale o au de a asigura suportul financiar al acestor structuri infodocumentare.

Pe de altă parte, Legea bibliotecilor stipulează și rolul pe care structurile infodocumentare din teritoriu îl au în susținerea necesităților de informare și documentare ale comunității, în instruirea cetățenilor de toate vârstele, în dezvoltarea vieții spirituale.

Autoritățile locale au misiunea de a furniza o seamă de servicii de importanță vitală pentru comunitatea pe care o servesc în mod obișnuit, pentru cei care vizitează regiunea, pentru locuitorii ocazionali.

În acest context, administrația locală trebuie să creeze un program coerent, în care fiecare dintre instituțiile de cultură și educație: biblioteci, teatre,

muzeu să aibă un rol bine definit. Programul de dezvoltare propus de consiliile județene are și o componentă în domeniul culturii, în general, care cuprinde și bibliotecile.

Exemplificăm cu enunțuri din strategia Consiliului Județean Constanța, capitolul 22, „Politica în domeniul culturii”, subcapitolul „Optimizarea performanței activității bibliotecii ca instituție infodocumentară și culturală comunitară”. În document se vorbește despre: „realizarea unei strategii proprii de dezvoltare a colecțiilor de documente care să satisfacă nevoile de lectură și informare ale populației; orientarea achiziției spre toate tipurile de documente purtătoare de informații și dotările tehnice pentru accesarea acestora”, „modernizarea proceselor biblioteconomice”, „realizarea de noi instrumente de informare bibliografică”, „îmbunătățirea calității serviciilor către utilizatori”, „acțiuni specifice de animație culturală și comunicare a colecțiilor”, „promovarea serviciilor de bibliotecă prin activități de marketing”, „atragera de surse alternative de finanțare”.

Documentul descrie, în linii generale, principalele activități pe care o bibliotecă publică le poate dezvolta, fără a numi modalitățile concrete.

Fiecare din subcapitolele din strategie, dedicate instituțiilor de cultură, sunt independente unul de celălalt. Deși capitolul poartă numele „Politica în domeniul culturii”, nu există practic o coerență a activităților, o punere față în față a tipurilor de activitate specifice, spre a se observa punctele comune. Resursele financiare – și așa limitate - ar putea fi distribuite astfel încât să se țină seama de prioritățile culturale ale comunității și de posibile rezolvări comune între instituții. Bibliotecile muzeelor fac uneori aceleași achiziții de carte ca și biblioteca publică, acesta fiind un singur exemplu de lipsă de cooperare.

Activitățile de valorificare a patrimoniului cultural local, legate de tradiții și caracterul unic al multitudinii etnice a Dobrogei, pe care le organizează Muzeul de Artă Populară și Centrul Județean Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, sunt componente independente în strategie, nu parte a unei preocupări comune a tuturor instituțiilor de cultură din teritoriu, biblioteca publică, prin colecțiile specifice de documente.

Strategia are subcapitole dedicate: integrării europene, politica în domeniul educației, iar un altul se referă la democratizarea accesului la informație. Centrul de Informare Comunitară al Bibliotecii Județene „Ioan N. Roman” se poate implica în proiecte de colaborare pentru domeniile din subcapitolele mai sus enunțate, întrucât deține colecții de documente care să răspundă cerințelor și construiește instrumente de informare care înlesnesc accesul utilizatorilor.

Se apreciază, în general, că dezvoltarea unei comunități înseamnă o profundă schimbare, rezultat al conjugării factorilor interni și externi. Programele de dezvoltare aduc modificări în modul de operare al tuturor participanților la viața

comunității, fie că este vorba de: agenți economici, organizații nonguvernamentale, instituții de cultură etc.

Autoritatea locală care deține puterea decizională antrenează în procesul de dezvoltare economico-socială a unității administrativ-teritoriale respective pe toți participanții enunțați pe parcursul acestei lucrări și induce un climat favorabil integrării acelor grupuri, care prin natura lor sunt dezavantajate față de majoritate.

Specialiștii în domeniu consideră că, în contextul actual al transformărilor pe care societatea românească le traversează, dezvoltarea locală trebuie considerată un proces inovativ, în care dinamismul, mecanismele sociale și instituțiile extrem de flexibile au un grad sporit de colaborare și interacțiune la nivel local.⁶

Succesul managementului comunitar rezultă din:

- autonomia decizională a dezvoltării locale;
- parteneriat local;
- orientarea către acțiune;
- perfecționarea serviciilor către comunitate;
- manifestarea inițiativei economice locale⁷.

Schimbările pe care comunitatea locală le așteaptă de la managementul comunitar afectează :

- nivelul de organizare;
- nivelul resurselor umane;
- nivelul finanțării;
- nivelul aprecierii rezultatelor.

Transformarea mediului social implică:

- management îmbunătățit pentru realizarea obiectivelor privitoare la servicii;
- sporirea capacității instituțiilor de a furniza servicii comunității în funcție de dinamismul mediului economico-social.⁸

Proiectul managerial al Bibliotecii Județene „Ioan N. Roman” Constanța ia în considerare în primul rând misiunea bibliotecii de a oferi produse și servicii informaționale în concordanță cu cerințele comunității locale, cât și cu standardele societății contemporane, precum și valențele sale de protecție socială. Domeniile de dezvoltare sunt:

Programul de dezvoltare a colecțiilor, proiectul de modernizare a serviciilor și creșterea impactului lor în comunitate prin consolidarea automatizării proceselor biblioteconomice, un sistem informațional zonal, un catalog colectiv

⁶ vezi MATEI, Lucia. *Managementul dezvoltării locale. Descentralizare, inovație, risc*. București : Editura Economică, 1999, p. 43

⁷ *ibidem*

⁸ *ibidem*

județean, optimizarea procesului de informare bibliografică locală și CIC, facilități pentru utilizatorii cu dizabilități, diversificarea ofertei culturale, implementarea unui program de marketing și monitorizare a cererii și ofertei, promovarea inovației, dezvoltarea competențelor personalului, aplicarea principiilor de eficiență, asistență metodologică acordată bibliotecilor din județ, proiecte de colaborare cu alte biblioteci din țară și străinătate și organizații nonguvernamentale. Exemplificare:

• **Programul de dezvoltare a Centrului de Informare Comunitară, ca punct de acces pentru serviciul comunitar**, ca ofertă informațională modernă, cu misiunea de a identifica interesele de informare ale cetățenilor și de a depista sursele de informare adecvate, de a iniția solicitanții comunității în procedurile de obținere a serviciilor publice dorite (asistență și protecție socială, sănătate, învățământ și cultură, activități economice cu accent pe specificul local; activitate portuară, navigație, turism), prin:

- acordarea de răspunsuri la întrebările cu privire la aspectele vieții economice, administrative, sociale, culturale etc.;
- dezvoltarea bazelor de date de interes public, despre organizațiile din municipiu și județ;
- dezvoltarea unui site dedicat **Centrului de Informare Comunitară** pe pagina web a bibliotecii.

Centrul își va amplifica activitatea prin: ofertă de informație europeană vizând procesul de aderare a României la Uniunea Europeană, instituțiile, politicile, legislația, implicarea, responsabilitatea, drepturile cetățenilor UE, programele europene în care este partener **Consiliul Județean Constanța**, proiectele finanțate din fonduri europene etc. Se vor extinde parteneriatele cu instituții furnizoare de informații publice și se vor intensifica legăturile cu **Centrul de Informare Europeană** de la București, de la care primim documentație în domeniu.

• **Programul de dezvoltare de noi servicii și facilități de informare pentru utilizatori.**

Programul urmărește:

- creșterea gradului de utilizare a bibliotecii și transformarea unor categorii de utilizatori potențiali sau nonutilizatori în utilizatori activi;
- accesul lărgit la resursele informaționale.

Programul se va realiza prin:

- asistență de specialitate în navigarea pe Internet în domenii de interes pentru studiu și informare;
- asistență de specialitate în utilizarea programului TINLIB (modulul OPAC) pentru regăsirea informațiilor ;
- împrumut interbibliotecar național și internațional;

- tranzacții de împrumut în sistem informatizat;
- rezervări de titluri;
- înființarea unui cabinet de documentare asupra proprietății intelectuale pe baza documentației de profil oferită de OSIM în regim de donație;
- inițierea periodică în tehnica de căutare și evaluare a surselor de informație în vederea dezvoltării obiceiurilor de muncă intelectuală autonomă;
- asigurarea de servicii externe de bibliotecă pentru persoane cu nevoi speciale (persoane cu dizabilități, persoane private de libertate, copii asistați, vârstnici).

• **Programul de valorificare complexă a potențialului informațional al publicațiilor monografice și seriale, al tuturor resurselor de documentare ale bibliotecii** se va realiza prin:

- studiu în sălile de lectură specializate (legislație, presă, literatură și artă, tehnică și științe sociale, audiții);
- tranzacții de împrumut la domiciliu;
- oferta de documente legislative listate.

Diversificarea ofertei culturale

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman Constanța” își exprimă **vocația de instituție comunitară și printr-o ofertă culturală bogată și atractivă, ce promovează valorile naționale și universale și ale cărei manifestări au devenit deja tradiționale**: expoziții și lansări de carte, expuneri și simpozioane, omagierea unor evenimente istorice sau a unor personalități culturale, seri de audiții și recitaluri, întâlniri cu scriitorii, saloane de iarnă și de vară de pictură și grafică ale elevilor (în colaborare cu Liceul de Artă „N. Tonitza”, Cercul de pictură „Rainbow”, Cercul UNICEF), festivaluri de colinde, Clubul Artelor etc..

Pentru diversificarea ofertei culturale ne propunem:

- intensificarea colaborării cu instituțiile de cultură (muzee, instituții de spectacol), în organizarea și susținerea unor evenimente culturale complexe, interactive;
- inițierea programului „**Aplauze pentru ei**”, adresat copiilor instituționalizați, cu evidențierea și premiera celor mai talentați dintre ei;
- inițierea programului „**Diferențele care ne apropie**”, prin înființarea în bibliotecă a unor nuclee (minicentre) de promovare a culturii minorităților naționale din Dobrogea și a altor spații de cultură de pe mapamond, pe baza donațiilor de carte și a altor materiale de documentare de la comunitățile minorităților respective, precum și pe baza documentelor aflate în colecțiile bibliotecii;
- amplificarea ofertei „**Fapte culturale**” și „**Reflecții culturale**” (grupaj de informații culturale din presa locală și națională) către alte categorii de beneficiari;

- inițierea programului „**Noutăți editoriale și valori bibliofile**”, cu prezentarea periodică a acestora în mass-media locală;
- prezentarea pe pagina web a instituției a celor mai reprezentative imagini ale orașului Constanța, selectate din documentele vremii, precum și a unor calupuri de informații din presa dobrogeană de odinioară.

Bibliografie

- Bibliotecile publice și societatea informației*. București : Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecilor Publice din România, 1998, 220 p.
- BULUȚĂ, Gheorghe. *Scurtă istorie a bibliotecilor din România*. București : Editura enciclopedică, 2000, 238 p.
- CIORCAN, Marcel. *Relațiile bibliotecii cu publicul : Sinteză documentară*. București : Centrul de Pregătire și Formare a Personalului din Cultură, 1997, 52 p.
- FLONDER, Ion ; PAPUC, Alexandru ; CORBEANU, Silviu. *Mangementul administrației publice locale*. Constanța : Gaudeamus, 2003, 233 p.
- GEORGESCU-TISTU, N. *Cartea și bibliotecile : Studii de bibliologie*. București : Editura științifică, 1972, p. 90-100
- GOFFMAN, Erving. *Viața cotidiană ca spectacol*. București : comunicare.ro. 2003, p. 260-270
- GOSINA, LI. *De la tipuri de biblioteci la sisteme de biblioteci*. În : *Biblioteconomie : Culegere de traduceri prelucrate*, an 38, nr 4, 2002, p. 39-44
- GUSTI, Dimitrie. *Sociologia militans: Cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii*. București : Fundația Regele Mihai I, 1945, p. 190-195
- ISTRATE, Mariana. *Site-ul web-modalitate modernă de promovare a serviciilor și colecțiilor bibliotecii publice*. În : *Librăria : Studii și cercetări de bibliologie : Anuar VI*, 2007, p. 206-218
- KIRBY, John ; Liddiard, Lucy ; More, Kay. *Empowering the Information Users*. London : Library Association Publishing, 1998, 76 p.
- Legea administrației publice locale : nr 315/2001* În : *Monitorul Oficial al României, Partea I*, nr. 204, 23 aprilie 2001, p. 1-16
- Legea bibliotecilor : nr.334 /2002*. În : *Monitorul Oficial al României, Partea I*, nr 132, 11 februarie 2005, p. 23-31
- Legea pentru raionarea administrativ-economică a teritoriului Republicii Populare Române* În : *Dobrogea nouă*, an 3, nr 692, 9 sep. 1950, p. 1
- Legea privind dreptul liber acces la informațiile de interes public : nr 544/ 2001*. În : *Monitorul Oficial al României, Partea I*, nr 663, 23 octombrie 2001, p. 5-8
- LOVINESCU, Eugen. *Istoria civilizației românești moderne*. București : Minerva, 1997, p. 310-320
- MANDA, Corneliu ; BANCUI, Doina ; MANDA, Cezar. *Administrația publică și cetățeanul : Structuri. Autorități. Informație publică*. București : Editura tehnică, 1997, p. 9-21 ; 97-114
- MASSON, Andre. *Noțiunea de serviciu public în biblioteci. Originile și dezvoltarea actuală în Franța*. În : *Studii și cercetări de bibliologie*, an 11, 1969, p. 101-104
- MATEI, Lucia. *Managementul dezvoltării locale : Descentralizare, inovație, risc*. Ediția a 2-a. București : Editura Economică, 1999, p. 97-142, 179-219
- SANDU, Dumitru. *Dezvoltare comunitară: Cercetare, practică, ideologie*. Iași : Polirom, 2005, p. 232
- ZECHERU, Vasile. *Management în cultură*. București : Litera Internațional, 2002, p. 264

RETROSPECTIVA BIBLIOTECII “V.A. URECHIA” PE ANUL 2007

*Letiția Buruiiană
Florina Diaconeasa
Catrina Căluian*

Prin activitatea desfășurată în anul 2007, Biblioteca “V.A. Urechia” și-a îndeplinit cu succes misiunea de bază, aceea de a asigura accesul la informații de toate categoriile și la documentele necesare informării tuturor cetățenilor, în mod egal și gratuit.

Dintre obiectivele propuse în planul managerial, s-au realizat:

- creșterea gradului de satisfacție a utilizatorilor prin: rapiditatea punerii la dispoziția acestora a produselor și serviciilor de bibliotecă, profesionalismul și amabilitatea personalului, crearea unui ambient plăcut (mobilier nou, dozatoare de apă potabilă și cafea, ținută-uniformă pentru toți salariații);
- colaborarea benefică cu organizația de sindicat din Bibliotecă, prin semnarea în cursul anului a primului Contract colectiv de muncă din această instituție;
- introducerea în baza de date automatizată a **90%** din fondul documentar al Bibliotecii (rămân de introdus documentele din fondul Colecției Speciale și periodicele din Depozitul General);
- implementarea sistemului pentru biblioteci mici și mijlocii, TLIB, în **18** biblioteci comunale din județ;
- actualizarea site-ului Bibliotecii prin introducerea unui modul nou “Întrebări și răspunsuri”, prin restructurarea paginii “Întrebă bibliotecarul”, care acum oferă informații utilizatorilor prin intermediul messengerului. În 2007 accesarea paginii web a Bibliotecii a crescut considerabil față de 2004, ultimul an plin de activitate înainte de operațiunile de restaurare a Bibliotecii (2005-2006), în procente creșterea fiind de **439%**. Acest lucru impune urgentarea activității de digitizare a documentelor și introducerea pe site a rubricii “Biblioteca virtuală”;
- conceperea și redactarea proiectului de restructurare a activității de bibliotecă, reflectat într-o nouă organigramă, cu scopul asigurării unui management de calitate. Procesul a avut la bază consultări cu personalul, schimburi de experiență și vizite de documentare la alte biblioteci din țară și străinătate;
- dezvoltarea și promovarea rolului Bibliotecii ca centru de informare și educație permanentă prin furnizarea de programe culturale (33 manifestări culturale și 30 expoziții tematice);
- continuarea dezvoltării competențelor profesionale ale personalului de specialitate din Bibliotecă prin participarea a peste **50%** din acesta la programe care au asigurat pregătirea în domeniul biblioteconomic și dobândirea cunoștin-

țelor și abilităților necesare utilizării tehnologiilor moderne.
Activitatea instituției pe anul 2007, pe secții și servicii, se prezintă astfel:

I. Secția Dezvoltare. Evidență. Prelucrarea colecțiilor

Biroul Completare. Achiziții

Colecțiile Bibliotecii s-au îmbogățit în cursul anului 2007 cu **15.257 u.e.**, respectiv cu **5065 titluri**. Dintre acestea:

- carte - **4420** titluri
- **2908** titluri noi
- **1512** titluri în completare
- doc. multimedia - **445** titluri
- **441** titluri noi
- **5** titluri în completare
- periodice - **242** titluri
- **72** titluri noi
- **170** titluri în completare

Din totalul titlurilor intrate, **600** au fost cărți în limbi străine, însumând **850 u.e.**

Ponderea volumelor intrate în funcție de tipul documentului este reflectată mai jos:

Tabelul nr. 1. Numărul de volume intrate, după tipul documentului

Nr. crt.	Tipuri de documente	Nr. vol.
1	Cărți și alte tipuri de documente	11831
2	Periodice	2523
3	Documente multimedia	903

Pentru achiziționarea acestor documente s-au alocat următoarele sume: periodice **35.606,77 lei**; documente multimedia **24.987,43 lei**; carte și alte documente **214.508,65 lei**.

Din totalul documentelor intrate, **71,26 %** reprezintă documente achiziționate, **25%** reprezintă documente provenite din donații, iar restul de **3,75%** reprezintă documente provenite din schimb interbibliotecar, depozit legal și dotare de la Ministerul Culturii.

Biroul Catalogare – Clasificare

În afara activităților reflectate sintetic în tabelul nr. 2, s-au desfășurat și alte activități, cum ar fi:

- verificarea, corectarea și completarea fișelor matcă scoase la imprimantă, și descărcarea cotelor în Caietul de evidență a stocurilor (**1096 fișe**);
- ordonarea alfabetică și intercalarea fișelor matcă în catalogul alfabetic de

serviciu (2168 fișe);

- verificarea și corectarea a 572 înregistrări realizate de colegii din alte compartimente;
- identificarea titlurilor de carte străină și periodice străine intrate în Bibliotecă în perioada 2005-2006 și transmiterea datelor la Biblioteca Națională a României în vederea includerii lor în cataloagele naționale.

Tabelul nr. 2. Activitatea Biroului Catalogare-Clasificare

Tip document/ activitate	Stoc (nr. titl.)	Catalogate (nr. titl.)	Clasificate (nr. titl.)	Înregistrări	Fișă+completări/ actualizare înregistr.		Întocmit fișă matcă (nr. titl.)
					Titl.	Înreg.	
Carte curentă	3346	2472	2499	2605	879	898	
Carte catalogată retrospectiv	135	124	125	142	20	20	
Periodice-titluri noi	72	72	72	72			72
Periodice catalogate retrospectiv	7	7	7	7			
Periodice-nr. noi din titluri existente						441	
Înregistrare periodice electronice și suplimente	2			2			
Materiale AV	1162	1162	1162	1489	38	38	
Parte componentă- AV		13491	13491	13491			
TOTAL	4724	17328	17356	17808	937	1397	72

Biroul Evidență

Au fost luate în evidență 15.257 u.e. în valoare de 322.718,16 lei.

Situația intrărilor pe tipuri de achiziții este prezentată în tabelul nr. 3.

Alte activități specifice biroului sunt reprezentate prin următoarea cuantificare :

- evidența primară (în sistem clasic) a documentelor nou intrate (au fost atribuite 487 poziții în Registrul de Mișcare a Fondului și întocmite 385 acte de

primire pentru documentele intrate fără acte însoțitoare);

- evidența individuală a documentelor nou intrate (automatizat, în programul TINLIB);
- eliminarea în sistem clasic și automatizat a 7.273 u.e. (valoarea acestor documente a fost de 29.817,88 lei).

Tabelul nr. 3. Situația documentelor nou intrate după tipul de achiziție

Tipul de achiziție	Cantitate (u.e.)	Total valoare (RON)
Cărți cumpărate	8168	214508,65
Periodice cumpărate	1933	35606,77
Multimedia cumpărate	772	24987,43
Cărți din Depozit Legal	172	1848,26
Periodice din Depozit Legal	173	1272,25
Multimedia din Depozit Legal	6	24,00
Cărți din donații	3271	36550,53
Periodice din donații	337	2254,76
Multimedia din donații	125	1451,45
Cărți din schimb interbibliotecar	117	1197,24
Periodice din schimb interbibliotecar	42	124,95
Cărți din dotarea Ministerului Culturii	95	2334,63
Periodice din dotarea Ministerului Culturii	38	397,24
Cărți din dotarea BVAU	8	160
TOTAL	15257	322718,16

Biroul Control de Autoritate

Strategiile au vizat potențarea valorii pragmatice a instrumentelor de lucru utilizate și introducerea altora, nou apărute:

-s-a elaborat metodologia pentru „Completarea fișierului de autoritate, creator persoană fizică”;

-s-a finalizat metodologia privind indexarea pe subiecte cu ajutorul termenilor controlați;

-s-au identificat noi resurse pentru referințele bibliografice necesare stabilirii vedetelor autorizate, îmbogățindu-se permanent bibliografia și webliografia de specialitate;

-s-a procedat la evaluarea instrumentelor de lucru utilizate de cataloga-

tori și indexatori, s-au revăzut și completat mapele documentare cu soluții noi, impuse de noile abordări editoriale;

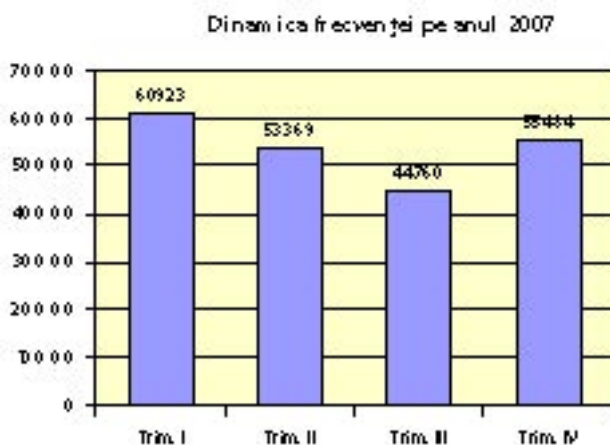
-s-a completat fondul documentar cu standarde actualizate și materiale biblioteconomice referitoare la accesul la informații și resurse.

Din analiza bazei de date și a modului cum se derulează activitatea de introducere a datelor bibliografice s-a urmărit, în principal, expertizarea și validarea a 2 puncte de acces controlat: *creatori (autori, editori etc.) persoane fizice și termenii controlați de subiect.*

II. Serviciul Relații cu publicul

Principalii indicatori care vizează activitatea cu beneficiarii sunt:

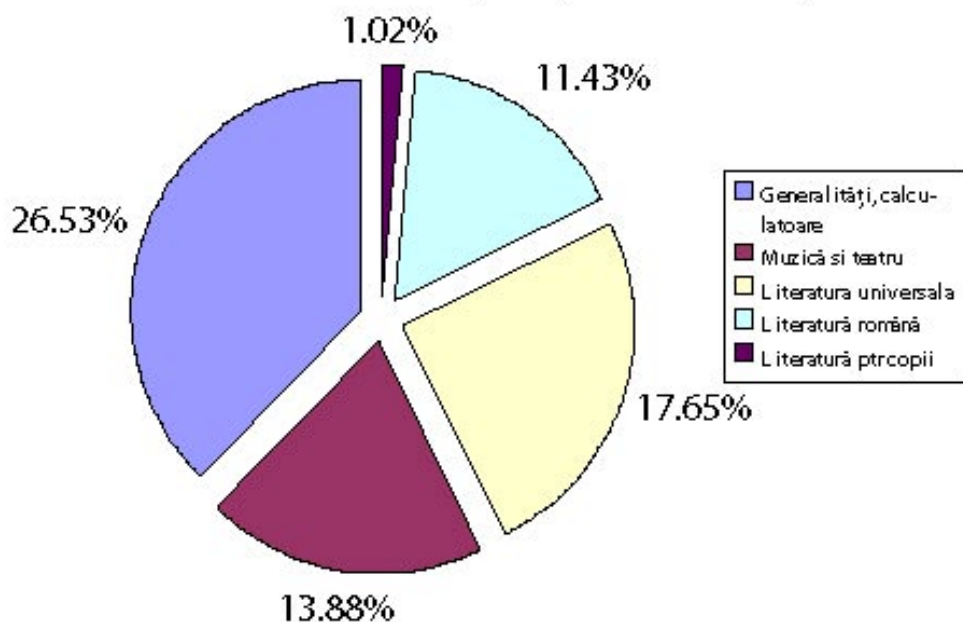
- Frecvență – **214.536** beneficiari;

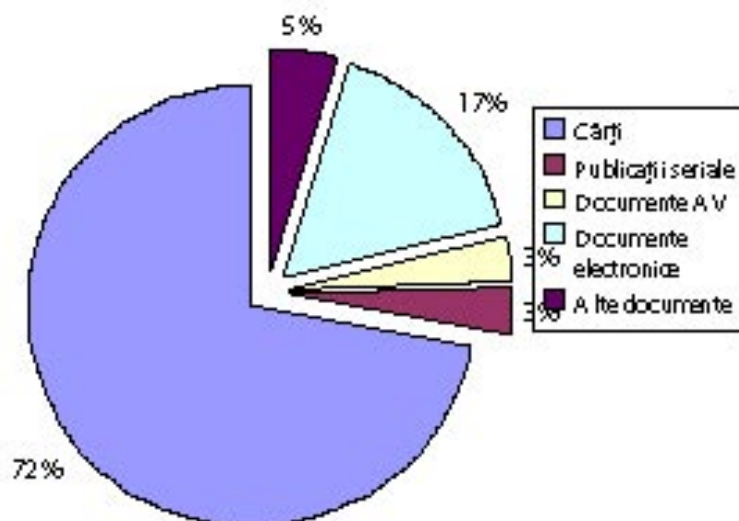
Frecvență medie ponderată zilnică – **768,40**

- Documente consultate – **371.754** din care:
  - **317.354** împrumutate la domiciliu (**85,37%**);
  - **54.400** consultate în bibliotecă (**14,63%**);
  - **178.283** cărți (**50%**);
  - **73.508** doc. multimedia: AV și electronice (aproximativ **20%**);
  - Documente eliberate în medie pe zi – **1.278**.

Documentele eliberate, după conținutul tematic, pe anul 2007

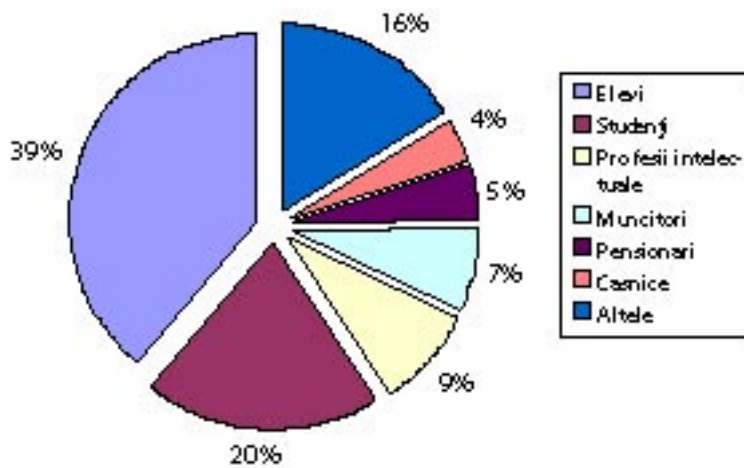

Documente eliberate după tipul documentului, pe anul 2007

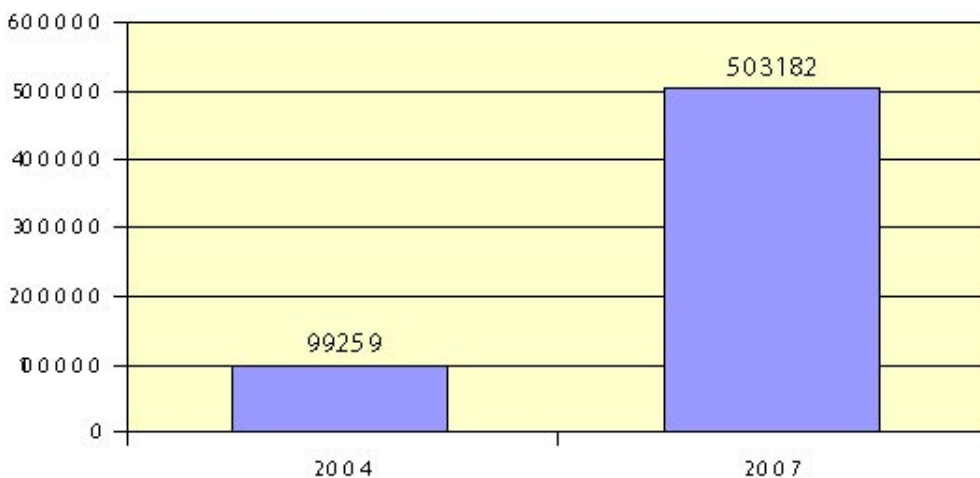

- Cititori înscriși – **8.651** din care:
  - **3.360** elevi și **1.762** studenți – cca **60%**;
  - **1.336** utilizatori cu vârsta sub 14 ani – **15,44%**;
  - **4.196** utilizatori cu vârsta cuprinsă între 14-25 ani – **48,50%**;
  - **24.267** utilizatori activi;
  - **503.182** utilizatori de la distanță.

Utilizatorii înscriși, după statutul ocupațional, pe anul 2007

Dinamica utilizării de la distanță a serviciilor bibliotecii, pe anul 2007

Date suplimentare:

- Total documente intrate în anul 2007: **15.257 u.e.**;
- Titluri nou intrate în anul 2007: **5.065 titluri**;
- S-au efectuat înregistrări în R.I. de la nr. **1.027.907** la nr. **1.043.163**;
- Total documente la 31 decembrie 2007: **633.153 u.e.**;
- Total zile lucrate în anul 2007: **291 zile**.

Activitatea în cadrul secțiilor **Serviciului Relații cu Publicul** s-a desfășurat în ritm dinamic, datele statistice evidențiind o tendință de creștere către nivelurile superioare anilor de dinainte de renovare.

a) La **Secția împrumut la domiciliu și Filiala 1** au fost eliberate spre consultare la domiciliu **236.343** documente (**63,57%** din total documente difuzate pe anul 2007).

Frecvența în aceste secții a fost de **166.324** utilizatori, mai mare decât în anul 2006 cu **34.329** utilizatori. Pentru ușurarea regăsirii informației de către utilizator au fost introduse în catalogul automatizat (OPAC) un număr de **723** înregistrări de parte componentă.

În cursul anului au intrat în secție **5.427** u.e. și au ieșit **6.629** u.e. casate și achitate de cititori. Referitor la restanțieri, au fost expediate **3.213** plicuri corespondență simplă, iar dintre cei înștiințați au restituit documentele în procent de **88%**.

În ce privește serviciul de rezervări documente, s-au înregistrat **1.822** documente rezervate.

b) La **Secția Săli de lectură** s-a acționat pentru asigurarea bunei funcționalități prin: preluarea cererilor de la utilizatori, tranzacționarea documentelor împrumutate, completarea cererilor de fotocopiere, deservirea publicului cu documente în sălile de lectură, îndrumarea cititorilor în utilizarea OPAC-ului. La Sala de lectură s-a înregistrat o frecvență de **13.664** cititori, aceasta reprezentând un procent de **6,36%** din totalul frecvenței realizat pe bibliotecă.

În cadrul împrumutului interbibliotecar de publicații situația se prezintă în felul următor:

- BVAU – beneficiar:
S-au înregistrat **53 de cereri** de la utilizatorii proprii, cu **147 titluri** solicitate, din care s-au obținut **46** prin poștă, **13** prin transmisie electronică și **24** copii xerox. Procentul de satisfacere a solicitărilor prin acest serviciu este de **67,3%**.

- BVAU – furnizor:
S-au primit **24 cereri** în care se solicitau **53 titluri**; din acestea s-au furnizat **42 titluri** prin poștă și **2** prin e-mail.

S-au atribuit **2.347** cote de depozit pentru titlurile achiziționate în cursul anului.

Din fondul de carte veche și hărți au fost introduse în sistem automatizat un număr de **10.440** u.e.

- Au fost legate **263 u.e.** periodice și **272 u.e.** carte.
- Au fost scrise etichetele periodicelor venite de la legat (manual sau prin tehnoredactare).
- Au fost aranjate cronologic și în mape *Monitoarele oficiale* partea a-IV-a (**38 de mape**).
- S-au întocmit fișe preliminare pentru cele **178 titluri** de ziare și reviste pe care le deține biblioteca prin abonamente, donații sau alte surse.

La **Secția Multimedia** s-au eliberat **9.427** documente, iar frecvența a fost de **9.322** utilizatori.

La **Secția Colecții Speciale** s-au alcătuit lucrări de documentare și arhivare pentru:

- opera lui V.A. Urechia (trei mape arhivistice pentru corespondența lui V.A. Urechia);
- istoricul Bibliotecii;
- ținutul Basarabiei.

c) Servicii externe

Au fost selectate de la raft și împrumutate către Fundația de Sprijin a Vârstnicilor “Sf. Spiridon”, **97** titluri și către *Penitenciarul Galați* **133** titluri. S-a încheiat, totodată, un protocol de colaborare cu Penitenciarul, în vederea asigurării unei game largite de servicii de bibliotecă pentru persoanele private de libertate (câte 300 u.b. pe trimestru).

d) **Manifestările culturale** organizate de Bibliotecă reflectă o gamă diversificată de servicii culturale și grupuri țintă la care Biblioteca și-a armonizat obiectivele și direcțiile de acțiune. Unele dintre aceste manifestări au îmbinat calitățile unui eveniment cultural cu interesele de formare profesională. Din totalul de **57** manifestări realizate în colaborare cu diferite organizații, **42** s-au desfășurat în Bibliotecă, (sediul central și filială) înregistrându-se o participare de **2.685** persoane (pentru detalii v. Cap. X).

e) **Promovarea** serviciilor, colecțiilor și evenimentelor s-a concretizat în conceperea și realizarea de:

- afișe, pliante, invitații – **4.907**;
- calendar 2008 (de perete, de birou, de buzunar), agende, semne de carte – **cca 400**;
- diplome, ecusoane, taloane de participare, fluturași, afișe invitații, bannere (în cadrul Zilelor Bibliotecii) – **1124**;
- microexpoziții aniversare, expoziții de noutăți editoriale (săptămânal);
- expoziții la: Biblioteca Universității din Bălți, Biblioteca Franceză din Galați, Biblioteca “Gh. Asachi” Iași, Muzeul Brukenthal Sibiu.

III. Secția Referințe

Biroul Informare bibliografică

În urma cercetării analitice curente a presei locale și centrale și a monografiilor nou intrate în bibliotecă au fost fișate **6.419** articole, din care:

- **4.495** înregistrări de articole din presa locală și centrală și din monografii, pentru anuarul AGL/2007;

- **589** înregistrări de articole - resurse electronice (corespondente electronice ale articolelor tipărite) din seriale electronice de nivel local și național;

- **1.335** de înregistrări de articole din presă și monografii, corespunzătoare anuarelor din anii anteriori, respectiv fondului vechi Galați și de articole de interes pentru utilizatorii bibliotecii, din publicații juridice și economice, respectiv părți componente de interes pentru bibliografia școlară.

Au fost modificate/actualizate **1522** de înregistrări din anuarele 1999-2006.

Înregistrarea a **23** fișe biografice noi în modulul de Bibliografie locală-personalități.

Completări ale fișelor biografice pentru **107** personalități.

Liste bibliografice realizate la cerere: **126**, din care **66** au fost transmise prin e-mail.

Înregistrări de parte componentă din publicații de profil biblioteconomic, completarea bibliografiei profesionale: **127**.

S-a introdus pe situl Bibliotecii lista periodicelor cu abonament.

Asistența acordată utilizatorilor ce s-au adresat Biroului, în persoană sau de la distanță, este ilustrată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4. Activitatea de asistență acordată utilizatorilor

	Cereri de informații	Tranzacții de referință	Sesiuni de instruire a utilizatorilor
În persoană	80	1567	265
Prin e-mail	6	120	-
Prin messenger	152	733	-
Prin telefon	80	74	-

Secțiunea *Bibliografie profesională* din situl Bibliotecii a fost completată cu 26 bibliografii de interes biblioteconomic.

Prin intermediul secțiunii *Întreabă bibliotecarul*, **123** utilizatori au solicitat adăugarea lor în lista de contacte a Bibliotecii pentru oferirea de informații prin messenger. La finele anului 2007 lista conținea **183** contacte.

S-au introdus **896** link-uri noi cu abstractele corespunzătoare, totalizând la finele anului trecut **2030** de resurse electronice descrise. Au fost actualizate **1370** resurse electronice.

S-a încheiat Dosarul info-documentar privind reflectarea activității Bibliotecii V.A. Urechia în presă pe anul 2006 și s-au colectat datele pentru anul 2007.

Situația cererilor de informații și a tranzacțiilor de referință înregistrate la Pupitrul de încărcare-descărcare al Secției Împrumut la domiciliu, Pupitrul de referințe, Pupitrul Sălii de lectură, Biroul Informare, REI și Filială este centralizată în tabelul nr. 5 și tabelul nr. 6.

Tabelul nr. 5. Situația cererilor de informații

	Cereri de informații						TOTAL
	Pupitrul de Referințe	Pupitru IM	Pupitru SL	Biroul Informare	Secția REI	Filială	
În persoană	13765	7969	5667	80	3163	9948	40592
Prin telefon	194	-	12	80	122	-	408

Tabelul nr. 6. Situația tranzacțiilor de referință

	Tranzacții de referință						TOTAL
	Pupitrul de Referințe	Pupitru IM	Pupitru SL	Biroul Informare	Secția REI	Filială	
În persoană	41997	-	10878	1567	6517	8729	69688
Prin telefon	46	-	12	74	82	-	214

Referințe electronice & Internet

În cadrul secției s-a înregistrat o frecvență de **14.504** utilizatori, adică **6,76%** din totalul frecvenței pe bibliotecă, iar numărul de documente difuzate a fost de **21.404**.

Oficiul Informare Comunitară

În vederea colectării datelor de interes comunitar s-au elaborat: un plan de colectare a datelor, modele de fișe de colectare a datelor, modele de scrisoare de intenție, un protocol de colaborare pentru parteneriatul între Biblioteca „V. A. Urechia” și instituțiile-țintă.

În luna octombrie s-a semnat *Protocolul de colaborare* cu Primăria Municipiului Galați, având drept scop colectarea informațiilor de interes public în vederea constituirii colecției de documente CIC.

IV. Secția Automatizarea Prelucrării Informațiilor și Serviciilor

Obiectivul principal al serviciului a fost continuarea derulării programului de informatizare și automatizare a Bibliotecii pe baza sistemului integrat de bibliotecă TINLIB, precum și asigurarea suportului hardware necesar suportării creșterii traficului de date din INTRANETUL Bibliotecii.

Compartimentul a susținut participarea Bibliotecii în cadrul a trei proiecte: PROBIB, IOSSPL (finalizat cu implementarea acestuia la Biblioteca Municipală Tecuci și la Biblioteca Comunală Liești), *Programul Național de Automatizare și Dezvoltare a Serviciilor în Bibliotecile Publice din România* (s-a implementat sistemul pentru biblioteci mici și mijlocii, TLIB, în bibliotecile din Independența, Șendreni, Tudor Vladimirescu).

Pe toată perioada anului s-a actualizat situl Bibliotecii, s-a introdus modulul “Întrebări și Răspunsuri” pentru utilizatorii *online* ai Bibliotecii, s-a conceput o nouă structură a paginii “Resurse electronice”, s-a refăcut pagina “Întrebă bibliotecarul” pentru a oferi informații utilizatorilor prin intermediul serviciului de *instant messenger*.

Serviciul APIS a urmărit, deasemenea, buna desfășurare a altor activități din Bibliotecă:

- administrarea sistemului informatic;
- lucrări de redactare și tehnoredactare;
- digitizarea documentelor;
- activitatea sectorului de multiplicare;
- activitatea de întreținere a instalațiilor electrice și de automatizare.

V. Secția Proiecte. Programe. Marketing de bibliotecă

În baza datelor statistice colectate în cursul anului s-au calculat indicatorii de performanță ce vizează activitatea Bibliotecii în anul 2007 (Anexa 1).

Biblioteca „V.A. Urechia” a fost solicitată să fie partener în derularea unor proiecte inițiate de diferite instituții, cum ar fi: Consiliul Local Vânători cu proiectul „Construire așezământ cultural tip cămin cultural” (2007-2010), Consiliul Local Scânteiești cu proiectul „Consolidare Cămin Cultural Scânteiești”, Consiliul Local Valea Mărului cu proiectul „Satul românesc – Eternitate prin cultură”, Liceul Pedagogic „C. Negri” Galați cu proiectul „Înființarea centrului de documentare și instruire „C. Negri”. Secția a întocmit dosarele necesare derulării parteneriatelor.

Biblioteca a participat la toate întâlnirile organizate în municipiu pentru informare pe tema accesării fondurilor structurale prin licitații de proiecte.

VI. Oficiul de Asistență de specialitate. Resurse umane

Toate bibliotecile publice din județ dispun de baza materială minimă necesară pentru desfășurarea activității.

Pentru pregătirea profesională a bibliotecarilor au fost organizate cinci schimburi de experiență cu tema „Biblioteca publică și memoria culturală locală”.

46 salariați au urmat programele de pregătire, perfecționare și specializare profesională.

VII. Atelierul Legătorie

Activitatea din Atelierul Legătorie s-a axat pe lucrări de restaurare documente din fondul existent în Depozitul general și Colecții Speciale, pe lucrări de reparare, legare, broșare carte curentă destinată împrumutului la domiciliu, precum și lucrări de legare dosare, registre, confecționări de mape, cutii, casete, indicatoare de raft, lucrări de cașeraj etc.

În cifre, activitatea se prezintă astfel:

- 1676 p. de carte veche consolidată;
- 5.030 u.e. de carte curentă legată, reparată;
- 470 u.e. de periodice reparate, legate;
- 154 buc. mape cu clape pentru periodice;
- 120 u.e. dosare simple, 28 u.e. dosare în scoartă, 7 u.e. registre legate;
- 130 buc. pass-partuuri pentru diverse expoziții;
- 452 buc. indicatoare raft etc.

VIII. Serviciul Contabilitate și Administrativ

Bugetul aprobat pe anul 2007 a fost de **2.700.000** lei, din care: **1.650.000** lei *cheltuieli personal*; **900.000** lei *cheltuieli materiale* și **150.000** lei *cheltuieli de capital*.

Bugetul alocat pentru cheltuieli de personal a fost de **1.460.851** lei, din acest cont efectuându-se plăți pentru salarii, sporuri aferente salariilor conform Contractului Colectiv de Muncă, alocație de hrană, contribuții datorate bugetului de stat.

În ce privește bugetul alocat la *cheltuieli materiale*, acesta a fost executat în proporție de **99, 68 %**, totalul plăților fiind în sumă de **897.127** lei. Din acest cont au fost achitate facturi la utilități (energie, gaz metan, apă canal, salubritate), contracte de prestări servicii încheiate cu terții: întreținere ascensor, service

---

copiator, service calculatoare, internet, convorbiri telefonice etc.), achiziții de documente (suma de 255.918 lei), achiziții de materiale consumabile, materiale pentru întreținerea Bibliotecii.

Capitolul *Cheltuieli de capital*, a fost executat în proporție de 90,22 %, fiind efectuate plăți în sumă totală de 135.343 lei la achiziții de mijloace fixe conform listei de investiții aprobată de Consiliul Județului.

IX. Manifestări cultural-educative

Imaginea tradițională a Bibliotecii se modifică în percepția utilizatorilor săi, devenind cu adevărat un centru de informare comunitară, conform standardelor Uniunii Europene. Scopurile și obiectivele Bibliotecii Județene «V.A. Urechia» se rezumă în esență la servirea comunității. Prin organizarea de manifestări culturale se acoperă toate obiectivele: cultură, educație, informație și recreație.

Manifestările culturale organizate de Bibliotecă reflectă o gamă diversificată de servicii culturale și grupuri țintă la care Biblioteca și-a armonizat obiectivele și direcțiile de acțiune. Din totalul de 57 de manifestări realizate în colaborare cu diferite organizații, 42 s-au desfășurat în Bibliotecă, la sediul central și filială, înregistrându-se o participare de 2.685 persoane.

Organizarea de evenimente culturale este foarte importantă deoarece acestea permit contactul direct cu acele categorii de public vizate prin eveniment. S-au desfășurat mai multe tipuri de evenimente:

- **Lansări de carte** – în număr de 12 din care amintim: *Enciclopedie Juridică*, de Teodora Irinescu; *Fontana di Trevi*, de Dan Stoica; *De mâine pâna mai ieri, alaltăieri*, de Angela Baciu; *Tânărul Eugen Ionescu*, lucrare semnată de academicianul Eugen Simion;

- **Programe aniversare cultural-artistice** ce au reprezentat adevărate incursiuni în operele marilor autori români și străini. În cadrul acestor momente festive Biblioteca a desfășurat acțiuni de promovare a rolului și locului bibliotecii în comunitate și a susținut manifestări culturale, educative și de informare a populației. S-au organizat manifestări ca: *Dor de Eminescu* – montaj literar-artistic; *Copiii și Ion Creangă* – program aniversar prilejuit de împlinirea a 170 ani de la nașterea autorului; *O creangă...un povestitor și cel mai frumos măștișor* - program cultural-artistic; *Urmașii lui Eminescu* - lecturi din creația eminesciană;

- **Expoziții** de carte, de noutăți editoriale, de reproduceri ale unor gravuri și litografii, *Mărturii din viața și opera lui Mircea Eliade*, *Pagini din istoria cărții și a presei*, *Domnitori și principii ai Țărilor Române*;

• **Concursuri pentru elevi**, inspirate din operele marilor povestitori și din întreaga literatură română: *Nică la ....170 de ani - Recunoașteți personajul, Ștregarii și Năzdrăvanii; Scriitori români în biblioteca virtuală; „Lumea de sub curcubeu”* (concurș de desen) sau din folclorul și tradițiile românilor - *Alaiul sărbătorilor de iarnă la români*;

• **Colocvii**, care au tratat mai multe teme precum cartea, biblioteca și orașul Galați: *Simboluri ale orașului Galați în cadrul Festivalul Național de Poezie «Grigore Hagiu», ediția a XVI-a, Grigore Hagiu, poezii generației '60 și onirismul* ;

• **Întâlniri și vizite profesionale** prin care s-au stabilit relații de colaborare reciprocă în domeniile specifice activității de bibliotecă: *vizita la Biblioteca „V.A. Urechia” a Dnei Conf. Dr. Elena Tîrziman, Director General al Bibliotecii Naționale a României; Zilele Bibliotecii Naționale a României; întâlnirea bibliotecarilor din bibliotecile publice ale Județului Galați; vizită de documentare și informare a personalului Bibliotecii “V.A. Urechia” Galați la Biblioteca Centrală Universitară “Carol I” și Biblioteca Metropolitană “Mihail Sadoveanu” din București.; vizită profesională la Biblioteca Maxim Gorki din Odessa, Ucraina.*

Dintre manifestările pe care le-a organizat Biblioteca Județeană «V.A. Urechia» în anul 2007 se remarcă în mod special prin numărul mare de activități de impact: *Zilele Cărții pentru Copii* - ediția a XXVII-a, (care a cuprins și *Minicarnavalul cărții*) și *Zilele Bibliotecii „V.A. Urechia”*.

Concluzii

Promovarea colecțiilor Bibliotecii, prin diversificarea actului cultural și apropierea lui de public, contribuie la sporirea interesului pentru lectură și informare. Majoritatea activităților desfășurate în anul 2007 a avut ca punct de plecare cele aproape 60 de parteneriate realizate în baza protocoalelor de colaborare încheiate la nivel local și național.

O privire de ansamblu asupra întregii prezentări, întărită de indicatorii din tabelul anexat (anexa I) și de graficul dinamicii frecvenței utilizatorilor începând din anul 1990 până în anul de referință (anexa II), atestă o tendință evidentă de creștere a performanței după o perioadă de scădere, justificată prin închiderea sediului central pentru renovare între anii 2004-2006.

Notă: Pentru detalii suplimentare recomandăm consultarea *Raportului de activitate al Bibliotecii «V.A. Urechia»*, accesibil din situl Bibliotecii, la rubrica *Activitate profesională*, adresa <http://www/bvau.ro/statistica/2007/raport2007v2.pdf>.

Anexa I

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ CARE VIZEAZĂ ACTIVITATEA
BIBLIOTECII „V.A. URECHIA” GALAȚI ÎN ANUL 2007

Denumire indicator de performanță	Valoare
Cheltuieli curente din finanțare bugetară per capita [RON]	8.03
Cheltuieli pentru personal per capita [RON]	4.98
Procentul cheltuielilor pentru personal [%]	61.95
Cheltuieli pentru achiziții din finanțare bugetară per capita [RON]	0.87
Procentul cheltuielilor pentru achiziții de documente din finanțare bugetară [%]	10.85
Procentul cheltuielilor pentru achiziții de documente din venituri proprii [%]	100
Personal la 1000 de locuitori	0.29
Număr locuitori per personal de specialitate	4316.51
Documente în colecții per capita [u.b.]	2.16
Documente achiziționate din finanțare bugetară per capita [u.b.]	0.03
Documente achiziționate la 1000 locuitori [u.b.]	51.98
Exemplare adăugate per titlu adăugat [u.b.]	3.01
Rata de înnoire a colecției (în ani) [ani]	41.5
Utilizatori înscrși ca procent din populație [%]	15.25
Documente împrumutate per utilizator activ [u.b.]	15.32
Documente împrumutate per vizită [u.b.]	1.73
Vizite la bibliotecă per utilizator	8.84
Cost per vizită [RON]	11.1
Frecvența medie ponderată pe an	768.4
Indicele de circulație a publicațiilor	0.59

Anexa II

Dinamica frecvenței la Biblioteca "V.A. Urechia" în perioada 1990-2007

BIBLIOTECILE PUBLICE DIN JUDEȚUL GALAȚI - BILANȚ ȘI PERSPECTIVE -

*Șef serviciu Resurse Umane,
prof. Dafinoiu Spiridon*

La art. 8 din Legea nr. 334 (r1)/2002, Legea Bibliotecilor, se prevede că una din atribuțiile bibliotecilor județene o reprezintă și coordonarea activității bibliotecilor publice de pe raza județului, respectiv prin acțiuni specifice de îndrumare și de evaluare, prin proiecte, programe și activități culturale precum și prin acțiuni de îndrumare profesională.

Prin activitățile planificate și organizate Biblioteca „V.A. Urechia” urmărește aplicarea unitară a normelor biblioteconomice și a legislației în domeniu în toate bibliotecile publice – municipale, orașenești și comunale, coordonând aplicarea strategiilor și programelor de automatizare a activităților și a serviciilor acestor biblioteci.

În județul Galați ființează, pe lângă Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, o bibliotecă municipală – Biblioteca Municipală „Șt. Petică” Tecuci, două biblioteci orașenești – Biblioteca „Gr. Hagi” Tg. Bujor și Biblioteca Orașenească Berești – și 61 biblioteci comunale.

Pentru o imagine clară, corectă asupra situației bibliotecilor publice din județul Galați, prezentăm câteva aspecte:

- Baza materială. În principiu, toate bibliotecile publice dispun de baza materială minimă necesară desfășurării activităților specifice: local, mobilier adecvat (rafturi, birouri, scaune, aparatură și, într-un procent mulțumitor, aparatură audio-video și IT).

În privința localurilor unde își desfășoară activitatea bibliotecile publice, putem da și calificative:

- ✓ f. bine (17 localuri): Tecuci, Tg. Bujor, Liești, Șendreni, Braniștea, Independența, Movileni, Barcea, Vânători, C. Negri, Matca, Băleni, Cosmești, Umbrărești, V. Mărului, Scânteiești, Drăgănești;
  - ✓ bine (32 localuri);
  - ✓ satisfăcător (12 localuri): Bălăbănești, Corni, Nămolosa, Brăhășești, Cuza Vodă, Fundeni, Frumușița, Drăgușeni, Jorăști, Munteni, Reditu, Rădești.
- Contextul general de desfășurare a activității. Conform legislației în vigoare, bibliotecile publice funcționează sub autoritatea Consiliilor locale care

asigură, prin bugetul local, condițiile materiale pentru desfășurarea normală a activității acestor instituții.

În anul 2007, au fost alocate fonduri în valoare de 1.770.021 lei (ron), cu 15% mai mult decât în anul anterior. De regulă, aceste sume cresc anual cu aproximativ 10-20%, ceea ce reflectă preocuparea autorităților locale pentru evoluția bibliotecilor publice din subordine, dar și capacitatea acestor instituții de cultură de a absorbi aceste fonduri prin diversificarea serviciilor către comunitate.

- Colectiile. Colectiile bibliotecilor publice au caracter enciclopedic, achizițiile de documente făcându-se prin cumpărare după consultarea de către bibliotecari a ofertelor editoriale, dar și prin donații, atât din partea Ministerului Culturii și Cultelor, Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”, cât și din partea personalităților locale.

La sfârșitul anului 2007, colecțiile Bibliotecilor publice numărau 784.089 volume, cu o creștere reală față de anul anterior de 10.881 volume.

Conform documentelor precizate, indicele de dotare este de 2,45 vol/capita, peste media pe țară și corespunzător recomandărilor instituțiilor europene abilitate.

Dacă la nivel global stăm bine, la nivel individual, privind asigurarea cu informații „calde”, situația stă un pic diferit, urmare a unor factori ce influențează această stare de fapt:

- ✓ aproximativ 70% din fondul de documente este depășit din punct de vedere al conținutului; procentul menționat reprezintă o medie pentru că sunt biblioteci care au făcut eforturi substanțiale pentru înnoirea fondului de carte (Tecuci, Tg. Bujor, Liești, Movileni, Oancea, Cuza Vodă, Munteni, Corod, Valea Mărului, Barcea, Slobozia Conachi);
  - ✓ elevii și studenții, ponderea cea mai mare a utilizatorilor, solicită an de an informații noi ca urmare a reformelor din sistemul de educație, a apariției de manuale și specializări noi;
  - ✓ solicitarea de informații noi, la zi, de către specialiștii sau adulții care doresc să se recalifice în activități sau meserii nou apărute pe piață.
- Achizițiile. Completarea colecțiilor reprezintă o prioritate pentru conducerile bibliotecilor, răspunzându-se în acest fel dorințelor și preocupărilor legitime ale utilizatorilor de a fi informați cu ultimile nouăți în domeniile lor de interes. În anul 2007, a fost achiziționat un număr de 15.247 volume/11.516 titluri, în valoare de 125.000 lei (ron), cu o medie de 47,64 vol./1000 locuitori.

Biblioteca	Achiziții volume/ titluri	Achiziții la 1000/ loc
Biblioteca Municipală „Șt. Petică” Tecuci	1.170/912	29,25
Biblioteca Orașenească „Gr. Hagi” Tg. Bujor	508/383	67,73
Biblioteca Orașenească Berești	64/56	18,28
Biblioteci Comunale	13.505/10.165	50,01

La ritmul achizițiilor, rata de înnoire a stocului este de 51,42 ani.

- **Utilizatori.** Obiectivul oricărei Biblioteci este acela de a atrage un număr cât mai mare de utilizatori, ca o consecință a calității serviciilor culturale realizate. În anul 2007, au frecventat bibliotecile publice un număr de 25.527 utilizatori, dintre care elevii și studenții reprezintă aproximativ 75%. Prezentăm mai jos situația utilizatorilor pe tipuri de biblioteci:

Biblioteca	Utilizatori	Procent atragere la lectură
Biblioteca Municipală „Șt. Petică” Tecuci	4.171	10,42%
Biblioteca Orașenească „Gr. Hagi” Tg. Bujor	940	12,53%
Biblioteca Orașenească Berești	496	14,17%
Biblioteci Comunale	19.880	7,36%

- **Frecvența.** Acest indicator arată, împreună cu numărul de utilizatori, gradul de solicitare a instituției bibliotecare. În anul 2007, în bibliotecile publice din județ s-a înregistrat o frecvență de 240.000 vizite. Prezentăm situația frecvenței pe tipuri de biblioteci:

Biblioteca	Frecvența	vizite/zi	vizite/capita
Biblioteca Municipală „Șt. Petică” Tecuci	34.830	145,12	0,87
Biblioteca Orașenească „Gr. Hagi” Tg. Bujor	8.678	36,15	1,15
Biblioteca Orașenească Berești	7.339	30,57	2,09
Biblioteci Comunale	189.153	775,09	0,72

Din situația prezentată rezultă că în fiecare zi intră în bibliotecile publice din județ peste 1000 utilizatori care beneficiază de oferta serviciilor culturale.

- Documente eliberate spre lectură. În cursul anului 2007, au fost eliberate spre lectură un număr de 560.430 documente, dintre care peste 60% reprezintă literatura română, universală și cea adresată copiilor, diferența procentuală fiind ocupată de alte tipuri și genuri de documente.

În tabelul de mai jos redăm împrumuturile de documente pe tipuri de Biblioteci:

Biblioteca	Documente eliberate	Documente eliberate/ capita	Documente eliberate/ utilizator
Biblioteca Municipală „Șt. Petică” Tecuci	90.696	2,26	21,74
Biblioteca Orășenească „Gr. Hagiu” Tg. Bujor	23.755	3,25	25,27
Biblioteca Orășenească Berești	29.356	8,38	59,18
Biblioteci Comunale	416.62	1,73	20,95

Indicatorii de performanță menționați mai sus nu puteau fi atinși fără un înalt nivel de pregătire profesională a tuturor bibliotecarilor. În acest sens, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia”, în colaborare cu Centrul de Pregătire Profesională în Cultură de pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor a organizat un amplu proces de pregătire și perfecționare profesională.

Menționăm doar câteva aspecte și direcții de acțiune:

- Instruirea anuală a tuturor bibliotecarilor din bibliotecile publice din județul Galați; cu acest prilej sunt analizate criteriile de performanță îndeplinite, discuțiile purtate în plen sau pe grupe de biblioteci fiind menite a descoperi punctele slabe ale activității, dar și soluțiile adecvate depășirii acestora. Tot cu această ocazie, specialiștii Bibliotecii Județene, bibliotecari cu o vastă experiență, susțin prelegeri pe subiecte de un real interes. De exemplu, la întâlnirea din primăvara anului 2008, au fost abordate următoarele teme:
  - ✓ Proiecte pentru biblioteci comunale: oportunități și exemple;
  - ✓ Modalități de formare și informare a utilizatorilor bibliotecii;
  - ✓ Biblioteca și comunitatea – comunicare și interacțiune;
  - ✓ Marketingul de bibliotecă. Analiza utilizatorilor. Căile de promovare ale bibliotecii.
- Întâlniri profesionale, pe grupe de biblioteci; de regulă în fiecare an sunt organizate asemenea schimburi de experiență, fiecărei biblioteci revenindu-i, după un interval de timp, rolul de gazdă. La dezbaterile organizate par-

ticipă, pe lângă bibliotecarii din bibliotecile publice arondate, bibliotecari școlari, cadre didactice, reprezentanți ai administrației locale, membrii comisiei de cultură de pe lângă Consiliile Locale, alți specialiști. În anul 2008, au fost planificate și sunt în curs de desfășurare, întâlniri profesionale cu tema: „Dezvoltarea serviciilor de bibliotecă prin proiecte și programe“, la Bibliotecile din Vârlezi, Piscu, Munteni, Sl.Conachi și Tg.Bujor.

- Activități privind pregătirea, perfecționarea și specializarea profesională; Având în vedere criza de specialiști în domeniul biblioteconomiei, Biblioteca „V.A.Urechia”, în colaborare cu Centrul de Pregătire Profesională în Cultură de pe lângă Ministerul Culturii și Cultelor, derulează un amplu program menit a asigura competențele corespunzătoare practicării meseriei de bibliotecar. Cursurile organizate oferă atât pregătirea teoretică, cât și practică necesară specialiștilor ce-și desfășoară activitatea în Biblioteci. Certificatele eliberate la absolvirea programelor au valoarea actelor de studii cu acoperire națională, fiind recunoscute de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și de Ministerul Educației, Tineretului și Cercetării. Conform planificării, în anul 2008 au fost derulate următoarele programe:

- Program de calificare/perfecționare (bazele Biblioteconomiei)
- Programe de perfecționare:
  - ✓ Actualizareacunoștințelor; tendințe noi în biblioteconomie;
  - ✓ Codul deontologic al bibliotecarului;
  - ✓ Managementul schimbării în biblioteci
- Programe de specializare:
  - ➔ Operator texte și imagini;
  - ➔ Inspector Resurse Umane;
  - ➔ Formator de competențe profesionale;
  - ➔ Relații publice pentru manageri;
  - ➔ Asistent manager;
  - ➔ Asistent relații publice și comunicare;
  - ➔ Grafician pe calculator (DTP Designer)
  - ➔ Evidența și valorificarea patrimoniului cultural mobil tip-carte.

La programele menționate au participat peste 50 bibliotecari din toate bibliotecile publice din județ: județeană, municipală, orășenești și comunale, costurile ridicându-se la suma de peste 50.000 lei (500 milioane lei vechi).

Luând în considerație durata dar mai ales beneficiile colaborării dintre cele două instituții – Centru de Pregătire Profesională în Cultură și Biblioteca „V.A.Urechia” - conducerile instituțiilor au convenit, în luna septembrie a.c.,

încheierea unui Protocol de colaborare ce are ca obiect desfășurarea în comun a programelor de formare profesională a salariaților atât de la Biblioteca „V.A.Urechia”, cât și din celelalte instituții de cultură din municipiul și județul Galați.

O expresie a recunoașterii profesionalismului personalului Bibliotecii „V.A.Urechia” o reprezintă și participarea bibliotecarilor noștri la diverse consfătuiri, dezbateri, grupuri de lucru organizate în țară sau străinătate, de exemplu:

- Sesiunea de lucru a secțiunii catalogare-indexare a ABR (București, mai);
- Întâlnirea anuală a secțiunii Comunicarea Documentelor și Împrumutul Interbibliotecar (Iași, mai);
- Sesiunea de lucru privind limbajul de indexare Lives-Ro (BNR, iunie);
- Întâlnirea anuală a secțiunii Referințe a ABR (Iași, iunie);
- Întâlnirea profesională a secțiunii de Statistică și Evaluare din cadrul ABR (Iași, iunie);
- Întâlnirea profesională a secțiunii Colecții Speciale din cadrul ABR (Iași, iunie);
- Întâlnirea profesională a secțiunii Periodice din cadrul ABR (Iași, iunie);
- Întâlnirea profesională a secțiunii Achiziții și dezvoltarea colecțiilor din cadrul ABR (Iași, iunie);
- Întâlnirea profesională a Comisiilor de Prelucrare a documentelor, de Referințe și de Informatizare din cadrul ANBPR (Iași, iunie)
- Întrunire de lucru cu tema *Ghidul de indexare Lives-Ro* (Bușteni, iulie);
- Seminarul Național de Formare în domeniul Proprietății Intelectuale (Constanța, sept.);
- Conferința Regională „Modele de cooperare și acțiune pentru protecția copilului împotriva consumului de droguri – un drept fundamental” (Iași, sept.);
- Conferința Națională organizată de ABR cu titlul „Bibliotecile românești în era digitală” (Pitești, sept);
- Colocviul Național : Politici Culturale în Regiunea de Sud-Est (Focșani, sept.).

Participarea la programele și activitățile menționate ilustrează preocuparea personalului, a Conducerii Bibliotecii de formare și perfecționare profesională continuă, în concordanță cu directivele europene și naționale în domeniu.

SUB SEMNUL DONAȚIEI DE CARTE

*Camelia Toporaș
Titina Dediu*

Rolul donației în completarea colecțiilor bibliotecilor publice și proceduri specifice în cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”

Una dintre importantele surse de completare a colecțiilor unei biblioteci este donația. Prin donație se pot primi cu titlu de gratuitate documente ce pot face obiectul colecțiilor unei biblioteci, cum ar fi: cărți, periodice, documente multimedia, extrase, hărți, manuscrise, fotografii, cărți poștale, documente de arhivă, stampe, tablouri, gravuri etc.

Există mai multe căi prin care donația ajunge în posesia Bibliotecii, demersurile necesare fiind realizate fie de donatori înșiși, fie de intermediari ai acestora la sediul Bibliotecii, în cazul donațiilor consistente Biblioteca asigurând transportul documentelor la sediul instituției. Din experiența Bibliotecii V.A. Urechia, au putut fi identificate mai multe categorii de donatori, printre acestea numărându-se persoane fizice, instituții, organizații, fundații, alte biblioteci, edituri sau alți furnizori de carte.

În cadrul politicii de achiziții a Bibliotecii V.A. Urechia, au fost stabilite etapele prin care donația trece, din momentul primirii acesteia până în momentul când aceasta ajunge la beneficiarul final = utilizatorul bibliotecii:

- preluarea donației de către bibliotecarii din cadrul *Biroului Achiziție. Completare* cu sau fără act de donație;
- conceperea unei scrisori de mulțumire (denumită și confirmare de primire) ce se înmânează pe loc sau se expediază prin poștă donatorului;
- confruntarea exemplarelor/titlurilor primite cu cataloagele și baza de date a Bibliotecii, precum și completarea fișelor de precomandă, menționându-se pe acestea dacă documentele respective există deja în bibliotecă;
- studierea documentelor oferite prin donație, de către *Comisia de achiziții* desemnată prin dispoziția directorului, comisie ce are rolul de a selecta documentele ce vor rămâne în colecțiile Bibliotecii “V.A. Urechia” și de a propune distribuția lor pe secții; se ține cont în cadrul selecției atât de starea fizică a documentelor, cât și de actualitatea informației conținute;
- repartizarea documentelor pe care Biblioteca “V.A. Urechia” le deține deja în suficiente exemplare, bibliotecilor publice (municipale, orașenești, comunale) din județul Galați, bibliotecarii din județ intrând în posesia documentelor prin intermediul șefului *Compartimentului Resurse Umane - Metodic*;
- întocmirea în cadrul *Biroului Achiziție. Completare* a unui borderou (conform modelului), în care sunt enumerate, detaliat, documentele donate completându-se rubricile: număr curent, autor-titlu, paginație, număr exemplare;

Borderou
cu documente provenite din donație de la .....

Nr. crt.	Autor-Titlu	Paginație	Nr. ex.	Stare fizică	Preț unitar	Total valoare	Poz. din tabel

Bibliotecar Completare-Achiziții,

.....

Data

Comisia de evaluare,

.....

- analizarea documentelor de către *Comisia de evaluare*, stabilindu-se starea lor fizică, prețul unitar (valoarea de inventar), valoarea totală, poziția din tabelul de evaluare și adăugându-se informațiile pe borderoul deja întocmit în cadrul *Biroului Achiziție. Completare*; pe baza celor de mai sus se încheie un *Proces verbal*, ce urmează a fi vizat de către directorul instituției;
- introducerea documentelor provenite din donație în baza de date a bibliotecii, realizându-se o descriere sumară a acestora;
- predarea cărților sau a documentelor menționate în borderou bibliotecarilor din cadrul *Biroului Evidență*, aceștia înregistrându-le în *Registrul Inventar*, în *Registrul de Mișcare a Fondurilor* și aplicându-le însemnele de proprietate ale Bibliotecii;
- *Borderoul* și *Procesul verbal* vor constitui Anexă la *Actul de primire (AP)* întocmit în cadrul *Biroului Evidență*;
- predarea documentelor către bibliotecarii din cadrul *Biroului Catalogarea colecțiilor* pentru a fi prelucrate biblioteconomic, conform normelor și regulilor specifice, astfel încât informația conținută să poată fi pusă în valoare, iar utilizatorul catalogului electronic al bibliotecii să poată regăsi documentele, autorii și titlurile, precum și tematica conținută;
- înaintarea documentelor către compartimentele bibliotecii unde acestea au fost repartizate: *Sala de lectură*, *Colecții Speciale*, *Secția Împrumut Adulți*, *Secția Împrumut Copii* sau la una dintre *Filialele Bibliotecii*; documentele provenite dintr-o singură donație pot fi repartizate, în funcție de conținutul și specificul acestora, către compartimente diferite;
- atribuirea de cote de raft documentelor ajunse în compartimentele din cadrul *Serviciului Relații cu publicul*, în acest fel fiind identificată poziționarea pe raft în secțiile respective.

Astfel, în urma procedurilor descrise sintetic mai sus, documentele donate sunt pregătite pentru a putea fi consultate sau împrumutate de către utilizatorul final.

Realizând o evaluare retrospectivă a documentelor provenite din donații, în cadrul Bibliotecii V.A. Urechia Galați, putem spune că pe parcursul anului 2007, ponderea acestora a reprezentat 25% din totalul documentelor intrate în Bibliotecă, fiind în creștere față de anul precedent.

În anul 2008, până la sfârșitul lunii noiembrie s-a constatat că numărul de documente donate a ajuns la cifra de 2042, numărul persoanelor dornice să dăruiască Bibliotecii crescând. Un loc special în ponderea donatorilor este ocupat de către deținătorii documentelor de interes pentru colecțiile speciale și pentru memoria culturală locală, documente ce îmbogățesc Biblioteca prin conținutul și caracteristicile lor speciale. De asemenea, este de menționat faptul că toți scriitorii gălățeni care și-au lansat cărțile în spațiul primitiv al Bibliotecii sau cărora Biblioteca le-a achiziționat cărțile, au donat cel puțin câte două exemplare din cartea nou apărută, dovedindu-și astfel apartenența la comunitatea locală, aceste cărți fiind incluse în *fondul de carte Galați*. Printre donatorii enumerați pe site-ul instituției noastre pot fi descoperite nume de prestigiu în comunitatea locală, așa cum este cazul prof. dr. ing. Viorel Mînză, rectorul Universității "Dunărea de Jos" Galați care, cu prilejul unei vizite în cadrul Bibliotecii, a făcut o donație de carte tehnică deosebit de importantă însumând 220 de titluri.

Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci ne-a oferit, în urma parteneriatului de colaborare încheiat, un număr important de cărți, reviste și de documente în format electronic, toate acestea reprezentând noutăți de ultimă oră în domeniul atât de solicitat de utilizatorii noștri, al protecției proprietății industriale și al drepturilor de autor.

Nu cu mult timp în urmă ziarul "Cotidianul" ne-a făcut o reală surpriză, oferindu-ne cca 100 de titluri de enciclopedii pentru copii și respectiv de beletristică, reprezentând 16930 de volume, donație de care vor beneficia toate bibliotecile publice din județul Galați. Printre titlurile donate se numără apariții de ultimă oră, cu ilustrații și de o calitate a editării deosebite, cum ar fi volumele din seriile Civilizații sau Educativa, apreciate în mod special de către elevi.

Donația în primii ani de existență ai „Bibliotecii Urechia”

Încercând să reînnoim firul apariției bătrânului *Buletin al Fundației Urechia*, ne-am aruncat privirea asupra paginilor îngălbenite de vreme ale primului său număr, apărut în noiembrie 1901 și am descoperit că acesta debuta la acea vreme cu un articol al lui Valeriu Surdu¹, "bibliotecar și conservator al *Fundațiunei Urechia*"². Pe lângă sublinierea importanței bibliotecilor în cadrul societății românești, primul bibliotecar al *Bibliotecii Urechia* elogia personalitatea profesorului universitar V.A. Urechia ce făcuse sacrificiul de a se despărți de biblioteca personală, adunată de-a lungul timpului cu multe sacrificii, pentru a o pune la dispoziția gălățenilor iubitori de carte. Pasiunea pe care a pus-o în colecționarea de carte legată de tradițiile și istoria românilor, indiferent de meleagurile unde îl purtau pașii, reprezintă pentru contemporanii noștri un exemplu ce și-a păstrat

¹ Valeriu Surdu (1863-1919), secretar al lui V.A. Urechia și primul bibliotecar al Bibliotecii Urechia, de la întemeierea sa (1890-1919).

² Așa este semnat articolul lui Valeriu Surdu din primul număr al *Buletinului Fundațiunei Urechia*.

ANUL	PROVENIŢA	Opus	Volume	Broșuri	Fa volume	Manuscris	Ilustr	Stampe	Total	OBSERVAȚII
1896	Cumpărăt din fondul Minist. Instrucț. publice 1896/97	259	247	33	8	—	—	100	487	Carti cont. un lot, iar restul nuo lot e ad cumpărăt prin sauc pentru laboratoriu liter nuo directia liceului.
	Camp. din fondul com. Galați 1896/97	146	191	—	—	—	—	—	195	
Donat. de la librării frant. Saraga, Jau		181	154	—	—	—	—	—	175	
Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		—	—	—	—	—	—	—	—	
Suma totală		1257	5176	2104	22	199	46	2386	19945	
1897	P. S. S. Episcopul Dunării de jos	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Dr. Partenie S. Clincei	459	533	—	—	—	—	—	533	
	D-l V. A. Urechia	51	109	—	—	—	—	—	160	
	Raliș și Ignat Samița, Craiova	32	31	—	—	—	—	—	35	
	Carol Müller, librar-editor, Bucureșt.	91	91	—	—	—	—	—	91	
	D-na Pulcheria Baia	11	37	—	—	—	—	—	37	
	D-l V. A. Urechia	399	503	—	—	—	—	—	503	1000 subs. unor. Ministeru rate prin D-l V. A. Urechia
L. Sarron d'Albiard	11	11	—	—	—	—	—	11		
Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		60	60	—	—	—	—	—	60	
Suma totală		1369	1623	210	22	199	46	2386	12771	
1898	D-na Orleansa Constantinescu	298	450	—	—	—	—	—	450	
	D-l A. Filipescu	54	73	—	—	4	—	—	77	
	V. A. Urechia, subvenția onor. Mi-	102	802	—	—	—	—	—	904	1000 lei.
	nister. 1897/98	19	30	—	—	—	—	—	30	1000 lei. prin Direcția licealã.
	Județul Covurlui 1897/98	1772	2210	—	—	—	1500	—	2210	1000 lei. prin Direcția licealã. 1000 lei. prin Direcția licealã. 1000 lei. prin Direcția licealã.
D-l V. A. Urechia, donat. de d-s-a.		92	101	—	—	—	—	—	101	
Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		92	101	—	—	—	—	—	101	
Suma totală		1593	1958	2104	22	203	46	2386	24334	
1899	D-l V. A. Urechia, subvenția onor. Mi-	570	630	—	—	—	—	—	630	este lacontabila de la Veneția. I este. Germania înaint. cu o preia Direcția licealã.
	nister	124	124	—	—	—	—	—	124	
	Județul Covurlui 1898/99, 200 lei.	124	124	—	—	—	—	—	124	
	Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		124	124	—	—	—	—	—	124
Suma totală		1064	2052	2104	22	203	46	2386	25101	
1900	D-l Urechia V. A.	838	838	—	—	—	—	2244	838	Pina 28 arti. veștii româneșt nuo legat.
	D-na Anastasia Drexer	24	123	—	—	—	—	—	123	
	Ministerul Instrucțiunilor publice al Re-	5	77	—	—	—	—	—	77	Pina Buletinul sãd care li prin tiner.
	gularat Italiei	21	23	—	—	—	—	—	23	
	D-l Fischer Teodor în schimb	21	23	—	—	—	—	—	23	în schimb bibl. a dat y volu Volume și broșuri pentru carti valore a a dat y volume. noo lot prin Direcția licealã
	Schimb cu Bibl. Atenoul	21	23	—	—	—	—	—	23	
	Din fondul județului Covurlui 1899/2000	20	24	—	—	—	—	—	24	
	Mici donațiuni. Autori, editori, etc.		120	120	—	—	—	—	—	120
Suma totală		1769	2167	2104	22	203	46	2386	26423	Volume și broșuri 1897, 1898 1899, 2000 și broșuri din ale Academiei.

RECAPITULAȚIUNE

PROVENIENȚA	Opus	Volume	Broșuri	Fa volume	Manuscris	Ilustr	Stampe	Total	OBSERVAȚII
Donat. de D-l Urechia	1116	1308	1595	22	199	46	4506	9287	de incușabile.
Academia Română	1160	1967	—	—	—	—	—	3127	

TABEL DE DONATIUNILE PRIMITE

ANUL	PROVENIENȚA	Opus	Volume	Broșuri	Fa volume	Manuscris	Ilustr	Stampe	Total	OBSERVAȚII
1892	Donațiune dela d-l V. A. Urechia . . .	3440	4155	967	6	140	37	150	5388	Primal transport.
	" " " " Socec	99	132	16	—	—	—	—	145	
	" " " " Dr. N. Vlădo	276	244	82	—	—	—	—	358	
Suma		3816	4531	1065	6	170	37	150	5791	
1894	Donațiune dela d-l V. A. Urechia . . .	634	1261	59	3	3	3	—	1317	
	" " Locot-colonel Dra-	216	245	35	—	—	—	—	282	
	ghicescu M.	181	181	15	—	—	—	—	196	
	Donațiune dela Veches bibl. a liceului	62	127	—	—	—	—	—	127	noo lot. era legatului prin reșta liceului.
	" " " " comitetului perm.	16	35	—	—	—	—	—	35	noo lot. era legatului prin reșta lic.
	Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		11	71	18	—	—	—	—	90
Suma		4914	6939	1189	6	170	37	153	7955	
1895	Donațiune dela d-l V. A. Urechia . . .	58	625	138	—	6	1	—	818	
	" " E. Carakusch	99	135	—	—	—	—	—	135	
	" " Locot-colonel Dra-	87	87	—	—	—	—	—	87	
	ghicescu M.	4	55	18	—	—	—	—	77	
	Donațiune dela d-l M. P. P.	55	91	3	—	—	—	—	101	
	" " P. Petroff, elev	36	46	—	—	—	—	—	82	
	Cumpărăt din fondul Ministerul cul-		87	116	—	—	—	—	—	116
tator pe anul 1892/93		22	27	—	—	—	—	—	49	
Cumpărăt din fond. comitat. perm.		33	27	—	—	—	—	—	60	1000 lei prin Direcția licealã.
al județului pe anul 1892/93		177	182	21	—	—	—	—	278	noo lot. direcția școl. legatã la
Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		6125	7847	1394	8	187	43	231	9705	
Suma		1103	1106	138	14	—	—	—	1299	
1893	Donațiune dela d-l V. A. Urechia . . .	98	293	—	—	—	—	—	293	1000 lei prin D-l V. A. Urechia
	" " Cumpărăt din fond. Minist. cult. pe	112	135	—	—	—	—	—	135	1000 lei prin direcția licealã.
	" " anul 1893/94	144	173	—	—	—	—	—	173	1000 lei prin direcția licealã.
	" " Cumpărăt din fond. comitat. perm.	24	31	—	—	—	—	—	31	1000 lei prin direcția licealã.
	" " buget. 1893/94	95	103	14	—	—	—	—	107	
	" " permanent 1893/94	31	37	—	—	—	—	—	37	
	" " " " R. R. R.	35	37	—	—	—	—	—	37	
	" " " " P. Petroff, elev	421	420	17	—	—	—	—	438	
	Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		7740	9000	1592	22	187	46	613	12339
Suma		5	39	58	—	—	—	—	92	Pina 4 medalii.
1894	Dela M. S. Regele Caro' I	1444	1590	202	—	—	4	—	2444	
	D-l V. A. Urechia	261	348	—	—	—	—	—	348	Biblioteca lui N. și E. Vlădoș prin d. Urechia.
	Cumpărăt din fond. Minist. Instrucț.	443	473	—	—	—	—	—	473	1000 lei prin direcția licealã. legatului lic.
	publice 1894/95	48	93	—	—	—	—	—	93	Pina un mande veștii române
	" " Cumpărăt din fondul comitat. Galati	439	109	21	—	—	—	—	129	
	buget. 804/93	473	473	—	—	—	—	—	473	
	D-l D. A. Sturdza	473	473	—	—	—	—	—	473	
D-l M. N. Paicu		873	873	—	—	—	—	—	873	
Alte mici donațiuni. Autori, editori, etc.		9979	12436	1786	22	191	46	2286	15572	
Suma		470	470	91	—	—	—	—	511	
1891	Donațiune dela d-l V. A. Urechia . . .	330	230	30	—	—	—	—	370	
	" " " " C. Brătescu	341	132	12	—	—	—	—	370	
	" " " " Fonta bibliotecii societ. inatit.	—	—	—	—	—	—	—	—	
	" " " " C. Negri	341	132	12	—	—	—	—	370	

vie semnificația și după un secol de la moartea sa. Astfel că Nedelcu Oprea apreciază în monografia dedicată bibliotecii gălățene că marele om de cultură a fost cel care „a instituționalizat donația privată în interes public”³, dând astfel un exemplu demn de urmat.

Cu prilejul festivității inaugurale⁴, mai multe discursuri de mulțumire sunt adresate istoricului V.A. Urechia pentru darul făcut bibliotecii care urma să îi poarte numele, donația fiind constituită din peste 40.000 de prețioase volume, precum și din alte colecții importante de pânze artistice, stampe, medalii ce au constituit la rândul lor premiza constituirii unui muzeu. Efortul acestuia nu s-a încheiat odată cu donația inițială, el continuând să trimită bibliotecii noi achiziții, pe măsură ce noi volume, cu precădere conținând informații referitoare la români și România erau descoperite și achiziționate de acesta. Astfel, V.A. Urechia a donat de-a lungul anilor cca 20.000 de volume, adunând astfel, prin strădaniile proprii, o bibliotecă neprețuită și contribuind la „promovarea culturii prin bibliotecă, la constituirea de fonduri de carte, dedicate publicului”⁵. Printre donatori ce și-au adus contribuția, în acei primi ani, la constituirea colecțiilor Bibliotecii s-au numărat importante instituții cum ar fi Academia Română (instituție ce a trimis la Galați aproximativ 24.000 de volume) sau Institutul “C. Negri”, dar și persoane particulare. Valeriu Surdu completează sugestiv acel prim număr al buletinului cu un tabel detaliat al donațiilor primite în care, ca un adevărat bibliotecar, inventariază comorile primite, precizând anul

³ Oprea, Nedelcu. Biblioteca Publică „V.A. Urechia” Galați : Monografie. Vol. 1, p. 87.
⁴ Buletinul Fundației Urechia. Bibliotecă. Pinacotecă. Muzeu. An. 1, nr. 1, nov. 1901, p. 2.
⁵ Vărgolici, Niculina. Rezumatul tezei de doctorat: V.A. Urechia – cercetare monografică. p. 8.

primirii, proveniența, numărul de documente, o rubrică specială fiind destinată mențiunilor speciale în cazul primirii altor tipuri de donații decât a documentelor clasice, cum ar fi de exemplu sumele de bani sau donațiile de documente grafice sau de monede.

Tot prin intermediul donațiilor au intrat în colecțiile speciale ale Bibliotecii manuscrise, scrisori autografe, stampe și lucrări grafice, documente care astăzi sunt arătate cu mândrie celor care ne calcă pragul. Aceste neprețuite daruri au devenit implicit legate de numele celui sau celei care le-a oferit, un astfel de exemplu fiind cel al surorilor Schwartz, ce și-au asigurat nemurirea prin donația realizată în anul 1965, oferind Bibliotecii corespondența pe care au întreținut-o cu mari personalități ale culturii europene. Lor le datorăm astăzi existența în colecțiile Bibliotecii a epistolelor scrise și semnate de Ioan Bianu, Angelo de Gubernatis, Alexandre Dumas fiul, Anatole France, Stephane Mallarme, Barbu Nemțeanu,

Principalii donatori în 1890.

Corina Urechidă.
Itr Nicolae Vicol.
Soceca V. Ioan.
Vasile M. Kogălniceanu.

1891.

Lăcort-Colonel M. Drăghicescu.
Radu Novian (a donat 200 lei).
E. Karakasch.

1893.

D. C. W. Hegel (diverse obiecte de artă).
Vasile M. Kogălniceanu.
Primăria Comunei Galați.
Comitetul permanent al jud. Covurlui.

La anul 1893 zile 30/12 Septembrie

M. S. Regele

GAROL I

vizită fundațiunea Urechidă
și îi donă frumoase cărți și medalii.

1896.

C. Esarcu.
Lessouët, membru al Societății etnografice
din Paris, distins bibliofil.
D-na Constantinosen-Orleanu (numerose op.).
P. S. S. Episcop Partenie (asemenea).
Voinescu, artist și pictor (O marină).
Titu Procopianu (cărți).
D-na Anastasia Dracos.
Academia Română.
Institutul „C. Negri”.
Ministerul instr. publice al regatului Italiei.
D. A. Sturdza, o colecțiune precioasă de mo-
nede vechi române.

Donație.—Comisia interimară a comunei, prin președintele ei d-l Virgil Poienaru, a pus la dispoziția d-lui director al liceului una mie lei, prevăduți în budgetul comunei pe anul 1892-93, spre a se cumpăra cărți nouă pentru biblioteca publică „Urechia” instalată în localul liceului.

Comanda s'a și făcut, în condiții avantajoase, prin librăria Socec din București; parte din cărți au și sosit, restul se așteaptă pe la 15 Ianuarie, ect.

Noua comandă cuprinde foarte interesante cărți de filosofie, literatură, istorie, fizică, chimie, științe naturale, astronomie.

Preceam a făcut consiliul județan, e de sperat că viitorul consiliu comunal va menține și pe viitor în budgetul său această subvenție, căci, numai grație acestor subvenții, orașul nostru va avea în cărți-va anul una din cele mai bune și

Constantin Parhon, Mark Twain, Jules Verne, Emile Zola și mulți alții.

Printre donatorii particulari din acea perioadă s-au numărat de la ofițerul de marină Mihail Drăghicescu⁶ și profesorul Moise N. Pacu⁷, până la Episcopul Dunării de Jos, Dr. Partenie S. Clinceni⁸ și însuși regele Carol I⁹. Un loc important

⁶ Mihail Drăghicescu - fost șef de Stat Major al flotei de pe Dunăre, ce a întocmit prima hartă românească a Dunării.

⁷ Profesor al Liceului „Vasile Alecsandri” în perioada 1893-1938, deputat și senator de Covurlui, premiat de Societatea Geografică Română pentru „Dicționarul geografic și statistic al județului Covurlui”.

⁸ Episcop al Dunării de Jos în perioada 10 decembrie 1886 – 8 februarie 1902.

⁹ A donat atât cărți cât și 24 de medalii, în data de 30 septembrie 1893, cu prilejul vizitării fundației Urechia.

Îl ocupă, așa cum rezultă din situația prezentă de Valeriu Surdu, cumpărăturile de carte din fondurile Ministerului Cultelor sau ale Ministerului Instrucțiunii Publice, din fondurile Primăriei Comunei Galați sau ale Comitetului permanent al județului Covurlui, iar în cazul instituțiilor din afara țării, de donația venită din partea Ministerului Instrucțiunii Publice al Regatului Italiei. În cuprinsul revistei sunt enumerați individual principalii donatori din anii 1890, 1891, 1893 și 1896. Printre aceștia se numărau omul politic, ziaristul și publicistul Vasile M. Kogălniceanu¹⁰, librarul și editorul Ioan V. Socec, medicul Nicolae Vicol, sculptorul polonez Wladimir Hegel, medicul și naturalistul Constantin Esarcu¹¹, Lessouef - distins bibliofil și membru al Societății etnografice din Paris, pictorul Eugeniu Voinescu¹², marele om politic Dimitrie Alexandru Sturdza¹³.

„Dați cărților o viață nouă într-o casă nouă”

Pornind de la exemplul pe care ni l-au dat înaintașii noștri, cu ocazia Zilelor Bibliotecii “V.A. Urechia” 2008 și în spiritul devizei sub a cărei auspicii au stat aceste zile, “Biblioteca V.A. Urechia în viața Galațului”, a fost inițiată o amplă acțiune de colectă de carte de la concetățenii noștri. Acțiunea a început de la o idee, idee ce a fost apoi transpusă în practică prin colaborarea între Secția Referințe și Secția Proiecte. Programe. Marketing de bibliotecă. Au fost mai întâi stabilite liniile directe ale acțiunii, pornindu-se de la mesajul adresat concetățenilor noștri și de la sloganul activității, elemente importante în ideea de a trezi atenția și de a motiva oamenii să răspundă pozitiv acțiunii inițiate de către bibliotecă, până la conceperea materialelor necesare (afișe, pliante, etc) și la stabilirea procedurii de lucru și a personalului implicat.

A fost ales să reflecte acestor zile, sărbătorile, ale orașului “Dăruieți

carte pentru comunitate”, astfel că campania s-a prelungit de la 16 noiembrie până la sfârșitul lunii.

În acest context al zilelor a fi un gest de la sine aniversare presupune mai mult aniversarea

un slogan care în cadrul a ale Bibliotecii, în mult mai ample, Galați, și anume Bibliotecii o în mod normal săptămâna 10- Actul de a dăruie, orașului, ni s-a părut înțeles, pentru că orice un cadou și cu atât orașului în care trăim.

¹⁰ Fiul lui Mihail Kogălniceanu.

¹¹ Fondator al “Ateneului Român” (1865) și al societății “Filarmonica” (1868).

¹² Pictor român (1842-1909) care a pictat în cea mai mare parte peisaje marine, acesta donând Bibliotecii V.A. Urechia pictura intitulată “O marină”.

¹³ Dimitrie Alexandru Sturdza (1833-1914) a donat o prețioasă colecție de monede vechi românești

Sub titlul *„Dați cărților o viață nouă într-o casă nouă”* am încercat să sensibilizăm publicul larg, utilizatori ai bibliotecii, iubitori de carte sau concetățeni care nu le-au mai găsit utilitate anumitor cărți, să le ofere acestora o nouă casă unde să fie citite și răsfoite de cei care pășesc pragul bibliotecilor publice din Județul Galați.

Odată stabilit genericul sub care aceste acțiuni se vor desfășura, alte elemente procedurale au trebuit să fie stabilite pentru bunul mers al întregii acțiuni: cutiile ce vor găzdui temporar aceste daruri, oamenii bibliotecii care îi vor întâmpina pe cei veniți să doneze, aici venind în ajutorul nostru colegi bibliotecari din cadrul *Serviciului Relații cu publicul (Împrumut la domiciliu și respectiv Săli de lectură)*. Pentru o bună evidență a donatorilor și a documentelor donate au fost puse la dispoziție un laptop, în apropierea casetei pentru donații și, respectiv, calculatoarele din cadrul Oficiului de Informare comunitară. La aceste calculatoare, colegele implicate în această acțiune au completat zilnic tabele, punând în evidență numele donatorilor, autorul și titlul lucrărilor donate, numărul exemplarelor donate de fiecare persoană.

Donațiile concetățenilor noștri s-au transformat într-un real cadou ce va rămâne în memoria comunității, datorită personalizării unuia dintre volumele aparținând unei donații cu o etichetă autocolantă ce va păstra numele donatorului în timp. Pe lângă acest fapt, recunoașterea actului de donație va fi făcut și în revista Bibliotecii *„Axis Libris”*, nou lansată, dar și în mediul electronic, pe site-ul bibliotecii.

Printre primii care s-au despărțit de cărți în acele zile au fost chiar bibliotecarii, cei care știu cel mai bine necesitățile de informare ale utilizatorilor, având un exemplu în persoana d-lui director Ilie Zanfir, cel care a și inițiat la sfârșitul anului 2007 secțiunea *„Donatori către Biblioteca V.A. Urechia”* de pe site-ul bibliotecii, oferind mereu, pe parcursul întregului an, volume din colecția sa personală.

Un răspuns pilduitor la chemarea *„Dăruiți o carte pentru comunitate”*, gestul Dlui Eugen Chebac, Președintele Consiliului Județului Galați, cât și cel făcut de Primarul Municipiului Dl Dumitru Nicolae, care s-au despărțit de o parte a bibliotecii personale pentru a oferi locuitorilor urbei un generos dar de suflet și spirit, au marcat o provocare cu impact asupra amplitudinii materializării inițiativei instituției bibliotecare.

Au urmat apoi donațiile făcute de: directorul Teatrului Dramatic *„Fani Tardini”*, Vlad Vasiliu sau de directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Galați, prof. dr. Sergiu Tofan și de mulți, mulți alții.

Deși a existat și scepticism cu privire la succesul acestei acțiuni, se pare că mulți concetățeni de-ai noștri au conștientizat importanța acțiunii demarate de Bibliotecă, printre aceștia numărându-se, de exemplu, avocatul Vasile Crintea (ce a donat 238 de volume printre care se află multe cărți de interes juridic), prof. univ. dr. Cosma Tudose, directorul Editurii Fundației Universitare *„Dunărea de Jos”*, scriitori și oameni de cultură gălățeni: Paul Sân-Petru (cu 78 de volume), Popescu Maximilian, Sterian Vicol, Neculai Staicu-Buciumeni, Corneliu Goldu, Angela Baci Moise, Viorel Dinescu, Ionel Jecu, Cristian Biru, Vasile Savin, Constantin Frosin, Cătălin Negoită, Petru Iamandi etc.

Toți cei care și-au lansat cărțile sub egida *Zilelor Bibliotecii*, Rodica Cristina Gradea, Geta Mocanu, Mihail Gălățanu, Sorin Stoica, Virgil Răzeșu, Ecaterina Mihăescu Păun au fost alături de noi în aceste zile de sărbătoare, pe lângă darul creației oferindu-le utilizatorilor Bibliotecii și darul de a citi cărțile scrise de ei.

Nici distincții profesori universitari nu ne-au uitat, Rodica Alexandru, Rodica Segal, Elisabeta Botez, Petre Alexe, Gheorghe Costin, Corneliu Popa, Viorica Macovei, Dumitru Panțuru, Constantin Ardeleanu, Floriana Popescu, fiind printre cei care ne-au îmbogățit colecțiile cu volume de actualitate și de reală utilitate în domeniul lor de specialitate.

Printre oaspeții ce ne-au vizitat în aceste zile s-a numărat și prozatorul și jurnalistul Gheorghe Neagu, important promotor cultural, editor de presă literară și fondator al revistei „Oglinda literară”, acesta oferindu-ne câteva din volumele proprii.

Mulți dintre utilizatorii Bibliotecii au răspuns apelului lansat, despărțindu-se de comorile lor, precum George Marzac care a donat colecția revistei Radiofonia din anul 1932, Cristescu Victoria (Rauchaman) ce s-a despărțit de 667 de volume din biblioteca personală, Nedelcu Vasile - 109 volume, Gheorghe Vasiliu - 177 de volume, Ionel Borcea - 478 volume, Elena Raiciu - 530 volume, Gheorghe Gorban - 116 de volume, Verginica Barbu - 330 volume, Gheorghe Vasiliu - 173 volume, Gabriela Savin - 104 volume, Galantu Natalia - 184 volume, Camelia Heisu - 203 volume, Tereza Simion - 118 volume, Gheorghe și Mariana Vlad - 192 volume și încă mulți alții ce își vor regăsi numele în secțiunea dedicată donatorilor, pe site-ul *Bibliotecii* „V.A. Urechia”.

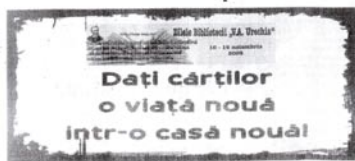
Pe parcursul Zilelor Bibliotecii au fost alături de noi editori și distribuitori de carte, aceștia fiind printre primii care au donat documente pentru a fi incluse în colecțiile Bibliotecii, cum ar fi S.C. Byton SRL Cluj, Tipografia Don Star (director Donciu Mihail) sau Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos” Galați (director Cosma Tudose).

Deși s-ar putea crede că doar cărțile au fost obiectul donațiilor, se pare că cititorii noștri știu că în actuala eră a informației, bibliotecile manipulează și alte tipuri de documente, printre donații numărându-se periodice, CD-uri cu muzică sau suplimente ale revistelor PC sau chiar viniluri

Colegii noștri de la Biblioteca Națională a României nu au venit la sărbătoarea Bibliotecii noastre cu mâna goală, ci au adus și câteva cărți în dar, la fel ca și bibliotecarii veniți de la Biblioteca Județeană „Duiliu Zamfirescu” Vrancea.

Întreaga campanie de promovare a acțiunii de colectare de carte a fost intens mediatizată în presa locală, partenerii din mass-media ai Bibliotecii „V.A. Urechia” fiind ca întotdeauna alături de noi. Astfel, în *Viața liberă*, în *Monitorul de Galați* și în *Imparțial* au apărut, pe tot parcursul campaniei, apeluri de sensibilizare a comunității locale și respectiv mesajul venit din partea Bibliotecii:

Dublă aniversare pentru „V.A. Urechia”

Pe scurt

Donați o carte pentru comunitate

La noi, românii, se obișnuiește să primim cadou decât cărți pentru cititorii primii o bibliotecă drept cadou aniversare?

De ce o dublă aniversare luna noiembrie, Biblioteca , aniversează inaugurarea sa loc în 11 nov. 1890, respecti de ani de la mutarea în act

Pentru această ocazie bi gătesc, la fel ca în fiecare a dedicate evenimentului. În pului, în cadrul Zilelor Bibli sărbătorească timp de o săptămă zilei de 11 noiembrie, m oferă donații. Este o tradiție

Donați o carte pentru comunitate!

La noi, românii, se obișnuiește ca la o aniversare să primim cadouri. Ce altceva decât cărți pentru cititorii săi ar putea primi o bibliotecă drept cadou la dubla sa aniversare?

De ce o dublă aniversare? Pentru că în luna noiembrie Biblioteca „V.A. Urechia” aniversează inaugurarea sa, care a avut loc în 11 nov. 1890, respectiv 118 ani, și 40 de ani de la mutarea în actualul sediu.

Pentru această ocazie bibliotecarii pregătesc, ca în fiecare an, manifestări dedicate evenimentului. În decursul timpului, în cadrul Zilelor Bibliotecii, care se sărbătorească timp de o săptămână în preajma zilei de 11 noiembrie, mulți utilizatori ne oferă donații. Este o tradiție frumoasă pe care bibliotecarii au apreciat-o și pentru care anul acesta se pregătesc în mod deosebit. Atât la sediul central cât și la Filiala noastră de la Casa Sindicatelor, cititorii bibliotecii, precum și toți cei doritori vor fi întâmpinați de bibliotecari pregătiți să preia donațiile, să le prelucreze și să le pună în circulație pentru beneficiarii bibliotecii. Pe lângă cărți sunt acceptate și alte tipuri de documente: DVD-uri, CD-uri etc., iar cei care nu au documente, dar totuși vor să contribuie la această acțiune o pot face prin donații în bani pentru achiziții de carte, care vor fi contabilizate la sediul central al Instituției prin intermediul casierei.

Notă: Dorim să informăm potențialii donatori, că vor fi popularizați la sfârșitul manifestărilor, atât prin intermediul mass-mediei locale, cât și prin site-ul Bibliotecii și în numărul 2 al Revistei „Axis Libri”. Acțiunea se va derula în perioada 10-30 noiembrie a.c.

Conducerea Bibliotecii „V.A. Urechia”

Evaluară finale

Importanta cantitate de carte primită ne-a făcut să ne întrebăm ce îi motivează pe donatorii noștri și în general ce anume motivează o donație de carte? Răspunsul pe care ni l-am dat singuri a fost că, probabil, unul dintre factori este locul pe care instituția, în cazul nostru biblioteca, îl are în ochii potențialului donator, prestigiul acesteia. Un alt factor ar putea fi reprezentat de conștientizarea de către membrii comunității a responsabilităților pe care biblioteca gălățeană și le asumă, a rolului pe care aceasta o are în distribuirea de informații și de documente pe diferite suporturi, comunității de care aceasta este finanțată. Nu în ultimul rând, calitatea personalului care asigură serviciile în cadrul bibliotecii poate reprezenta, prin impactul avut în cadrul relațiilor cu publicul, un element pozitiv în determinarea și în luarea unei astfel de hotărâri.

Toată această acțiune, desfășurată cu prilejul Zilelor Bibliotecii, poate reprezenta ocazia unei reevaluări a politicii Bibliotecii referitoare la donația de carte, în conformitate cu misiunea Bibliotecii și cu politica de dezvoltare a colecțiilor acesteia. Aruncând o privire spre îndrumările date de exemplu de către IFLA (International Federation of Library Associations), observăm că se are în vedere în cadrul politicii de achiziție: caracterul colecțiilor bibliotecii (enciclopedice

sau specializate), starea fizică a documentelor, calitatea și utilitatea conținutului, deprecierea documentelor din punct de vedere al informației conținute, nefiind luate în considerare documentele depășite moral sau depreciate fizic, numerele disparate din seriale, aceste norme putând fi descoperite de asemenea și pe site-urile multor biblioteci europene sau vestice.

Concluzionând, putem spune că acțiunea de donație de carte desfășurată cu prilejul Zilelor Bibliotecii a fost de un real succes oferindu-ne atât bucurii, cât și experiență și motive de reflectare. Am crezut în puterea comunității și ea ne-a răsplătit cu daruri nenumărate, daruri care vor lumina inimile copiilor care le citesc sau vor oferi o clipă de relaxare adulților, cărți care vor completa colecțiile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” sau colecțiile bibliotecilor orașenești sau comunale din Județul Galați. Și am constatat că puterea Bibliotecii stă și în susținerea pe care o primește din partea comunității locale, a oamenilor care o formează, oameni care împreună pot face în așa fel ca biblioteca să devină o resursă importantă pentru comunitate și pentru generațiile care vor urma.

Bibliografie:

1. Oprea, Nedelcu. *Biblioteca publică „V.A. Urechia” Galați : Monografie.* 2 vol. Galați : Biblioteca V.A. Urechia, 2002

2. Buletinul Fundației Urechia. Bibliotecă. Pinacotecă. Muzeu. An. 1, nr. 1, nov. 1901

3. Vârgolici, Niculina. *Rezumatul tezei de doctorat: V.A. Urechia – cercetare monografică* [online]. În : Universitatea din București : Studies : Doctorate. [citat 08.12.2008]. Disponibil în Internet:

<http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate/Vargolici%20Niculina%20-%20V.A.URECHIA%20-%20CERCETARE%20MONOGRAFICA/rezumat.doc>

SERVICII DE BIBLIOTECĂ - DOTĂRI ȘI PERSPECTIVE -

Cătălina Ciomaga

În noua eră a tehnologiei informației, în care accesul la tehnologie reprezintă o necesitate, bibliotecile publice trebuie să se adapteze noilor cerințe pentru a putea satisface nevoile utilizatorilor și pentru a-și putea asuma rolul de vârf de lance în domeniul alfabetizării informaționale.

Noile tehnologii, revoluția produsă în mediul electronic, accesul la Internet, tendința generației tinere de a accesa în primul rând documente sau baze de date în format electronic, au transformat profund modul în care bibliotecile accesează și oferă acces la informații. Pentru utilizatorii bibliotecii publice și în special pentru elevi, studenți și cercetători, computerele, accesul la internet și chiar mai nou wireless-ul reprezintă necesități de zi cu zi.

În acest sens, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” se află în plin proces de re tehnologizare. Schimbările sunt vizibile încă de la intrarea în bibliotecă, în holul central întâmpinându-te ecrane LCD, calculatoare la care utilizatorii pot accesa catalogul electronic al bibliotecii sau cu ajutorul cărora bibliotecarii te ajută să găsești documentul sau informația căutată.

Există tehnică și tehnologii noi atât în partea vizibilă utilizatorilor bibliotecii, cât și în zonele destinate bibliotecarilor, acolo unde documentele sunt mai întâi prelucrate pentru a putea fi regăsite mai ușor odată intrate în colecțiile bibliotecii. Din acest punct de vedere, o prezentare a sistemului integrat al Bibliotecii „V.A. Urechia” poate fi revelator. Sistemul integrat se constituie dintr-o bază de date, gestionată de o rețea de calculatoare personale prin intermediul unui software adecvat, în scopul optimizării funcțiilor și serviciilor acestuia. Principalele funcții îndeplinite de acest sistem sunt:

- completarea colecțiilor (analiza ofertelor, formularea cererilor și comenzilor, achiziția de documente, schimb interbibliotecar, depozit legal, donații);
- pregătirea documentului pentru circulație publică;
- evidența colecțiilor;
- descrierea colecțiilor;
- indexarea sistematică, alfabetică și pe materii;
- înscrierea datelor de regăsire și circulație;
- accesul publicului la informații;
- informare bibliografică și documentară;
- informare factologică;

- accesul publicului la colecțiile de documente primare și secundare ale bibliotecii (comunicarea documentelor);
- împrumutul la domiciliu;
- împrumutul interbibliotecar;
- studiul în sala de lectură;
- schimb de informații și servicii cu alte sisteme;
- extrase documentare la cerere;
- elaborarea de publicații și alte materiale grafice proprii;
- asistență și servicii centralizate pentru bibliotecile publice;
- diversificare serviciilor către public prin noile tehnologii.

Întrucât crearea sistemului integrat de bibliotecă presupune dotarea cu echipament și software corespunzător, iar costurile acestora reprezintă un efort financiar considerabil raportat la nivelul limitat al alocațiilor bugetare, în absența unui plan național pentru informatizarea bibliotecilor, care să prevadă dotări în plan centralizat, este necesară o etapizare a dotărilor, în raport cu sumele alocate. În Biblioteca „V.A. Urechia” s-a avut în vedere etapizarea dotărilor cu echipamente și software, astfel încât serviciile de bibliotecă să fie dezvoltate într-un ritm cursiv și susținut.

Anul 1991 reprezintă anul de referință privind declanșarea procesului de modernizare a Bibliotecii, deoarece aceasta a obținut atunci primul echipament electronic pentru procesarea automată a datelor (calculator personal), printr-o dotare venită din partea Prefecturii Județului Galați.

În următorii ani (1992 -1996) a fost instalat sistemul CDS/ISIS¹, au fost traduse în limba română meniurile și mesajele, au fost create borderouri de introducere a datelor pentru baza de date cu lucrări monografice, au fost create formatele de afișare, precum și cele de imprimare și sortare și a fost populată baza de date cu informațiile din descrierea bibliografică a monografiilor. Totodată, a fost realizată cablarea rețelei informatice structurate pentru conectarea tuturor sistemelor de calcul existente atunci la server-ul de rețea.

În anul 1997 se achiziționează și se instalează pachetul de programe Tinlib și se extinde rețeaua informatică la 25 de posturi. Se începe retroconversia informațiilor bibliografice din baza de date carte, din programul CDS/ISIS în programul nou achiziționat. La începutul anului 1998 se dă în folosință noul sistem integrat de bibliotecă Tinlib și se începe utilizarea modulului de circulație al acestui soft, modul ce trebuia să înlocuiască sistemul tradițional de evidență scrisă a împrumuturilor. Totodată se inaugurează comunicațiile cu filiala Bibliotecii aflată în altă locație pentru a se putea asigura atât suportul pentru realizarea

---

¹ CDS/ISIS database software - UNESCO and Information processing tools [citat 07.12.2008]. Disponibil în Internet:http://portal.unesco.org/ci/en/ev.php-URL_ID=2071&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

---

tranzacțiilor către cititori în manieră integrată, cât și pentru realizarea unui punct de acces Internet în cadrul acestei filiale.

În același an (1998), Biblioteca va începe demersurile prin care informații despre instituție și despre serviciile acesteia să poată fi accesate și în mediul electronic prin intermediul unui site web. În anul 2000, site-ul reprezenta deja una dintre modalitățile de prezentare la distanță a Bibliotecii „V.A. Urechia”, atât către utilizatorii săi, cât și către potențialii clienți.

Anii 1999-2000 vor aduce după sine transformarea vechii rețele informatice într-una de mare viteză (de la 10 MB/s la 100MB/s). La sfârșitul acestei perioade existau instalate 81 de stații de lucru și 4 servere destinate accesului Internet, aplicației integrate de bibliotecă TINLIB, protecției împotriva accesului neautorizat în rețea – firewall și, respectiv, administrării resurselor în rețea.

În același context de informatizare a serviciilor oferite către public, au fost avute în vedere și serviciile de multiplicare a documentelor introducându-se echipamente de fotocopiere pentru cititori. Modernizarea serviciilor de bibliotecă impunea și restructurarea secției multimedia, astfel încât utilizatorii să poată avea acces la noile tipuri de documente de bibliotecă, secția fiind dotată cu 7 calculatoare cu unități de CD-ROM, calculatoarele având și posibilitatea de conectare la videorecordere pentru a putea fi vizionate casete video. De asemenea, sala a fost dotată și cu o rețea audio ce furnizează semnal analogic în sala de audiții.

Pe măsură ce dotările și automatizarea proceselor au avut loc și gama serviciilor oferite publicului Bibliotecii s-a diversificat, prin inaugurarea Biroului Referințe electronice/Internet. Spațiul din cadrul acestui birou oferă publicului 10 stații de lucru pentru utilizarea programelor de tip birotică (procesoare de text, procesoare pentru foi de calcul tabelar, procesoare grafice etc), acces la baze de date full-text, posibilitatea de consultare a resurselor globale de informații prin intermediul rețelei Internet, precum și servicii conexe: tipărirea pe loc a documentelor solicitate la imprimanta din dotare și copierea pe alt tip de suport decât hârtia a proiectelor și documentelor realizate de către utilizatori.

În anul 2004 a avut loc deschiderea Filialei 1, din incinta Casei de Cultură a Sindicatelor, locație ce a fost gândită ca o microbibliotecă care să cuprindă toate serviciile ca și pentru utilizatorii înscriși la sediul central. Astfel, în dotarea Filialei 1 au intrat 13 calculatoare, 9 dintre ele deservind cerințele utilizatorilor, o imprimantă la care-și pot tipări lucrările realizate, precum și un fotocopiator pentru multiplicarea documentelor.

La mijlocul anului 2006 s-a redeschis sediul central după lucrările de reabilitare și reconsolidare a clădirii. Operațiunile de reabilitare și reconsolidare au adus totodată și o nouă privire asupra serviciilor oferite, dotarea cu echipamentele necesare pentru o mai bună gestionare a accesului publicului la informații

și la fluxul serviciilor. Serviciile moderne au la bază regândirea întregului proces pornind de la analiza fluxurilor documentelor, a informațiilor despre acestea și încheind cu fluxul utilizatorilor care să aibă la baza valorificarea funcțiilor extinse oferite de IT&C. Lucrările de reabilitare a clădirii sediului central au avut în vedere și optimizarea suportului oferit de locația fizică astfel încât prin facilitățile create (iluminat, microclimat, energie etc.) să determine diversificarea și o nouă calitate serviciilor existente.

Independența energetică a reprezentat un punct important avut în vedere în cadrul proiectului de reabilitare. Deși instituția dispunea pentru stațiile aflate în dotare de surse neîntreruptibile de curent, scurta perioadă care era asigurată prin acestea nu era mulțumitoare determinând blocarea activității de împrumut la domiciliu. S-a optat pentru instalarea unui generator de curent care utilizează combustibili tradiționali și asigură o autonomie de aproximativ 8 ore, din perspectiva alimentării cu energie electrică a sistemelor din sediul central. În proiectul de reabilitare a clădirii s-a avut în vedere și refacerea rețelei electrice astfel încât aceasta să fie compatibilă cu noile cerințe ale serviciilor de bibliotecă.

O altă importantă premiză avută în vedere în cadrul acțiunii de reabilitare a clădirii a fost dotarea secțiilor de împrumut la domiciliu cu porți magnetice de detecție, etichete magnetice, echipamente de activare și dezactivare tag-uri magnetice, astfel încât sistemul de antifracție, antiincendiu și antiinundație să fie completat cu echipamentele necesare unui sistem antifurt. Acest nou sistem a fost completat cu o rețea de 3 DVR-uri², ce definește posibilitatea de supraveghere a spațiilor bibliotecii rezultând un sistem de supraveghere video și antifurt.

Biblioteca „V.A. Urechia” este o bibliotecă automatizată având o multitudine de elemente ce o definesc astfel:

- rețea electrică cu 5 subsisteme și asigurarea prin linie redundantă de la o sursă de alimentare externă;
- rețea de date;
- rețea locală (LAN);
- rețea metropolitană care suportă tunele pentru serviciile dedicate, furnizate prin puncte de servicii aflate la distanță;
- rețea cu acces la Internet folosind două conexiuni redundante de acces cu mare viteză;
- rețea internă de telefonie cu trunchiuri externe;
- rețea video compusă din două subrețele (rețea internă CITV și CATV);
- rețea audio (furnizare de semnal analogic în sala de audiții);
- rețea antifracție, antiincendiu și antiinundație;

² Digital video recorder – Wikipedia, the free encyclopedia [citat 07.12.2008]. Disponibil în Internet: http://en.wikipedia.org/wiki/Digital_video_recorder

- rețea antifurt , supraveghere video și de control acces.

Anul 2007 a adus cu sine reînnoirea calculatoarelor aflate în dotarea secțiilor de împrumut la domiciliu precum și a unora dintre secțiile de prelucrare a documentelor. Deoarece tehnologia avansează rapid și echipamentele au o perioadă de viață destul de scurtă și din cauza uzurii fizice a fost necesară o astfel de etapă, însemnând că pentru secțiile de împrumut, secțiile de referințe, secțiile de prelucrare a documentelor s-au achiziționat și dat în exploatare 35 de stații noi. Totodată, datorită faptului că au crescut necesitățile de tipărire a materialelor de promovare a serviciilor de bibliotecă precum și a manifestărilor din ce în ce mai numeroase, s-a impus achiziționarea unei imprimante laser color format A3, echipament ce satisface momentan cerința de tipărire a materialelor publicitare. În acest an, la sălile de lectură din sediul central s-a asigurat accesul la Internet prin intermediul unui router wireless, lucru necesar deoarece aceste locații nu erau integrate în rețeaua de date existentă și pentru a oferi acces liber utilizatorilor și din spațiile acestea.

La Filiala 1, gândită ca o parte integrantă a sistemului automatizat al Bibliotecii „V.A. Urechia”, a fost necesară extinderea sistemului antiefracție, antiincendiu și supraveghere video, precum și dotarea cu echipamentele necesare pentru activarea/dezactivarea tag-urilor magnetice de securitate precum și a porților magnetice de securitate, astfel încât serviciile de bibliotecă să poate fi la nivelul celor existente la sediul central, lucru realizat spre sfârșitul anului 2007.

Anul 2008 a adus cu sine o nouă etapă pentru diversificarea serviciilor bibliotecii și trecerea de la o bibliotecă automatizată la una digitală. Achiziționarea unui scanner pentru cărți și documente legate, ce realizează rapid și ușor scanarea face-up a documentelor legate alb-negru și color (cărți, reviste, materiale istorice, originale prețioase), documente rigide (tablouri), obiecte 3D (sigilii, peceti, documente capsate). Scanner-ul va fi folosit în cadrul Laboratorului de digitizare pentru a materializa un proiect de conservare și transformare documentelor vechi și rare aflate în Colecțiile speciale în documente digitale și, totodată pentru a continua proiectele deja începute cu privire la digitizarea documentelor aflate în colecțiile Bibliotecii.

Perspectiva realizării a trei noi filiale ne face să ne gândim la echipamentele necesare pentru dezvoltarea în locațiile respective a unor microbiblioteci care să cuprindă întreaga diversitate a serviciilor oferite de nucleul central al Bibliotecii „V.A. Urechia” și pentru aceasta trebuie avută în vedere organizarea serviciilor existente într-un mod unitar și integrat. S-au achiziționat 14 calculatoare personale multimedia, ce vor deservi atât bibliotecarii pentru realizarea serviciilor de împrumut și referințe, cât și utilizatorii pentru accesul la serviciile similare din celelalte locații (Sediul central și Filiala 1), precum și un fotocopiator performant.

La sfârșitul anului 2008, dotarea Bibliotecii „V.A. Urechia” arată astfel:

- calculatoare funcționale 137 buc., din care aflate la dispoziția utilizatorilor 47;
- servere 5 buc., din care unul dedicat pentru bazele de date bibliografice (server Tinlib), un server ce găzduiește pagina web a bibliotecii, un server de comunicații și firewall, un FileServer, un server pentru noul program integrat de bibliotecă TINRead;
- imprimante 12 buc., din care aflate la dispoziția publicului 6 buc.;
- scanere 3 buc., din care, la dispoziția publicului 1 buc.;
- copiatoare 4 buc., din care la dispoziția publicului 3 buc.;
- rețea de date structurată pe cablu UTP de 3813 m;
- rețea wireless pentru acces Internet în sălile de lectură;
- sistem de antiefracție, antiincendiu și antiinundație;
- sistem antifurt și supraveghere video.

Bibliotecile publice trebuie, ori de câte ori este posibil, să se folosească de noile tehnologii pentru a-și îmbunătăți și diversifica serviciile. Asta înseamnă o considerabilă investiție în diferite tipuri de echipamente electronice și posibilitatea utilizării acestor echipamente pentru livrarea de servicii noi către utilizatori. Pentru a asigura în mod continuu și eficient servicii moderne de bibliotecă ar trebui să existe și un program de înlocuire și modernizare tehnologică a echipamentelor existente, proiecte ce ar trebui să fie dezvoltate și puse în aplicare.

În concluzie, Biblioteca „V.A. Urechia” profită de oportunitatea pe care orice bibliotecă publică o are, aceea de a-și ajuta membrii comunității să facă față actualului context informațional, oferind acces public la noile tehnologii informaționale, ajutând utilizatorii să deprindă abilități de folosire a computerului și devenind o poartă de acces către documente în format electronic, toate acestea prin dotările și tehnologiile puse la dispoziție publicului larg. În acest fel, putem face față volumului crescând de informație și noilor dezvoltări ale tehnologiei, oferind acces la documente pe cât mai multe tipuri de suporturi pentru că tehnologia informației, alături de documentele în format tradițional, oferă celor care știu să o acceseze și să o folosească avantaje fără de care nu se poate concepe dezvoltarea actuală a societății.

Bibliografie :

- 1.Oprea, Nedelcu. Biblioteca publică „V.A. Urechia” Galați : Monografie. 2 vol. Galați : Biblioteca „V.A. Urechia”, 2002 [citat 07.12.2008]. Disponibil în Internet: <http://www.bvau.ro/monografia/index.html>;
- 2.Buletinul Fundației Urechia Nr. 7, Anul 4, Serie nouă; Galați, 1997, 56p.; [citat 07.12.2008]. Disponibil în Internet: <http://www.bvau.ro/docs/pdf/bfu7.pdf>;
- 3.International Federation of Library Associations and Institutions. The Public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development [online]. München : Saur, 2001. (IFLA publications ; 97). [citat 07.12.2008]. Disponibil în Internet: <http://www.ifla.org/VII/s8/proj/publ97.pdf>

FIȘIERUL DE AUTORITATE NUME DE PERSOANĂ - ÎNTRE DEZIDERAT ȘI REALITATE -

*Dorina Bălan
Mia Băraru*

Controlul Bibliografic Universal (CBU) înscrie încă din anii 1974 și 1977 ca responsabilitate a unei Agenții Bibliografice Naționale, stabilirea formei de autoritate pentru autorii naționali.

În anul 1979, la inițiativa Biroului IFLA pentru CBU, a Secției Catalogare și Secției de Tehnologia Informării, se pun bazele unui “Grup de lucru asupra unui sistem internațional de autorități”. Acest grup avea ca obiective:

- a) definirea elementelor constitutive ale unei notițe de autoritate;
- b) realizarea unui format pentru schimb de date.

Anul 1984 coincide cu materializarea acestor obiective prin publicarea a Guidelines for Authority and Reference Entries (GARE), ajuns în 2001 la a 2-a ediție (GARR) și realizarea UNIMARC.

Preocupările pentru realizarea fișierelor de autoritate - persoană fizică au ca scop:

- 1) eliminarea omonimiilor prin identificarea autorului cu ajutorul anumitor notițe, ce fac obiectul biografiei personale a acestuia;
- 2) eliminarea redundanței și a contradictoriului;
- 3) identificarea naționalității autorilor;
- 4) existența a cel puțin o formă comună pentru persoana fizică prin introducerea tuturor variantelor de nume și a permite astfel schimbul de date bibliografice în perspectiva Catalogului Național Partajat.

Grupul de lucru pe **Specificații Funcționale și Numerotarea Notițelor de Autoritate (FRANAR)** a introdus din aprilie 1999 în Secția “Control bibliografic” a IFLA și programul “Controlul bibliografic universal și formatul MARC internațional” (UBCIM) a IFLA care a avut ca misiuni, următoarele:

- definirea specificațiilor funcționale ale notițelor de autoritate în conformitate cu notițele bibliografice ale FRBR;
- studierea realizării unui număr normalizat pentru datele de autoritate (ISADN) și a structurii posibile a acestuia.

TERMINOLOGIE

Terminologia adoptată în cazul fișierelor de autoritate cere ca aceste noțiuni să fie lămurite pentru a se evita confuziile.

Puncte de acces - *Intrări principale sau auxiliare prin intermediul cărora*

*un utilizator poate găsi informația dorită*¹. Punctul de acces poate fi un nume, cod, termen etc, realizat de către o bibliotecă pentru ca utilizatorul său să identifice documentul căutat, indiferent de suportul pe care se află.

Control de autoritate pentru fișierul autor - *stabilirea unei forme standard*², canonice, *normalizate pentru unii termeni, incluzând unele nume proprii (nume de persoane fizice) utilizate ca puncte de acces*³, menținerea coerenței acestora prin urmărirea relațiilor dintre autori, lucrări, subiecte⁴.

Înregistrare de autoritate - înregistrează forma autorizată pentru un nume, precum și toate formele sub care se poate găsi acesta și realizează legăturile dintre ele, adunând în aceleși loc informații despre acesta.

Fișier de autoritate - un *set de notițe de autoritate*⁵ și înregistrări de autoritate care, dacă este realizat de către profesioniști, cu responsabilitate, poate constitui mai mult decât o referință în materie.

Notiță de autoritate - *este notița al cărei element de bază este formularea unificată*⁶, formulare stabilită de către instituția care realizează catalogarea.

Listă de autoritate - un index care conține în afara formei reținute în vedetă și formele excluse sau de orientare de tipul “vezi”, “vezi și”.

Date de autoritate - *informații conținute într-o notiță de autoritate sau un fișier de autoritate*⁷.

Trimiterea ”vezi și” (trimitere de orientare) - *trimitere la o lucrare, sursă bibliografică sau vedetă*⁸ unde se pot găsi informații complexe în legătură cu autoritatea respectivă.

Trimiterea “vezi” (trimitere de excludere) - *trimitere la o lucrare, referință sau informație*⁹.

Intrare - *o înregistrare a unei resurse într-un catalog.*

---

¹ REGNEALĂ, Mircea. Dicționar explicativ de bibliologie și știința informării. Vol.1-2. București: FABR, 2001, p. 151

² DUMITRĂȘCONIU, Constanța. Introducere în controlul de autoritate. În: BIBLIOTECA, nr. 10, 1995, p. 306

³ ISSAR (CPF) : Norme internationale sur les notices d'autorité archivistique relatives aux collectivités, aux personnes et aux familles, 1996, [http://www.icacds.org.uk/fr/ISAAR\(CPF\).htm](http://www.icacds.org.uk/fr/ISAAR(CPF).htm),

⁴ DUMITRĂȘCONIU, Constanța. Listă sau fișier de autoritate . În : BIBLIOTECA, nr. 9, 1998, p. 277

⁵ GUIDELINES for authority records and references, <http://www.ifla.org/VII/s13/garr/garr.pdf>

⁶ POZDNIAKOV, V. Prezentul și viitorul catalogului electronic. În : BIBLIOTECONOMIE, an 33, nr. 4, 1997, p. 55

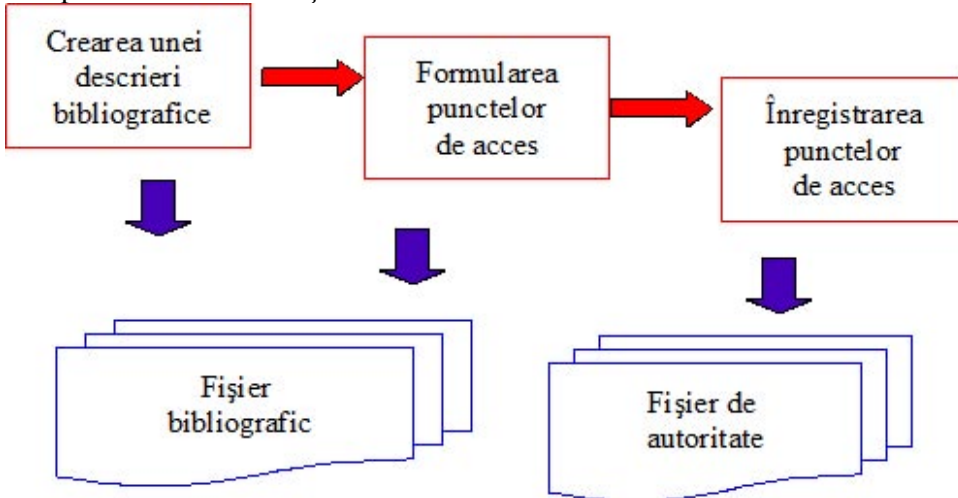
⁷ ISSAR (CPF) : Norme internationale sur les notices d'autorité archivistique relatives aux collectivités, aux personnes et aux familles, 1996, [http://www.icacds.org.uk/fr/ISAAR\(CPF\).htm](http://www.icacds.org.uk/fr/ISAAR(CPF).htm),

⁸ REGNEALĂ, MIRCEA. Op. cit., p. 362

⁹ Idem. Op. cit. p.362

PUNCTE DE ACCES ȘI FIȘIERE DE AUTORITATE

Înțelegerea terminologiei presupune crearea unei scheme care să arate procesul parcurs de către o înregistrare bibliografică, de la descrierea propriu-zisă până la realizarea fișierului de autoritate.

Pentru regăsirea înregistrărilor bibliografice și de autoritate - obiectiv principal în perspectiva elaborării Codurilor de Catalogare - punctele de acces trebuie să respecte Declarația de Principii Internaționale de Catalogare de la Frankfurt, 2003. Conform punctului 5 al Declarației, acestea pot fi:

1. **Puncte de acces controlate** care asigură consistența necesară pentru regăsirea unor seturi de resurse¹⁰ sunt:

- titlurile lucrărilor și ale expresiilor;
- titlurile manifestărilor;
- formele canonice ale numelor creatorilor.

Acestea trebuie să fie realizate conform unor standarde. Formele standardizate trebuie incluse ca intrări de autoritate în înregistrările de autoritate, alături de alte varianțe luate din referințe. **Formele canonice** ale punctelor de acces poartă denumirea de **vedete autorizate** sau **intrări** în fișiere de autoritate.

2. **Puncte de acces necontrolate** pot fi:

- titlul propriu-zis așa cum se găsește pe manifestare;
- cuvinte cheie adăugate înregistrării sau care se găsesc în oricare câmp al înregistrării.

Controlul de autoritate vizează fișierele de autoritate ale punctelor de acces principale și are ca scop uniformizarea datelor. În conformitate cu directivele IFLA, fiecare țară trebuie să dispună de o Agenție Bibliografică Națională care să

¹⁰ DECLARAȚIA de principii Internaționale de catalogare. Frankfurt. 2003. În : BIBLIOTECONOMIE, 2005

asigure controlul de autoritate bibliografic la nivel național și implicit elaborarea de materiale cu respectarea standardelor internaționale pentru:

- titlurile uniforme ale lucrărilor clasice anonime¹¹;
- lista de lucrări liturgice catolice;
- structura intrărilor pentru nume de persoane (reguli internaționale privind structura intrărilor);
- structura colectivului de autori (colectivitate).

Unul din punctele de acces controlate este **fișierul de autoritate nume de persoană sau nume de familie**.

PRINCIPII, REGULI GENERALE ÎN ALCĂȚUIREA VEDETEI UNIFORME PENTRU NUME DE PERSOANĂ ȘI NUME DE FAMILIE

La baza alcătuirii și stabilirii *vedetei uniforme pentru autorul persoană fizică* stau reguli, principii, standarde naționale și internaționale:

- Principiile de la Paris, 1961;
- Declarația de Principii Internaționale de Catalogare de la Frankfurt, 2003;
- Stas 8255-68: Informare și documentare : Index de autori ai unei publicații;
- SR ISO 999 : Informare și documentare : Principii directe pentru conținutul, structura și prezentarea indexurilor ;
- Raportul FRBR;
- GARR (Gare);
- Names of persons;
- AFNOR NF Z 44-061;
- RAMEAU;
- referințe (tratate, enciclopedii, dicționare).

Sursele de informare pentru stabilirea vedetei de autor persoană fizică sunt:

- pagina de titlu;
- cuprinsul publicației;
- alte lucrări ale autorului;
- referințele enumerate mai sus;
- metodologiile naționale.

Dacă Principiile de la Paris, din 1961, au avut în vedere numai autorul, aceasta nu înseamnă că ele se limitează, atunci când este vorba de formă canonică a unui nume de persoană, numai la autor; aceleași principii se aplică și pentru

¹¹ ANONYMOUS classics : A list of uniform headings for European literatures. Ed. 2-th rev./ by the Working group set up by the IFLA Standing Committee of the Section on Cataloguing 2004, <http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/AnonymousClassics2004.pdf>

persoanele fizice cu alte responsabilități în redactarea operei cum ar fi: redactor, ilustrator, editor etc. Principiile de la Frankfurt, 2003, au corectat acest neajuns și au înlocuit expresia “**autor**” cu expresia “**nume de persoană**” sau “**nume de familie**”. În aceeași ordine de idei, expresia “**vedetă uniformă**” a fost înlocuită cu “**vedetă autorizată**”, adică forma canonică sau numele convențional stabilit sau care ar trebui să fie stabilit de către Agenția Bibliografică Națională.

PRINCIPIILE DE LA PARIS

7. *Alegerea vedetei* în conformitate cu Principiile de la Paris, din 1961, trebuie să fie în mod normal realizată astfel: *numele sau forma numelui sau titlul care figurează cel mai adesea în edițiile operelor catalogate sau în referirile făcute la aceste opere de către autorități recunoscute* (în cazul nostru Biblioteca Națională).

7.1 Când au apărut ediții în mai multe limbi, trebuie să se dea prioritate în general vedetei bazate pe ediția în limba originală, dar dacă această limbă nu este utilizată curent în catalog, vedeta poate fi luată din edițiile în una din limbile curent utilizate în catalog. Pentru persoane fizice se ține cont de țara de origine. După 1930, IFLA a impus realizarea vedetei uniforme în limba cititorului (utilizatorului).

Un singur autor - persoană fizică

8. Descrierea principală pentru fiecare ediție a unei lucrări, identificată ca fiind opera unui singur autor persoană fizică, trebuie să fie făcută la numele autorului. O descriere complementară sau o trimitere este făcută la titlul fiecărei ediții în care numele autorului nu figurează pe pagina de titlu.

8.2 *Vedeta uniformă* este numele autorului identificat cel mai frecvent în edițiile operelor sale, cu rezerva menționată la 7.1, în forma curentă cea mai completă sub care ea apare, cu excepția următoarelor cazuri:

8.2.1 Un alt nume sau o altă formă trebuie să fie luată ca vedetă uniformă, dacă a fost consacrată de uzul general sau în referințele asupra autorului din lucrările bibliografice, istorice, literare ori în baza altor activități publice decât cea de autor.

Ex.: **Barbu, Ion**
Barbilian, Dan

8.2.2 O caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugată, dacă este necesar, pentru a deosebi un autor de altul omonim. Pentru persoana fizică se preferă anul nașterii.

Principiile enunțate au rolul de a ghida catalogatorul în realizarea vedetei.

Acesta este și motivul pentru care IFLA intenționează să realizeze un Cod Internațional de Catalogare. El va avea la bază AACR (Reguli Anglo-Americane de Catalogare), cel mai răspândit cod de catalogare, și FRBR (Cerințe Funcționale pentru Înregistrări Bibliografice). În acest sens, “Principiile de la Paris”, din 1961, au constituit punctul de plecare pentru elaborarea unor noi principii adaptate cerințelor cataloagelor de bibliotecă online, materializate în Declarația de Principii Internaționale de Catalogare de la Frankfurt 2003, care înlocuiesc și largesc aceste principii.

DECLARAȚIA DE PRINCIPII INTERNAȚIONALE DE CATALOGARE DE LA FRANKFURT, 2003

Pentru persoanele fizice a căror literatură este recunoscută în mai multe limbi se fac trimiteri încrucișate.

Ex.: Ionescu, Eugen - român (după mamă), francez (după tată)
vezi **Ionesco, Eugen**

Alegerea numelui

1) numele care apare cel mai adesea pe publicație. În conformitate cu Declarația de Principii de la Frankfurt la punctul:

5.1.2 se stipulează că *vedeta autorizată pentru o entitate ar trebui să fie numele care identifică entitatea respectivă* într-o manieră consecventă, fie așa cum se găsește predominant pe manifestări, fie ca nume general acceptat, adecvat utilizatorului catalogului (nume convențional);

2) pentru un conte numele folosit după domnie poate fi:

- nume real;
- pseudonim;
- poreclă;
- titlu nobiliar.

3) un numeral roman face parte din nume;

4) se alege numele cel mai cunoscut și nu numele complet, atunci când persoana este cunoscută sub acest nume;

Ex.: Edson Arantes do Nascimento **Pele**

5) numele autorului nu este pe publicație; se deosebesc următoarele situații:

a) se știe cine este autorul dintr-o sursă externă publicației - intrarea se face la acel nume. Într-o notă secundară se indică sursa;

Ex: Die Leiden des jungen Werthers
Goethe, Johann Wolfgang von

b) autorul este indicat prin titlul altei lucrări;

Ex.: “Transparent Things” by the author of “Lolita” autor **Nabokov, Vladimir Vladimirovici** descrierea se face la autor, sursa fiind chiar publicația;

6) pseudonim:

a) asemănător unui nume, vedeta respectă aceleași norme ca la nume/prenume;

Ex.: Tudor Arghezi   **Arghezi, Tudor**

b) o expresie/sintagmă - se respectă aceeași formă;

Ex.:   **Omul cu mască**

c) șir de caractere predominant nealfabetic - se transcriu așa cum apar pe publicație (Vezi: Straje, Mihail. Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români. București: Minerva, 1973)

7) autorul a semnat cu o anumită sintagmă/expresie sau inițială:

a) dacă se știe numele real, intrarea se face la acesta;

Ex.: un patriot român, în mențiunea de responsabilitate se trece [**i.e. Ion Luca Caragiale**]

b) dacă nu se știe numele real intrarea se face la pseudonim și o complementară la titlu;

Ex.: **Dr. X**

c) autorul a semnat cu pseudonim cu semne nealfabetice, intrarea principală se face la titlu;

Ex.: **M****

În orice caz, regulile de catalogare pot fi variate când se tratează identități de împrumut multiple (identități bibliografice) atribuite sau adoptate pentru același individ. Pseudonimele utilizate și diferitele forme de nume vor avea trimeri;

8) numele foarte lungi:

- se alege forma cea mai cunoscută sau cea sub care a publicat autorul;

Ex.: Pablo Diego José Francisco Ne Pomuceno...   **Picasso, Pablo**

9) persoanele care au scris în mai multe limbi:

- Regula generală este că se alege forma în limba în care a scris cea mai mare parte a operei;

Ex.: **Mikes, George** și nu Mikes, Gyogy

Excepție: la autorii români se dă preferință formei românești.

Ex.: **Ionescu, Eugen** nu Ionesco, Eugen, dar se pot face și trimeri de tipul “vezi și”

10) persoanele fizice care au semnat operele scrise în domenii diferite sub nume diferite primesc trimeri încrucișate;

Ex.:   **Barbilian, Dan** – forma autorizată pentru opera literară (*vezi și*)

Barbu, Ion – forma autorizată pentru opera matematică

11) persoana fizică are mai multe nume (pseudonim sau altă formă):

- se alege numele cel mai cunoscut;

Ex.:   **France, Anatole** și nu

          Thibault, Anatole-François

12) dacă persoana fizică are mai multe nume, dar nu sunt nume celebre se dă

preferință astfel:

- a) numele care apare cel mai des în lucrările autorului;
  - b) numele care apare cel mai des în lucrările de referință;
  - c) ultimul nume folosit;
  - d) dacă nu poate fi adoptat nici unul din aceste principii, se adoptă o singură formă făcându-se trimiteri de tipul “vezi” la alte forme care figurează sau nu în document.
- 13) când numele de familie nu este utilizat, se recomandă ca numele care este folosit de obicei primul să fie utilizat ca element de intrare;

Ex: **Imran Khan**
Zaheer Abbas
Vigdis Finnbogadóttir

O trimitere de tipul “vezi” poate să se facă pornind de la fiecare parte a numelui. Excepție: în situațiile când nu se pot distinge numele de persoane provenite din culturi diferite, se pot inversa diferitele părți ale numelui cu trimiteri la forma aleasă.

14) numele de familie compuse sau multiple, cu sau fără cratimă, trebuie să fie indexate sub prima parte a numelui cu trimiterile de tip “vezi” necesare pornind de la celelalte părți, cu excepția cazului când cealaltă formă este consacrată prin uz;

Ex: **Lattre de Tassigny, Jean de** Tassigny, Jean de Lattre de
Layzell Ward, Patricia Ward, Patricia Layzell

15) Numele personal + orice alt cuvânt/expresie (locul de origine, ocupație, calitate morală) care este asociată cu numele - intrarea se face la numele personal;

Ex.: **Paul, Diaconul**

16) calificativele se redau în vedetă așa cum apar pe lucrare;

Ex.: **Mardarie Cozianul, ieromonah**
Alexandru cel Bun, domn al Țării Românești
Leonardo da Vinci

17) sfinții:

- se adaugă la numele personal cuvântul *sfânt/ă*. Se pot adăuga orice alte cuvinte sau expresii pentru a face deosebirea între sfinții omonimi;

Ex.: **Albertus Magnus, sfânt** Albert cel Mare, sfânt
Augustin, Sfânt
Augustin, Sfânt, arhiepiscop de Cantorbéry

Excepție: Persoana respectivă a fost papă, împărat, rege, regină, caz în care intrarea autorizată este la numele acestora cu o obligatorie trimitere de la sfânt.

Ex.: **Grigorie I, papă** Grigorie I, sfânt

La papi, mitropoliți, episcopi se adaugă titulatura funcției respective,

eventual un numeral, iar pentru călugări se adaugă un alt nume. Pentru papi, forma latină trebuie considerată ca formă originală;

Ex.: **Pius XII, papă**
Teoctist, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române
Cleopa Ilie, arhimandrit

La Ioan Paul II, papa poemele nu se trec la Poetila. Aceeași regulă se respectă la împărați, regi. Termenii de rang ai nobilimii trebuie trecuți în forma originală.

Pentru celelalte funcții, indiferent de domeniul operei publicate, se fac două trimiteri:

Ex.: **Anania, Valeriu** - literatură
Bartolomeu Anania, Valeriu, arhiepiscop - religie

Dacă numele prin care o astfel de persoană este cunoscută, include numele casei regale, dinastiei, teritoriului etc. sau un nume de familie, intrarea se face în ordine directă, la numele personal. Dacă există o formă în limba română, se alege această formă.

Ex.: **Ludovic IX, rege al Franței**
Ioan II Comnenus, împărat al Bizanțului

Epitetele asociate unui astfel de nume nu fac parte din forma autorizată a numelui

Ex.: Ecaterina cea Mare vezi **Ecaterina II, împărăteasă a Rusiei**

Excepție Dacă persoana respectivă este cunoscută în special după numele dinastiei, numele de familie etc, intrarea se face la acest nume:

Ex.: **Cuza, Ioan Alexandru, domn al Principatelor Unite**

18) Numele scrise în alte alfabetice:

a) dacă există o formă în limba română, se alege acea formă (mai ales pentru ruși).

Ex.: **Confucius** iar nu K'ung-tzu
Pușkin, Aleksandr Serghievici nu ЛуцКиц, А. С.

b) dacă nu există o formă în limba română, vedeta ar trebui să se bazeze pe forme ce se găsesc pe manifestări sau în lucrări de referință scrise în una din limbile sau scrierile cele mai adecvate utilizatorilor catalogului;

c) dacă nu există în referințe, se transliterează conform ISO;

Ex. **Iakovlev** nu Яakobleb

În toate cazurile ar trebui să se ofere acces în limba și scrierea originale ori de câte ori este posibil, fie prin vedeta autorizată, fie printr-o referință. Dacă transliterările sunt dezirabile, ar trebui să se folosească un standard internațional pentru conversia scrierii.

Dificultăți în alcătuirea vedetei:

- inversăm sau nu numele?

- nume compuse;
- nume cu prefixe;
- ce determinant punem pentru monahi și prelați?
- numele femeilor căsătorite;
- transliterare sau transcriere?
- nume omonime.

Principiile de la Paris, referindu-se la cuvântul de ordine pentru numele de persoane fizice menționează:

12. Când numele unui autor persoană fizică cuprinde mai multe cuvinte, alegerea cuvântului de ordine este determinată, pe cât posibil, de uzul recunoscut în țara al cărei cetățean este autorul respectiv sau, dacă acest lucru nu este posibil, de uzul admis în limba pe care el o folosește în general.

Declarația de Principii de la Frankfurt stipulează:

5.2.1 Dacă numele unei persoane constă din mai multe cuvinte, alegerea cuvântului intrare ar trebui să fie guvernată de convențiile specifice țării al cărei cetățean este persoana, sau

5.2.2 dacă cetățenia nu este determinabilă, alegerea ar trebui să fie guvernată de uzul din țara în care persoana este - în general - rezidentă, sau

5.2.3 dacă nu este posibil să se determine unde rezidă în general persoana respectivă, alegerea cuvântului-intrare ar trebui să fie guvernată de uzul limbii pe care o folosește în general persoana respectivă, așa cum rezultă din manifestări sau din lucrările de referință.

5.3 Forme de nume de familie;

5.3.1 Dacă numele unei familii constă din mai multe cuvinte, alegerea cuvântului-intrare ar trebui să fie guvernată de convențiile specifice țării cel mai adesea asociate cu acea familie, sau

5.3.2 dacă nu este posibil să se determine țara care este cea mai des asociată cu acea familie, alegerea cuvântului intrare ar trebui să fie guvernată de uzul din limba pe care o folosește în general familia respectivă, așa cum rezultă din manifestări sau din lucrările de referință.

Inversarea numelui

Regula generală: numele autorilor maghiari, chinezi, coreeni, japonezi, vietnamezi, de regulă, este format din nume de familie urmat de unul sau două prenume, deci regula este că numele nu se inversează:

- numele chineze - numele și primul prenume se scriu cu majuscule; al doilea prenume (legat de primul cu liniuță) se scrie cu minuscule;

Ex.: pe publicație	în vedetă
SUN YAT-SEN	SUN YAT-sen

- dacă există un singur prenume, tot numele se scrie cu majuscule

- numele coreene - toate părțile numelui se scriu cu majuscule;

Ex.: pe publicație în vedetă
Ven Vei **VEN VEI**

- numele japoneze - greu de precizat dacă trebuie inversat sau nu; de cele mai multe ori, editurile au inversat numele pe publicație; mai mult, unii japonezi au început să-și scrie numele după tipicul occidental;

Ex.: pe publicație în vedetă
Tokunaga Sunao **TOKUNAGA, Sunao**
Suckichi Kawata **KAWATA, Suckiki**

- nume vietnameze - numele formate dintr-un nume, o particulă (van, vai, thi, Le, quoc) și un nume personal;

Ex.: pe publicație în vedetă
Nguyen van Lê **LÊ, Nguyen van**

- dacă numele nu conține aceste particule, el va fi indicat în vedetă așa cum apare pe pagina de titlu;

Ex.: pe publicație în vedetă
Nguyễn Cong Tru **NGUYÊN CONG TRU**

- numele maghiare - nume de familie+prenume;

Ex.: Petöfi Sandor **Petöfi Sandor**

Problema se pune la autorii maghiari contemporani editați în Occident, situație în care se practică, de regulă, inversarea”prenume/nume”, inversare care perturbă activitatea catalogatorului obișnuit cu regula.

- numele compuse - aici se tine cont, ca regulă, de preferința autorului sau de lucrările de referință;

Ex.: François de Salignac de la Mothe Fénelon - **Fénelon**

- numele de familie sunt unite cu o liniuță - intrarea se face la primul nume;

Ex.: **Păun-Pincio, Ion**

- numele compuse fără liniuță de unire intră la primul nume, cu excepția numelor portugheze (nume mamă + nume tată) și a femeilor căsătorite;

Ex.: **Budai Deleanu, Ion**
Johson Smith, Geoffrey

- când au loc schimbări de nume se trece ultimul nume;

Ex.: Miss Agatha Molloyan Dame Agatha Cristie *intrare la Cristie, Agatha*

Jaqueline Bouvier Jaquelin Kennedy Jaquelin Onassis *intrare la Onassis, Jacqueline*

- numele compus al femeilor căsătorite - intrarea se face la primul element al numelui compus dacă limba persoanei este cehă, franceză, italiană, maghiară sau spaniolă. În toate celelalte cazuri, intrarea se face la numele soțului.

Ex.: **Bonacci, Brunamonti Alinda** (italiană)

dar **Stowe, Harriet Beecher** (engleză)

- pentru femeile căsătorite *este folositor să se adopte cea mai recentă formă*¹².

O mare atenție trebuie acordată:

- liniuței care unește prenumele de nume;

Ex.: Roger-Ferdinand **intrare la Ferdinand, Roger**

- liniuței dintre numele de familie a doi autori;

Ex.: a) Erkmann-Chatrian

Erckmann, Emile Chatrian, Alexandre

b) Morogan-Salomie

Morogan, Maria Salomie, Virgil

- numele cu prefixe - dacă numele include un articol, o prepoziție sau o combinație între acestea, elementul de intrare este cel din materialele de referință consacrate de țara și limba autorului, astfel:

- franceză - dacă prefixul constă într-un articol sau din contragerea unui articol cu o prepoziție, intrarea se face la prefix. Dacă prefixul este doar o prepoziție (ex. “de”), intrarea se face la numele ce urmează;

Ex.: **L’Herbier, Marcel**

La Fontaine, Jean de

Du Moulin, Jean

dar **Musset, Alfred de**

- engleză - intrarea se face la prefix;

Ex.: **Du Maurier, Daphne**

De la Mare, Walter

De Morgan, Augustus

chiar și **Von Braun, Wernher** (care a trăit în America, dar este neamț de origine)

- olandeză - intrarea se face la numele ce urmează prefixului, cu excepția prefixului “ver”

Ex.: pe publicație

în vedetă

Piter van der Aa

Aa, Pieter van der

Jan ten Brink

Brink, Jan ten

Ary den Hertog

Hertog, Ary den

dar **Ver Boven, Daisy**

- portugheză - cuvintele ce indică filiația (Neto, Junior, Filho, Sobrinho) fac parte din nume

Ex.: pe publicație

în vedetă

¹² Statement of Principles. Adapted at International Conference on Cataloguing Principles [material tehnoredactat]. London : I.F.L.A. Committee on Cataloguing, 1971, 75 p.

Henrique Coelho Neto

Coelho Neto, Henrique

-autorii antici, greci și bizantini se scriu în forma latinizatăEx.. **Homerus**

Homeros

Homer

Aeschylus

Aischylos

Eschil

-pentru numele omonime se pot introduce între paranteze precizări ca: **domeniu** (așa cum procedează BNR), **ocupația** sau se pot da cu paranteze ascuțite date cronologice (naștere, moarte).

În toate cazurile, când o persoană este recunoscută prin mai mult decât un nume sau o formă de nume, trebuie făcute trimiteri de la forme de nume altele decât vedeta autorizată pentru o anumită persoană.

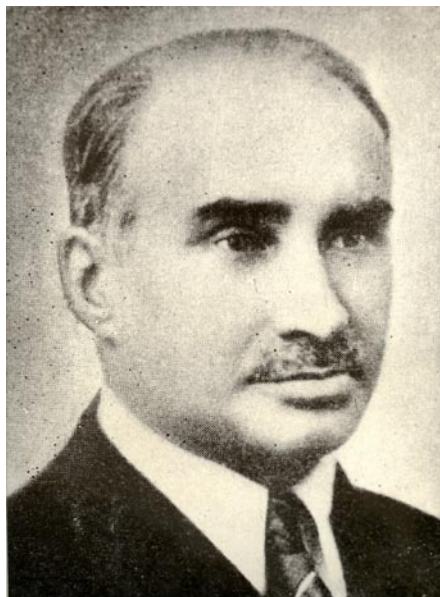
Notă: În următorul număr al Buletinului va fi publicată partea a 2-a referitoare la completarea fișierului de autoritate nume de persoană.

BIBLIOGRAFIE:

1. ANONYMOUS classics : A list of uniform headings for European literatures. Ed. 2-th rev./ by the Working group set up by the IFLA Standing Committee of the Section on Cataloguing 2004.
2. DECLARAȚIA de principii internaționale de catalogare. Frankfurt. 2003. În : BIBLIOTECONOMIE, nr. 1, 2004.
3. DUMITRĂȘCONIU, Constanța. Introducere în controlul de autoritate. În: BIBLIOTECA, nr. 10, 1995.
4. DUMITRĂȘCONIU, Constanța. Listă sau fișier de autoritate . În : BIBLIOTECA, nr. 9, 1998.
5. GHID de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România. București : B.C.U., 1976.
6. GUIDELINES for authority records and references, <http://www.ifla.org/VII/s13/garr/garr.pdf>
7. ISSAR (CPF) : Norme internationale sur les notices d'autorité archivistique relatives aux collectivités, aux personnes et aux familles, 1996. [http://www.icacds.org.uk/fr/ISAAR\(CPF\).htm](http://www.icacds.org.uk/fr/ISAAR(CPF).htm)
8. PĂCURARU, Mircea : Dicționarul teologilor români. Ed. a 2-a rev. și adăug. București : Editura Enciclopedică, 2002.
9. POZDNIAKOV, V. Prezentul și viitorul catalogului electronic. În : BIBLIOTECONOMIE, an 33, nr. 4, 1997.
10. RAMEAU : Répertoire d'autorité-matière encyclopédique et alphabétique unifié. Montpellier : Agence bibliographique de l'Enseignement supérieur, 1995.
11. REGNEALĂ, Mircea. Dicționar explicativ de bibliologie și știința informării. Vol.1-2. București : FABR, 2001.
12. SR ISO 999 : Informare și documentare : Principii directe pentru conținutul, structura și prezentarea indexurilor. Geneva : ISO, 2000.
13. STAS 8255-68 : Informare și Documentare : Index de autori ai unei publicații. București : Academia R.S.R, 1969.
14. STATEMENT of Principles. Adapted at International Conference on Cataloguing Principles [material tehnoredactat]. London : I.F.L.A. Committee on Cataloguing, 1971.
15. STRAJE, Mihail. Dicționar de pseudonime, alonime, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români. București : Minerva, 1973.

DIMITRIE CUCLIN - UN CREATOR GĂLĂȚEAN PRIN MEANDRELE ARTEI -

Lector univ. drd. *Letiția Buruiană*
Universitatea Danubius Galați

Dimitrie Cuclin - compozitor, muzicolog, filosof, estetician, scriitor, folclorist, profesor, n. 24 martie 1885, Galați - m. 7 feb. 1978, București. A fost o personalitate singulară, enciclopedică, care s-a desfășurat pe multiple planuri, de la fosa instrumentistului la condeiul poetului și, mai ales, al compozitorului de lucrări monumentale.¹

După 123 ani de la nașterea sa, putem afirma că Dimitrie Cuclin, sau *cazul Cuclin*, cum a fost catalogat de către unii dintre cei care l-au cunoscut sau i-au studiat opera, rămâne un fenomen quasi-ermetic. Deși a fost foarte apreciat de personalități marcante și chiar adulat de către unii dintre apropiați, opera sa vastă nu este suficient de cunoscută.

Cea mai la îndemână explicație rezidă din faptul că foarte multe din scrierile sale nu au fost publicate, iar cele tipărite nu au fost reeditate. O excepție în acest sens, datorată evident unei ilustre asocieri, este traducerea poemului *Lucașfârul* de Mihai Eminescu, care, după apariția din 1937, în volumul *Poems*, a fost inclusă, alături de varianta în limba franceză a lui Constantin Frosin, în volumul apărut la Galați, la Editura pentru literatură și artă, *Geneze*. Sub titlul *Lucifer* poemul poate fi accesat și pe Internet alături de poezia *The Lake (Lacul)* [<http://www.estcomp.ro/eminescu/cuclin2.html>].

Dimitrie Cuclin este cunoscut îndeobște ca muzician, relativ ca filosof și mult mai puțin ca scriitor, care a abordat o gamă largă de genuri și specii, trecând cu ușurință de la genul dramatic la cel liric și chiar epic. Practic, autorul reușește să se exprime lejer și prolific în aproape toate artele cu excepția celor plastice. Având în vedere, însă, faptul că soția sa a fost o talentată pictoriță, putem afirma că lui Dimitrie Cuclin i-a fost hărăzită o întâlnire grandioasă cu Arta. Gălățenii îl cunosc mai mult ca muzician sau măcar bănuiesc legătura lui cu această artă fie și

¹ Fișe de compozitori români: *Dimitrie Cuclin: Date biografice*/UCMR Centrul de informare muzicală. În: <http://www.ucmr.org.ro/scripts/pagini.pl?pag=211&mod=&opt=A>;

datorită faptului că liceul de profil din orașul în care s-a născut și a studiat îi poartă numele. Încă din copilărie a dovedit o virtuozitate interpretativă de excepție, după ce a învățat vioara de la tatăl său și, în cadrul Liceului “V. Alecsandri”, i-a avut ca profesori pe I. Buhociu și Gh. Cociu. Bineînțeles, s-a înscris după terminarea liceului la Conservatorul din București, în 1904. Începând din 1907 reușește cu ajutorul lui Spiru Haret, căruia i-a fost recomandat de profesorii săi, să urmeze cursuri de compoziție sub îndrumarea lui Vincent d’Indy la *Schola Cantorum* din Paris. Influența celor șapte ani de academism muzical francez grefată pe educația primită de la profesorii D.G. Kiriac, A. Castaldi, R. Klenk, D. Dinicu a făcut din Cuclin un compozitor sofisticat cu un stil caracterizat prin “*structuri melodice și ritmice riguroase, o anume sobrietate și o mare rigoare în construcția formelor, o orientare mai clară spre elemente ale limbajului muzical, național, pe care le asimilează creației sale.*”²

Opera unui Uomo universale.

Opera sa muzicală, impresionantă prin dimensiune și varietatea genurilor abordate (simfonii, uverturi, muzică de cameră, opere, muzică pentru cor, imnuri religioase, melodii în stil popular românesc etc), s-a bucurat de notorietate în perioada interbelică. A fost apreciat și s-a bucurat de o mare susținere din partea lui George Enescu care i-a interpretat unele din producțiile muzicale și în a cărui orchestră a cântat la Iași în perioada primului război mondial. Considerându-l genial pe Cuclin, Maestrul Enescu l-a recomandat Regelui Ferdinand pentru acordarea *Ordinului “Coroana României”*, în gradul de Comandor, care i-a fost remis în 1922, când se afla în America.

Pasiunea pentru muzică s-a materializat în teoria sa de estetică muzicală, contribuția fiind constatată de Dan Smântânescu astfel:

“Ca descoperitor al funcționalismului în muzică, o adevărată revoluție în estetica artelor - , Dimitrie Cuclin arată că aceasta înseamnă *transpunerea centrului de greutate muzical de pe terenul sonor, sensorial, pe terenul funcțional, psihologic.*”³

Această febră creatoare a fost transmisă, totodată, prin intermediul activității didactice studenților săi printre care pot fi menționați: Marcel Mihailovici, T. Rogalschi, Al. Bogza, Nicolae Buicliu, Paul Constantinescu, Constantin Silvestri, Alexandru Pașcanu, etc. A ocupat diverse catedre la Conservatorul din București. A ținut conferințe și audiții la radio, a publicat numeroase articole în țară și în presa străină și a editat o publicație serială intitulată “Foaia volantă” profilată pe

² Nicolae Moldovan. *Dimitrie Cuclin. Omul, gânditorul și compozitorul*. Galați: Alma, 2001. p.50;

³ Ella Istratty; Dan Smântânescu. *Convorbiri cu Dimitrie Cuclin*. București: Editura Muzicală, 1985. p.24;

articole de critică, estetică și sociologie muzicală.

Activitatea intensă de muzician și pedagog este împletită cu cea filosofică și literară. Sistemul filosofic cuclinian s-a conturat pornind de la teoria sa de estetică muzicală. Dintre cele mai însemnate lucrări filosofice ale lui Cuclin doar una singură a cunoscut lumina tiparului: *Teoria nemuririi*, publicată la Galați în 1990 de către Editura *Porto-Franco*, sub îngrijirea lui Nedelcu Oprea, după un manuscris aflat în colecțiile bibliotecii "V.A. Urechia". Concepția filosofică a lui Cuclin a fost cristalizată și în altă lucrare aflată în manuscris, în limba franceză, *Tratat de metafizică*, precum și în alte articole, eseuri, cugetări, dialoguri, corespondență etc.

Concepția artistică cucliniană este reflectată, cum era de așteptat, în întreaga sa operă literară, fapt explicabil prin formația sa intelectuală (este de menționat faptul că, înainte de a urma Conservatorul, Cuclin s-a înscris la Facultatea de litere și filosofie a Universității din București pe care a abandonat-o în favoarea muzicii, iar până la acea dată tradusese primele două părți din *Fastele* lui Ovidiu).

Ceea ce dă originalitate sistemului filosofic cuclinian, după opinia lui Al Tănase, este perspectiva încrucișată a abordării filosofiei și muzicii. Se poate afirma că Dimitrie Cuclin este un filosof al culturii asemeni lui Blaga, fără a reuși, din păcate, să dobândească și notorietatea acestuia.

Opera literară este caracterizată prin același polimorfism al genurilor ca și cea muzicală. Genurile dramatic, liric și epic manifestate într-o gamă largă de specii literare sunt abordate cu frenezie. Autorul s-a manifestat cu larghețe fără a fi interesat în mod deosebit de aspectul publicării scrierilor sale, ceea ce a prejudiciat în timp modul în care a fost receptat.

Teatrul a rămas necunoscut, pe de o parte din cauza nepublicării, iar pe de alta, din cauza refuzurilor teatrelor de a fi pus în scenă. Printre piesele scrise, în mare parte în versuri, iar unele cu variante în limbile franceză sau engleză, se numără: *Ereticul*, *Arlequin Poète*, *Dușmanul*, *La chevelure de Bérénice*, *Zefira*, *The Strange Appointment* etc.

Tot ca o manifestare în domeniul artei dramatice sunt și libretele operelor sale pe care a preferat să le scrie el însuși pentru a urmări mai bine anumite corespondențe între cele două arte. Două dintre acestea au fost tipărite: *Agamemnon* (1944) și *Sofonisba* (1945), iar altele au rămas în manuscris: *Soria* (1910), *Traian și Dochia* (1921), *Béllérofon* (1925), *Meleagridele* (1956). Ca un veritabil "uomo universale", Dimitrie Cuclin a creat o operă vastă și complexă cu ramificații în diverse domenii și, totodată, s-a exprimat cu ușurință în limbile franceză și engleză, fapt ce i-a permis redactarea unora dintre scrierile sale în variante bilingve sau direct într-una din cele două limbi de largă circulație.

De o binemeritată atenție s-au bucurat traduceriile versurilor eminesciene. 78 de poezii, cel mai mare număr realizat de un traducător al lui Eminescu în limba engleză, au fost publicate în volum sub titlul *Poems* la Editura Bucovina, București, în 1938, sub îngrijirea lui I.E. Torouțiu. Aceasta a fost considerată o operă de pionierat, întrucât până la acea dată nu mai apăruse decât în 1930, la Londra, un număr de zece poeme traduse în limba lui Shakespeare de E. Sylvia Pankhurst și tipărite de Editura Kegan Paul. Volumul reproduce în facsimil o scrisoare a lui G.B. Shaw adresată traducătoarei și un cuvânt introductiv al lui N. Iorga. În același an cu Dimitrie Cuclin a mai publicat 27 de poezii traduse din Eminescu și profesorul clujean Petre Grimm.

Ceea ce i s-a reproșat lui Cuclin în legătură cu aceste tălmăciri se referă la existența unor stângăcii stilistice și influența expresiei americane, fapt explicabil după părerea noastră, prin șederea îndelungată în Statele Unite⁴.

Însă, Cuclin considera, cu modestie, că unele cazuri nereușite “nu pot constitui pentru nimeni un motiv de descurajare”. Subscriem opiniei maestrului întărind afirmația cu argumentul lui Paul Ricoeur: “Toate traduceriile sunt bune (nu exista traducere perfectă) prin faptul că invită la retraduceri și reevaluări ale sensurilor.” (Paul Ricoeur / *Despre traducere*, Polirom, 2005).

Se cuvine a remarca succesul pe care traducerea *Luceafărului* a avut-o la Los Angeles, care, după spusele autorului, s-a soldat cu includerea definitivă în variantă dramatizată în repertoriul Institutului de cultură din acest oraș.

Traducerea *Luceafărului* în limba engleză de către mai mulți autori, printre care și Cuclin, a servit la elaborarea unei lucrări de traductologie (“*Luceafărul* – un exemplu de critica traducerii”/Mihaela Mititelu)⁵, iar în probleme de receptare se poate menționa articolul lui Andrei Brezianu din *Viața Românească*⁶.

Volumul *Poems* poate fi regăsit în colecțiile Bibliotecii “V.A. Urechia”, iar Biblioteca Centrală Universitară din București deține un exemplar cu autograful traducătorului către Lucian Blaga. Din acest volum au fost apoi incluse poeme și în alte ediții de traduceri ale lui Eminescu cum ar fi:

Eminescu, Mihai. *Luceafărul = Evening Star = Lăstre du soir*. În: *Lirica românească și universală*. București: Miracol, 1996;

Eminescu, Mihai. *Poems*. Selecție și cuvânt înainte de Dan Grigorescu. București: Grai și suflet – Cultura Națională, 2000;

---

⁴ Ana Șincai. *Edițiile în limba engleză ale poeziilor lui Eminescu*. www.observatorcultural.ro/arhiva/articol.phtml?xid=5379 - 30k

⁵ Mihaela Mititelu. *Luceafărul – un exemplu de critică a traducerii*. www.poezia3x.ro/MITITELUva.html - 23k

⁶ Andrei Brezianu. *Mihai Eminescu și receptarea engleză: realizare și ecou*. În: *Viața Românească*, an 78, decembrie 1983, nr. 12, pp. 86

Hyperion = Evening star. Galați: Editura pentru literatură și artă Geneze, 2000.

Un argument hotărâtor în favoarea valorii traducerilor cucliniene este oferit de aprecierea Zoei Dumitrescu-Buşulenga, care remarca: “Eminescu tradus în limba engleză de către Cuclin sunt pagini care vor rămâne”⁷.

Dimitrie Cuclin a fost un om foarte activ în plan intelectual. Se pare că era găsit de către prieteni mereu la masa de lucru. Preocupat de marile sale teorii, Cuclin nu înceta nici o clipă să lucreze, fapt mărturisit Ellei Istratty: “Se vede, nevoia unor centri de pe scoarță de a se odihni și a altora de a activa în același timp m-a determinat să mă ocup ba de muzică, ba de literatură, ba de filosofie”. Așa se pot explica încercările temerare de a traduce din germană versurile de la *Oratoriul de Crăciun* de Bach, din engleză *Anotimpurile* de Haydn și *Saul* de Haendel, iar din franceză *Samson și Dalila* de Saint-Saëns.

A mai tradus primele două cânturi din *Fastele* lui Ovidiu încă din perioada studenției, iar primul cânt a fost publicat în *Convorbiri literare*, 1941, nr 7, pp 799-806.

Manuscrisul acestei traduceri se află în colecțiile Bibliotecii “V.A. Urechia” achiziționat împreună cu celelalte (în număr de 42) în 1983 și au fost prezentate publicului la Centenarul din 1985 organizat de aceeași instituție.

O bună parte din literatura sa, din eseurile și scrierile sale filosofice au fost scrise în limbile engleză sau franceză. Unele dintre ele au fost scrise și în variantă românească. Nu s-a făcut încă un studiu comparativ al variantelor bilingve și, din păcate, cele mai importante opere filosofice, aflate în stadiul de manuscris, nu au fost publicate și, evident, nici măcar traduse. Este vorba de *Traité de la metaphysique*, datat la 1952/1957 și de *La theorie de l'immortalité* (1931), care are și o variantă în limba română.

Comunicările sale ținute la conferințe și congrese internaționale au fost scrise în limba franceză și s-au bucurat de elogii din partea participanților. Un pas important în cunoașterea acestora de către contemporani este traducerea eseului *Musique, art, sceance et phylosophie* de către Bogdan Rusu și publicarea în *Analele Universității Dunărea de Jos*⁸. Această comunicare, susținută la *Congresul internațional de filosofie de la Praga* în 1934, fiind, după declarația maestrului, un rezumat al *Tratatului de estetică muzicală* apărut în 1933 la București, s-a bucurat de aprecierea lui Hans Hartman și a beneficiat de o recenzie prezentată de Wanda Landowska la Radio Turnul Eiffel din Paris.

⁷ apud Romulus Balaban. *Români celebri*. Cluj-Napoca: Dacia, 1979. pp 135.

⁸ Dimitrie Cuclin. *Muzică, artă, știință și filosofie = Music, Art, Science and Philosophy*. Traducere și note critice Bogdan Rusu. În: *Analele Universității ‘Dunărea de Jos’*, Fascicula XVIII. Filosofie, an 2, nr. 4, 2004. pp. 245-248.

Alte comunicări importante prin care Dimitrie Cuclin a reprezentat țara sunt *Les trois definitions de la musique*, prezentată la Academia Muzicală “Chigi”, Siena și *Le role du chant gregorien et du chant byzantin*, prezentată la cel de-al 5-lea Congres Internațional de Bizantinologie de la Roma (1936).

Multe din scrierile literare ale lui Cuclin sunt realizate în limba franceză sau engleză. Se pot menționa ca volume de versuri cu un impact pozitiv în mediul literar al vremii: *Destinée mystique. La sonate du coq gaulois* (1919) și *Destinée mystique. Poésie diverses* (1919). Alte creații aparținând genului dramatic în limba franceză sunt: *Arléquin poete*, *La chevelure de Bérénice*, *Agamemnon*, *Belléophon*, *Le Cauchemar de l'esprits*.

Creațiile în limba engleză sunt: *The strange Appointment - dramă* (1927), *Poems* (1932), *The Seven Sins (roman)*.

Despre poezia de expresie engleză care a fost, evident, influențată de șederea în Statele Unite, Regina Maria, vorbitoare nativă a limbii engleze, remarca: “Este gândire, putere, adâncime, în aceste versuri, al căror farmec este mai degrabă înălțat decât micșorat de mica întorsătură străină pe care, ocazional, le-a dat-o poetul.”⁹

De bună seamă, notorietatea dobândită de Cuclin în timpul primei părți a carierei sale se datorează și utilizării frecvente și cu mare ușurință a celor două limbi, engleză și franceză, pe care și le-a putut însuși în perioadele de studiu la Paris sau de activitate pedagogică și publicistică în Statele Unite.

Perioada americană reprezintă pentru Cuclin un bun prilej de a-și valorifica scrierile. Ziarul românesc “America” din Cleveland i-a publicat articole, povești, fabule și poezii în limba engleză. Din declarațiile sale aflăm că a publicat un studiu despre originile complexe ale cântecului popular românesc. Este vorba, probabil, despre o variantă anterioară a studiului “*Essai scientifique du chant populaire roumain avec cent-quarante-cinq exemples*”, al cărui manuscris, datat 1944, se află la Biblioteca Academiei din București.

Autorul considera că “funcțiunea psihologică”, ca nucleu al sistemului funcțional, este izvorul artei indiferent de forma ei. Într-un manuscris din 1966 declara: “*Poezia nu e nici în rimă, nici în măsură, nici în ritm, nici în sunet, nici în imagini, nici în proză, ci numai în funcțiunea sufletească și spirituală armonios arhitecturată*”.

Dimitrie Cuclin – o permanență în atenția exegeților gălățeni.

Dintr-o privire de ansamblu asupra creației lui Dimitrie Cuclin se poate constata că cea mai însemnată perioadă atât din punct de vedere cantitativ, cât și din punct de vedere valoric, se situează în preajma și între cele două războaie mondiale. După ce părăsește învățământul în 1948 și după doi ani de detenție la Canal între 1952-1954, creația sa intră într-un nemeritat con de umbră. Toate

⁹ Ion Țiculescu. Op. cit., p. 28.

demersurile făcute de el și cunoscuții care l-au apreciat pentru punerea în scenă a operei *Meleagridale*, pentru publicarea poeziilor în limba română sau pentru primirea în Academia Română s-au soldat succesiv cu eșecuri.

În perioada anilor '60 – '70 creația lui Cuclin a căzut în desuetudine, autorul devenind, totodată, așa cum afirmă Ion Bârsan, "*incomod prin concepția și criteriile necomune la care raportează arta sunetelor, deoarece propune, cu obstinație, o estetică normativă, de conveniență clasicistă*"¹⁰.

În acești ultimi ani a fost rareori prezent în atenția publicului în sălile de concert, în paginile unor periodice și a ținut conferințe la Universitatea Dalles sau la Academie.

Cu toate acestea în cercul său de prieteni s-a bucurat de o mare apreciere și de sprijin moral. Printre demersurile de a-l readuce pe Cuclin în atenția contemporanilor se pot menționa interviuri, amintiri, eseuri și lucrări monografice (Geo Bogza, Vasile Tomescu, Ella Istratty și Dan Smântânescu, Ion Bârsan, Octavian Lazăr Cosma, Alexandru Bogza, Vasile Donose, Nicolae Moldovan, Ioan Lăscuță, Cristian Brâncuși, Vasile Vasile, Adina Șușnea etc.), publicări sporadice în presă.

Dintre gălățenii care s-au aplecat cu osârdie asupra scrierilor și compozițiilor Maestrului îi putem menționa pe Ion Țiculescu, Ion Bârsan, Virgil Nistru Țigănuș, Nicolae Moldovan, Adina Șușnea și Bogdan Rusu.

Primul studiu important din perioada interbelică i se datorează gălățeanului Ion Țiculescu. În legătură cu elaborarea acestui studiu nu cunoaștem amănunte. Însă legăturile maestrului cu orașul natal sunt probabil mai consistente în perioada amintită. În primul rând, mărturiile atestă că Primăria Galațiului l-a sprijinit pe Dimitrie Cuclin material în vederea urmării cursurilor de la Paris. Menționăm în acest sens publicarea scrisorilor prin care tânărul Cuclin solicita sprijin angajându-se ca, ulterior, să susțină concerte pentru despăgubirea Primăriei.¹¹

În perioada interbelică exista în Galați o *Asociație a profesorilor secundari*, care edita o publicație - "*Orizonturi*". Din paginile acesteia¹² aflăm că Ion Țiculescu, "gălățean și domnia sa", a fost elev al lui Cuclin la Academia Regală de muzică din București, iar lucrarea "*Dimitrie Cuclin: Studiu critic asupra vieții și operei lui*", tipărit la București în 1933, este "o merituosă lucrare de *pedagogie practică*". Autorul acestor aprecieri, profesorul I. Argintescu, a fost inițiatorul

¹⁰ Ion Bârsan. *Dimitrie Cuclin- repere ale biografiei și operei*. În: Revista de etnografie și folclor. București: Editura Academiei Române, Tom 42, nr. 5-6, 1997. p. 461.

¹¹ Paul Păltănea. *Centenar Dimitrie Cuclin. Documente inedite*. În: Cronica, nr. 16, 19 aprilie 1985, p. 8;

¹² I. Argintescu. *Dimitrie Cuclin*. În: Orizonturi: Revista Asociației profesorilor secundari din Galați, II, nr. 4-5, iul-aug. 1939, pp. 289-294;

primei sărbătoriri a maestrului, organizând în data de 5 decembrie 1985 un festival la Teatrul Odeon. Cu acest prilej Cuclin, a conferențiat despre “Menirea muzicii” și au fost interpretate o sonatină, un marș de încoronare și o suită de arii românești.

Studiul lui Țiculescu este într-o oarecare măsură o “lucrare de pedagogie practică”, însă conține și informații prețioase asupra operei și biografiei cucliniene constituind o sursă de referință, pentru realizarea datării unor manuscrise nepublicate. Fiind discipol al lui Cuclin se poate presupune că sursele de documentare i le-a oferit însuși maestrul, ipoteză întărită și de unele date care se regăsesc în convorbirile acestuia cu Ella Istratty și Dan Smântânescu.

Aprecierile sunt nuanțate, elogioase și de substanță asupra operelor muzicale și filosofice publicate până la acea dată (1933), iar în cazul celor literare sau dramatice autorii se limitează doar la rezumarea subiectului.

Țiculescu este primul exeget care remarcă, argumentat, într-o lucrare scrisă, originalitatea gândirii cucliniene, care comportă “atingeri cu mentalitatea unora din marii cugetători ai trecutului omenesc. (Filosofii, dramaturgii și poeții antichității grecești și romane, precum și acei ai celor mai importante neamuri civilizate din epoca creștină)”¹³.

Un alt aspirant la gloria muzicală, profesorul Nicolae Moldovan, a călcat, sub aspect biografic, pe urmele maestrului, realizând o monografie remarcabilă sub aspect documentar. Prin contactarea principalilor deținători ai moștenirii cucliniene, urmașii lui Vladimir Mașala (un fost discipol și om de încredere al familiei Cuclin), autorul a avut acces la o serie de documente inedite, importante din punct de vedere biografic.

Profesorul Ioan Bârsan, un alt martor, care a petrecut mult timp în anturajul familiei Cuclin, a concretizat experiența aceasta, considerată de el însuși un privilegiu, într-un volum memorialistic, apărut după căderea comunismului, în 1995.

Ion Bârsan este al doilea gălățean (n. în Independența), după Ion Țiculescu, care se ocupă de cultivarea moștenirii spirituale a maestrului (în luptă cu moștenitorii oficiali) publicând, pe lângă volumul amintit și numeroase articole în presă.

Ne vom opri la ediția a doua a cărții (este demn de menționat că prima ediție a primit Premiul Academiei Române pe anul 1997), revizuită și adăugită.

Cartea nu are numai o valoare documentară, ci și una de istorie literară, fiind scrisă sub formă de jurnal, cu mână de veritabil scriitor, relatând despre o perioadă lungă de viață (1968 – 1978).

Ion Bârsan își justifică în postfața volumului autointitularea “preconizator”,

¹³ Ion Țiculescu. Op. cit. p. 34.

în sensul dat de însuși Cuclin: “discipol”, “elev”, dar și în sensul etimologic, “vestitor public”. În acest sens menționează lista textelor inedite cucliniane tipărite în revistele *Steaua*, *Astra*, *Paradox*, *Memoria*, *Vieață nouă*, *Literatorul*, contribuind la restituirea unei opere incomplet cunoscute.

Un demers critic important este realizat în eseu “Dimitrie Cuclin – repere ale biografiei și operei”, publicat în Revista de etnografie și folclor, Tom 42, 5-6, 1997, Editura Academiei. Valoarea acestuia rezidă în faptul că autorul realizează prima abordare critică a operei literare cucliniane.

Fără a dezvolta o perspectivă amplă, măcar asupra unui aspect al acestei laturi a creativității cucliniane, Ion Bârsan își propune să revină aprofundat asupra acestui studiu.

O contribuție importantă la cunoașterea și receptarea teoriilor cucliniane a adus tânărul filosof gălățean, Bogdan Rusu.

Acesta a realizat o încercare de explicare a ideilor și conceptelor în “Schiță a metafizicii lui Dimitrie Cuclin”.¹⁴

Pornind de la un interesant comentariu asupra titlului - “Tratat de metafizică” – Bogdan Rusu relevă în termeni accesibili oricărui cititor esența teoriei cucliniane asupra universului, originii, logicii și structurii acestuia, asupra mișcării și muzicii, făcând conexiuni cu alți filosofi cum ar fi Parmenide, Kant, Schopenhauer, Blaga. Totodată, face apel la argumentele exegeților D. Matei sau Al. Tănase ori polemizează.

Bogdan Rusu trece în revistă principalele concepte utilizate de Cuclin în sistemul său: teoria funcțiunilor, forța animică, dualitatea esență-substanță, magnetismul, comentându-le succint, dar relevant.

Concluziile lui B. Rusu susțin că “idealismul funcționalist al lui Cuclin este monism spiritualist, pentru care materia, substanța, nu este decât spirit (esență) înstrăinat (separat, zice Cuclin)”¹⁵, iar marea contribuție cucliniană este semnificația metafizică pe care o acordă conținutului sufletească al termenilor muzicali, aflat în corespondență cu mișcarea sufletească universală.

Sesizând marginalizarea lui Cuclin de către filosofi și originalitatea terminologică a expunerii teoriilor, B. Rusu a realizat un demers salutar pentru deschiderea căilor de acces la text prin publicarea unui glosar de termeni uzitați de maestru.

---

¹⁴ În: *Eidos: Revistă de filosofie*, 2, nr. 2, 2003, pp. 12 – 28.

¹⁵ Ella Istratty; Dan Smântânescu. Op. cit., p. 23

În loc de concluzie.

Ca orice făuritor autentic Maestrul Dimitrie Cuclin realizează propuneri pentru temen lung, necăutând succesul de moment și neexploatând “scurtăturile” pentru a intra în panteonul marilor personalități.

Putem constata că, asemeni lui Edgar Allan Poe, care declara despre conținutul poemului “Eureka”, publicat în 1848: “nu-mi pasă dacă opera mea va fi citită acum sau de posteritate, îmi pot permite să aștept un secol pentru a fi citit, când Dumnezeu însuși a așteptat șase mii de ani să fie observat”¹⁶, Dimitrie Cuclin – un creator complex și insuficient cunoscut – ne-a lăsat moștenire o operă greu de abordat din cauza multiplelor domenii în care s-a manifestat.

Continuând paralela cu Edgar Allan Poe, a cărui operă Cuclin ar fi putut s-o cunoască în varianta originală, în decursul șederii în Statele Unite, putem observa că marele lui act de curaj a fost să propună o teorie transdisciplinară despre om și univers. E.A. Poe, din cauza opacității oamenilor de știință din vremea sa, a preferat să-și formuleze revelația științifică într-un eseu, în prefața căruia afirmă, ca un veritabil poet, că principala calitate este relevarea frumuseții adevărului și nu a adevărului în sine. Un poet de geniu a reușit, prin cunoașterea revelatorie, să descopere fenomene ale “universului material și spiritual” pe care știința le-a confirmat mai târziu.

Curajul lui Dimitrie Cuclin a mers și mai departe: ignorând canoanele și metodele filosofiei clasice s-a avântat, pornind de la domeniul în care s-a format și a excelat de-a lungul întregii vieți - cel al compoziției și esteticii muzicale - către o teorie filosofică proprie.

Întreaga creație cucliniană se articulează pe această gândire, la care a lucrat și a revenit mereu, susținând asemeni ramurilor unui arbore coroana de frunziș și fructe, opera formată dintr-un număr impresionant de compoziții muzicale, scrieri literare și eseistice, tratate etc.

Maestrul a fost interesat în egală măsură de transmiterea mesajului și de receptarea acestuia, dar vremurile vechi sau noi i-au fost de multe ori potrivnice. A trăit cu un debordant optimism pentru creație și a muncit cu speranță euristică exemplară, considerând că până în ultima clipă ar putea aduce la lumină o descoperire sau o teorie importantă.

Opera poate fi abordată din diferite perspective critice, pe diferite domenii în care s-a concretizat, dar impresia cercetătorului și uneori poate și a receptorului este că rămâne mereu câte un teritoriu neînțeles care ar putea schimba cu totul perspective unor părți.

---

¹⁶ Edgar Allan Poe. *Eureka: Poem în proză: Eseu despre universul material și spiritual*. Ediție bilingvă. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005.

Deși este recunoscut ca filosof, este frustrant faptul că până în prezent cele mai importante studii de profil nu sunt la rândul lor receptate din cauza absenței din circuitul public a *Tratatului de metafizică*, principala lucrare ce poate schimba locul lui Cuclin în istoria culturii românești. Regretabil este și faptul că în Dicționarul Academiei descrierea operei cucliniene este foarte sumară. Acest neajuns a fost imediat sancționat de Florin Roatiș: “Or, D. Cuclin a fost extrem de activ în filosofia interbelică. Să amintim doar faptul că a participat, alături de Ion Petrovici, E. Sperantia, D. Drăghicescu și G.D. Scraba, la al VIII-lea Congres internațional de filosofie de la Praga (2-7 septembrie 1934), unde a prezentat lucrarea *Muzica privită ca artă, știință și filosofie*”¹⁷

Bibliografie

Dimitrie Cuclin – din opera tipărită:

Correspondență: o istorie polemică a muzicii. Ediție critică pe marginea corespondenței Doru Popovici – Dimitrie Cuclin. Iași: Junimea, 183, 296 p.

Destinee mystique. Tom 1. La sonate du coq gaulois. București, 1919. 15 pag.;

Destinee mystique. Tom 2. Poesie diverses. 87p.; București: Minerva, 1919.

Doine și sonete. București: 1932, 52 p.;

Muzică, artă, știință și filosofie. În : Analele Universității Dunărea de Jos. Trad. Bogdan Rusu. Fascicula XVIII, Filosofie, an 2, nr. 4, 2004. pp. 245-249;

Parabole. București: 1944, 150 p.;

Poems. București: Tiparul Oltenia, [1932], 44 p.;

Poemul poemelor. În: Revista *Vieața nouă*, serie nouă, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, an 1, nr. 8 -9 – 10, 1992, pp. 1-11;

Sofonisba. București: 1945, 189 p.;

Teoria nemuririi. Galați : Porto-Franco, 1990., 59 p.;

Tratat de estetică muzicală. București: Tiparul Oltenia, 1933, 519 p.;

Dimitrie Cuclin - manuscrise din colecția Bibliotecii “V.A. Urechia”:

Ad feminae gloriam. [Libret și note]. Bucuresti: 1915. 86 p.;

Agamnon. Spectacol tragic în două părți / [tragedie liric] : 1921. 45 p.;

Bellerofon : tragedie lirică . București : 1925 , 194 p.;

Ereticul : [Libret]. București , f.a., 102 p.;

Dușmanul : dramă în trei acte.

Essai scientifique sur le Chant populaire roumain avec cent-quarante-cinq exemples. București, 1942, [Ms];

Înălțarea : dramă în trei acte.

¹⁷ Florin Roatiș. *Omisuni și erori într-un dicționar academic*. În: Observator cultural, nr. 41 (298) / 8-14 decembrie 2005; www.romaniaculturala.ro/articol.php?id=833 - 42k

- Meleagridede* : [tragedie muzicală]. București, 1959;
Pedeapsa. Traian și Dochia: poem dramatic-muzical . București, 1921, 20 p. ;
Le Prince : Note și libret . București , nedatat , 11 p. ;
Minunea Sfintei Liturghii. Mister dramatic în patru acte . București, nedatat, 63 p. ;
Pedeapsa. Traian și Dochia;
Sofonisba: Tragedie în versuri. București , nedatat , 169 p. ;
Soria: [Tragedie] / operă madrigal . București: 1910/1911, 423 p. ;
Stroe Leurdeanu: [Tragedie istorică în patru acte în versuri] . [București] , Nedatat , 120 p. ;
Târziu: Dramă . București , nedatat , 15 p. ;
Zefira: Piesă alegorică în trei acte în versuri. București , 81 p.

În studii critice, articole, enciclopedii:

- Argintescu, Ion.** *Dimitrie Cuclin*. În: Orizonturi: Revista Asociației profesorilor secundari din Galați, II, nr. 4-5, iul-aug. 1939, pp. 289-294;
- Balaban, Romulus.** *Români celebri*. Cluj-Napoca: Dacia, 1979, 320 p.;
- Bârsan, Ion.** *Convorbiri cu Dimitrie Cuclin*. București: Editura "Grai și suflet", 2006;
- Bârsan, Ion.** *Dimitrie Cuclin - repere ale biografiei și operei : [extras]*. În : Revista de etnografie și folclor, tom 42, nr. 5-6, p. 457-482, București, 1997 ;
- Bârsan, Ion.** *Dimitrie Cuclin în ipostaza de scriitor (I, II)*. În: Porto-Franco, 16, nr. 4-5-6, apr – iun 2005, p. 27-29; nr. 7-8-9, iul-sep. 2005, p. 49-50;
- Bogza, Alexandru.** *Marele titan Cuclin*. În: "Convorbiri literare", ianuarie, feb., martie, 2001;
- Brezianu, Andrei.** *Mihai Eminescu și receptarea engleză: realizare și ecou*. În: Viața Românească, an 78, decembrie 1983, nr. 12, pp. 86;
- Buruiană, Letiția.** *Recurs la memorie: Dimitrie Cuclin*. În: Dominus, 6, nr. 62, mar 2005, p. 13,15;
- Cosma, Viorel.** *Enciclopedia muzicii românești: De la origini până în zilele noastre*. București: Arc 2000, vol. 2.
Istoria literaturii române moderne. Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1971. 352 p.;
- Eminescu, Mihai.** *Lucașfărul* . București: Meridiane, 1964 . 83 p.
- Eminescu, Mihai.** *Lucașfărul=Evening-Star=Hiperion*. Galați : Geneze, 1997. 80 p. : portr.
- Eminescu, Mihai.** *Poems*. Translated by Dimitrie Cuclin. București: Bucovina, [1937], 176 p.;
- Istratty, Ella ; Smântănescu, Dan.** *Convorbiri cu Dimitrie Cuclin*. București, Editura Muzicală, 1985, 231 p.;
- Lăcustă, Ioan. *În București, acum 50 de ani*. În: Magazin Istoric , Anul X , Nr. 10, octombrie 2000;
- Matei, Dumitru.** *Câteva observații asupra metafizicii lui Dimitrie Cuclin: teoria existenței*. În: Revista de filosofie, nr. 6, 1985, p. 562;
- Matei, Dumitru.** *Dimitrie Cuclin despre imortalitate*. În: Revista de filosofie, nr. 6, 1986, p. 562;
- Mihuț, Ioan.** *Maestrul* : [Cronică literară la vol. Convorbiri cu Dimitrie Cuclin- filozof, muzician, scriitor, de Ion Bârsan]. În: Cronica, 33, nr. 1, ian. 1999, p. 4;
- Moldovan, Nicolae.** *Dimitrie Cuclin – omul, gânditorul și compozitorul*. Galați: Editura Alma, 2001, 184 p.
- Ornea, Zigu.** *Traditionalism și modernitate în deceniul al treilea*. București, Editura Eminescu, 1980, 667 p.;
- Ovidius, Publius Naso.** *Fastele* . În : Convorbiri literare , nr. 7, 1941

- Păltănea, Paul.** *Centenar Dimitrie Cuclin. Documente inedite.* În: Cronica, nr. 16, 19 aprilie 1985, p. 8;
- Poe, Edgar Allan.** *Eureka: Poem în proză: Eseu despre universul material și spiritual.* Ediție bilingvă. Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005, 240 p.;
- Ricoeur, Paul.** *Despre traducere.* Iași: Polirom 2005, 168 p.
- Rusu, Bogdan.** *Gânditori gălățeni : Dimitrie Cuclin și filosofia europeană.* În: Dominus, 5, nr. 55, august 2004, p. 7;
- Rusu, Bogdan.** *Gânditori gălățeni : Dimitrie Cuclin și Ion Petrovici.* În: Dominus, 5, nr. 56, sep 2004, p. 7;
- Rusu, Bogdan.** *Terminologia filozofică a lui Cuclin.* În: Dominus, 4, nr. 48, ianuarie 2004, p. 14;
- Rusu, Bogdan.** *Schiță a metafizicii lui Dimitrie Cuclin.* În: *Eidos: Revistă de filosofie*, 2, nr. 2, 2003, pp. 12 – 28 ;
- Șuşnea, Adina.** *Dimitrie Cuclin: Manuscrise muzicale în fondul documentar al Bibliotecii "V.A. Urechia".* În : Vialța Liberă, 16, nr. 4674, 24 martie 2005, p. 6;
- Tănase, Alexandru.** *Un sistem filosofic și estetic original al muzicii.* În: Convorbiri cu Dimitrie Cuclin/Ella Istratty, Dan Smântânescu. Editura Muzica, București, 1985. p. 10;
- Tomescu, Vasile.** *Drumul creator al lui Dimitrie Cuclin.* București : Uniunea Compozitorilor din R.P.R., 1956, 192 p.;
- Țiculescu, Ion.** *Dimitrie Cuclin: Studiu critic asupra vieții și operei lui.* București, 1933. 42 p.;
- Văduva-Poenaru, Ion.** *Cuclin, Dimitrie - compozitor, muzicolog, filosof și scriitor : [Fișă biobibliografică].* În : Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului. București : Geneze, 1999-2003, p. 331-334.

Webliografie:

- Dimitrie Cuclin.* În: http://ro.wikipedia.org/wiki/Dimitrie_Cuclin
- Fișe de compozitori români: Dimitrie Cuclin: Date biografice/UCMR** Centrul de informare muzicală. În: <http://www.ucmr.org.ro/scripts/pagini.pl?pag=211&mod=&opt=A>;
- Mititelu, Mihaela.** *Lucașfărușul – un exemplu de critică a traducerii.* www.poezia.as.ro/MITITELUva.html – 23k
- Roatiș, Florian.** *Omisuni și erori într-un dicționar academic.* În: Observator cultural, nr. 41 (298) / 8-14 decembrie 2005; www.romaniaculturala.ro/articol.php?id=833 - 42k
- Șincai, Ana.** *Edițiile în limba engleză ale poeziilor lui Eminescu.* www.observatorcultural.ro/arhivaarticol.phtml?xid=5379 – 30k
(Verificat 18.12.2008)

CONSTANTIN VIRGIL GHEORGHIU
- EXCURS BIO-BIBLIOGRAFIC -
(INTERVALUL 1916 - 1966)

Lector univ. dr. Mirela DRĂGOI
Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

Cette reconstruction de l'itinéraire humain et spirituel parcouru par « le poète du Christ et de la Roumanie » est une évocation des trajets de son existence bouleversée pendant une cinquantaine d'années (1916-1996). Notre démarche vise une reconfiguration des repères temporels qui ont marqué la vie de l'écrivain, à partir des données identifiables dans les fichiers de l'archive nationale et dans les classeurs donnés par Ecaterina Gheorghiu à la Bibliothèque de l'Académie Roumaine. Les recherches initiées dans le fichier documentaire des mairies de Petricani et de Razboieni nous ont aidé à reconstituer certaines « taches blanches » de la biographie de l'écrivain et à obtenir des données complètes concernant ses parents de premier degré.

Scriitorul C. V. Gheorghiu a reușit să suscite un interes imens din partea criticilor literari din lumea întreagă odată cu publicarea romanului *Ora 25* (1949). O bună parte din opera sa se află încă în spațiul literar francez și trebuie redescoperită și integrată literaturii române. Un prim pas necesar în acest demers vizează refacerea traseului cultural al acestui scriitor; redăm în acest studiu reperele esențiale din prima jumătate a vieții sale (și anume, intervalul 1916-1966).

Locul de baștină al scriitorului este satul Totoiești, comuna Războieni, județul Neamț. Născut la 9 septembrie 1916¹, el primește în certificatul de naștere

¹ Din cauza declanșării războiului, tatăl declară la primărie nașterea fiului său cu întârziere. Majoritatea fișelor biografice ale scriitorului menționează această dată, însă Fănuș Băileșteanu publică în 2001 o copie după actul de naștere al copilului, înregistrat la Primăria comunei Războieni la data de **18 septembrie**. (v. C.V. Gheorghiu, *Pérahim. Rendez-vous à l'infini*, România Press, București, 2001, pp. 17-18.) Oricare ar fi însă data înregistrată în arhivele statului, - și acest lucru e admis și de criticul literar în cauză, data exactă a nașterii e **9 septembrie 1916**, căci aceasta este furnizată și argumentată de scriitorul însuși.

numele Virgiliu, pentru că tatăl său a preferat să-și înregistreze primul copil sub un nume cu rezonanță latină : „Tu ai un nume roman. Asta e important. Dacă, în decursul istoriei am fi uitat, fie și pentru o clipă, că suntem urmașii Romei, am fi încetat automat să fim creștini.”² În plus, Virgiliu se bucură de o ascendență spirituală uimitoare: toți strămoșii săi, atât din partea mamei cât și dinspre tată, au fost preoți „de secole întregi, fără întrerupere”³.

Tatăl său, Constantin Gheorghiu, aparține unei familii de preoți de cinci generații. De aceea se hotărăște să păstreze tradiția și devine și el preot, după ce termină, la 28 iunie 1914, studiile Seminarului Teologic „Veniamin Costache” de la Iași. Bunicii din partea tatălui se numesc Vasile și Ana⁴ (născută Popescu Corugă).

Mama scriitorului, Mariea Scobai, provine din satul Blebea, comuna Petricani. Căsătoria cu Constantin are loc la 5 noiembrie⁵ 1915, din inițiativa mamei acestuia, care se teme ca fiul său să nu fie înrolat și trimis pe front.

Instalată inițial la Războieni, acolo unde Constantin era preot paroh, familia se mută în 1920 la Petricani, o comună de două sute de locuitori, situată într-o regiune agricolă sterilă din județul Neamț. Membrii familiei locuiesc în casa parohială și n-au decât strictul necesar pentru a trăi. Virgiliu trăiește prima sărbătoare memorabilă din timpul copilăriei sale la 15 august 1922, la vârsta de șapte ani, când, ca paj, însoțește călare pelerinii ce aduc de la mănăstirea Neamț în Petricani icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Aceasta este prima sa „politeia”, prima sa mare realizare de ordin spiritual, pe care o menționează și în *Memorii*. În 1923 se naște fratele său, Nicolae Gheorghiu. În același an, la 1 septembrie, Virgiliu merge la școală în Petricani, dar după trei luni școala este evacuată și este mutat la școala din Blebea (în satul bunicului său matern, părintele Toma Scobai).

În perioada 1924 – 1925, Virgil urmează studiile primare în Petricani și compune primele poezii dedicate sfinților Maxim Mărturisitorul, Agatha și Ion Damaschin. În același timp, el studiază opera Sfinților Părinți și a autorilor greci și latini, de la Ioan Hrisostomul la Pascase Redbert, de la Denis Aeropagitul la

² Constantin Virgil Gheorghiu, *Memorii. Martorul Orei 25*, trad. de Sanda Mihăescu-Cârsteanu, Editura Gramar, col. „Sinteze. Documente. Eseuri”, 1999, p. 120.

³ Idem, p. 37.

⁴ În *Memorii* (I, p. 49) Constantin Virgil Gheorghiu o prezintă pe bunica sa paternă cu numele de Elena; documentele aflate în arhivele statului ne-au indicat însă acest prenume.

⁵ Investigațiile arhivistice pe care le-am efectuat ne-au condus la această dată reală a căsătoriei părinților scriitorului; nu e vorba în nici un caz de 10 octombrie 1914, așa cum specifică majoritatea cercetătorilor (Amaury d’Esneval, *Gheorghiu*, coll. „Qui suis-je?”, Pardès, Puiseaux, 2004, p. 16 și Elena Lăsconi, în prefața la *Ora 25*, Editura Gramar, colecția „100+1 capodopere ale romanului românesc, București, 2004, p. XIII). Astfel, Constantin avea „22 de ani împliniți” (și nu 20), iar Maria nu era minoră, ci avea 20 de ani la data căsătoriei.

Grigorie din Nazianz, fără a-i uita pe sfinții Irineu și Simion din Tesalonic. Oratorul și scriitorul dispun astfel de un punct de sprijin practic și sigur. Erudiția sa, profundă și solidă, rămâne însă aceea unui poet, fiind dominată de sensibilitate.

În 1928 se naște sora sa, Florica Gheorghiu. Virgiliu are 12 ani și, din cauza condițiilor financiare precare, nu poate urma seminarul și se înscrie la 1 septembrie la Liceul Militar din Chișinău, unde studiile „Șoimilor regelui” sunt gratuite. Resimte această întorsătură a vieții lui ca pe o mare dramă, ca pe o alungare „din cerul zidit pe pământ, din teritoriul sacru al bisericii” și ca pe un prim exil, „într-o cazarmă pentru copii, în lumea profană și militară.”⁶ Aici are privilegiul de a avea profesori străluciți, dintre care unii studiaseră la renumita școală de la SAINT-CYR-Coëtquidan, creată încă din 1803 de Napoleon Bonaparte. În timpul acestor studii cu puternic caracter practic, Virgiliu se face remarcat de profesorii săi prin aptitudinile strălucite dovedite pentru toate disciplinele, prin receptivitatea față de tot ce-l înconjoară și mai ales prin talentul său de poet, pe care aici îl conștientizează. Debutază poetic și publicistic, în revista *Crai nou* a Liceului militar din Chișinău, alături de viitorul prozator Laurențiu Fulga. În 1933, la șaptesprezece ani, Virgiliu decide să-și dedice exclusiv viața poeziei pentru a deveni „poetul poporului” său. În acest moment, el consideră că poezia este idealul său suprem în viață; creează și redactează o revistă literară trimestrială – „Luna nouă” – și publică poeme prilejuite de anumite evenimente solemne din viața elevilor din liceul militar în *Luminătorul*, revista oficială a Bisericii din Basarabia. Doi ani mai târziu se transferă la Colegiul Militar din Cernăuți.

La 30 iunie 1936, ajuns la capătul studiilor liceale, abandonează cariera militară pentru a-și exercita la București talentul literar. Se înscrie la Facultatea de Litere și Filozofie și debutează în presa literară ca poet. Colaborează la revistele *Universul*, *Viața literară*, *Bilete de papagal* și *Adevărul*.

În perioada 1936 - 1941 desfășoară o intensă activitate publicistică la Radiodifuziunea Română, la *Cuvântul* lui Nae Ionescu, unde este recomandat de Tudor Arghezi, la *România* lui Cezar Petrescu (unde redactează „Cronica Tribunalului militar”) și la *Timpul* lui Grigore Gafencu (unde a fost coleg cu Marin Preda și cu Miron Radu Paraschivescu). Aici funcționează ca reporter de fapte diverse, pentru a-și câștiga existența.

În prima zi a lunii martie 1937 i se publică primul volum de poezii, intitulat sugestiv *Viața de toate zilele a poetului*, care se bucură de o receptare pozitivă din partea lumii literare. Tot acum este angajat ca secretar particular de Nicolae Crevedia, cu sarcina de a dactilografia, la dictare, cronicile ziaristice ale acestui

⁶ Constantin Virgil Gheorghiu, *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer. Amintiri dintr-o copilărie teologică*, trad. în lb. rom. de Maria-Cornelia Ică-jr., după *De la 25e heure à l'heure éternelle*, pref. de diac. Ioan I. Ică-jr., Sibiu, 1998, p. 92.

scriitor. Este încorporat și în cadrul secretariatului general al Oficiului Național de educație a Tineretului Român „Straja Țării”, care-l trimite să îndeplinească misiuni educative în provincie (la Brașov, la Buciumeni etc.). Descoperă că doi poeți, Ștefan Iosif și Dimitrie Anghel, sunt originari din zona viticolă a Buciumenilor. După absolvirea unui curs de pregătire la Breaza, este numit comandant străjer și se ocupă de transmisiunile radiofonice ale acestei organizații. Cade victimă unei campanii purtate împotriva lui, în momentul în care Horia Stamatu îl acuză de plagiat în ziarul oficial al Gărzii de Fier (*Buna Vestire*).

La 29 iulie 1939, se căsătorește cu Ecaterina Burbea (pe care o va numi „Mea Tu”, „La Muse du poète”, „La Tulipe Noire” etc.), avocată la Curtea de Apel din București, pe care o cunoscuse în timpul în care asistase, ca reporter, la câteva procese. Eleonora era originară din Galați, dintr-o familie cu ascendență evreiască (numele de domnișoară al mamei sale fusese Schenk); tatăl ei – Ion Burbea – fondase în Galați un ziar⁷ și obținuse în 1918 un fotoliu de deputat în Parlamentul ce funcționa pe atunci la Iași. Mama sa – Eleonora Burbea – a condus ziarul după moartea soțului ei. În toamna acestui an, tatăl scriitorului vine la București cu probleme administrative, își cunoaște nora și-și vede pentru ultima dată fiul⁸.

La data de 10 martie 1940, poetul C. V. Gheorghiu publică placheta de versuri *Caligrafie pe zăpadă* și primește în același an premiul Fundației Regale, care îl consacră în lumea literară interbelică. Poetul - profet presimte că ruptura cu familia sa este definitivă; de aceea îl roagă în poemele sale pe tatăl său să învețe, cu „un bob de îngăduință și de nalbă”, să citească mesajele pe care i le poate trimite de acum înainte doar prin semnele făcute deasupra casei de triumfiurile de „cocoare”, în „frunzele aguzilor îngălbenite ca o frunte” și prin „steagul alb” fluturat „de lună în fiecare seară.”⁹ Scrie apoi poemul *Armand Călinescu*, care evocă asasinarea la 21 septembrie 1939, de către legionari, a prim-ministrului român.

În cursul lunii iunie, Gheorghiu este angajat corespondent de război la Secția de Presă și Propagandă a Marelui Stat Major și pleacă pe frontul din Basarabia de unde trimite ziarului *România* reportajele strânse ulterior în volumul *Ard malurile Nistrului*.

Făcând parte din generația „care se ridică prin 1940” și care era deja „tulburată de tensiunile politice care începuseră după 1934”¹⁰, poetul este silit, ca și colegii săi de breaslă, să „plece în Rusia”, dar, spre deosebire de aceștia, el nu

⁷ „Înainte / Galații – noi” (Ziar independent zilnic) – cf Victor Cilincă, „Galații sub Ion Burbea”, suplimentul „Mărturii” al ziarului *Viața liberă*, 28-29 ianuarie 2006; gazeta apărea cu redacția și administrația în strada Speranței nr. 1 (Brașoveni nr. 50).

⁸ Cf Amaury d’Esneval, *Gheorghiu*, Ed. Pardès, col. „Qui suis-je?”, Puiseaux, 2004, p. 37.

⁹ Constantin Virgil Gheorghiu, *Steag alb*, p.25.

¹⁰ Cf ELIADE, Mircea, *Memorii (1907 – 1960)*, Humanitas, București, 1997, p. 535.

se întoarce „cu rușii după el”. Alege să evadeze din România aflată sub teroarea sovietică pentru „a se cățăra pe trunchiul popoarelor străine, ca orhideele.”¹¹

După răpirea Basarabiei și a Bucovinei de Nord, e mobilizat, ca fost elev al unei școli militare, într-o unitate de vânători de munte, apoi trimis la o garnizoană din Brașov; aici îl întâlnește pe fostul său profesor de filozofie din Chișinău care-l cheamă să colaboreze la revista *Soldatul*.

În iulie 1941, volumul de reportaje amintit mai sus, prefațat de Tudor Arghezi, înregistrează un real succes, ajungând la patru ediții într-un an; peste ani însă, această carte „va atârna în biografia sa, ca o grea piatră de moară”¹².

Tot ca reporter de război, se imbarcă în 1942 pe submarinul marinei românești, „Delfinul”, și participă la blocada navală a Crimeii și Caucazului; din îndeplinirea acestei misiuni rezultă volumele de reportaje *Cu submarinul la Sevastopol* și *Am luptat în Crimeea*. În vitrinele librăriilor care fac publicitate acestor reportaje sunt prezentate fotografiile ale autorului în uniformă militară. E angajat de Radiodifuziunea Română pentru a alcătui jurnalul difuzat la ora 7.

În luna februarie a aceluiași an, Editura Națională Gh. Mecu îi publică placheta de versuri cu titlul *Ceasul de rugăciune*.

În 1943 i se cere să divorțeze de Ecaterina, din cauza originii ei evreiești; pentru că refuză acest compromis, i se retrage legitimația de ziarist și, după nenumărate demersuri ce durează mai mult de un an, este numit atașat de presă pe lângă Ambasada Română din Zagreb, în Croația. În România i se publică primul roman, *Ultima oră*, inspirat dintr-un caz real, pe care-l urmărise în calitate de reporter; era vorba de un proces extrem de mediatizat, în urma căruia avocata Ecaterina Burbea o achitase pe o femeie care-și ucisese soțul. La 23 august 1944, Armata Roșie ocupă România, ambasada română de la Zagreb este închisă, iar personalul său primește ordinul de a se întoarce la București. A doua zi, în ciuda insistențelor și a presiunilor făcute de colegii săi, Gheorghiu refuză întoarcerea în țară și pleacă însoțit de soția sa spre Viena, într-un tren blindat; ajunși la Semmering, în Alpii austrieci, ei sunt tratați ca diplomați ai unui stat inamic și supravegheați cu maximă atenție de către agenții naziști. Atunci când simt apropierea sovieticilor, se hotărăsc să fugă, pe jos, în ciuda tuturor obstacolelor. Găsesc refugiu în casa unei franțuzoaice.

Aruncat în 1944 de teroarea sovietică pe drumul exilului, Gheorghiu se simte mutilat; de aceea afirmă obsesiv că a părăsi România reprezintă pentru el „perdre mon pays comme si je perdais mon propre corps”.

Pe 8 mai 1945, după capitularea Germaniei, Gheorghiu și soția lui sunt liberi și hotărăsc să fugă imediat spre Vest, în zona americană. De la Aue, sunt

¹¹ Constantin Virgil Gheorghiu, *Memorii*, I, ed. cit., p. 16.

¹² Fănuș Băileșteanu, *Români celebri din străinătate*, România Press, 2005, p. 138.

duși de o patrulă americană la Weimar; exact în momentul în care cer un permis pentru a emigra în Argentina, în Brazilia sau în orice altă țară liberă, ei sunt separați și închiși, fiind considerați diplomați ai unei țări inamice.

După ce americanii vând sovieticilor orașul Weimar, scriitorul și soția lui sunt transferați într-o închisoare americană, unde petrec doi ani departe unul de celălalt. Mutat din închisoare în închisoare (el trece în total prin 14 lagăre) și fără nici o veste de la Ecaterina, C. V. Gheorghiu trăiește într-o singurătate totală printre miile de prizonieri și hotărăște să povestească ceea ce a trăit în *Ora 25* (cu titlul inițial *Le roman de l'heure présente*).

Pe 29 aprilie 1946, Ecaterina Gheorghiu e internată la Ludwigsburg ca fiind „Romanian refugee”¹³, căci Comisia aliaților o consideră germanofilă. Același soartă o are și soțul ei.

În anul următor, eliberarea simultană a scriitorului și a soției acestuia nu reprezintă o salvare totală din coșmarul pe care-l trăiau, ci dimpotrivă, aceștia se aflau încă într-o situație infernală : în momentul regăsirii la Ludwigsburg, nu numai că nu aveau autorizație de ședere și, implicit, nici vreo sursă de venit și nici locuință, dar nici nu li se permitea să părăsească zona germană. Pentru a supraviețui acestei situații, C. V. Gheorghiu se înscrie la Facultatea de Teologie din Heidelberg, unde se familiarizează cu tehnica romanescă a scriitorilor americani Hemingway, Faulkner, Dos Passos și Steinbeck și studiază teologia dogmatică, istoria Israelului, a Islamului și a budismului; dar în tot acest timp suferă de foame și simte cum i se alterează din ce în ce mai mult sănătatea. Aceste enorme dificultăți îl împing să-și depună candidatura în fața comisiilor străine venite să recruteze mână de lucru ieftină în Germania; dar toate aceste încercări rămân fără nici un rezultat, căci nu era nici apt pentru munca fizică (așa cum cerea Canada), nici catolic (după regulile aplicate de Argentina) și nici nu avea un cont în bancă (conform cerințelor Austriei). La Heidelberg, redactează la cererea unui editor german o culegere de povești românești (*Rumanische Marchen*), care-i oferă pentru puțin timp libertate financiară. În timpul celor șapte-opt luni de elaborare a romanului *Ora 25* își dă seama că are tulburări oculare, generate de carențele alimentare din decursul anilor. După ce este operat la ochi, termină romanul și îi trimite manuscrisul unui prieten din Austria în vederea unei traduceri în germană.

La 8 august 1948, Virgil și Ecaterina Gheorghiu reușesc să treacă clandestin granița Franței și să ajungă la Paris. Prima lor adresă la Paris a fost Quai Fernand Buisson, nr. 47, arondismentul XVI.¹⁴ Înainte de a avea o locuință proprie, Ecaterina

¹³ Cf *Archives C.V.Gheorghiu*, Biblioteca Academiei Române, Ier classeur, cota A 3804.

¹⁴ *ibidem*.

și Virgil au locuit cu chirie.¹⁵

La Paris, versiunea germană a romanului *Ora 25* este foarte apreciată de Gabriel Marcel, care se îngrijea de apariția colecției „Feux croisés” din cadrul editurii Plon. În același an, soții Gheorghiu fac o excursie pe bicicletă în Bretania și Normandia.

În perioada noiembrie 1948 - mai 1949, Gheorghiu publică poeme¹⁶ în revista *Lucafăarul. Revista scriitorilor români în exil*, scrisă la Paris „pentru românii de peste granițe”. Colaborează la această revistă alături de Alex. Busuioceanu și N.I.Herescu; la rubrica „Presa străină despre scriitorii români”, din nr. 2, mai 1949, se reproduc citate din câteva articole consacrate unor cărți scrise de C. V. Gheorghiu. Timp de patru decenii, până în 1990, colaborează la *B.I.R.E.*¹⁷, revista diasporei românești din Paris.

În 1949, Editura Plon publică traducerea în limba franceză – *La Vingt-Cinquième Heure* –, realizată de Monique Saint-Come (Monica Lovinescu) a romanului *Ora 25*, cu o prefață de Gabriel Marcel. Publicarea acestui roman, al cărui titlu era în manuscris *le Roman de l'heure présente*, reprezintă unul din marile evenimente literare înregistrate în Franța în perioada postbelică, prin puternicul impact pe care l-a produs asupra celor mai luminați reprezentanți ai opiniei mondiale în acest secol zbuciumat, dar și unul din momentele esențiale din evoluția spirituală a acestui scriitor. Romanul este publicat în colecția „Feux croisés, Ames et Terres étrangères” a Editurii Plon din Paris. În cronică sa din *Témoignage chrétien* din 29 iulie, Albert Béguin consideră că lectura *Orei 25* îi dă „revelația unui mare romancier” (traducerea n.) La 11 octombrie, romanul *La Vingt-cinquième heure*, „ce roman où l'homme se voit dénier et le péché et le salut individuels”¹⁸ începe să fie difuzat și în foileton, în ziarul *Le Paris-Pressé*. Enormul succes de public și de critică pe care-l înregistrează cu acest roman explică nenumărate invitații pe care le primește din partea organizatorilor celor mai importante conferințe care au marcat Europa în acest an: *La Conférence européenne de la culture et ses raisons d'être de la Lausanne* (7-11 decembrie) și *Mișcarea europeană de la Geneva* (22 octombrie). Gheorghiu publică în *Gazette de Lausanne et journal suisse* o scrisoare deschisă, intitulată „L'Europe n'est plus

---

¹⁵ Ibidem; pe o carte poștală (care se află la Biblioteca Academiei) trimisă scriitorului care „a gustat din plin din cupa mizeriei” de către N. Agârbiceanu din America, e înregistrată adresa „University Hotel, 160 Rue Saint-Jacques, Paris V”.¹⁶ „Rugăciune pentru aviatorii căzuți”, nr. 1, noiembrie 1948, p. 89 și „Poeme din exil”, nr. 2, mai 1949, pp. 136-137.

¹⁷ *Buletin de Informații al Românilor din Exil*, ce se dorea « Memoria României » de după 1945; săptămânal în primul an de apariție, apoi bilunar, avându-l ca director și proprietar pe René Théodosisias).

¹⁸ Constantin Virgil Gheorghiu, *L'homme qui voyagea seul*, Plon, Paris, 1954, p. 7.

qu'une illusion. Lettre ouverte de C. V. Gheorghiu à Denis de Rougemont", în care-și manifestă temerea că forțele morale ale Europei nu vor fi la înălțimea dublei sfidări lansate de U.R.S.S. și de S.U.A. : „Comment une Europe constituée par les politiciens pourrait-elle être parfaite et belle ? (...) L'Europe fédérale faite par les Européens doit être une illusion parfaite et belle.”¹⁹

Cu ocazia acestor conferințe, C. V. Gheorghiu cunoaște reprezentanți marcanti ai vieții literare (Albert Camus, Denis de Rougemont) și politice (Churchill, fostul prim-ministru belgian, Paul-Henri Spaak, David Rousset, autorul *Universului concentraționar* etc.). Dezbaterile organizate în acest an reușesc să evidențieze protestul și apelul la solidaritate care emană din această carte, dar, mai ales, un principiu suprem - LIBERTATEA - care, la Gheorghiu, este în același timp sursă de acțiune și de viață religioasă: „La liberté est le capital principal de l'homme; c'est la première condition pour être chrétien.” (1976)

Așa înțelege Gheorghiu să se revolte împotriva tuturor formelor de aservire a persoanei umane. El alege cu bună știință să intervină între Estul suferind și restul Europei, pentru a trezi conștiința Occidentului în fața terorii comuniste. Libertatea este „însușirea divină prin excelență”²⁰ și reprezintă în același timp esența devenirii umane: „Si l'on enferme la liberté, il n'y a plus de lumière pour le monde...”²¹ Dintre toate ființele de pe Pământ, omul este singura ființă liberă, fiind creată „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.”²² Omul își poate manifesta libertatea de-a lungul vieții prin alegerile pe care le face în crearea propriei identități: „Identitatea omului pe pământ se manifestă prin modul în care folosește elementele care i-au fost dăruite la naștere. Adevărata identitate nu constă în descrierea conform semnalmentelor din pașaport, ci în felul în care răspunde sfidărilor și obstacolelor mediului înconjurător și ale istoriei, modelându-se el singur.”²³ Ca un creștin autentic, Gheorghiu trăiește „deodată în toate timpurile, prezente, trecute și viitoare, și pretutindeni acolo unde există oameni.”²⁴ și respiră „odată cu aerul brazilor și al piscurilor – un aer la fel de amețitor ca alcoolul” o întreagă „atmosfera de rugăciune”²⁵.

¹⁹ Copia scrisorii publicate în *Gazette de Lausanne* se află în *Constantin Virgil Gheorghiu. Archives*, (cota A 3804), I classeur, p. 202, Biblioteca Academiei București.

²⁰ Constantin Virgil Gheorghiu, *Tatăl meu*, ed. cit., p. 46.

²¹ Constantin Virgil Gheorghiu, „La Révolution en Roumanie”, *France-Dimanche*, 19 novembre 1989.

²² Constantin Virgil Gheorghiu, *Memorii*, ed. cit., p. 8.

²³ Idem, p. 9.

²⁴ Constantin Virgil Gheorghiu, *Tatăl meu*, ed. cit., p. 45.

²⁵ Constantin Virgil Gheorghiu, *Cum am vrut să mă fac sfânt. Alte amintiri dintr-o copilărie teologică*, trad. în lb. rom. de Maria-Cornelia Ică-jr., după *Pourquoi m'a-t-on appelé Virgil?*, Editura Deisis, Sibiu, 2005, p. 120.

În 1950, scriitorul este asaltat de cererile de traducere a *Orei 25* în limbile de circulație internațională; o mulțime de ediții apar în lumea întreagă, în grafii și stiluri de prezentare din cele mai variate, îngrijite de Luis de Caralt la Barcelona, de Rizzoli la Milano, de Emece la Buenos Aires, de Alfred Knopf la New-York, de Tanum la Oslo, de Hegner la Cologne, de Pax la La Haye etc. Încă de la începutul anului, presa franceză recomandă romanul *La Vingt-cinquième heure* bibliotecilor, profesorilor și pedagogilor, drept „cel mai dramatic avertisment care a fost dat unei lumi în pierzanie.”²⁶ Și autoritățile universitare plasează cartea în fruntea listei cu cele mai utile lucrări în formarea spirituală a tinerei generații; se organizează dezbateri în cadrul orelor de filozofie plecând de la mesajul *Orei 25*.

La data de 4 septembrie 1950, Gheorghiu primește pe adresa „bulevard Alexandre III” din Cannes scrisoarea care-l înștiințează că a fost dat în judecată de Monica Lovinescu pentru neplata corespunzătoare a traducerii romanului *La Vingt-cinquième heure* pe care aceasta o realizase cu un an înainte. Pe 3 mai 1951, tribunalul de Grasse se pronunță în favoarea scriitorului, din moment ce Monica Lovinescu nu reușește să dovedească, nici prin scrisorile de la Gheorghiu, nici prin declarațiile martorilor pe care-i aduce în instanță, că ar fi fost vreodată vorba despre un partaj între scriitor și traducătoare. În plus, în urma convenției verbale care se stabilise între ei în noiembrie 1948, Gheorghiu îi plătise onorariile cerute. Prin hotărâre judecătorească, Monica Lovinescu e obligată să-i plătească scriitorului daune morale de 10.000 de franci, bani care nu i-au fost ceruți niciodată de acesta. Admirația traducătoarei se schimbă astfel într-o ranchiună cu care-l va urmări pe scriitor chiar și peste cincizeci de ani, în momentul publicării volumului memorialistic *La apa Vavilonului*.

În 1953 publică romanul *A doua șansă*, scris în românește și tradus în franceză cu titlul *La Seconde Chance*, de Livia Lamoure. Acesta este „prima carte scrisă în Franța”. Apoi scriitorul participă la mai multe conferințe organizate în Argentina; la Buenos Aires, este primit sub înaltul patronaj al președinției; Juan Peron îi face cinstea de a-l întâlni, îi pune la dispoziție avionul său personal și-i facilitează toate vizitele pe care scriitorul le solicită în această țară. Din cauza problemelor pe care le are cu unii reprezentanți ai diasporei românești, nu răspunde invitațiilor de a conferenția în Chile, Uruguay, Peru și Brazilia.

Anul 1953 este puternic marcat de o campanie de presă dirijată împotriva scriitorului pornind de la o serie de acuzații de rasism generate de publicarea unor pasaje extrase din cartea de reportaje scrise pe frontul rusesc în 1942. În tabăra celor care-l acuză pe Gheorghiu de antisemitism se numără, în mod paradoxal, mare parte din cei care-l susținuseră inițial pe scriitor: Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, dar și Mircea Eliade. Ei au înfățișat publicului larg anumite pasaje

²⁶ Cf René Térnois, „Les livres”, *L'Education nationale*, janvier 1950.

din *Ard malurile Nistrului* fără a prezenta contextul care le-a generat sau faptul că volumul fusese prefațat de marele poet Tudor Arghezi, care nu se compromisese niciodată prin vreo opțiune politică. De aceea e evident pentru toată lumea că e vorba de o mașinație, de o uneltire pusă la punct de serviciile de securitate românești care urmăreau distrugerea unității între membrii exilului parizian²⁷. Citatele reproduse din volumul *Ard malurile Nistrului* au fost traduse în franceză de George Rosetti și publicate în nr. din 10 ian. 1953 din *Le Figaro littéraire*, sub titlul „L'Heure de la vérité a sonné pour M. Gheorghiu”. Gabriel Marcel îl atacase deja în nr. din 20 dec. 1952 în *Paris-Presse* pentru duplicitate și hotărăște să-și retragă prefața scrisă pentru *Ora 25*. Deprimat de acest climat înveninat, scriitorul îi mărturisește unui prieten (doctorului Cornel Mețianu) că este tentat să se sinucidă. Suferă mult și din cauza condiției de exilat, dar își prevăzuse destinul încă din 1940:

„Uite mă bate pribegia cum biciuie vântul secara.

În patul meu își cern singurătatea dela o vreme, zăpezile

Și mă acopăr cu frunzele moarte, pretutindeni, toate livezile.

(*Rugăciune de moarte*, în *Caligrafie pe zăpadă*, 1940:32)

Începe astfel pentru scriitor o perioadă lungă, de aproximativ zece ani, în care trebuie să țină piept atacurilor ostile consemnate în presa franceză. E o perioadă de izolare în timpul căreia își concentrează energia pentru ca, prin noi încercări, să-și poată regăsi și exercita misiunea spirituală cu care se simte investit. Pentru a se relaxa, își petrece vara anului 1953 la Mont-Blanc, iar apoi la Strasbourg și în Vosges. Aici termină romanul *La Seconde Chance*, care „miroase a brad”, după spusele autorului.

Pe de altă parte însă, scriitorul intenționează să-și lărgască și să-și aprofundeze bazele culturale și religioase. Chiar și în momentele de izolare reușește să se reconcilieze cu sine însuși și cu destinul pe care i l-a impus Istoria și a putut astfel să reinnoade cu Celălalt un dialog profund. În plus, are bucuria de a fi susținut de Alianța Ziariștilor și Publiciștilor Români din Exil, care protestează la 1 ianuarie 1954 împotriva acestei campanii de presă și respinge printr-un comunicat acuzația de antisemitism aruncată asupra lui (în nr. 148 din *B.I.R.E.*, pp. 2-4).

Între anii 1954 – 1963, după o lungă perioadă de izolare morală, scriitorul și soția lui călătoresc mult, în Italia, la Milano și Venetia și în Spania, unde marele editor Luis de Caralt le face o primire specială și organizează chiar și o vizită la Salvador Dali. Recâștigarea încrederii în sine îi este facilitată și de succesul înregistrat cu următoarele evenimente editoriale: *Le Suspect*, *On embauche des*

²⁷ Cf Pacea, I. M., *Orizonturi roșii. Amintirile unui general de securitate*, seria „Negru pe alb”, Editura Venus, București, 1992.

héros, Le Peuple des immortels, Les Sacrifiés du Danube, Saint Jean Bouche d'Or, Les Mendians de miracles, La Cravache etc.

În perioada ianuarie 1954 - iunie 1957, scriitorul colaborează la revista culturală și de informații *România*, publicată în Italia, la Roma.²⁸ Între anii 1960 - 1963, Gheorghiu colaborează în calitate de poet la revista *Semne. Revistă de gândire, artă și literatură*, publicată la Paris. Între anii 1971 - 1992 colaborează la revista lunară *Catacombes*, editată la Paris în limba franceză de poetul de origine basarabeană Sergiu Grossu și de soția acestuia. Face astfel cunoscute românilor din exil idealurile mișcării de renaștere religioasă Oastea Domnului, alături de Gabriel Marcel, Alexandr Soljenițin, René Tavernier, Richard Wurmbrandt²⁹ etc.

La 23 mai 1963, în ziua Înălțării Domnului, episcopul Teofil Ionescu îl hirotonisește preot la biserica ortodoxă română „Sfinții Arhangheli” din Paris. I se transmite astfel „flacăra dumnezeiască a preoției” așa cum „își transmit flacăra alergătorii olimpici”³⁰. Această „investire sacerdotală” provoacă reacții aprinse în mijlocul diasporei românești, cu ecouri în presa pariziană.³¹

În 1966, Sfântul Sinod de la București, reprezentat de patriarhul Justinian, îl ridică pe părintele Gheorghiu la rangul de econom stavrofor. Participă apoi la Consiliul Ecumenic de la Geneva, unde îl întâlnește, pentru prima dată după un sfert de secol, pe Iustin Moiescu, mitropolitul Moldovei. Întâlnirea e evocată în *Cum am vrut să mă fac sfânt*, 2005, p.133. În primele zile ale lunii noiembrie 1967 îl întâlnește în Elveția pe patriarhul grec Athenagoras. Editura Plon îi publică romanele *La Tunique de peau (Tunica de piele)* și *La Condottiera (Icoana Maicii Domnului)*. Tot în această perioadă se realizează la Hollywood filmul „Ora 25”, cu Anthony Quinn și Virna Lisi în rolurile lui Moritz și respectiv al Suzanei, în regia lui Henri Verneuil.

²⁸ A se vedea articolul lui Ioan Guția și Marcello Camilucci, „Poesia romena della diaspora”, exemplificată cu poezii de C. V. Gheorghiu, traduse în limba italiană, *România*, nr. 14, iunie 1957, pp. 4-5.

²⁹ Cf N. Manolescu, *Enciclopedia exilului literar românesc, 1945-1989. Scriitori, reviste, instituții, organizații*, Editura Compania, 2003, p. 369.

³⁰ C. V. Gheorghiu, *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer*, ed. cit., p. 52.

³¹ A se vedea KISELEFF, Adriana, „Completări la un autoportret. Nici profet, nici om cinstit”, *Glasul patriei*, nr.6, 20 febr. 1963, p.3; *** „Adevăr, farsă sau publicitate? Scriitorul Constantin Virgil Gheorghiu anunță prin presa franceză că va fi preot ortodox”, *B.I.R.E.*, nr. 374, 16 mai 1963, p. 7; *** „Un protest al Asociației Foștilor Combatanți Români refugiați în Franța”, *Stindardul*, nr. 72-73, mar.-iun. 1963, p.2; *** „Un nou scandal la Biserica Ortodoxă Română din Paris. Cum a decurs comedia „hirotonisirii” scriitorului C.V.Gheorghiu”, *B.I.R.E.*, nr. 375, 1 iunie 1963, pp. 9-10; VĂLIMĂREANU, Petre, „Luarea în deșert a Domnului”, *Vatra*, nr. 91, iul.-aug. 1963, pp.5-10; CRAINIC, Nichifor, „Un maniac al reclamei: Constantin Virgil Gheorghiu”, *Glasul patriei*, nr. 3, 20 ian. 1964, p.3; *** Preotul Const. V. Gheorghiu a început să officieze la Paris într-o capelă pusă la dispoziție de regimul reserist”, *B.I.R.E.*, nr. 431, 16 martie 1966, p.3 etc.

Opera imensă pe care-o lasă în urmă autorul *Orei 25* face din acest scriitor unul din martorii cei mai documentați ai secolului XX. A observat teroarea generată de regimul sovietic, i-a intuit sinistrul proiect de distrugere a omului și a profetizat căderea lui; a știut să atragă atenția Occidentului asupra suferințelor omului în secolul XX. Refuzând să creadă că ura poate sta la baza unei renașteri a lumii, Gheorghiu demonstrează că omul poate descoperi viitorul printr-o cunoaștere afectivă a Celuilalt, dublată de introspecția spirituală.

BIBLIOGRAFIE

- BĂILEȘTEANU, Fănuș, *Români celebri din străinătate*, România Press, 2005.
D'ESNEVAL, Amaury, *Gheorghiu*, Ed. Pardès, col. „Qui suis-je?”, Puisseaux, 2004.
GHEORGHIU, Constantin Virgil, *Memorii. Martorul Orei 25*, trad. de Sanda Mihăescu-Cârșteanu, Editura Gramar, col. „Sinteze. Documente. Eseuri”, 1999.
GHEORGHIU, Constantin Virgil, *Tatăl meu, preotul care s-a urcat la cer. Amintiri dintr-o copilărie teologică*, trad. în lb. rom. de Maria-Cornelia Ică-jr., după *De la 25e heure à l'heure éternelle*, pref. de diac. Ioan I. Ică-jr., Sibiu, 1998.
MANOLESCU, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc, 1945-1989. Scriitori, reviste, instituții, organizații*, Editura Compania, 2003.

DR. ING. OCTAVIAN COȘOVLIU

*Prof. dr. ing. Rodica Alexandru
Vicepreședinte al Filialei AGIR Galați*

Orașul Galați a avut în decursul istoriei, de multe ori, șansa de a avea oamenii potriviți la locul și la timpul potrivit. Un asemenea OM este dl. dr. ing. OCTAVIAN COȘOVLIU care a aniversat în anul 2007 optzeci de ani de viață în plină și fructuoasă activitate profesională desfășurată pe întinderea a aproape șase decenii.

Dr. ing. Octavian Coșovliu s-a născut la 18 septembrie 1927 la Brăila, unde a și absolvit școli de notorietate, dovedind o mare dragoste și sete de învățatură, desăvârșindu-și educația aleasă primită în familie și conturându-și un ideal profesional realist, pentru care a simțit o mare atracție și căruia i-a rămas fidel slujitor, dar fiind și un adevărat pionier în abordarea problemelor profesionale dificile din domeniul ingineriei construcțiilor.

Pregătirea tehnică superioară și-a însușit-o în „dulcele târg al Ieșilor”, perioadă care și-a pus amprenta asupra personalității sale prin plurivalența vieții universitare ieșene: mediu academic exigent, viață artistică bogată, viață culturală efervescentă. Toate acestea s-au petrecut într-o perioadă foarte dificilă din istoria țării noastre, în anii sărăciei postbelice, 1946-1951, tânărul Octavian Coșovliu afirmându-se, ca și până atunci, prin performanțele pregătirii sale profesionale.

Reîntors ca tânăr specialist pe meleagurile natale, s-a integrat ușor în colectivul entuziast și cu experiență profesională al Institutului de Construcții din Brăila, asimilând cu sete noțiuni practice și având continuu în minte modelele profesionale pe care și le alesese: academicianul Ștefan Bălan și profesorul Aurel Beliș, personalități cărora ulterior li s-a adăugat și profesorul Alexandru Cișmigiu și profesorul Emilian Țîțaru pe care i-a consultat în cele mai dificile probleme profesionale cu care s-a confruntat.

Debutul activității sale profesionale s-a petrecut pe fondul crizei de specialiști și al constrângerilor impuse de limitarea resurselor, într-o societate pornită pe alte baze și cu nevoi uriașe și stringente de locuințe, dotări sociale și spații industriale. În plus, probleme strict tehnice ale profesiei de constructor frământau cercurile de ingineri din țară, iar tânărul inginer O. Coșovliu s-a racordat responsabil acestor provocări: căutarea unor metode de calcul structural care să se situeze mai aproape de proprietățile reale ale materialelor, cunoașterea proprietăților

reale de rezistență și deformație ale pământurilor necesare calculului structurilor de rezistență ale structurilor pentru care se modificase recent metoda de calcul. Pentru tânărul inginer aceste probleme n-au rămas la stadiul de simple provocări ale breslei, pe de o parte pentru că a continuat toată viața să studieze și să se perfecționeze, iar pe de altă parte pentru că se constituiau în vulnerabilități acute ale zonei geografice Galați-Brăila-Focșani în care activa care se caracterizează prin soluri de fundare dificile, de tip aluvionar-loessoid, macroporice și sensibile la umezire și cu risc seismic ridicat.

Implicat activ în viața „cetății”, dr. Ing. Octavian Coșovliu și-a dedicat întreaga viață profesională rezolvării acestor probleme tehnice dificile.

Din 1959 este transferat la Galați, unde se lovește de aceleași probleme, chiar mai grave, și unde trece din domeniul de execuție a construcțiilor în cel de proiectare, primind și funcții de conducere în cadrul Institutului Regional de Proiectare Galați.

Timp de peste trei decenii se dedică acestor studii, materializându-le într-un volum științific intitulat „Fundarea pe loessuri și pământuri loessoide” redactat împreună cu regretatul său colaborator, ing. Vladimir Dianu, și publicat în 1984 la Editura Academiei și o teză de doctorat cu titlul „Studiu asupra conclucrării structurii cu terenul de fundație la unele tipuri de clădiri cu cinci nivele fundate pe loess în regiunea Galați”, susținută în 1986 în cadrul Institutului de Construcții din București, sub coordonarea științifică a prof. dr. ing. Nicolae Țopa și prof. dr. honoris causa Ion Stănculescu.

Experiența acumulată i-a fost recunoscută prin acordarea calității de verificator de proiecte în construcții din beton, în 1972, de expert tehnic în domeniul siguranței și stabilității construcțiilor, tot în 1972, precum și de expert tehnic în domeniul analizei, reabilitării și consolidării construcțiilor de patrimoniu – monumente de artă, istorice și de arhitectură, în 2007.

În îndelungata sa activitate a efectuat peste 600 de verificări tehnice și peste 700 de expertize tehnice, incluzând multe edificii monumentale: Catedrala Arhiepiscopală Galați, Prefectura Galați, Palatul Navigației, sediul Regionalei CFR, Biserica Greacă din Brăila etc.

Personalitate marcantă a științei și ingineriei construcțiilor din România, președinte al Filialei Galați a Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR) din anii 1990, dr. ing. O. Coșovliu a reușit performanța rară de a îmbina activitatea de proiectare cu cea de cercetare și coordonare a execuției, precum și cu cea didactic-universitară, pe un pronunțat fond de activism civic.

Este membru, membru fondator sau de onoare la numeroase societăți și asociații profesionale naționale și internaționale, în unele având și responsabilități de conducere: Societatea Internațională de Mecanică a Pământurilor și

Inginerie de Fundații (din 1975); Asociația Inginerilor Constructori din România (din 1990); Asociația Inginerilor Proiectanți de Structuri (din 1990), Comisia Națională de Comportare „in situ” a Construcțiilor (din 1984); Asociația Română de Inginerie Seismică (din 1993); Academia de Științe din New York, secția Inginerie (din 1998).

A elaborat numeroase studii și cercetări în construcții, comunicate la numeroase manifestări științifice naționale sau internaționale la care a participat, publicate în volumele de lucrări ale acestora.

În colectivul pe care l-a coordonat a creat o adevărată școală, dovedind și reală vocație de a împărtăși și transmite cunoștințele, ceea ce s-a valorizat în perioadele în care, fiind solicitat de Institutul Politehnic Galați, ulterior Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, a funcționat drept cadru didactic asociat cu funcție de conferențiar, ca titular al cursurilor „Construcții și instalații în industria alimentară” (1960-1965), „Mecanică rațională și analitică”, „Rezistența materialelor”, „Teoria elasticității” și „Statica și dinamica construcțiilor” (1975-1986), „Amenajări în turism și agroturism” (1999-2007).

Om și inginerul O. Coșovliu a avut și are o pasiune devoratoare pentru profesie, care nu i-a lăsat timp să îmbătrânească, având și acum biroul plin de proiecte.

Ingeniozitatea, inteligența, corectitudinea, simțul răspunderii, prietenia și empatia, loialitatea și modestia, căldura sufletească și omenia, alături de prestația civică excelentă, au fost și au rămas pentru profesionistul dr. ing. Octavian Coșovliu valori proprii pline de conținut, recunoscute de absolut toți cei care l-au cunoscut și cu care a colaborat.

Om cu o vastă cultură, mereu dornic de schimb de idei, de o mare sensibilitate, a rămas cu aceeași sete de lectură, muzică și poezie.

Ancorat puternic în realitate, dr. ing. Octavian Coșovliu s-a dovedit proiectantul cinstit, corect, modest și mereu amabil, care nu a făcut concesii tehnice indiferent de timp, de politică sau de presiunile exercitate. Construcțiile proiectate, ridicate sau renovate în ultima jumătate de veac sub „bagheta de maestru” a inginerului constructor Octavian Coșovliu au rezistat tragicului moment „al adevărului” din 4 martie 1977, la marele cutremur și apoi zguduirilor seismice serioase și repetate din deceniul seismic 1985-1995.

Pentru puterea de muncă, deschiderea la comunicare și tezaurul profesional pe care-l deține nu găsim decât explicația că „PASIUNEA NU OBOSEȘTE NICIODATĂ!”.

MOTO-UL - ELEMENT DE PARATEXT ÎN LIRICA LUI MIHAI URSACHI

Drd. prof. Gabriela Ciubotaru

Moto-ul, ca și titlul, este un element al paratextualității având un rol deosebit, mai ales în raport cu scriitorul, căci moto-ul pare a conține o intenție a acestuia, o atitudine în raport cu receptarea operei respective, un gând inițial ce-i trădează intenția.

Wolfgang Kayser susține că folosirea unui moto indică faptul că acel capitol este socotit ca o parte deosebit de autonomă¹. Acestei practici i s-a dat viață de către Walter Scott, în romanul burghez al secolului al XIX-lea, în care se găsesc adesea versuri lirice menite să-l pună pe cititor la unison cu tonalitatea capitolului.

În cadrul genului epic, moto-ul este o chintesență narativă, o atitudine a naratorului sau a unui personaj, marcând o prelectură textuală: „Capul lui Moțoc vrem!” (*Alexandru Lăpușneanul*, de Costache Negruzzi), putând avea valoare anticipativă în raport cu desfășurarea narativă: „Stăpâne, stăpâne / Mai cheamă-ți ș-un câne” (*Baltagul*, de Mihail Sadoveanu). După cum se observă, moto-ul poate fi generat de către narator sau reprezintă un citat, un fragment dintr-o altă operă literară, care se mulează matricei acționale a operei pe care o precedă. Cele mai multe moto-uri sunt constituite din sintagme sau din propoziții dezvoltate, există însă și romane, în care moto-ul are o întindere narativă mai amplă, fiind o frază, un text în sine: „Oare ce s-a întâmplat cu acest om? Toată după-amiaza a stat privind o flacăra. Seara s-a năpustit pe scări la mine și mi-a spus: „Trupul moare, apa se înouăază, sufletul ezită și vântul uită, veșnic uită, dar flacăra rămâne aceeași” – G. Seferis, moto al primului capitol al romanului *Daniel Martin*, de John Fowles.

Prezența unui moto în cadrul operelor lirice este mai rar întâlnită, însă ea a devenit o practică a poetului Mihai Ursachi care a acordat o importanță deosebită frontispiciilor textuale, titlului și moto-ului. Se poate constata cu ușurință existența a trei tipuri de moto, în opera lui Mihai Ursachi, în funcție de pozițiile acestora în raport cu opera:

Moto-uri generice, care preced textul, fiind un conglomerat ideatic sau chiar o explicație:

¹ Kayser Wolfgang. *Opera literară*. Univers : București, 1994, p. 261.

„Argument:

C-un ciorap și c-o obială

În opinci de viezure,

Vine oastea lui Păcală

Satul să-l despresure.” (*Apoteoza lui Păcală*, în *Poeme postume*). Moto-ul relevă atitudinea poetului față de personajul Păcală: „...mai înțelept ca Esop, / Fără a fi ca acela, balcâz // Ci dimpotrivă, nalt și frumos la făptură”.

„Asta-i haina roșie, asta-mi place mie mult.” (*Cântec copilăresc*), moto al poeziei *Iubire de toamnă* (în volumul *Diotima*), care intră în antiteză prin ludicul său, cu poezia în sine, care are puternice tente concupiscente: „fluturând un veșmânt purpuriu, tu ești / goală în flacăra sângelui. Vocea mare / a orgiacei serbări...”.

„Stâncile nalte fac ca orizontul să fie îngust, / O bucată de cer am numai...” (Euthanasius cătră Ieronim) este moto-ul poeziei *Copacul din zona oprită*, publicată în *Iașiul literar*, nr. 12, 1968. Imaginea stâncilor pare a se rostogoli din dimensiunea sacră a eminescianismului: „Stânci urieșești și cenușii erau zidite de jur împrejur una peste alta până-n ceruri, și-n mijlocul lor se adâncea o vale, o grădină de vale cu izvoare, în mijloc c-un lac și-n mijlocul lacului o insulă pe care stăteau în șiruri lungi stupii unei prisăci mari. – E insula lui Euthanasius, gândi el”. (Ieronim) (Mihai Eminescu, *Cezara*²). Completarea ce urmează motoului îl transformă într-o adresare a lui Euthanasius, zeul morții în mitologia greacă, zeu crud, frate al somnului, către Ieronim, însă textul poeziei face atingere doar adiacent și simbolic cu moto-ul, sugerând pendulația dintre viață și moarte, trăire și vid afectiv, sacru și profan: „În viața aceea de noapte / Era o crăpătură prin care vedeam.”, „Stătea așa, și sufletul meu s-apropia / Cu o tainică spaimă, de pe veci interzisul / Împrejmuitul de moarte, imaculatul / Patriarh al zăpezii... / O, binecuvântată să fie crăpătura aceea / Într-o viață de noapte”.

Moto-ul poeziei *Emmanuella*³ este amplu și face trimitere la filozoful antic Plotin: „Căci obiectul văzut și sufletul vizionar nu mai sunt două lucruri exterioare unul altuia, ci sufletul ce are viziunea are acum în sine obiectul viziunii sale” (Plotin, *Enneadae*, V, 10). Luarea lumii în posesie nu poate avea loc decât prin interiorizarea acesteia: „Eu sunt ariciul de mare, eu sunt țiparii / cei orbi, care văd aurora. Cortul meu / e acum Universul”, „Acesta este aceasta, Tat twam asi”, androginul, yin și yang, înaltul și abisul reunite într-o singură ființă.

Moto-uri secvențiale, ce preced fiecare secvență lirică în parte: secvențializarea *Tripticului termenilor sau încercarea asupra cuvintelor* (*Inel cu enig-*

² Mihai Eminescu, *Cezara*, în *Poezii. Proză literară*, Editura Cartea Românească, București, 1984, p. 364.

³ Mihai Ursachi, *Emmanuella*, în *Revista Convorbiri literare*, septembrie, 1997.

mă) în trei părți a impus necesitatea inserării unor titluri suplimentare, dar și a unui moto ce tronează ca înaintemergător al celei de a doua părți: „Târgoveți beau țuică brează / la „Bufetul Eneida”, / iar fanfara intonează / „Marș din opera Aida”.

Una dintre cele mai interesante structuri este cea a *Tripticului pascal*, al volumului *Nebunie și lumină*, din 1998, constituit din trei secvențe lirice bine delimitate grafic, atât prin precizarea explicită, marcată prin cifre romane, cât și printr-un moto, care precede structura lirică: „...Și pre Iisus blândul, l-a dat să se răstignească.” (Marcu, XV, 15), moto al secvenței lirice inițiale, prin care se amintește puterea iubirii divine, care îl jertfește pe propriul fiu pentru ridicarea păcatelor omenirii. Arhaismul fonetic „pre” relevă existența acestei intenții de dinainte de timp și perpetua sacralizare a lumii prin jertfă. Antinomia „blândul” – „să se răstignească” sugerează oscilația sacru – profan, benefic – malefic, păcat și virtute. Reflexivul „să se răstignească” nu este decât o reflexie a voinței conjugate a Tatălui cu ființa divină a Fiului: „...Părinte, primește și astăzi cântări și ofrandă / și cupa aceasta din parte’Mi”. Cea de a doua secvență lirică este precedată de moto-ul: „Eli, Eli, lamma sabacthani?” (Marcu, XV, 34), al cărui vers inițial are rol de afirmație gnomică, reflex al destinului implacabil asumat: „Noapte de veci pentru cel răstignit în el însuși...”. Așa cum relevă și Emil Cioran în *Fuga de pe cruce*, Hristos a fost și om, iar omul Lui vroia să fugă de pe cruce, ducându-se o luptă între omul Hristos și Fiul lui Dumnezeu, partea sa divină. Mihai Ursachi subliniază la rândul-i acest aspect, iubindu-L pentru slăbiciunea Sa, asemenea lui Cioran: „Părintele său își întoarce privirea în nouri / când el, dându’și sufletul, roagă iertare... / O, sângele său, picurând în țărâna fierbinte / nu naște altare de purpură și nu se prefacă’n lacrimi”. Reluarea versului „Noapte de veci pentru cel răstignit în el însuși” surprinde transferul jertfei hristice din plan universal, în plan uman, în conștientizarea capacității umanului de a reitera jertfa prin întoarcerea către sine ca tentativă supremă de cunoaștere prin autocrucificare simbolică. Al treilea moto: „Et sepultus resurrexit; certum est, quia impossibile est.” (Tertullianus, *De carne Christi*, 5) pare a fi într-un dialog cu versul inițial, care îi răspunde: „Și celor din mormânturi vieață dăruindu-le...”. Momentul liturgic se proiectează în absolut și resacralizează timpul și spațiul prin reluarea sa simbolică, căci: „Christos a înviat din morți”.

Moto-ul dedicație: *Genovevei Logan*, urmare firească a titlului *Orb*, din volumul *Inel cu enigmă*. Un alt moto: „...que toutes ses dents etaient des idées” (E. A. POE), al poeziei *Doar dinții...* - toți acești dinți erau idei – pare a fi acea continuare firească a titlului, dorința poetului de a sublinia absența certitudinii, perisabilitatea. Doar esenția trece peste timp, sub forma aparent grotescă a „dinților”.

Lui Nicolae Breban este moto-ul poeziei *Philon* din volumul *Marea înfățișare*, care, în viziunea poetului, este binecuvântat de grația divină a „mărului în floare”, căci „floarea de măr peste creștetul tău / ilumina Universul”.

Vedenia la marginea vieții (în *Iașiul literar*, nr. 10, 1969) îi este închinată „Pictorului P. A.” : „O, pasăre sfântă, cu cioc iertător...”, pentru ca *Melopeea convoiului de duhuri*⁴ să fie urmată de: „Ne va fi dat s-ajungem la țărmlul nou, fierbinte?” (de Horia Zilieru), care pare a creiona ideea a două teme: pe de o parte, ca receptare inițială, pare a fi o poezie erotică, pe de alta, un text al inițierii, în care drumul este constanta existenței umane, însă lectura textului dezvăluie că trecătorii „convoiul, regimentul” este unul de duhuri, de fapte sinistre prin „zdrențele negre” și „zgomotul ritmic”, care „trec nevăzuți, neștiuți, apatici și muți”.

În concluzie, putem afirma că titlul/absența titlului și moto-urile sunt cu adevărat o marcă a originalității poeziei lui Mihai Ursachi.

Bibliografie selectivă

- CHEVALIER, Jean. *Dicționar de simboluri*. București : Artemis, 1995.
- CORNEA, Paul. *Introducere în teoria lecturii*. Iași : Polirom, 1998.
- DAVIDOIU ROMAN, Anca. *Limina sau O istorie a paratextului în proza narativă românească*. Pitești : Paralela 45, 2006.
- DURAND, Gilbert. *Figuri mitice și chipuri ale operei – de la mitocritică la mitoanaliză*. București : Nemira, 1998.
- HUGO, Friedrich. *Strucura liricii moderne*. București : Editura pentru Literatură Universală, 1969.
- GENETTE, Gerard. *Introducere în arhitext : Ficțiune și dicțiune*. București : Univers, 1976.
- HOLBAN, Ioan. *Istoria Literaturii Române : Portrete contemporane*, vol. I. Iași : Princeps Edit, 2003.
- IONESCU, Cristina. *Gramatică și stilistică*. București : ALL, 1997.
- KAYSER, Wolfgang. *Opera literară : O introducere în știința literaturii*. București : Univers, 1994.

⁴ Mihai Ursachi, *Melopeea convoiului de duhuri*, în *Iașiul literar*, nr. 10, 1969.

SF-UL ȘI ORAȘELE VIITORULUI

Conf. univ. dr. Petru Iamandi

Orașul predominant al SF-ului este mai curând o imagine a barierei care stă în calea dezvoltării plene a omului, o întruchipare a trecutului care trebuie depășit, și nu are altă alternativă decât să dispară, permițând astfel renașterea spirituală a locuitorilor săi. Din această perspectivă, spune Brian M. Stableford¹, orașul apare în scrierile SF în trei ipostaze fundamentale: una care exagerează contrastul dintre oraș și natura înconjurătoare, dintre viața citadină și viața rurală, adesea izolând orașul într-o uriașă cupolă de plastic; o a doua în care sunt descrise orașe cândva falnice, dar acum căzute în ruină; o a treia care înfățișează un oraș al viitorului unde oamenii se mișcă în umbra unor obiecte impersonale și ostile.

Orașul-închisoare. Tema obișnuită a narațiunilor SF din prima categorie – al cărei prototip îl reprezintă *Mașina se oprește* (1909) de E. M. Forster – este evadarea din confortul claustrofobic al orașului, care înăbușă orice fel de inițiativă, în sălbăticia de afară unde individul are șansa să evolueze luptând pentru supraviețuire.

În povestirea lui Forster un oraș al viitorului este complet dependent de „Mașină”. Dat fiind că Pământul este sterp, oamenii s-au refugiat în subteran, unde trăiesc în cămăruțe supraetajate, ca într-un stup de albine. Comunicarea se realizează numai prin intermediul Mașinii, iar contactul sau experiența personală sunt de domeniul trecutului. Activitatea mecanizată are un efect fizic și intelectual degradant asupra locuitorilor ducând, împreună cu izolarea, la dezumanizarea lor.

Orașul imaginat de autor cuprinde întreaga planetă și, în aceste condiții, evadarea devine mult mai problematică. Rebelul Kuno, protagonistul povestirii, reușește până la urmă să ajungă la suprafață și să-și dea seama că, în ciuda adversităților, numai acolo specia umană va putea supraviețui. În vreme ce civilizația subterană este pe moarte, așa-zisele elemente antisociale de deasupra sunt singurele care îi pot reda omului rolul de stăpân al naturii și speranța desprinderii de Pământ.

Orașul subteran moare o dată cu oprirea mașinii dar, după cum constată Kuno, „Omenirea a învățat lecția”², cu alte cuvinte distrugerea completă poate fi evitată. Orașul încetează să mai fie un scop în sine și devine, mai degrabă, rampa

¹ Apud John Clute și Peter Nicholls (ed.). *Grolier Science Fiction: The Multimedia Encyclopedia of Science Fiction*, Grolier Incorporated, 1995.

² E. M. Forster. *The Machine Stops* apud Harry Harrison (ed.), *The Light Fantastic: Science Fiction Classics from the Mainstream*, Scribner's, New York, 1971, p. 152.

de lansare spre spațiul cosmic.

Munca mecanizată, influența dezumanizatoare a orașului, izolarea individului într-o societate care este, paradoxal, dens populată, orașul planetar, rebelul care descoperă de unul singur ieșirea din oraș, mașina ca motor al unei întregi societăți urbane, speranța evadării sunt tot atâtea motive lansate de Forster în povestirea sa și însușite apoi de alți scriitori, care vor face din SF „o literatură a orașelor”³.

Orașul-ruină. Orașul-ruină este, în același timp, simbolul apocalipsului și al reînvierii⁴. SF-ul abundă în imagini ale orașelor distruse fie de cataclisme naturale (*Lumea înecată* și *Lumea de cristal* de J. G. Ballard), de invazia extra-terestrelor (*Plimbarea eroului* de Robert Crane), de războiul atomic (*Nesfârșita tăcere* de Wilson Tucker) sau de alți factori, aproape întotdeauna supraviețuitorii impunându-și să ia totul de la capăt.

Romanul *Dhalgren* (1975) de Samuel R. Delany descrie cu lux de amănunte dezintegrarea Bellonei, o metropolă americană a viitorului apropiat, supusă violenței și nihilismului. Bellona este un oraș depopulat, cu clădirile în flăcări și acoperit de un fum gros. Puținii săi locuitori trăiesc de pe o zi pe alta scormonind prin gunoaie. Kid, un tânăr vagabond, află că haosul din jur este rezultatul unui conflict sângeros între autorități și populația de culoare, generat de un presupus viol al unei tinere albe, comis de un negru.

Caracterizat de autor drept „un oraș al discordanțelor interne”⁵, Bellona reprezintă locul în care „toate miturile/ficțiunile/semnele – literare și sociale – sunt spulberate, reevaluate și recombinate”⁶. Spre deosebire de cetățenii albi, care și-au putut permite să părăsească orașul, negrii au fost nevoiți să rămână și, în condițiile luptei pentru supraviețuire, să-și redefinească identitatea și comportamentul. Pentru ei Bellona este acum „o hartă a violențelor anticipate”⁷, care nu poate să răspundă decât afirmativ la întrebarea lui Kid: „Crezi că un oraș poate controla modul în care oamenii trăiesc în interiorul lui? Adică doar prin geografia lui, prin felul în care-i sunt dispuse străzile, prin locurile în care-i sunt plasate clădirile?”⁸

Cu toate că violența bandei de „scorpioni” care terorizează orașul face din Bellona un adevărat teatru de război, ar fi greșit, în opinia lui Jean Mark Gawron, să se spună că legea a dispărut din metropolă. Dimpotrivă, consideră criticul, în Bellona „simbolurile dezordinii sunt transformate în instrumente ale impunerii

³ Brian W. Aldiss. *Science Fiction Art*, Bounty, New York, 1975, p. 89.

⁴ K. Wolfe. *The Known and the Unknown. The Iconography of Science Fiction*, Kent State University, Kent, Ohio, 1979, p. 93.

⁵ Samuel Delany. *Dhalgren*, Bantam, New York, 1975, p. 16.

⁶ K. L. Steiner. *The Straits of Messina*, Serconia Press, Seattle, 1989, p. 65.

⁷ Samuel R. Delany, op. cit., p. 776.

⁸ Ibid., p. 279.

ordinii”⁹. Afirmția lui Gawron este întărită de unul dintre personajele romanului: „Voi, scorpionii, faceți mai mult decât oricine ca să păstrați legea și ordinea în orașul ăsta. Într-un fel, parcă-mi place mai mult așa fiindcă, din moment ce voi sunteți legea, legea e cu mult mai violentă, face mai mult zgomot și nu este în același timp peste tot: de aia e mai ușor pentru noi, ăia bunii, să ne ferim de ea”¹⁰.

În scurt timp, locuitorii pașnici ai orașului află tristul adevăr că secretul supraviețuirii în Bellona îl constituie însușirea și adaptarea la noile legi. Dacă aceste legi sunt arbitrare, ele nu fac decât să demonstreze că „puterea este ceva care revine entităților sociale numai datorită poziției lor în sistem”¹¹. Orașul-ruină se transformă aici într-un spațiu în care concepte sociale precum *legea și ordinea* sunt rupte de instituțiile tradiționale chemate să le aplice – poliția, organizațiile guvernamentale – și însușite de organizații noi, creându-se astfel sensuri și structuri radical diferite.

Orașul-arcologie. Într-un eseu publicat în 1971, Paolo Soleri lansează conceptul de *arcologie* (contras din cuvintele *arhitectură și ecologie*) cu referire la construcțiile gigantice ale viitorului, clădiri-orașe de un kilometru cub care să permită recuperarea pentru agricultură și conservarea naturii a unor suprafețe imense de teren și, în același timp, să înlănească locuitorilor accesul la mediul natural. „Omul trebuie să respingă ideea traiului în subteran,” scrie Soleri, fiindcă „este un animal biologic ce aparține soarelui, aerului, luminii și anotimpurilor”¹². Cetățenii din interiorul arcologiei vor fi în contact direct cu lumea din afară, dar vor trebui să se conformeze necesităților și regulilor unei comunități imense. Nivelele subterane ale arcologiei vor fi „ideale pentru producția automată dependentă de un mediu sofisticat din punct de vedere tehnologic”¹³.

Conceptul lui Soleri își găsește imediat ilustrarea în SF, una dintre reacțiile cele mai directe fiind ciclul de povestiri publicat de Robert Silverberg în anul următor sub titlul *Lumea interioară*. Cadrul celor șapte povestiri ale volumului îl constituie Monurb 116, una dintre cele 50 de arcologii înalte de 3 kilometri care alcătuiesc un complex arhitectonic. *Monurb* (derivat din cuvintele *monadă urbană*) este numele pe care Silverberg îl dă arcologiei ce adăpostește mai bine de 80.000 de persoane. Fiecare monadă urbană este împărțită în orașe, iar fiecare oraș este alcătuit din sate. Etajele inferioare sunt ocupate de muncitori, responsabili cu întreținerea și producerea de mașini care sunt schimbate pe alimente cu

⁹ Jean Mark Gawron. Introduction to Dhalgren, Gregg Press, Boston, 1977, p. vii.

¹⁰ Samuel R. Delany, op. cit., p. 359.

¹¹ Jean Mark Gawron, op. cit., p. xxi.

¹² Jean M Paolo Soleri. Arcology: The City in the Image of Man apud Alan Trachtenberg et al. (ed.), The City: American Experience, Oxford University Press, New York, 1971, p. 589.

¹³ Ibid., p. 593.

cooperativele agricole din exterior. Etajele superioare sunt rezervate intelectualilor și managerilor.

Treptat, „fiecare oraș din monurb își creează propriul argou, propria modă vestimentară, propriul folclor și proprii eroi”¹⁴. Există chiar semne că noul mod de viață începe să producă un „*Homo monurbensis*, placid, adaptat, mulțumit de toate și de tot”¹⁵, care deja începe să arate diferit de membrii cooperativele agricole din exterior.

Orașul își are, desigur, inadaptații săi, de care însă se dispensează foarte repede, trimițându-i la subsol ca materie primă pentru mașinile de reciclare destinate să mențină echilibrul ecologic în uriașa clădire. Unul dintre inadaptați este Michael Statler dar, spre deosebire de Kuno din *Mașina se oprește*, dorința lui nu este să evadeze pentru a da omenirii șansa unui nou început, ci pentru a scăpa de senzația de claustrofobie: „Sunt zile când simt cum mă apasă zidurile, ca niște brațe. Vreau să părăsesc clădirea. Doar ca să mă plimb pe afară”¹⁶.

Michael Statler reușește să iasă din monurb dar este prins de fermieri, care îl acuză de spionaj și vor să-l sacrifice pe altarul zeului recoltei. Cu ajutorul unei femei, Statler scapă de fermieri și se întoarce în oraș, convins că monurbul este „un poem al relațiilor umane, un miracol al armoniilor civilizate”¹⁷. Dar chiar la intrare este arestat de poliție, împroșcat cu o substanță care îl congelează rapid și expediat la mașinile de reciclare din subteran.

Un alt personaj, Siegmund Kluver, descoperă că pentru el viața în monurb nu mai are sens și, disperat, solicită sfatul unui preot. Preotul îi arată stelele și murmură: „Monurbul nu este universul. Dincolo de aceste ziduri strălucitoare există un spațiu copleșitor, de necuprins, care este Dumnezeu. Lasă-l să te ia la El și să te vindece. Lasă-te în voia Lui. Lasă-te în voia Lui. Lasă-te în voia Lui”¹⁸. Kluver se conformează, dar saltul său în neant este doar un salt sinucigaș de pe acoperișul monurbului, care pune capăt unei crize existențiale.

Speranța locuitorilor arcologiei pare a veni, ca și în povestirea lui Forster, din partea comunităților rurale din afară sau, prin extensie, din „cele 11 orașe de pe Venus pe care omul le-a înălțat ca să-și atingă scopurile”¹⁹. Un vizitator venusian, surprins de civilizația monadelor urbane, sădește îndoiala în sufletul unui locuitor al Monurbului 116 descriindu-i viața pe planeta sa, unde oamenii trăiesc în mici colonii și se îndeletnicesc cu agricultura și vânătoarea.

Excepția: orașul-liman. Există și o serie de scrieri SF care fac excepție de la regulă, unde orașul devine simbolul evadării și al libertății, fundamentale în

¹⁴ Robert Silverberg. *The World Inside*, New American Library, New York, 1972, p. 18.

¹⁵ Ibid., p. 71.

¹⁶ Ibid., p. 116.

¹⁷ Ibid., p. 142.

¹⁸ Ibid., p. 167.

¹⁹ Ibid., p. 11.

acest sens fiind cele patru romane (*Vor avea stele, O viață pentru stele, Pământeanule, întoarce-te acasă și Triumful timpului*) ale lui James Blish din ciclul *Orașe în zbor* (1970). Blish pur și simplu desprinde orașul de Pământ și îl trimite în spațiul cosmic, într-o călătorie care acoperă trei mii de ani și culminează cu un cataclism universal cauzat de impactul materiei cu antimateria.

În urma creșterii vertiginoase a ratei șomajului, consecință inevitabilă a mecanizării producției și a depopulării Pământului, cu ajutorul unui dispozitiv antigravitațional care poate reține absolut orice obiect în câmpul său magnetic, orașele americane migrează în spațiul cosmic în speranța unei noi vieți și a unei noi prosperități. Idealismul legat de dorința omului de a cuceri stelele lasă loc pragmatismului și nevoii de supraviețuire, după cum afirmă și Brian Aldiss: „Orașele lui Blish căutau mai curând ocupații pentru cetățenii lor decât tronuri pe stele”²⁰.

Dacă în primul roman al tetralogiei imaginea orașului este folosită doar ca un mijloc convenabil de a descrie un tip familiar de organizare socială, în cel de-al doilea, „orașul spațial”²¹ capătă mai multă consistență. Ca și în *Lumea interioară*, locuitorii orașelor lui Blish sunt strict ierarhizați, în funcție de pregătirea lor profesională. În fruntea lor se situează un grup restrâns de tehnocrați care le conduc cu ajutorul unor computere numite „părinții orașelor”. Populația se împarte în două categorii: cetățeni și pasageri. Cetățenii trebuie să aibă aptitudini utile orașului, preocupări intelectuale deosebite și să poată promova examene foarte riguroase. În schimbul loialității și al serviciilor aduse orașului, cetățenii își pot prelungi viața aproape la nesfârșit prin intermediul unor droguri. Toți ceilalți locuitori sunt simpli pasageri.

Autorul însă nu adoptă o atitudine critică față de tehnocrația totalitară a orașului. Pe fondul unei organizări ce amintește de orașele-state ale Greciei antice, orașele imaginate de Blish par a fi expresia unui ideal urban care nu se poate împlini decât prin cucerirea spațiului cosmic. În ciuda prezenței unor opțiuni la viața aproape eternă din orașele spațiale aflate în continuă mișcare - colonii planetare sau civilizații extraterestre, nici una nu se dovedește irezistibilă pentru cetățeni sau pasageri.

De abia în ultimul roman unul dintre orașe se stabilește pe o planetă căreia îi dă numele de Noul Pământ și, inevitabil, intră într-o perioadă de declin. În cele din urmă, orașul este abandonat „părinților orașelor”, computerele care l-au ghidat prin univers și care acum declară:

ORAȘUL NU MAI EXISTĂ CA ORGANISM FIZIC DAR NOI ÎNCĂ MAI SUN-

²⁰ Brian W. Aldiss. *Billion Year Spree*, Weidenfeld & Nicolson, London, 1973, p. 251.

²¹ Gary K. Wolfe, op. cit., p. 121.

TEM CONSULTATE, DECI, ÎNTR-UN FEL, ORAȘUL SUPRAVIEȚUIEȘTE. NU SUPRAVIEȚUIEȘTE PRIN CETĂȚENII SĂI FIINDCĂ NU-I MAI ARE; ACEȘTIA SUNT ACUM LOCUITORI AI NOULUI PĂMÂNT. NICI NOUL PĂMÂNT, NICI ORAȘUL FIZIC NU VOR SUPRAVIEȚUI CATACLISMULUI CARE SE APROPIE .... ÎN CONCLUZIE, NOI SUNTEM ORAȘUL...²²

Așadar, orașul nu mai trăiește decât în memoria computerelor. Reprezentând doar o etapă în evoluția civilizației umane, orașul își încheie misiunea atunci când omul își dă seama de potențialul pe care îl au lumile noi ale universului.

Bibliografie:

- Aldiss, Brian W. *Billion Year Spree*, Weidenfeld & Nicolson, London, 1973.
 Aldiss, Brian W. *Science Fiction Art*, Bounty, New York, 1975.
 Blish, James. *Cities in Flight*, Avon Books, New York, 1970.
 Clute, John și Peter Nicholls (ed.). *Grolier Science Fiction: The Multimedia Encyclopedia of Science Fiction*, Grolier Incorporated, 1995.
 Delany, Samuel. *Dhalgren*, Bantam, New York, 1975.
 Gawron, Jean Mark. *Introduction to Dhalgren*, Gregg Press, Boston, 1977.
 Harrison, Harry (ed.). *The Light Fantastic: Science Fiction Classics from the Mainstream*, Scribner's, New York, 1971.
 Silverberg, Robert. *The World Inside*, New American Library, New York, 1972.
 Steiner, K. L. *The Straits of Messina*, Serconia Press, Seattle, 1989.
 Trachtenberg, Alan et al. (ed.). *The City: American Experience*, Oxford University Press, New York, 1971.
 Wolfe, K. *The Known and the Unknown. The Iconography of Science Fiction*, Kent State University, Kent, Ohio, 1979.

²² James Blish. *Cities in Flight*, Avon Books, New York, 1970, p. 572.

DISOLUȚIA IDEII COLECTIVITĂȚII ÎN ROMÂNIA DE ASTĂZI

Dr. prof. Sorin Langu

Colectivitatea, ca idee social-politică are o existență îndelungată, începând cu traiul în peșteri, ajungând, în lumea modernă, la deținerea de acțiuni la o societate (formă sofisticată de colectivitate). Conceptul prezintă multiple forme de analiză, atât din punct de vedere al disciplinelor ce-l studiază (sociologia, psihologia, pedagogia, politologia, etc.), cât și al concretizării lui în viața oamenilor. Combinând cele două criterii am obținut câteva caracteristici ale ideii de colectivitate, caracteristici care fac parte din viața modernă: proprietatea colectivă, traiul colectiv și modul în care se reacționează la normele în comun (care poate deriva din primele două).

N-o să analizăm avatarurile acestui concept în spațiul românesc. Vom porni de la „apogeul conceptului de colectivitate”, epoca comunistă. Având ca punct de plecare filosofia marxistă a „maselor populare”¹, comuniștii au introdus colectivismul în toate domeniile vieții. Oamenii își pierd identitatea, ei formează clase sociale: „muncitorime”, „țăranime”, „clase sociale”; părerea lor e ascultată, dată tot colectiv sub forma înșelătoare a „opinie publice”. Proprietatea individuală, respectată inițial de comuniști (până la colectivizare), devine colectivă prin sinistrele C.A.P-uri.

Însuși politicul și juridicul sunt subordonate colectivului: tribunalele sunt „populare” (exemplar fiind cel din 1946, cu judecarea lotului I. Antonescu)², sentințele se dau în numele „poporului”, iar în fruntea statului se afla Partidul Comunist Român și Marea Adunare Națională, două „instituții” colective. Simptomatic este și faptul că R. P. Română nu a avut conducător, ca individ investit în această funcție, până în 1974, la instituirea președintelui N. Ceaușescu³.

În schimb mentalul colectiv suferă transformări uriașe. Dispărând proprietatea individuală, egalizându-se traiectoriile și destinele oamenii au pierdut simțul colectivității. Fiind introduși apriori în „colectivitate”, lipsiți de dreptul de a alege, pe baza criteriilor lor personale (interese, afinități), oamenii nu mai au o percepere pozitivă a colectivității. Acest proces a fost, în plus, întărit de fenomenul „turnătoriei”, proiectându-se așadar un mental colectiv bazat mai mult pe

¹ B. Murgescu – *A fi istoric în anul 2000*, București, 2000, p.35

² *Istoria României*, București, 1998, p.476

³ V. Frunză – *Istoria stalinismului în România*, București, 1990, p.483

teamă și suspiciune, pe sustragere, pe înșelarea colectivului.

„Colectivul” devine dușmanul numărul 1 al românilor: „furăm că-i de la C.A.P.”, sau „e-al statului” etc.

Poate părea paradoxal, dar deși promova exagerat colectivitatea, ca formă supremă a conviețuirii umane, comuniștii se temeau de ea. Grevele sunt interzise, manifestațiile publice sunt rare și controlate, iar celebrele manifestații de „1 Mai”, și „23 August” se desfășurau în prezența unor forțe considerabile de poliție.

Entuziasmul zilelor din decembrie 1989 părea să fi readus ideea colectivității în viața societății românești. Cetățeanul român trece de la anonimul absolut la o individualitate excesivă, care se revoltă curând la orice manifestare colectivă. „Poporul” din epoca comunistă devine o sumă de individualități, care fracturează societatea în multiple centre de interese, și care încearcă să-și impună punctele de vedere.

Proprietatea colectivă dispare atât faptic cât și ca idee. Totul este revendicat, sentimentul de posesie al românului crescând rapid, ajungându-se la procese pentru suprafețe de 25 mp. (sic!).

Traicul comun, concretizat prin blocurile cu 4 sau 10 etaje, sau prin celebrele „cozi” devine rapid desuet, devenind chiar o fobie a românilor. Românul de astăzi se vrea a fi o persoană singură, vecinii, colegii nereprezentând altceva decât un factor de stress. Ba mai mult el încearcă neconținut să-și impună individualismul. Românul de astăzi vrea să fie vedetă, să fie în centrul atenției, să apară la emisiuni radio și TV, și, mai ales să-și dea cu părerea (juducând după multitudinea și varietatea subiectelor dezbătute de români obișnuiți, ai crede că beneficiem de un sistem al învățământului extrem de performant).

Un alt simptom al ieșirii în evidență este „cosmopolitismul” românilor. Acest fenomen face deja parte din mentalul colectiv, și se identifică în vestimentație, limbaj etc. Românii nu mai cumpără lucruri în funcție doar de preț, calitate, etc; un rol tot mai mare îl are eticheta. Dacă pe etichetă scrie „made in (U.S.A, France, Spain, etc)” atunci subiectul câștigă cel puțin 30% în calitate, trăinicie, frumusețe⁴. Cât despre limbaj, un om ce se respectă va căuta permanent să folosească termeni cât mai „ciudați” pentru el și pentru mediul în care se învârte pentru a dovedi cultura sa interdisciplinară.

Reacție la rigorile colectivității din timpul comunist, românul respinge sistematic normele, le încalcă tocmai pentru a-și demonstra și pentru a demonstra celorlalți, că el e diferit de ei.

Permanent se încearcă a se eluda regula oriunde ar fi ea: la serviciu, pe stradă, în magazine, etc. Pentru el a face astfel e un motiv de laudă, de mângâiere

---

⁴ L. Boia – *Istorie și mit în conștiința românească*, București, 1997, p.198

a orgoliului, de captare a atenției.

Manifestările colective devin desuete și după „golaniada” din 1990 și „mieriadele” tot din acei ani, sunt văzute ca un lucru nociv (inclusiv grevele care sunt cu regularitate blamate de celelalte categorii sociale). Avem permanent o problemă în a ne integra unei colectivități, în a ne supune rigorilor disciplinei. O colectivitate o privim cu suspiciune, creăm comploturi la adresa noastră, ne simțim marginalizați, lipsiți de libertate.

Într-o lume dominată de concepte ca „multiculturalism”, „globalizare”, „integrare” românii au pierdut ideea de colectivitate, dar au intrat în organisme internaționale ca UE sau NATO. În același timp nu pierd ocazia să demonstreze, cu tonuri variind de la aroganța atotștiutoare la scrâșnetul dinților, unicitatea noastră ca nație (s-au elaborat și zeci de cărți care demonstrează (sic!) că salvarea omenirii se produce doar datorită României.

Când românii nu sunt în stare să formeze o colectivitate, de orice formă ar fi ea, când disprețuiesc orice normă sau regulă, când promovează individualismul, când reneagă valorile comune (câți români știu „Deșteaptă-te române?”), ce viitor mai putem avea?

Bismarck spunea despre român că „nu ascultă decât de bici”⁵. Această părere datează de peste o sută de ani.

Mai este oare valabilă?

⁵ F. Constantiniu – *O istorie sinceră a poporului român*, București, 1997, p.376

CONSTRUIREA PALATULUI COMISIEI EUROPENE A DUNĂRII

Prof. Valentin Bodea

În urma Congresului de pace de la Paris (1856), Marile Puteri au decis constituirea Comisiei Europene a Dunării, la început cu o durată de doi ani, având ca scop reglementarea regimului navigației pe Dunăre. Comisia Europeană a luat ființă, stabilindu-și sediul la Galați, odată cu ținerea primei ședințe de constituire, în ziua de 4 noiembrie 1856¹. La această întâlnire au luat parte reprezentanții Marilor Puteri: cavalerul Becke din partea Austriei, Edouard Enghelhard din partea Franței, John Stokes din partea Angliei, Bitter din partea Prusiei, baronul de Offenberg din partea Imperiului Țarist, marchizul d'Aste din partea Sardiniei, și Omer-Pașa din partea Imperiului Otoman².

În toamna aceluiași an sosesc delegații puterilor reprezentante: Anglia, Austria, Franța, dinia și Turcia, ce țiativa Pârcălăbiei, Orășenesc locuri alege casele unor Dimitrie Cordali, Macri, paharnic-negustorul Mar-alese au fost hotehan Ventura (pen-Franței) sau casa Baldovici (unde se

Palais de la Commission Européenne, à Galatz.

Prusia, Rusia, Sarvor fi găzduiți la ini-care cerea Sfatului de încartiruire. Sfatul dregători precum: comusul Haralambiecul Nicolae Cucule și cu Thal³. Alte locațiiul „Moldavia”, fostultru delegații Rusiei și paharnicului Grigore instalează reprezen-

tantul Porții, Omer-Pașa), care se află în Mahalaua boierească, în Ulița mare, unde era și sala de conferințe⁴. În anul următor, reprezentantul Porții, Omer-Pașa, se mută în casa fraților Șlingher, care se află în centrul orașului, iar în locul acestuia se mută reprezentanții Rusiei și Franței⁵.

Activitatea Comisiei prevedea executarea lucrărilor pentru degajarea gu-rilor Dunării, scop în care au fost fixate taxe care să acopere cheltuielile⁶. După

¹ Constantin I. Băicoianu, *Dunărea. Privire istorică, economică și politică*, Tipografia Eminescu, București, 1915, p. 60.

² Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, vol. II, Editura Porto-Franco, Galați, 1995, p. 63.

³ *Ibidem*, p. 61.

⁴ *Ibidem*, p. 62.

⁵ *Ibidem*, p. 63.

⁶ C. I. Băicoianu, *op. cit.*, p. 89.

expirarea primilor doi ani, existența Comisiei a fost prelungită din an în an până la 1865, apoi până la 1871, 1883, 1904 mergând până la anul desființării acesteia 1948. Noi ne oprim însă la anul 1893, an în care membrii C.E.D. au hotărât să achiziționeze un teren în strada Mihai Bravu, nr. 6, pentru a ridica un palat, cu rol de hotel administrativ pentru membrii Comisiei⁷.

Astfel, consulul și delegatul Germaniei, Artur Rrafauf, lucrând în calitate de membru în Comitetul Executiv al C.E.D., achiziționează de la numitul N.V. Theodoru cu suma de 28.000 lei, la data de 22 martie 1893, terenul pe care se va construi viitorul palat⁸. Trei surse istorice afirmă că acest edificiu administrativ s-a construit în anul 1893⁹, dar după cercetări făcute la Arhivele Statului din orașul Galați înclin să nu dau dreptate acestor informații, deoarece lucrările încep către sfârșitul anului 1893¹⁰ și nu se puteau finaliza atât de repede.

Sumele de bani alocate pentru cumpărarea terenului și cele aferente proiectării clădirii și a dependențelor erau de 31.000 de franci, respectiv 200.000 de franci¹¹.

O sursă franceză din anul 1895 menționează că palatul C.E.D. este o construcție recent efectuată de către „Societatea Română de Construcții și Lucrări Publice”, având ca președinte pe prințul D. Ghika¹². În cadrul acestei societăți întâlnim și doi ingineri, C.F. Robesco și R. Effingham Grant, primul fiind membru, cel de al doilea director¹³, ceea ce ne face să credem că, posibil, ei au întocmit planurile după care s-a construit palatul C.E.D. și au supravegheat lucrările.

Oricum, este cert că în anul 1896, mai precis pe data de 29 aprilie, are loc recepția definitivă a clădirii, în prezența inginerului șef al C.E.D., Carl Kuhl¹⁴. În palatul C.E.D. funcționa Secretariatul General, se păstra arhiva, biblioteca și se țineau ședințele plenare¹⁵. Comisia Europeană a Dunării a funcționat în acest spațiu până la desființarea sa, din 1948, sediul fiind apoi primit de Biblioteca „V. A. Urechia” în anul 1968.

⁷ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, *Fond Comisia Europeană a Dunării, Protocoale 1896 – 1897*, vol. 34, f. 72.

⁸ Biblioteca „V.A. Urechia”, Dosar nr. 1421/2001, p. 57.

⁹ *La Commission Européenne du Danube et son oeuvre de 1856 à 1931*, Imprimerie Nationale, Paris, MCMXXXI, p. 36; I. G. Munteanu, *Comisia Europeană a Dunării, conferință ținută la 12 ianuarie 1936 de profesor ~*, Editura Institutului de Arte Grafice „Munca”, Galați, 1937, p. 7; P. Păltănea, *op. cit.*, vol. II, p. 68.

¹⁰ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, *Fond Comisia Europeană a Dunării, Protocoale 1896 – 1897*, vol. 34, f. 72.

¹¹ *Ibidem*.

¹² Varino, *Sur le Bas-Danube. La ville et la port de Galatz*, Etablissement graphique: I.V. Socecü, Bucarest, 1895, p. 28.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Galați, *Fond Comisia Europeană a Dunării, Protocoale 1896 – 1897*, vol. 34, f. 72.

¹⁵ Stanciu Ștefan, *România și Comisia Europeană a Dunării. Diplomație. Suveranitate. Cooperare internațională*, Editura Pax Aura Mundi, Galați, 2002, p. 165.

BIBLIOTECA „V.A. URECHIA” ÎN PRESA VREMII

*culese de
Paula Balhui*

- „Senatul a votat în ședința de la 18 curent propunerea pentru recunoașterea de persoană morală a bibliotecii Urechia de pe lângă liceul din Galați.” (în ziarul Covurluiul, anul I, nr. 15 din 20 dec. 1892, [p. 2]).
- **„Donație** - Comisia interimară a comunei, prin președintele ei domnul Virgil Poienaru, a pus la dispoziția domnului director al liceului una mie lei, prevăzută în bugetul comunei pe anul 1892-1893, spre a se cumpăra cărți noi pentru Biblioteca publică „Urechia” instalată în localul liceului.

Comanda s-a făcut în condiții avantajoase, prin librăria Socec din București; parte din cărți au și sosit, restul se așteaptă pe la 15 ianuarie. Noua comandă cuprinde foarte interesante cărți de filosofie, literatură, istorie, fizică, chimie, științe naturale, astronomie.

Precum a făcut Consiliul Județean, este de sperat că viitorul Consiliu comunal va menține și pe viitor în bugetul său această subvenție, căci, numai grație acestor subvenții, orașul nostru va avea în câțiva ani una din cele mai bune și mai bogate biblioteci din țară.”(în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 1 din 1 ianuarie 1893, [p. 3]).

- „Din dezbaterile respective din sesiunea pe mai 1893 rezultă că, după mijlocirea venerabilului nostru senator domnul V.A. Urechia, Sf. Sinod a hotărât a dăruii bibliotecii de pe lângă liceul din Galați câte un exemplar din fiecare carte de ritual bisericesc, ce s-a tipărit cu litere chirilice.”(în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 94(112) din 18 august 1893, [p.2]).
- **„Regele la Liceu** - Am anunțat că între instituțiile locale vizitate din ziua de 30 septembrie de către M.S. Regele, prima a fost liceul Alecsandri. Aici a fost întâmpinat de domnul director Al. Nicolescu și de corpul profesoral. Majestatea Sa a inspectat cu un viu interes toate părțile principale ale liceului, arătându-se pretutindeni mulțumit de rânduiala și curățenia, în care a găsit primul nostru așezământ cultural.

În deosebi atenția Suveranului a fost ocupată mai mult timp în Biblioteca Urechia, unde venerabilul ei donator, domnul V.A. Urechia, venit înadins din București cu această ocazie, a dat Maj. Sale toate lămuririle necesare. La finalul vizitei, Majestatea Sa a subsemnat în albumul de onoare ce se găsește în bibliotecă, exprimând din nou atât domnului Urechia cât și directorului liceului augusta Sa satisfacțiune.”(în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 114 (132) din 3 octombrie 1893, [p. 2]).

- „**Donație** - Domnul Const. Esarcu a donat Instituțiunii Urechia din localitate un catalog important cu tot ce cuprinde biblioteca generală din Veneția, ca manuscris, relativ la Moldova și Valahia din secolul al XVI și XVII, precum și un tablou vechi reprezentând o Madonă.” (în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 126 (144) din 5 noiembrie 1893, [p. 2]).
- „**Promisiunea Regală** - M.S. Regele cu ocazia venirii prin orașul nostru, vizitând biblioteca Urechia, a promis că va dăruii dânsul un număr de uvrage. Alaltăieri domnul Urechia a primit din partea Suveranului o scrisoare prin care îl ruga a-i arăta ce opere mai însemnate dorește a mai avea biblioteca spre a le procura.” (în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 126(144) din 5 noiembrie 1893, [p.2])
- „**Încă un dar** - D.C. Cogălniceanu, fiul lui Mihail Cogălniceanu, a mai dăruit Museului de la Instituțiunea Urechia din localitate toate telegramele și raporturile primite de părintele său în 1864, indicând adeziunea la plebiscit, cum și diverse acte în chestiunea evreilor.”(în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 126 (144) din 5 noiembrie 1893, [p. 2]).
- „**Liceul local în 1892/93** - Procurându-ne câteva date statistice asupra liceului local în 1892/93, le dăm publicității pentru cunoștința generală. Statul a cheltuit cu întreținerea acestei școli în cursul expiratului an școlar în total lei 119.921 bani 45, între care cu lei 111.631 s-a plătit personalul didactic, administrativ și de serviciu (în această sumă intră și lei 1.920, plata personalului bibliotecii Urechia)..... Pe lângă sumele cheltuite de stat, a mai contribuit și comuna cu 1000 lei, iar județul cu 200 lei pentru a se cumpăra cărți la bibliotecă. Biblioteca posedă la 1 octombrie 11.200 volume.” (în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 128 (9146) din 7 nov.1893, [p. 1]).
- „D.V.A. Urechia nu încetează a mai lucra cu cea mai mare sârguință la propășirea instituției pe care a donat-o Galațiului. În acest scop s-a adresat superioroarei Mănăstirii Vărațic, Maria Negri, pentru a dobândi obiecte care au aparținut regretatului C. Negri. De asemenea d. Tocilescu a promis d-lui Urechia mai multe obiecte din sfera arheologică.” (în ziarul Covurluiul, nr. 152, din 24 nov. 1893, [p. 2]).
- „**Ateneul local** - Din cauza restrângerii numărului de membri, Ateneul Galățean neputând ține ședința trecută, membrii săi sunt chemați la o nouă întrunire, care va avea loc Duminică 5 dec. ora 8 seara în biblioteca Urechia, așezată în localul liceului.” (în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 157, 5 decembrie 1893, [p. 1]).
- „**Nou dar** - Constituționalul spune că venerabilul nostru senator, d. V. Urechia, a cumpărat biblioteca lui Enăchiță Văcărescu, compusă din 280 volume și mai multe documente de o valoare însemnată, cu scop de a le oferi bibliotecii Urechia de pe lângă liceul din Galați.”(în ziarul Covurluiul, anul II, nr. 158 din 10 decembrie 1893,[p. 2])

ABSTRACTE

*traducere de
Ioana Chicu, Daniela Oлару*

Colecțiile Speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia”, p. 10

Colecțiile speciale ale Bibliotecii „V.A.Urechia” conservă manuscrise și tipărituri de valoare excepțională, susceptibile de a face parte din patrimoniul cultural național, conservă „tezaurul” bibliotecii, piese rare, multe unice.

În prezent fondul de documente conservat la Secția Colecții Speciale a Bibliotecii „V.A.Urechia”, numără peste 14.000 de unități de bibliotecă și este format din : carte românească veche (1508-1830); carte străină rară, incunabule, elzevire, fond daco – romanica; manuscrise, documente de corespondență de la V. Alecsandri, M. Kogălniceanu, poeții Felibrige, J. Verne, A. France, Alex. Dumas fils, autografe de la șapte laureați ai Premiului Nobel; stampe, gravuri (Rembrandt); documente cartografice, atlase (G.Cantelli da Vignola, N. Sanson); ex-libris-uri (stolnicul C.Cantacuzino, Principele N. Mavrocordat, C.Hangerli); fotografiile originale; foi volante; arhivalia; carte românească cu ani de tipărire 1831-1865.

Prin fondul de carte rară, bibliofilă, conservat de Secția Colecții Speciale, istoricul V.A. Urechia a trasat istoria tiparului românesc și european, a alcătuit un depozit național de cultură și istorie.

The Special Collection of „V.A. Urechia” County Public Library, p. 10

The Special Collection Department of V.A. Urechia County Public Library preserves manuscripts and exceptionally valuable printed publications that are part of the national cultural inheritance.

Nowadays, the Special Collection Department from V.A. Urechia County Public Library comprises more than 14,000 library units; among these, there are old Romanian books, foreign rare books, incunabula, Elzevir editions, Daco-Roman record file, letters written by Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, the Felibrige poets, Jules Verne, Anatole France, Alexandre Dumas, the son, autographs of 7 persons awarded Nobel prize, art prints (Rembrandt), cartographic materials, books of maps (G. Cantelli da Vignola), ex – libris (C. Cantacuzino, prince N. Mavrocordat, C. Hangerli), original photographs, leaflets, Romanian books printed between 1831 – 1865. Historian V. A. Urechia’s collection of rare and bibliophile books marked the history of Romanian and European printing; his collection, preserved by the Special Collection Department of V.A. Urechia County Public Library, has become a national depository of history and culture.
Valentina Oneț

Tipărirea primei cărți în spațiul românesc - Liturghierul (1508), p. 21

În contextul european al activității de tipărire cu caractere chirilice, tiparul din Țara Românească deține un rol important, reflectând o activitate culturală efervescentă, cu o tradiție deosebită, ce merită toată atenția. Un fapt de cultură, așa cum este crearea unei tipografii, nu poate fi analizat decât în contextul nevoilor societății de atunci. Apariția tiparului cu caractere chirilice în Țara Românească nu este un fenomen singular, ci se înscrie în fenomenul european mai larg, existent la acea dată.

The Printing of the First Book in the Romanian Countries – Liturghierul (1508), p. 21

In the general context of the European Cyrillic printing activity, the printing press from Walachia is placed to leader place, reflecting a high cultural degree of development, a level and a tradition which is worth a special attention. A fact of culture, as the establishment of the typography, can't be studied apart from the society needs from that time. The appearance of Cyrillic print in Walachia constituted a part of a European phenomenon and not at all a singular appearance, broken by the European culture.

Conf. univ. dr. *Agnes Erich*

Universitatea Valahia din Târgoviște

Exigențele managementului comunitar exprimate prin strategii și politici culturale. Relația cu managementul structurilor infodocumentare, p. 38

Biblioteca publică se definește și printr-o accentuată responsabilitate socială atât prin componenta sa de informare, cât și prin rolul de protecție socială a categoriilor defavorizate din comunitate. Bibliotecile publice se adresează în esență comunităților locale, dar - prin intermediul Internet-ului - rolul lor s-a extins. Ele răspund atât cerințelor de informare și instruire mai generale, cât și cerințelor particulare ale unor grupuri de utilizatori din comunitate, pe baza unor resurse locale, permițând în același timp și accesul la rețele naționale și internaționale de informare. Credem că bibliotecile publice pot fi canale de comunicare în dublu sens, între publicul local și autorități, centru de întâlnire și dezbateri asupra aspectelor de viață socială din comunitate. De aceea, promovarea lor de către autoritățile locale, principalii ordonatori de credite ai bibliotecilor județene, constituie un fapt de normalitate.

Cultural Strategies and Policies in the Management of the Infodocumentary Structures, p. 38

Public Library is also defined by means of a marked social responsibility through its information feature as well as the role of social protection of the disadvantaged categories from the community. Public libraries are essentially aimed at local communities, but - via the Internet - their purpose has expanded.

They respond both, to information requests and training, from a general point of view, as well as to the particular needs of the users in the community (under local resources), allowing-in the same time- admittance to national and international information networks. authorizing credit.

We believe that public libraries can be communication channels with a dual purpose, between the public and local authorities, as well as debate centers, on the community social issues. Therefore, their promotion by the local authorities - those who finance the county libraries - is a common fact.

Drd. Corina Apostoleanu

Biblioteca Județeană "Ioan N. Roman" Constanța

Retrospectiva activității Bibliotecii "V.A. Urechia" pe anul 2007, p. 49

Sinteza prezentă reflectă gradul de îndeplinire a obiectivelor Bibliotecii "V.A. Urechia" pe anul 2007. Activitatea sectoarelor acestei instituții, evidențiată atât prin intermediul parametrilor cantitativi și calitativi, cât și descriptivi, propune utilizatorilor și specialiștilor o perspectivă nuanțată. Totodată, oferă transparență și accesibilitate facilă la informații de interes public, precum și posibilitatea situării performanțelor profesionale în contextul celor obținute de alte biblioteci publice de același rang din țară.

A Review of V.A. Urechia County Public Library Activity in 2007, p. 49

The summary of this article reflects the fulfillment degree of "V.A. Urechia" library objectives for 2007. The activity of this institution's departments, as outlined through quantitative as well as qualitative and descriptive parameters, proposes to users and specialists a view with shades of difference. Nonetheless, it offers transparency and easy accessibility to public interest information as well as ranking our professional achievements in the context of those obtained by other public libraries in the country.

Letiția Buruiiană

Florina Diaconeasa

Catrina Căluian

Bibliotecile publice din județul Galați – realizări și perspective, p. 65

În articol sunt cuprinse informații privind activitatea Bibliotecilor publice din județul Galați, corespunzătoare anilor 2007 și 2008, insistându-se asupra următoarelor aspecte: baza materială, contextul general financiar de desfășurare a activității precum și pe principalii indicatori de performanță: frecvența, utilizatorii activi, documente eliberate spre lectură.

S-a insistat mult pe pregătirea profesională a bibliotecarilor, ca o condiție a rezultatelor așteptate atât de bibliotecari cât și de comunitate.

Public Libraries of Galati County – Annual Balance and Perspectives, p. 65

This article stands for information on the public libraries' activities, from Galati County, corresponding to the years 2007 and 2008, with a special regard on the following aspects: the material resources, the general financial context of library activities and the main efficiency indicators: frequency, active users, the library units loan.

As far as professional training of librarians is concerned, many aspects have been taken into account in order to fulfil the expectations of both, librarians and local community.

Șef serviciu Resurse Umane,
prof. *Dafinoiu Spiridon*

Sub semnul donației de carte, p. 71

Scopul lucrării este de a arăta rolul pe care donația de documente îl are în completarea colecțiilor bibliotecii publice, plecând de la campania de colectare de carte ce a avut loc cu prilejul Zilelor Bibliotecii 2008. Este prezentată procedura propriu-zisă prin intermediul căreia cărțile ajung să fie incluse în colecțiile bibliotecilor publice din județul Galați. Paginile îngălbenite de vreme ale primului număr al Buletinului Fundației Urechia din 1901 oferă prilejul trecerii în revistă a primilor donatori ai Bibliotecii Urechia începând cu patronul acesteia, istoricul Vasile Alexandrescu Urechia. Sunt prezentate aspecte ale colectei de documente, desfășurată sub deviza "Dați cărților o viață nouă într-o casă nouă", în perioada 10-30 noiembrie 2008.

Book Donation at „V.A. Urechia” County Public Library, p. 71

The aim of this paper is to emphasize the role that book donation has, in supplementing the public library collections, exemplifying with the document collection campaign which took place during „Library Days” 2008. It is also mentioned the procedure through which books are included in Galati county public

libraries collections. The old journal pages of the “Buletinul Fundației Urechia” from 1901 give us the opportunity to review the first “Urechia Library” donors, starting with his patron, the historian Vasile Alexandrescu Urechia. This article also presents different aspects of the documents’ collection which occurred between 10th and 30th November 2008, under the motto “Give books a new life in a new home”.

Camelia Toporaș

Titina Dediu

Servicii de bibliotecă - dotări și perspective, p. 81

În contextul noilor tehnologii informatice, lucrarea încearcă să ofere o imagine de ansamblu asupra eforturilor făcute în cadrul Bibliotecii Județene “V.A. Urechia” pentru a oferi utilizatorilor dotări corespunzătoare. Începând cu anul 1991, anul de debut al informatizării Bibliotecii, sunt prezentate diferitele stadii prin care a trecut instituția din punctul de vedere al dotărilor și al serviciilor moderne oferite. Sunt oferite detalii cu privire la stadiul actual de informatizare precum și referiri asupra perspectivelor viitoare de dezvoltare.

Library Services – Facilities and Perspectives, p. 81

In the context of the new information technologies, this paper tries to provide an overview of the efforts made by the County Library “V.A. Urechia” in order to offer adequate facilities to its users. Since 1991, the year when the Library was computerized, there are presented various stages, that the institution went through, in terms of facilities and modern services provided. Details about the progress of computerization and references on the future development prospects, are also specified.

Cătălina Ciomaga

Fișierul de autoritate nume de persoană - între deziderat și realitate, p. 87

În perspectiva realizării unui Catalog Partajat Românesc, problema prelucrării uniforme a datelor bibliografice devine dezideratul cel mai important.

Între punctele de acces controlate, vedeta uniformă pentru nume de persoană asigură, conform Declarației de Principii Internaționale de Catalogare de la Frankfurt (dec. 2003), consistența necesară pentru regăsirea unor seturi de resurse.

Articolul prezintă, pe lângă principiile și regulile generale de alcătuire a vedetei autorizate, experiența bibliotecarilor indexatori din Biblioteca „V.A. Urechia” în administrarea fișierului de autoritate nume de persoană.

Personal Name Authority File – Between Aspiration and Facts, p. 81

In order to achieve a Romanian Shared Catalogue, the uniform processing of bibliographic data becomes a major issue.

According to the Declaration of International Cataloguing Principles from Frankfurt (December 2003), among the checked up access points, the heading word for personal name gives the necessary support for finding such sets of resources.

Reading this article you will find out more on the principles and the general rules we use in making an author entry and some details about the experience of the cataloguers from V.A. Urechia County Public Library in managing the authority files for personal name.

Dorina Bălan

Mia Băraru

Dimitrie Cuclin - un creator gălățean prin meandrele artei, p. 100

Dimitrie Cuclin - compozitor, muzicolog, filosof, estetician, scriitor, folklorist, profesor, n. 24 martie 1885, Galați - m. 7 feb. 1978, București. A fost o personalitate singulară, enciclopedică, care s-a desfășurat pe multiple planuri, de la fosa instrumentistului la condeiul poetului și, mai ales, al compozitorului de lucrări monumentale.

Dimitrie Cuclin – Personality of Galati, p. 100

Dimitrie Cuclin - composer, musicologist, philosopher, aesthetician, writer, folklorist, teacher, born March 24 1885, Galati - d. Feb. 7. 1978, Bucharest. It was a single, encyclopedian personality, which developed on multiple fields, from the instrumentalist pit to the poet's pen and especially to that of monumental works' musician.

Lector univ. drd. *Letiția Buruiană*

Universitatea Danubius Galați

CONSTANTIN VIRGIL GHEORGHIU - excurs bio-bibliografic (intervalul 1916 – 1966), p. 113

Reconstituirea traseului uman și spiritual parcurs de „poetul lui Hristos și al României” se constituie într-o evocare a existenței sale zbuciumate, pe parcursul a 50 de ani. Demersul nostru se constituie într-o reconfigurare a reperelor temporale care au marcat viața scriitorului, începând cu datele identificate în fișierile arhivelor naționale și în clasoarele donate de către Elena Gheorghiu Bibliotecii Academiei Române. Cercetările inițiale ne-au ajutat să reconstituim acele goluri din biografia scriitorului și să obținem date complete referitoare la rudele de gradul I ale acestuia.

Constantin Virgil Gheorghiu - Summarised Biography, p. 113

This reconstruction of the human and spiritual itinerary gone through, by „the poet of Christ and Romania” is an evocation of its confused existence during a period of fifty years.(1916-1996).Our aim is to reshape the time frame that marked the writer’s life, starting with identifiable facts from the files preserved in the national archive and notes provided by Ecaterina Gheorghiu to Romanian Academy Library.

The researches initiated by the Town Halls of Petricani and Războieni, have been extremely helpful in clearing up those uncertain aspects of the author’s biography as well as completing his pedigree.

Lector univ. dr. *Mirela Drăgoi*

Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

Dr. ing. OCTAVIAN COȘOVLIU, p. 125

Articolul oferă o imagine de ansamblu a personalității inginerului Octavian Coșovliu, pornind de la anii de studiu și de acumulări profesionale până la realizările obținute de-a lungul timpului. Este accentuată dedicația cu care și-a exercitat profesia, fiind scoase în evidență studiile întocmite, specializările pe care le-a obținut, contribuțiile aduse în expertiza tehnică a numeroase edificii monumentale gălățene, precum și asociațiile profesionale care l-au primit în rândurile lor. Este prezentată și contribuția în sfera pedagogică, în perioada în care a avut calitatea de cadru didactic asociat pe lângă actuala Universitate „Dunărea de Jos” Galați.

Dr. Engineer Octavian Coșovliu, p. 125

This article provides an overview of the engineer Octavian Cosovliu’s personality, from the years of study and professional achievement to the achievements obtained in time. The dedication with which he pursued his profession is highly stressed, being output the drawn studies, the specializations which he acquired, contributions brought to the technical expertise of numerous monumental buildings from Galati, as well as professional associations in which he was included. His contribution in the sphere of teaching, during the period he worked as associate professor at „Dunărea de Jos” University of Galati.

Prof. dr. ing. *Rodica Alexandru*

Vicepreședinte al Filialei AGIR Galați

Moto-ul - element de paratext în lirica lui Mihai Ursachi, p. 128

Moto-ul, ca și titlul, este un element al paratextualității având un rol deosebit, mai ales în raport cu scriitorul, căci moto-ul pare a conține o intenție a acestuia, o atitudine în raport cu receptarea operei respective, un gând inițial ce-i trădează intenția.

The Motto – An Innovative Feature in Mihai Ursachi’s Poetry, p. 128

The motto, just like the title of this work has a special role, in relation to the writer; as the motto seems to express the writer’s intentions, an attitude towards the understanding of that work, an initial thought that reveals his intentions.

Drd. prof. *Gabriela Ciubotaru*

SF-ul și orașele viitorului, p. 132

SF-ul privește orașele viitorului cu teamă, ca pe un loc al pierzaniei, în același timp ostil și haotic. El însuși derivat al unei culturi urbanizate, SF-ul vede în oraș un produs arhaic, desuet, habitatul clasic pe care omenirea trebuie să-l părăsească dacă vrea să supraviețuiască. Numai edificarea unei noi cosmologii, bazate pe expansiune, pe cucerirea spațiului cosmic, poate asigura perpetuarea speciei umane.

SF and the Cities of the Future, p. 132

SF looks at the cities of the future with fear, as if they were a place of perdition hostile and chaotic, at the same time. A derivative of urbanized culture itself, SF sees the city as an archaic, old-fashioned product, the classical habitat that humans must leave if they want to survive. It is only by building a new cosmology, based on expansion, on the conquest of outer space, that the human race can be sure of its perpetuity.

Conf. univ. dr. *Petru Iamandi*

Anul I. — No. 1.

GALAȚI

BIBLIOTECA URECHIĂ

ABONAMENT PE 12 NUMERE 20 LEI

*

Anul 1901 Novembre.

BUCURESCI

28, STRADA BREZOIANU, 28

UN NUMÉR DOÏ LEI

*

BULETINUL

Fundațiunei Urechiă

BIBLIOTECĂ. — PINACOTECĂ. — MUZEÛ

ședarea de biblioteci se făcu cu mult înainte și la noi Românii¹ unde multe localuri publice, ca monăstiri, episcopii și altele aveaū ȃre-care colecțiuni de cărți. Aceste eraū de sigur răspândite fără nici un profit real cultural și deci nu la îndemăna ori-cui. Trebuința de biblioteci publice s'a simțit însă mai cu sēmă cu începutul renascerei nōstre culturale. Őmenii de bine, românii adevărați aū priceput însemnătatea acestor focare de cultură, aū întrebuințat tōte mijlōcele ca să ridice nivelul cultural al țerei, ca acesta să se pōtă presenta cum se cuvine, în concertul popōrelor culte.

Grație inteligenței și sacrificiilor făcute, ale anteriōrelor generațiuni, țera nōstră a cāștigat sub tōte raporturile și ea numără astă-đi cāte-va bogate și bine organizate biblioteci.

Evident este cā aceste deposite de cultură aduc națiunei folōse incalculabile, sunt un isvor neseac pentru cultura limbii, răspândirea cunoșcințelor, stima străinilor și a posterității. În aceste biblioteci ađi se pot gāsi cei mai remarcabili autori anticī și moderni, ale cāror scrieri aū contribuit și contribuiesc la implinirea faptei celei mari a civilizațiunei, la formarea minței și

inimei, cu alte vorbe, la perfecționarea omului prin înmușțirea cunoșcințelor.

La 1890, d. V. A. Urechiă, profesor la Universitatea din București, marele rāvnitor pentru tot ce-i românesc, s'a despărțit de propria sa bibliotecă, adunată în curs de circa jumătate secol printr'o neîncetată stāruință și cu enorme sacrificii, oferind'o Galașilor și alipind'o d'ocam-datā pe lângă cea mai înaltă instituțiune școlară de aci, pe lângă liceul local. Ea fu organizată așa, cā lumea setōsă de a gusta producțiunile minței omenesci și românesci, gāsește în ori-ce timp cărțile necesare.

1. Veđi *Istoria Culturei* de V. A. Urechiă, tom. I.